

URZĄD STATYSTYCZNY W BIAŁYMSTOKU

INFORMACJE
I OPRACOWANIA
STATYSTYCZNE

Ochrona środowiska

i leśnictwo

w województwie

podlaskim

w 2012 r.

ROK IX

BIAŁYSTOK 2013

WYDAWCA

Urząd Statystyczny w Białymstoku

DYREKTOR

Ewa Kamińska-Gawryluk

OPRACOWANIE PUBLIKACJI

Mirosława Antoniuk, Grzegorz Błachowski, Małgorzata Jelska, Agata Kawałko,
Ewa Sobiech, Elżbieta Tomaszewska, Anna Maria Witkowska – Ośrodek Statystyki
Leśnictwa i Ochrony Przyrody

Krystyna Skardzińska – Podlaski Ośrodek Badań Regionalnych

REDAKCJA TECHNICZNA, SKŁAD, KOREKTA I WYKRESY

Ewa Kępa, Ina Łapińska, Anna Szeszko – Podlaski Ośrodek Badań Regionalnych

OPRACOWANIE WERSJI ELEKTRONICZNEJ

Ewa Kępa – Podlaski Ośrodek Badań Regionalnych

Przy publikowaniu danych US prosimy o podanie źródła

Publikacja dostępna również w wersji książkowej

URZĄD STATYSTYCZNY W BIAŁYMSTOKU

15-959 Białystok, ul. Krakowska 13

tel. 85 749 77 00, fax 85 749 77 99

e-mail: Sekretariat USBST@stat.gov.pl, Internet: www.stat.gov.pl/urzedz/bialystok

PRZEDMOWA

„Ochrona środowiska i leśnictwo w województwie podlaskim w 2012 r.” to dziewiąta edycja wydawanego corocznie opracowania, a jednocześnie kolejna publikacja Urzędu Statystycznego w Białymstoku dotycząca zagadnień związanych ze środowiskiem.

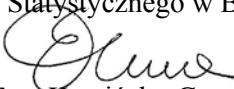
Niniejsze opracowanie składa się z uwag metodycznych oraz części tabelarycznej wzbogaconej o mapy i wykresy. Uwagi metodyczne zawierają omówienie zakresu, źródeł i zasad grupowania danych, metod badań i ich organizacji, a także wyjaśnienia ważniejszych pojęć, definicje i interpretacje wielkości oraz wskaźników statystycznych prezentowanych w publikacji. W części tabelarycznej zamieszczono charakterystykę poszczególnych elementów środowiska i skali ich degradacji oraz informacje dotyczące zanieczyszczeń. Dane zaprezentowano w ujęciu przestrzennym, głównie w układzie powiatów i gmin, a wybrane informacje zostały przedstawione na tle kraju oraz według podregionów i miast o dużej skali zagrożenia środowiska.

Podstawowym źródłem danych zawartych w opracowaniu są materiały oparte na badaniach i sprawozdawczości Głównego Urzędu Statystycznego. Ponadto, w celu wszechstronnego przedstawienia problematyki związanej z ochroną środowiska i leśnictwem, wykorzystano również dostępne dane odpowiednich ministerstw, Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych, Biura Urządzenia Lasu i Geodezji Leśnej, informacje opracowane przez służby meteorologiczne, geodezyjne i ochrony przyrody, a także wyniki pomiarów, kontroli, ocen i analiz laboratoryjnych wykonanych przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Białymstoku oraz Wojewódzką Stację Sanitarno-Epidemiologiczną w Białymstoku.

W porównaniu z poprzednią edycją tematykę publikacji uzupełniono o dane dotyczące działalności dydaktycznej parków narodowych, zasobów drzewnych na pniu, zasobności i przeciętnego wieku drzewostanów w lasach oraz skupu owoców i grzybów leśnych.

Przekazując w ręce Państwa niniejsze opracowanie, pragnę podziękować wszystkim osobom i instytucjom za przekazywane informacje oraz uwagi i wnioski, które przyczyniają się do kształtowania i wzbogacania jego treści.

Dyrektor
Urzędu Statystycznego w Białymstoku

Ewa Kamińska-Gawryluk

Białystok, listopad 2013 r.

PREFACE

“Environmental Protection and Forestry of Podlaskie Voivodship in 2012” is the ninth edition of the study presented yearly, but also the next publication of the Statistical Office in Białystok concerning environment.

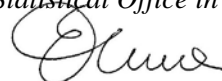
The study consists of methodological notes and the tabular part enriched with maps and graphs. Methodological notes include elaboration of scope, resources and methods of classifying data, survey methods and their organization, but also major terms, definitions as well as interpretations of data and statistical indices presented in the publication. The tabular part includes characteristics of individual elements and the degradation scale of the environment as well as information on pollution. Data are presented in the spatial division, mainly into powiats and gminas. Selected information is shown against the background of the country as well as by subregions and urban areas with a high risk to the environment.

Materials based on surveys and reports of the Central Statistical Office are the main source of data introduced in the publication. Moreover, in order to thoroughly present issues on environmental protection and forestry, there was used available data of appropriate ministries, the General Directorate of State Forests, the Bureau for Forest Management and Geodesy, information prepared by meteorological, geodesic and environmental protection services as well as results of surveys, controls, assessments and laboratory analyses made by the Voivodship Inspectorate for Environmental Protection in Białystok and the Voivodship Sanitary-Epidemiological Station in Białystok.

Compared with the previous edition, the subject matter of the publication was supplemented with the data on didactic activity of national parks, growing stock of standing wood, resources and average age of tree stands in forests as well as procurement of forest fruits and mushrooms.

Presenting the publication, I would like to sincerely thank all individuals and institutions for provided information as well as suggestions and conclusions that contribute to shaping and enriching contents of its subsequent editions.

*Director
Statistical Office in Białystok*

Ewa Kamińska-Gawryluk

Białystok, November 2013

SPIS TREŚCI

CONTENTS

		Tabl. Table	Str. Page
Przedmowa	<i>Preface</i>	x	3
Uwagi ogólne	<i>General notes</i>	x	12
Ważniejsze dane o stanie, zagrożeniach i ochronie środowiska (2000–2012)	<i>Major data on status, threats to environment and environmental protection (2000–2012)</i> ...	I	14
Ważniejsze dane o stanie, zagrożeniach i ochronie środowiska według podregionów (2011, 2012)	<i>Major data on status, threats to environment and environmental protection by subregions (2011, 2012)</i>	II	22
SPIS TABLIC			
DZIAŁ I. WARUNKI NATURALNE			
Położenie geograficzne	<i>Geographic location</i>	1	25
Powierzchnia i granice w 2013 r.	<i>Area and borders in 2013</i>	2	25
Większe rzeki w 2011 r.	<i>Principal rivers in 2011</i>	3	25
Większe i głębsze jeziora w 2011 r.	<i>Principal and deeper lakes in 2011</i>	4	26
Temperatury powietrza (1971–2012)	<i>Air temperatures (1971–2012)</i>	5	28
Średnie miesięczne temperatury powietrza (1971–2012)	<i>Average monthly temperatures (1971–2012)</i>	6	28
Opady atmosferyczne, prędkość wiatru, usłonecznienie i zachmurzenie (1971–2012)	<i>Atmospheric precipitation, wind velocity, insolation and cloudiness (1971–2012)</i>	7	29
Miesięczne sumy opadów atmosferycznych (1971–2012)	<i>Monthly atmospheric precipitation (1971–2012)</i> ...	8	29
DZIAŁ II. WYKORZYSTANIE I OCHRONA POWIERZCHNI ZIEMI I GLEBY. KOPALINY			
Uwagi metodyczne	<i>Methodological notes</i>	x	30
Stan geodezyjny i kierunki wykorzystania powierzchni województwa (2005, 2010, 2012, 2013)	<i>Geodesic status and use of voivodship land (2005, 2010, 2012, 2013)</i>	1/9/	33
Stan geodezyjny i kierunki wykorzystania powierzchni według powiatów w 2013 r.	<i>Geodesic status and use of land by powiats in 2013</i>	2/10/	34
Grunty rolne wyłączone na cele nierolnicze i leśne wyłączone na cele nieleśne (2005, 2010, 2011, 2012)	<i>Agricultural land designated for non-agricultural purposes and forest land designated for non-forest purposes (2005, 2010, 2011, 2012)</i>	3/11/	36
Grunty zdewastowane i zdegradowane wymagające rekultywacji i zagospodarowania oraz zrekultywowane i zagospodarowane (2005, 2010, 2011, 2012)	<i>Devastated and degraded land requiring reclamation and management as well as reclaimed and managed land (2005, 2010, 2011, 2012)</i>	4/12/	36
Grunty zdewastowane i zdegradowane wymagające rekultywacji według powiatów w 2012 r. ...	<i>Devastated and degraded land requiring reclamation by powiats in 2012</i>	5/13/	37
Powierzchnia zmeliorowanych użytków rolnych według powiatów (2005, 2010, 2011, 2012)	<i>Area of drained agricultural land by powiats (2005, 2010, 2011, 2012)</i>	6/14/	37
Zużycie nawozów mineralnych lub chemicznych oraz wapniowych w gospodarstwach rolnych w przeliczeniu na czysty składnik (2004/05, 2009/10, 2010/11, 2011/12)	<i>Consumption of mineral or chemical as well as lime fertilizers in agricultural farms in terms of pure ingredient (2004/05, 2009/10, 2010/11, 2011/12)</i>	7/15/	38
Pożary upraw rolnych, łąk, rżysk i nieużytków (2005, 2010, 2011, 2012)	<i>Fires of arable crops, meadows, stubble and waste-lands (2005, 2010, 2011, 2012)</i>	8/16/	38
Powierzchnia, zasoby i eksploatacja złóż torfów w 2012 r.	<i>Area, resources and exploitation of peat deposit in 2012</i>	9/17/	39
LIST OF TABLES			
CHAPTER I. ENVIRONMENT			
CHAPTER II. USE AND PROTECTION OF LAND SURFACE AND SOIL. MINERALS			

		Tabl. Table	Str. Page
DZIAŁ III. ZASOBY, WYKORZYSTANIE, ZANIECZYSZCZENIE I OCHRONA WÓD	CHAPTER III. RESOURCES, CONSUMPTION, POLLUTION AND WATER PROTECTION		
Uwagi metodyczne	<i>Methodological notes</i>	x	45
Zasoby eksploatacyjne wód podziemnych (2005, 2010, 2011, 2012)	<i>Exploitable underground water resources (2005, 2010, 2011, 2012)</i>	1/18/	48
Pobór wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności (2005, 2010, 2011, 2012)	<i>Water withdrawal for needs of the national econo- my and population (2005, 2010, 2011, 2012)</i> ...	2/19/	48
Pobór wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności według powiatów (2005, 2010, 2011, 2012)	<i>Water withdrawal for needs of the national econo- my and population by powiats (2005, 2010, 2011, 2012)</i>	3/20/	49
Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności (2005, 2010, 2011, 2012)	<i>Water consumption for needs of the national eco- nomy and population (2005, 2010, 2011, 2012)</i>	4/21/	49
Miasta o decydującym zużyciu wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w 2012 r.	<i>Urban areas with decisive water consumption for needs of the national economy and popu- lation in 2012</i>	5/22/	50
Gospodarowanie wodą w jednostkach zużywają- cych wodę na cele produkcyjne (2005, 2010, 2011, 2012)	<i>Water management in entities using water for production purposes (2005, 2010, 2011, 2012)</i>	6/23/	51
Powierzchnia i pobór wody do nawodnień w rolnictwie i leśnictwie oraz do napełniania i uzupełniania stawów rybnych według powiatów i gmin (2005, 2010, 2011, 2012)	<i>Area and water withdrawal for irrigation in agriculture and forestry as well as for filling and completing fish ponds by powiats and gminas (2005, 2010, 2011, 2012)</i>	7/24/	52
Miasta i ludność w miastach wyposażonych w sieć wodociągową i kanalizacyjną (2005, 2010, 2011, 2012)	<i>Urban areas and urban population fitted with water-line and sewage systems (2005, 2010, 2011, 2012)</i>	8/25/	54
Ludność w miastach korzystająca z sieci wodocią- gowej i kanalizacyjnej według powiatów (2005, 2010, 2011, 2012)	<i>Urban population using water-line and sewage systems by powiats (2005, 2010, 2011, 2012)</i> ...	9/26/	55
Wodociągi i kanalizacja według powiatów i gmin (2005, 2010, 2011, 2012)	<i>Water-line and sewage systems by powiats and gminas (2005, 2010, 2011, 2012)</i>	10/27/	56
Ścieki przemysłowe i komunalne odprowadzone do wód lub do ziemi (2005, 2010, 2011, 2012)	<i>Industrial and municipal waste water discharged into waters or into the ground (2005, 2010, 2011, 2012)</i>	11/28/	63
Ścieki przemysłowe i komunalne wymagające oczyszczania odprowadzone do wód lub do ziemi według powiatów (2005, 2010, 2011, 2012)	<i>Industrial and municipal waste water requiring treatment discharged into waters or into the ground by powiats (2005, 2010, 2011, 2012)</i>	12/29/	63
Miasta o dużej skali zagrożenia ściekami (2005, 2010, 2011, 2012)	<i>Urban areas with high waste water threat (2005, 2010, 2011, 2012)</i>	13/30/	64
Ścieki przemysłowe odprowadzone do wód lub do ziemi (2005, 2010, 2011, 2012)	<i>Industrial waste water discharged into waters or into the ground (2005, 2010, 2011, 2012)</i>	14/31/	64
Ścieki przemysłowe według powiatów i gmin (2005, 2010, 2011, 2012)	<i>Industrial waste water by powiats and gminas (2005, 2010, 2011, 2012)</i>	15/32/	65
Ścieki przemysłowe według sekcji i działów w 2012 r.	<i>Industrial waste water by sections and divisions in 2012</i>	16/33/	68
Oczyszczalnie ścieków przemysłowych (2005, 2010, 2011, 2012)	<i>Industrial waste water treatment plants (2005, 2010, 2011, 2012)</i>	17/34/	68
Ładunki zanieczyszczeń w ściekach przemysło- wych odprowadzonych do wód lub do ziemi (2005, 2010, 2011, 2012)	<i>Charge of pollutants in industrial waste water discharged into waters or into the ground (2005, 2010, 2011, 2012)</i>	18/35/	69
Osady z przemysłowych oczyszczalni i podczysz- czalni ścieków (2005, 2010, 2011, 2012)	<i>Sludge from industrial waste water treatment and pretreatment plants (2005, 2010, 2011, 2012)</i>	19/36/	69
Ścieki komunalne oczyszczane i nieoczyszczane (2005, 2010, 2011, 2012)	<i>Treated and untreated municipal waste water (2005, 2010, 2011, 2012)</i>	20/37/	69
Ścieki komunalne oczyszczane oraz ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków według powiatów i gmin (2005, 2010, 2011, 2012)	<i>Treated municipal waste water and population using waste water treatment plants by powiats and gminas (2005, 2010, 2011, 2012)</i>	21/38/	70
Charakterystyka komunalnych oczyszczalni ścieków według powiatów i gmin (2005, 2010, 2011, 2012)	<i>Characteristic of municipal waste water treatment plants by powiats and gminas (2005, 2010, 2011, 2012)</i>	22/39/	76

	Tabl. Table	Str. Page
Miasta obsługiwane przez oczyszczalnie ścieków oraz ścieki odprowadzone siecią kanalizacyjną (2005, 2010, 2011, 2012)	<i>Urban areas served by waste water treatment plants as well as waste water discharged through sewage system (2005, 2010, 2011, 2012)</i>	23/40/ 86
Klasyfikacja stanu ekologicznego, potencjału ekologicznego, stanu chemicznego i stanu jednolitych części wód rzek w latach 2010–2012	<i>Classification of ecological status, ecological potential, chemical status and status of uniform bodies of rivers in the years 2010–2012</i>	24/41/ 87
Klasyfikacja stanu ekologicznego, stanu chemicznego i stanu jednolitych części wód jezior w 2012 r.	<i>Classification of ecological status, chemical status and status of uniform bodies of lakes in 2012</i>	25/42/ 90
DZIAŁ IV. ZANIECZYSZCZENIE I OCHRONA POWIETRZA	CHAPTER IV. AIR POLLUTION AND PROTECTION	
Uwagi metodyczne	<i>Methodological notes</i>	x 91
Zakłady szczególnie uciążliwe dla czystości powietrza według powiatów (2005, 2010, 2011, 2012)	<i>Plants especially noxious to air purity by powiats (2005, 2010, 2011, 2012)</i>	1/43/ 93
Zakłady szczególnie uciążliwe dla czystości powietrza według wielkości emisji zanieczyszczeń (2005, 2010, 2011, 2012)	<i>Plants especially noxious to air purity by amount of pollutants emission (2005, 2010, 2011, 2012)</i>	2/44/ 93
Zakłady szczególnie uciążliwe dla czystości powietrza według stopnia redukcji wytworzonych zanieczyszczeń (2005, 2010, 2011, 2012)	<i>Plants especially noxious to air purity by degree of reduction of generated pollutants (2005, 2010, 2011, 2012)</i>	3/45/ 94
Urządzenia do redukcji zanieczyszczeń powietrza w zakładach szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza (2005, 2010, 2011, 2012)	<i>Air pollutant reduction systems in plants especially noxious to air purity (2005, 2010, 2011, 2012)</i>	4/46/ 94
Emitory na terenie zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza według wielkości emisji (2005, 2010, 2011, 2012)	<i>Emitters in plants especially noxious to air purity by amount of emission (2005, 2010, 2011, 2012)</i>	5/47/ 95
Emisja zanieczyszczeń powietrza oraz zanieczyszczenia zatrzymane w urządzeniach do redukcji zanieczyszczeń w zakładach szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza (2005, 2010, 2011, 2012)	<i>Emission of air pollutants as well as pollutants retained in pollutant reduction systems in plants especially noxious to air purity (2005, 2010, 2011, 2012)</i>	6/48/ 95
Emisja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza według rodzajów substancji (2005, 2010, 2011, 2012)	<i>Emission of air pollutants from plants especially noxious to air purity by kind of substance (2005, 2010, 2011, 2012)</i>	7/49/ 96
Emisja i redukcja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza według powiatów w 2012 r.	<i>Emission and reduction of air pollutants from plants especially noxious to air purity by powiats in 2012</i>	8/50/ 97
Emisja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych w miastach w 2012 r.	<i>Emission of air pollutants from plants especially noxious in urban areas in 2012</i>	9/51/ 97
Emisja i redukcja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza według sekcji i działów w 2012 r.	<i>Emission and reduction of air pollutants from plants especially noxious to air purity by sections and divisions in 2012</i>	10/52/ 98
DZIAŁ V. ODPADY	CHAPTER V. WASTE	
Uwagi metodyczne	<i>Methodological notes</i>	x 99
Odpady według grup odpadów (2005, 2010, 2011, 2012)	<i>Waste by group of waste (2005, 2010, 2011, 2012)</i>	1/53/ 101
Odpady według powiatów w 2012 r.	<i>Waste by powiats in 2012</i>	2/54/ 101
Odpady według sekcji i działów w 2012 r.	<i>Waste by sections and divisions in 2012</i>	3/55/ 103
Odpady według miast (2005, 2010, 2011, 2012) ...	<i>Waste by urban areas (2005, 2010, 2011, 2012)</i>	4/56/ 103
Odpady komunalne i nieczystości ciekłe (2005, 2010, 2011, 2012)	<i>Municipal waste and liquid waste (2005, 2010, 2011, 2012)</i>	5/57/ 104
Kontrolowane składowiska odpadów komunalnych (2005, 2010, 2011, 2012)	<i>Controlled municipal landfill areas (2005, 2010, 2011, 2012)</i>	6/58/ 105
Odpady komunalne, nieczystości ciekłe i składowiska odpadów komunalnych według powiatów w 2012 r.	<i>Municipal waste, liquid waste and municipal landfill areas by powiats in 2012</i>	7/59/ 105

		Tabl. Table	Str. Page
DZIAŁ VI. OCHRONA PRZYRODY I RÓŻNORODNOŚCI BIOLOGICZNEJ	CHAPTER VI. PROTECTION OF ENVIRONMENT AND BIODIVERSITY		
Uwagi metodyczne	<i>Methodological notes</i>	x	106
Powierzchnia o szczególnych walorach przyrod- niczych prawnie chroniona oraz pomniki przyrody według powiatów i gmin (2005, 2010, 2011, 2012)	<i>Legally protected areas possessing unique environmental value as well as nature monu- ments by powiats and gminas (2005, 2010, 2011, 2012)</i>	1/60/	109
Parki narodowe w 2012 r.	<i>National parks in 2012</i>	2/61/	113
Parki narodowe według kategorii gruntów (2005, 2010, 2011, 2012)	<i>National parks by category of land (2005, 2010, 2011, 2012)</i>	3/62/	114
Parki narodowe według kategorii ochronności (2005, 2010, 2011, 2012)	<i>National parks by category of protection (2005, 2010, 2011, 2012)</i>	4/63/	114
Stan liczebny głównych gatunków zwierząt łownych i chronionych w parkach narodowych (2005, 2010, 2011, 2012)	<i>Animals of major game and protected species in national parks (2005, 2010, 2011, 2012)</i>	5/64/	115
Ochrona lasu w parkach narodowych (2005, 2010, 2011, 2012)	<i>Forest protection in national parks (2005, 2010, 2011, 2012)</i>	6/65/	115
Pozyskanie drewna w parkach narodowych według kategorii cięć (2005, 2010, 2011, 2012)	<i>Removals in national parks by category of cutting (2005, 2010, 2011, 2012)</i>	7/66/	116
Turystyka w parkach narodowych (2005, 2010, 2011, 2012)	<i>Tourism in national parks (2005, 2010, 2011, 2012)</i>	8/67/	116
Działalność dydaktyczna parków narodowych (2005, 2010, 2011, 2012)	<i>Didactic activity of national parks (2005, 2010, 2011, 2012)</i>	9/68/	117
Rezerwaty przyrody w 2012 r.	<i>Nature reserves in 2012</i>	10/69/	117
Rezerwaty przyrody (2005, 2010, 2011, 2012)	<i>Nature reserves (2005, 2010, 2011, 2012)</i>	11/70/	123
Parki krajobrazowe w 2012 r.	<i>Landscape parks in 2012</i>	12/71/	124
Parki krajobrazowe według kategorii gruntów (2005, 2010, 2011, 2012)	<i>Landscape parks by category of land (2005, 2010, 2011, 2012)</i>	13/72/	124
Obszary chronionego krajobrazu w 2012 r.	<i>Protected landscape areas in 2012</i>	14/73/	124
Obszary chronionego krajobrazu według kategorii gruntów (2005, 2010, 2011, 2012)	<i>Protected landscape areas by category of land (2005, 2010, 2011, 2012)</i>	15/74/	126
Obszary Natura 2000 w 2012 r.	<i>Natura 2000 areas in 2012</i>	16/75/	126
Pomniki przyrody według powiatów (2010, 2011, 2012)	<i>Nature monuments by powiats (2010, 2011, 2012)</i>	17/76/	134
Ważniejsze zwierzęta chronione (2005, 2010, 2011, 2012)	<i>Major animals protected (2005, 2010, 2011, 2012)</i>	18/77/	134
Tereny zieleni w miastach (2005, 2010, 2011, 2012)	<i>Green belts in urban areas (2005, 2010, 2011, 2012)</i>	19/78/	135
DZIAŁ VII. DZIAŁALNOŚĆ INSPEKCYJNO-KONTROLNA I OCENA SKUTKÓW DEGRADACJI ŚRODOWISKA	CHAPTER VII. INSPECTION AND CONTROL ACTIVITIES AS WELL AS EVALUATION OF EFFECTS OF ENVIRONMENTAL DEGRADATION		
Uwagi metodyczne	<i>Methodological notes</i>	x	136
Jakość wody z wodociągów dostarczanej ludności do spożycia według powiatów (2005, 2010, 2011, 2012)	<i>Quality of water from waterworks supplied to the population for consumption by powiats (2005, 2010, 2011, 2012)</i>	1/79/	137
Stan sanitarny hoteli według powiatów (2005, 2010, 2011, 2012)	<i>Sanitary condition of hotels by powiats (2005, 2010, 2011, 2012)</i>	2/80/	138
Stan sanitarny basenów kąpielowych według powiatów (2005, 2010, 2011, 2012)	<i>Sanitary condition of swimming pools by powiats (2005, 2010, 2011, 2012)</i>	3/81/	138
Działalność kontrolna Wojewódzkiego Inspekto- ratu Ochrony Środowiska (2005, 2010, 2011, 2012)	<i>Control activities of the Voivodship Inspectorates for Environmental Protection (2005, 2010, 2011, 2012)</i>	4/82/	139
Stan sanitarny obiektów żywnościowo- żywnościowych, obiektów produkcji i obrotu przedmiotami (2005, 2010, 2011, 2012)	<i>Sanitary condition of food and dietary establish- ments, manufactures and trade establishments (2005, 2010, 2011, 2012)</i>	5/83/	140

		Tabl. Table	Str. Page
Ocena sanitarna niektórych artykułów spożywczych i przedmiotów użytku (2005, 2010, 2011, 2012)	<i>Sanitary evaluation of selected foodstuffs and usable items (2005, 2010, 2011, 2012)</i>	6/84/	141
Zachorowania na niektóre choroby zakaźne i zatrucia (2005, 2010, 2011, 2012)	<i>Incidence of infectious diseases and poisonings (2005, 2010, 2011, 2012)</i>	7/85/	142
Zachorowania na choroby zawodowe (2010, 2011, 2012)	<i>Incidence of occupational diseases (2010, 2011, 2012)</i>	8/86/	142
DZIAŁ VIII. EKONOMICZNE ASPEKTY OCHRONY ŚRODOWISKA	CHAPTER VIII. ECONOMICAL ASPECTS OF ENVIRONMENTAL PROTECTION		
Uwagi metodyczne	<i>Methodological notes</i>	x	143
Nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska i gospodarce wodnej (2005, 2010, 2011, 2012)	<i>Outlays on fixed assets in environmental protection and water management (2005, 2010, 2011, 2012)</i>	1/87/	147
Nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska według źródeł finansowania oraz kierunków inwestowania (2005, 2010, 2011, 2012) ...	<i>Outlays on fixed assets in environmental protection by sources of financing as well as directions of investing (2005, 2010, 2011, 2012)</i>	2/88/	148
Nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska według źródeł finansowania oraz powiatów w 2012 r.	<i>Outlays on fixed assets in environmental protection by sources of financing as well as powiats in 2012</i>	3/89/	150
Nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska według kierunków inwestowania oraz powiatów i gmin w 2012 r.	<i>Outlays on fixed assets in environmental protection by directions of investing as well as powiats and gminas in 2012</i>	4/90/	151
Nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska według rodzajów inwestycji (2005, 2010, 2011, 2012)	<i>Outlays on fixed assets in environmental protection by kind of investments (2005, 2010, 2011, 2012)</i>	5/91/	156
Nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska według grup inwestorów (2005, 2010, 2011, 2012)	<i>Outlays on fixed assets in environmental protection by groups of investors (2005, 2010, 2011, 2012)</i>	6/92/	156
Nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska i gospodarce wodnej według sekcji i działów w 2012 r.	<i>Outlays on fixed assets in environmental protection and water management by sections and divisions in 2012</i>	7/93/	157
Nakłady na środki trwałe służące gospodarce wodnej według kierunków inwestowania oraz źródeł finansowania (2005, 2010, 2011, 2012)	<i>Outlays on fixed assets in water management by directions of investing as well as sources of financing (2005, 2010, 2011, 2012)</i>	8/94/	157
Nakłady na środki trwałe służące gospodarce wodnej według źródeł finansowania oraz powiatów (2005, 2010, 2011, 2012)	<i>Outlays on fixed assets in water management by sources of financing as well as powiats (2005, 2010, 2011, 2012)</i>	9/95/	158
Nakłady na środki trwałe służące gospodarce wodnej według kierunków inwestowania oraz powiatów i gmin w 2012 r.	<i>Outlays on fixed assets in water management by directions of investing as well as powiats and gminas in 2012</i>	10/96/	160
Uzyskane efekty rzeczowe inwestycji ochrony środowiska według powiatów (2005, 2010, 2011, 2012)	<i>Tangible effects of environmental protection investments by powiats (2005, 2010, 2011, 2012)</i>	11/97/	163
Uzyskane efekty rzeczowe inwestycji gospodarki wodnej według powiatów (2005, 2010, 2011, 2012)	<i>Tangible effects of water management investments by powiats (2005, 2010, 2011, 2012)</i>	12/98/	164
Realizacja inwestycji ochrony środowiska i gospodarki wodnej na wsi (2005, 2010, 2011, 2012)	<i>Realization of environmental protection and water management investments in rural areas (2005, 2010, 2011)</i>	13/99/	165
Nakłady na środki trwałe na małą retencję wodną (2005, 2010, 2011, 2012)	<i>Outlays on fixed assets in water low retention (2005, 2010, 2011, 2012)</i>	14/100/	167
Efekty rzeczowe inwestycji małej retencji wodnej (2005, 2010, 2011, 2012)	<i>Tangible effects of water low retention investments (2005, 2010, 2011, 2012)</i>	15/101/	167
Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki wodnej – wpływy i wydatki (2005, 2010, 2011, 2012)	<i>Voivodship Environmental Protection and Water Management Fund – incomes and expenditure (2005, 2010, 2011, 2012)</i>	16/102/	167
Gospodarowanie powiatowymi i gminnymi środkami ochrony środowiska i gospodarki wodnej – wpływy i wydatki (2005, 2010, 2011, 2012)	<i>Management of the powiat and the gmina environmental protection and water management funds – incomes and expenditure (2005, 2010, 2011, 2012)</i>	17/103/	168

	Tabl. <i>Table</i>	Str. <i>Page</i>
Gromadzenie i wykorzystanie środków pieniężnych z tytułu ochrony gruntów rolnych i leśnych (2011, 2012)	<i>Accumulation and use of money on account of the protection of agricultural and forest land (2005, 2010, 2011, 2012)</i>	18/104/ 168
Opłaty za korzystanie ze środowiska i inne wpływy na ochronę środowiska i gospodarkę wodną oraz ich redystrybucja (2005, 2010, 2011, 2012)	<i>Payments for using the environment and other incomes for environmental protection and water management as well as their redistribution (2005, 2010, 2011, 2012)</i>	19/105/ 169
Wpływy na ochronę środowiska i gospodarkę wodną z tytułu kar oraz ich redystrybucja (2005, 2010, 2011, 2012)	<i>Incomes for environmental protection and water management funds from fines as well as their redistribution (2005, 2010, 2011, 2012) ..</i>	20/106/ 169
Wykorzystanie środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (2005, 2010, 2011, 2012)	<i>Use of resources of Voivodship Environmental Protection and Water Management Fund (2005, 2010, 2011, 2012)</i>	21/107/ 170
DZIAŁ IX. LEŚNICTWO I ŁOWIECTWO	CHAPTER IX. FORESTRY AND HUNTING	
Uwagi metodyczne	<i>Methodological notes</i>	x 171
Powierzchnia gruntów leśnych i przeznaczonych do zalesienia (2005, 2010, 2011, 2012)	<i>Forest land and land designated for afforestation (2005, 2010, 2011, 2012)</i>	1/108/ 172
Powierzchnia gruntów leśnych i lesistość według powiatów w 2012 r.	<i>Forest land and forest cover by powiats in 2012 ..</i>	2/109/ 173
Powierzchnia lasów według wieku drzewostanów	<i>Forest land by age of stand</i>	3/110/ 173
Powierzchnia lasów według gatunków panujących w drzewostanie	<i>Forest land by dominant species in stand</i>	4/111/ 174
Zasoby drzewne na pniu według wieku drzewostanów	<i>Growing stock of standing wood by age class of tree stands</i>	5/112/ 174
Zasoby drzewne na pniu według gatunków panujących w drzewostanie	<i>Growing stock of standing wood by dominant species</i>	6/113/ 175
Zasobność i przeciętny wiek drzewostanów według gatunków panujących	<i>Resources and average age of tree stand by dominant species</i>	7/114/ 175
Powierzchnia lasów według typów siedliskowych lasu	<i>Forest land by forest habitat types</i>	8/115/ 176
Powierzchnia Państwowego Gospodarstwa Leśnego – Lasy Państwowe (2005, 2010, 2011, 2012)	<i>Area of the State Forests National Forest Holding – State Forests (2005, 2010, 2011, 2012)</i>	9/116/ 176
Powierzchnia rezerwatów i lasów ochronnych w zarządzie Lasów Państwowych (2005, 2010, 2012)	<i>Area of reserves and protective forests managed by State Forests (2005, 2010, 2012)</i>	10/117/ 177
Wybrane dane o lasach niestanowiących własności Skarbu Państwa według powiatów i gmin w 2012 r.	<i>Selected data on forests not owned by the State Treasury by powiats and gminas in 2012</i>	11/118/ 178
Powierzchnia lasów ochronnych niestanowiących własności Skarbu Państwa (2005, 2010, 2011, 2012)	<i>Protective forests not owned by the State Treasury (2005, 2010, 2011, 2012)</i>	12/119/ 188
Powierzchnia lasów niestanowiących własności Skarbu Państwa objęta nadzorem według powiatów (2005, 2010, 2011, 2012)	<i>Forest land not owned by the State Treasury under supervision by powiats (2005, 2010, 2011, 2012)</i>	13/120/ 188
Powierzchnia gruntów leśnych w lasach prywatnych według powiatów (2005, 2010, 2011, 2012)	<i>Forest land in private forests by powiats (2005, 2010, 2011, 2012)</i>	14/121/ 189
Odnowienia, zalesienia i inne prace hodowlane wykonane w lasach prywatnych według powiatów w 2012 r.	<i>Renewals, afforestation and other forest breeding work made in private forests by powiats in 2012</i>	15/122/ 190
Powierzchnia wykonanych zalesień oraz gruntów nieleśnych przeznaczonych do zalesienia według powiatów w 2012 r.	<i>Area of afforestation made as well as non-forest land designated for afforestation by powiats in 2012</i>	16/123/ 191
Pozyskanie drewna (2005, 2010, 2011, 2012)	<i>Removals (2005, 2010, 2011, 2012)</i>	17/124/ 191
Skup owoców i grzybów leśnych według gatunków (2005, 2010, 2011, 2012)	<i>Procurement of forest fruits and mushrooms by species (2005, 2010, 2011, 2012)</i>	18/125/ 192
Wybrane dane o zadrzewieniach według powiatów (2005, 2010, 2011, 2012)	<i>Selected data on plantings by powiats (2005, 2010, 2011, 2012)</i>	19/126/ 192

	Tabl. Table	Str. Page
Požary lasów według przyczyn powstania (2005, 2010, 2011, 2012)	20/127/	193
Koła i członkowie Polskiego Związku Łowieckiego oraz obwody łowieckie (2005, 2010, 2011, 2012)	21/128/	193
Ważniejsze zwierzęta łowne (2005, 2010, 2011, 2012)	22/129/	194
Odstrażał ważniejszych zwierząt łownych w łowieckim roku gospodarczym (2005/06, 2009/10, 2010/11, 2011/12)	23/130/	194

SPIS MAP I WYKRESÓW

LIST OF MAPS AND GRAPHS

	Str. Page
Podział administracyjny województwa podlaskiego w 2012 r.	24
Podregiony i powiaty w województwie podlaskim w 2012 r.	25
Kierunki wykorzystania powierzchni województwa w 2013 r.	44
Zużycie nawozów mineralnych lub chemicznych oraz wapniowych w gospodarstwach rolnych w przeliczeniu na czysty składnik na 1 ha użytków rolnych (1999/2000–2011/12)	44
Struktura poboru wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności (2000–2012)	45
Struktura ścieków przemysłowych i komunalnych wymagających oczyszczenia odprowadzonych do wód lub do ziemi (2000–2012)	45
Emisja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza (2000–2012)	98
Struktura odpadów (z wyłączeniem odpadów komunalnych) [2000–2012]	98
Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona według podregionów i powiatów w 2012 r.	99
Struktura powierzchni o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chronionej w 2012 r.	99
Nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska na 1 mieszkańca według powiatów w 2012 r.	156
Struktura nakładów na środki trwałe służące ochronie środowiska według kierunków inwestowania w 2012 r.	156
Nakłady na środki trwałe służące gospodarce wodnej na 1 mieszkańca według powiatów w 2012 r.	157
Struktura nakładów na środki trwałe służące gospodarce wodnej według kierunków inwestowania w 2012 r.	157
Struktura powierzchni gruntów leśnych w 2012 r.	172
Lesistość według podregionów i powiatów w 2012 r.	172
Struktura powierzchni lasów	173

*

* *

W wersji angielskiej: przedmowa i spis treści.
In English version: preface and contents.

OBJAŚNIENIA ZNAKÓW UMOWNYCH

Kreska	(-)	—	zjawisko nie wystąpiło.
Zero:	(0)	—	zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,5;
	(0,0)	—	zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,05;
	(0,00)	—	zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,005.
Kropka	(·)	—	zupełny brak informacji albo brak informacji wiarygodnych.
Znak	x	—	wypełnienie pozycji jest niemożliwe lub niecelowe.
Znak	Δ	—	nazwy zostały skrócone w stosunku do obowiązującej klasyfikacji.
„W tym”		—	oznacza, że nie podaje się wszystkich składników sumy.

WAŻNIEJSZE SKRÓTY

tys.	=	tysiąc	art.	=	artykuł
mln	=	milion	bhp	=	bezpieczeństwo i higiena pracy
zł	=	złoty	cd.	=	ciąg dalszy
szt.	=	sztuka	dok.	=	dokończenie
g	=	gram	gm.	=	gmina
kg	=	kilogram	itp.	=	i tym podobne
t	=	tona	lp.	=	liczba porządkowa
mm	=	milimetr	M.	=	miasto
m.	=	metr	m.in.	=	między innymi
mb.	=	metr bieżący	np.	=	na przykład
km	=	kilometr	nr (Nr)	=	numer
ha	=	hektar	ok.	=	około
km ²	=	kilometr kwadratowy	poz.	=	pozycja
m ³	=	metr sześcienny	str.	=	strona
dam ³	=	dekametr sześcienny	tabl.	=	tablica
hm ³	=	hektometr sześcienny	tj.	=	to jest
°C	=	stopień Celsjusza	tzn.	=	to znaczy
s	=	sekunda	tzw.	=	tak zwany
h	=	godzina	w.	=	wiek
r.	=	rok	Dz. U.	=	Dziennik Ustaw
			PKD	=	Polska Klasyfikacja Działalności
			EKG	=	Europejska Komisja Gospodarcza
			EUROSTAT	=	Urząd Statystyczny Unii Europejskiej
			EWG	=	Europejska Wspólnota Gospodarcza
			ONZ	=	Organizacja Narodów Zjednoczonych

Przy publikowaniu danych US prosimy o podanie źródła

UWAGI OGÓLNE

1. Prezentowane w publikacji dane – jeśli nie zaznaczono inaczej – dotyczą **całej gospodarki narodowej**.
2. Dane prezentuje się:
 - 1) w układzie **Polskiej Klasyfikacji Działalności – PKD 2007**, opracowanej na podstawie Statystycznej Klasyfikacji Działalności Gospodarczych we Wspólnocie Europejskiej – Statistical Classification of Economic Activities in the European Community – NACE Rev. 2. PKD 2007 wprowadzona z dniem 1 I 2008 r. rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 24 XII 2007 r. (Dz. U. Nr 251, poz. 1885) zastąpiła Polską Klasyfikację Działalności – PKD 2004.

PKD 2007, w stosunku do dotychczas stosowanej klasyfikacji PKD 2004, wprowadziła zmiany zakresowe polegające na uwzględnieniu nowych grupowań rodzajów działalności, a także na przesunięciu rodzajów działalności pomiędzy poszczególnymi poziomami klasyfikacyjnymi. Zmiany te spowodowały brak porównywalności danych również przy niezmienionych nazwach niektórych poziomów klasyfikacyjnych.
 - 2) według **sektorów własności**:
 - a) sektor publiczny – grupujący własność państwową (Skarbu Państwa i państwowych osób prawnych), własność jednostek samorządu terytorialnego oraz „własność mieszaną” z przewagą kapitału (mienia) podmiotów sektora publicznego,
 - b) sektor prywatny – grupujący własność prywatną krajową (osób fizycznych i pozostałych jednostek prywatnych), własność zagraniczną (osób zagranicznych) oraz „własność mieszaną” z przewagą kapitału (mienia) podmiotów sektora prywatnego i brakiem przewagi sektorowej w kapitale (mieniu) podmiotu.
3. Dane prezentowane dla województwa, podregionów, powiatów i gmin odpowiadają poziomom: 2, 3, 4 i 5 Nomenklatury Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych (NTS), opracowanej na podstawie Nomenclature of Territorial Units for Statistics (NUTS) obowiązującej w krajach Unii Europejskiej. NTS obowiązująca od 1 I 2008 r. wprowadzona została rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 14 XI 2007 r. (Dz. U. Nr 214, poz. 1573) z późniejszymi zmianami w miejsce obowiązującej do 31 XII 2007 r.

Podregiony (poziom 3) grupują jednostki szczebla powiatowego.
4. Dane – jeśli nie zaznaczono inaczej – opracowano zgodnie z **każdorazowym stanem organizacyjnym gospodarki narodowej**.
5. Informacje w podziałach według **podregionów, powiatów i gmin** oraz na **miasta i wieś** – jeśli nie zaznaczono inaczej – podano w każdorazowym podziale administracyjnym. Przez „miasta” rozumie się obszar położony w granicach administracyjnych tych jednostek, przez „wieś” – pozostałe terytorium kraju, województwa, podregionu, powiatu lub gminy.
6. **Liczby względne (wskaźniki, odsetki)** obliczono z reguły na podstawie danych bezwzględnych wyrażonych z większą dokładnością niż podano w tablicach.
7. **Przy przeliczeniach na 1 mieszkańca (1000 ludności itp.)** danych według stanu w końcu roku przyjęto liczbę ludności według stanu w dniu 31 XII, a przy przeliczeniach danych charakteryzujących wielkość zjawiska w ciągu roku – według stanu w dniu 30 VI.

Do przeliczeń przyjęto liczbę ludności opracowaną – jeśli nie zaznaczono inaczej – za lata 2000–2009 na bazie Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002, z tym że dla lat 2000 i 2001

według podziału administracyjnego obowiązującego w dniu 31 XII 2002 r., od 2010 r. – Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011, z tym że dla 2010 r. według podziału administracyjnego obowiązującego w dniu 31 XII 2011 r. Taką samą zasadę zastosowano przy prezentacji danych dotyczących stanu i struktury ludności.

8. Niektóre informacje za ostatni rok zostały podane na podstawie danych nieostatecznych i mogą ulec zmianie w następnych publikacjach Urzędu Statystycznego.

9. Ze względu na zaokrąglenia danych, w niektórych przypadkach sumy składników mogą się różnić od podanych wielkości „ogółem”.

10. Informacje statystyczne pochodzące ze źródeł spoza Głównego Urzędu Statystycznego opatrzone odpowiednimi notami, przy przyjęciu zasady, że jako źródłodawcę podaje się instytucję przekazującą informacje prezentowane w tablicy za ostatni rok.

11. W stosunku do obowiązującej Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD 2007) zastosowano skróty; skrócone nazwy zostały oznaczone w tablicach znakiem „Δ”. Zestawienie zastosowanych skrótów i pełnych nazw podaje się poniżej:

skrót	pełna nazwa
	sekcje
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja	Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją
Handel; naprawa pojazdów samochodowych	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle
	działy
Produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny	Produkcja wyrobów z drewna oraz korka, z wyłączeniem mebli; produkcja wyrobów ze słomy i materiałów używanych do wyplatania

I. WAŻNIEJSZE DANE O STANIE, ZAGROŻENIACH I OCHRONIE ŚRODOWISKA

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2001	2002	2003	2004	2005
		woje					
WARUNKI							
1	Ludność (stan w dniu 31 XII) w tys.	1210,7	1209,4	1207,7	1205,1	1202,4	1199,7
2	miasta: w tysiącach	710,0	710,4	711,3	710,8	710,8	710,0
3	w % ludności ogółem	58,6	58,7	58,9	59,0	59,1	59,2
4	wieś: w tysiącach	500,7	499,0	496,4	494,3	491,6	489,7
5	w % ludności ogółem	41,4	41,3	41,1	41,0	40,9	40,8
6	Ludność na 1 km ² powierzchni ogólnej (stan w dniu 31 XII)	60	60	60	60	60	59
Ludność (stan w dniu 31 XII) – w tys. – w wieku:							
7	przedprodukcyjnym	314,9	303,3	291,7	279,7	269,1	259,8
8	produkcyjnym	702,0	710,6	719,0	727,3	734,3	740,4
9	poprodukcyjnym	193,8	195,5	197,0	198,1	199,0	199,5
10	Urodzenia żywe na 1000 ludności	9,9	9,6	9,3	8,9	8,9	9,1
11	Zgony ^a na 1000 ludności	9,7	9,6	9,4	9,7	9,7	9,8
12	Zgony niemowląt na 1000 urodzeń żywych	7,3	6,4	7,2	6,3	7,1	5,6
13	Przyrost naturalny na 1000 ludności	0,2	-0,0	-0,1	-0,8	-0,9	-0,7
Przeciętna liczba lat dalszego trwania życia w momencie urodzenia:							
14	mężczyźni	70,49	70,61	70,68	70,73	71,23	71,04
15	kobiety	79,14	79,92	80,39	79,94	80,07	80,41
WYKORZYSTANIE I OCHRONA							
16	Powierzchnia ogólna ^b w tys. ha	2018,0	2018,0	2018,0	2018,7	2018,7	2018,7
w tym:							
17	użytki rolne	x	x	1233,4	1242,4	1239,7	1236,5
18	grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione ..	x	x	609,0	609,8	613,1	621,7
19	grunty pod wodami powierzchniowymi	x	x	26,9	27,4	27,4	26,7
20	użytki kopalne	x	x	2,6	2,6	2,5	2,4
21	tereny komunikacyjne	x	x	56,5	55,9	55,3	55,1
22	tereny osiedlowe ^c	x	x	23,1	14,8	15,3	15,6
23	nieużytki	x	x	59,2	59,2	59,1	58,2
24	Grunty rolne wyłączone na cele nierolnicze i leśne na cele nieleśne ^d w ha	58	18	17	29	103	43
25	grunty rolne	52	11	10	10	41	28
26	grunty leśne	6	7	7	19	62	15
27	Grunty zdewastowane i zdegradowane wymagające rekultywacji i zagospodarowania (stan w dniu 31 XII) w ha	2845	2850	2836	2857	2848	2887
28	Grunty zrehabilitowane (w ciągu roku) w ha	14	47	16	27	30	58
29	Grunty zagospodarowane (w ciągu roku) w ha	13	74	4	2	30	8

^a Łącznie ze zgonami niemowląt. ^b Stan w dniu 1 I następnego roku. Dane według kierunków wykorzystania „Wykorzystanie i ochrona powierzchni ziemi i gleby. Kopaliny” na str. 30. ^c Mieszkaniowe, przemysłowe, inne nych o ochronie gruntów rolnych i leśnych.

2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012		Lp.
wództwo							Polska	

DEMOGRAFICZNE

1196,1	1192,7	1191,5	1189,7	1203,4	1201,0	1198,7	38533,3	1
711,6	710,1	710,1	715,8	724,8	724,0	723,3	23336,4	2
59,5	59,5	59,6	60,2	60,2	60,3	60,3	60,6	3
484,5	482,6	481,4	474,0	478,6	477,0	475,4	15196,9	4
40,5	40,5	40,4	39,8	39,8	39,7	39,7	39,4	5
59	59	59	59	60	59	59	107	6
250,6	242,3	235,1	228,7	229,1	223,3	218,5	7066,8	7
744,7	747,8	751,4	754,1	764,8	764,7	763,3	24605,6	8
200,8	202,6	205,0	206,9	209,5	212,9	217,0	6861,0	9
9,2	9,3	10,0	10,2	9,9	9,3	9,3	10,0	10
9,9	9,8	9,7	10,2	9,8	9,7	9,9	10,0	11
6,2	5,0	5,3	4,7	4,5	4,8	4,1	4,6	12
-0,7	-0,5	0,3	0,0	0,1	-0,4	-0,6	0,0	13
71,00	71,54	72,02	71,91	72,51	73,25	73,09	72,71	14
80,53	80,88	81,42	81,48	81,90	81,82	82,32	80,98	15

ZASOBÓW POWIERZCHNI ZIEMI I GLEBY

2018,7	2018,7	2018,7	2018,7	2018,7	2018,7	2018,7	31268,0	16
1233,4	1225,7	1223,4	1219,9	1217,2	1216,6	1215,9	18770,1	17
623,8	632,7	635,5	640,0	641,8	642,3	642,9	9633,8	18
27,2	27,3	27,4	27,6	27,6	27,5	27,5	647,4	19
2,5	2,3	2,3	2,2	2,1	2,1	2,0	28,6	20
55,2	55,1	54,7	54,7	55,0	55,0	55,0	905,4	21
16,3	15,6	15,9	16,2	16,6	17,0	17,3	678,8	22
56,7	55,9	55,6	54,5	54,4	54,3	54,2	476,1	23
36	138	159	68	60	66	88	3172	24
30	112	143	56	50	55	65	2678	25
6	26	16	12	10	11	23	494	26
2821	2803	2864	2825	2855	2828	2807	64343	27
32	53	20	41	31	63	33	2720	28
32	12	10	10	6	35	25	1162	29

powierzchni podano według ewidencji gruntów obowiązującej od 2002 r.; patrz uwagi metodyczne do działu zabudowane, zurbanizowane niezabudowane, rekreacyjno-wypoczynkowe. d W trybie obowiązujących przepisów praw-

I. WAŻNIEJSZE DANE O STANIE, ZAGROŻENIACH I OCHRONIE ŚRODOWISKA (cd.)

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2001	2002	2003	2004	2005
		woje					
WYKORZYSTANIE, ZANIE							
1	Pobór wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w hm ³	90,2	87,1	89,0	89,0	88,8	92,7
	na cele:						
2	produkcyjne (poza rolnictwem, leśnictwem, łowiectwem i rybactwem) – z ujęć własnych	15,2	14,0	14,3	14,0	14,3	14,0
3	nawodnień w rolnictwie i leśnictwie oraz napełniania i uzupełniania stawów rybnych	18,3	17,9	18,1	18,0	19,7	22,2
4	eksploatacji sieci wodociągowej ^a	56,7	55,2	56,7	57,1	54,8	56,5
	Zużycie wody z wodociągów w gospodarstwach domowych:						
5	w hm ³	34,3	33,2	34,1	34,9	34,1	35,4
6	miasta	24,4	23,1	22,8	22,7	21,9	21,7
7	wieś	9,9	10,1	11,3	12,2	12,2	13,7
8	na 1 mieszkańca w m ³	28,3	27,4	28,2	28,9	28,3	29,4
9	miasta	34,3	32,4	32,1	31,9	30,8	30,5
10	wieś	19,8	20,3	22,6	24,7	24,8	27,9
11	Miasta ogółem (stan w dniu 31 XII)	36	36	36	36	36	36
	z ogółem wyposażone w sieć:						
12	wodociągową	36	36	36	36	36	36
13	kanalizacyjną	34	34	35	35	36	36
14	obsługiwane przez oczyszczalnie ścieków	33	33	34	35	36	36
15	mechaniczne	–	–	–	–	–	–
16	biologiczne	27	27	24	23	20	20
17	z podwyższonym usuwaniem biogenów	6	6	10	12	16	16
18	nieobsługiwane przez oczyszczalnie ścieków ...	3	3	2	1	–	–
19	Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków w % ludności ogółem ^b (stan w dniu 31 XII)	55,4	56,5	57,9	60,2	61,2	62,1
20	w tym w miastach w % ludności miast	88,5	89,3	90,4	93,3	93,7	94,3
21	Ścieki przemysłowe i komunalne odprowadzone do wód lub do ziemi w hm ³	40,8	39,1	38,8	40,2	40,4	39,3
	w tym:						
22	wody chłodnicze (umownie czyste)	0,8	0,6	0,7	0,8	0,7	0,5
23	ścieki wymagające oczyszczania	40,1	38,5	38,1	39,3	39,8	38,8
24	oczyszczane	39,4	38,1	37,7	39,0	39,6	38,5
25	mechanicznie	0,3	0,3	0,3	0,8	0,7	0,7
26	chemicznie	–	–	–	–	–	–
27	biologicznie	31,3	30,0	13,4	13,7	10,9	9,8
28	z podwyższonym usuwaniem biogenów	7,9	7,7	24,0	24,5	28,0	28,0
29	nieoczyszczane	0,6	0,4	0,4	0,3	0,1	0,3
	odprowadzone:						
30	bezpośrednio z zakładów	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1	0,1
31	siecią kanalizacyjną	0,6	0,4	0,4	0,2	0,1	0,2

^a Pobór wody na ujęciach, przed wtłoczeniem do sieci. ^b Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków – na podstawie

2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012		Lp.
wództwo							Polska	
CZYSZCZENIE I OCHRONA WÓD								
92,8	91,7	93,8	94,6	92,9	93,9	98,3	10830,3	1
13,9	14,3	13,1	12,7	12,7	12,9	12,3	7697,1	2
18,6	19,0	21,8	23,7	21,2	22,4	26,7	1102,4	3
60,3	58,5	58,9	58,2	59,0	58,7	59,3	2030,8	4
36,6	36,1	36,8	36,9	37,0	37,1	37,0	1200,5	5
22,0	21,6	21,4	21,9	21,6	21,5	21,4	804,8	6
14,6	14,5	15,4	15,0	15,4	15,6	15,5	395,7	7
30,6	30,2	30,9	31,0	31,1	30,9	30,8	31,2	8
30,9	30,3	30,2	30,6	30,1	29,7	29,6	34,5	9
30,1	30,1	31,9	31,6	32,7	32,7	32,6	26,1	10
36	36	36	38	39	40	40	908	11
36	36	36	38	39	40	40	906	12
36	36	36	38	39	40	40	906	13
36	36	36	38	38	40	40	903	14
–	–	–	–	–	–	–	3	15
18	18	17	19	21	22	22	400	16
18	18	19	19	17	18	18	500	17
–	–	–	–	1	–	–	5	18
62,8	62,4	63,7	62,5	62,4	63,6	65,5	68,5	19
94,5	93,5	93,8	92,7	92,0	93,5	95,3	91,6	20
39,7	41,2	40,6	41,0	40,6	40,4	40,3	9113,9	21
0,7	0,6	0,5	0,5	0,5	0,3	0,2	6914,6	22
39,0	40,7	40,2	40,5	40,1	40,2	40,0	2199,3	23
38,8	40,0	40,0	39,5	40,1	40,2	40,0	2055,2	24
0,7	0,8	0,8	0,7	0,8	0,8	0,9	573,9	25
–	–	–	–	–	–	–	104,5	26
7,7	8,2	8,1	7,7	7,1	7,2	7,8	330,6	27
30,4	31,0	31,1	31,0	32,2	32,2	31,3	1046,2	28
0,2	0,6	0,1	1,0	0,0	–	0,0	144,1	29
0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	–	0,0	116,1	30
0,1	0,6	0,1	1,0	–	–	0,0	28,0	31

szacunków, ludność ogółem – na podstawie bilansów.

I. WAŻNIEJSZE DANE O STANIE, ZAGROŻENIACH I OCHRONIE ŚRODOWISKA (cd.)

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2001	2002	2003	2004	2005
		woje					
ZANIECZYSZCZENIE							
1	Zakłady szczególnie uciążliwe dla czystości powietrza ogółem (stan w dniu 31 XII)	52	51	48	49	56	57
	z ogółem:						
	posiadające urządzenia do redukcji zanieczyszczeń:						
2	pyłowych	42	40	37	38	43	43
3	gazowych	5	5	5	6	7	7
	nieposiadające:						
4	określonej emisji dopuszczalnej	1	1	1	5	8	7
	wyników pomiarów emisji:						
5	pyłów	10	10	6	7	8	10
6	gazów	10	10	6	6	7	8
7	wyników pomiarów emisji	49	46	44	45	51	52
8	Emisja zanieczyszczeń pyłowych ^a w tys. t	2,0	2,0	2,0	2,0	2,2	2,0
9	w tym ze spalania paliw	1,7	1,6	1,7	1,6	1,8	1,6
10	Emisja zanieczyszczeń gazowych ^a w tys. t	1709,0	1901,9	1873,8	1983,5	1874,1	1799,8
	w tym:						
11	dwutlenku siarki	6,2	7,4	6,4	6,6	5,5	5,3
12	tlenków azotu ^b	3,2	3,6	3,3	3,7	3,5	3,6
13	tlenku węgla	3,4	2,7	2,5	2,7	3,0	3,2
14	dwutlenku węgla	1694,9	1887,6	1861,1	1970,0	1861,6	1787,3
	Zanieczyszczenia zatrzymane w urządzeniach do redukcji zanieczyszczeń ^a :						
	w tysiącach ton:						
15	pyłowe	102,4	121,0	121,2	137,2	121,8	118,4
16	gazowe (bez dwutlenku węgla)	0,7	0,7	0,7	0,8	1,5	1,6
	w % zanieczyszczeń wytworzonych:						
17	pyłowe	98,1	98,4	98,4	98,6	98,2	98,3
18	gazowe (bez dwutlenku węgla)	4,8	4,9	5,1	5,6	10,9	11,2
ODP							
	Odpady (z wyłączeniem odpadów komunalnych) w tys. t:						
19	wytworzone w ciągu roku	717,8	744,6	807,1	927,5	887,4	927,9
20	poddane odzyskowi	531,9	539,3	642,4	778,1	722,3	795,1
21	unieszkodliwione	133,5	136,4	111,5	106,1	105,2	69,8
22	w tym składowane ^c	110,4	109,3	88,3	54,4	57,4	47,3
23	magazynowane czasowo	52,4	68,9	53,2	43,3	59,9	63,0
24	dotychczas składowane (nagromadzone ^d ; stan w końcu roku)	2331,0	2417,0	2466,7	2415,5	2468,0	2474,8
25	Tereny składowania odpadów niezrekultywowane (stan w końcu roku) w ha	32,5	35,3	35,5	35,7	36,9	36,5
26	Tereny składowania odpadów zreultywowane w ciągu roku w ha	2,7	3,0	1,5	1,5	1,5	1,5
27	Odpady komunalne zebrane ^e w tys. t	325,8	338,1	342,7	323,1	292,9	268,0

^a Z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza. ^b W przeliczeniu na dwutlenek azotu. ^c Na składowiskach osadowych) własnych. ^e Dane szacunkowe.

2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012		Lp.
wództwo							Polska	

I OCHRONA POWIETRZA

55	57	58	56	56	57	56	1764	1
43	41	44	42	42	42	40	1181	2
5	5	6	6	7	8	7	261	3
7	7	6	5	6	7	7	219	4
9	12	13	12	14	15	13	509	5
8	11	12	11	13	14	13	448	6
49	52	55	51	49	53	53	1602	7
1,7	1,7	1,3	1,1	1,1	1,0	0,9	52,4	8
1,4	1,3	1,0	0,9	0,8	0,7	0,7	36,9	9
1703,9	1716,2	1602,8	1597,6	1616,6	1646,1	1480,0	216513,7	10
4,8	4,3	3,7	3,4	3,3	3,3	2,8	468,5	11
3,4	3,4	3,0	3,1	3,2	3,2	2,7	316,4	12
3,3	4,6	4,0	2,2	2,4	2,2	2,1	334,3	13
1692,2	1703,4	1591,6	1588,5	1607,3	1636,9	1472,0	214887,1	14
116,8	117,1	83,5	68,9	86,6	99,0	84,9	19263,8	15
1,1	1,5	0,7	0,8	1,4	1,5	1,2	2296,7	16
98,5	98,5	98,4	98,4	98,8	99,0	98,9	99,7	17
8,8	10,3	5,8	8,2	13,4	13,7	12,8	58,5	18

ADY

957,4	1057,2	838,3	737,9	713,5	707,6	1467,5	123123,5	19
853,2	935,3	729,6	665,3	617,0	641,9	1393,3	89008,5	20
58,3	69,0	50,2	24,7	60,3	24,7	33,6	31495,0	21
40,9	42,3	6,3	5,3	35,6	3,8	29,2	26997,5	22
45,9	52,9	58,5	47,9	36,2	41,0	40,6	2620,0	23
2423,2	2426,9	2383,4	2367,0	2350,2	2333,4	2355,4	1649615,0	24
35,4	34,1	40,7	31,6	30,5	29,6	29,6	8556,8	25
2,2	2,2	0,3	–	–	–	–	104,5	26
277,6	262,2	247,0	246,6	242,9	252,1	241,9	9580,9	27

kach (wysypiskach, hałdach, stawach osadowych) własnych i innych. d Na składowiskach (wysypiskach, hałdach, sta-

I. WAŻNIEJSZE DANE O STANIE, ZAGROŻENIACH I OCHRONIE ŚRODOWISKA (dok.)

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2001	2002	2003	2004	2005
		woje					
OCHRONA PRZYRODY							
	Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona (stan w dniu 31 XII):						
1	w tysiącach hektarów	644,0	644,3	644,3	644,7	644,3	645,0
2	w % powierzchni ogólnej	31,9	31,9	31,9	31,9	31,9	32,0
3	Parki narodowe (stan w dniu 31 XII) w tys. ha	92,2	92,2	92,2	92,2	92,1	92,1
4	Rezerwaty przyrody ^a (stan w dniu 31 XII) w tys. ha	14,0	14,3	14,3	22,9	22,9	23,6
5	Parki krajobrazowe (stan w dniu 31 XII) w tys. ha	88,1	88,1	88,1	88,1	88,1	88,1
6	Obszary chronionego krajobrazu (stan w dniu 31 XII) w tys. ha	462,7	462,7	462,7	462,7	462,7	462,7
7	Pomniki przyrody (stan w dniu 31 XII)	2051	2066	2053	2058	2110	2112
EKONOMICZNE ASPEKTY							
	Nakłady na środki trwałe (ceny bieżące) – w mln zł – służące:						
8	ochronie środowiska	126,4	118,0	92,6	114,9	86,5	98,9
9	gospodarce wodnej	36,8	36,1	21,8	31,4	48,6	41,9
	Nakłady na środki trwałe (ceny bieżące) – w % nakładów inwestycyjnych na gospodarkę narodową – służące:						
10	ochronie środowiska	5,5	5,9	4,2	4,6	3,1	3,0
11	gospodarce wodnej	1,6	1,8	1,0	1,3	1,7	1,3
LEŚNI							
12	Powierzchnia gruntów leśnych (stan w dniu 31 XII) w tys. ha	604,5	605,6	606,1	607,7	609,6	614,2
13	w tym lasy	595,6	596,7	597,4	598,5	600,2	604,6
14	Lesistość (stan w dniu 31 XII) w %	29,5	29,6	29,6	29,7	29,7	30,0

^a Część powierzchni rezerwatów przyrody została wykazana dwukrotnie: raz w rezerwach przyrody, drugi raz

2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	Lp.
wództwo						Polska	

I RÓŻNORODNOŚCI BIOLOGICZNEJ

645,0	645,1	645,1	645,5	645,6	645,6	646,0	10149,5	1
32,0	32,0	32,0	32,0	32,0	32,0	32,0	32,5	2
92,1	92,1	92,1	92,1	92,1	92,1	92,2	314,6	3
23,6	23,7	23,7	23,5	23,5	23,5	23,8	165,5	4
88,1	88,1	88,1	88,1	88,1	88,1	88,1	2607,0	5
462,7	462,7	462,7	462,7	462,7	462,7	462,7	7078,1	6
2112	2076	2184	1916	2058	2031	2015	36316	7

OCHRONY ŚRODOWISKA

155,8	139,1	174,9	140,6	257,4	246,0	309,6	10127,8	8
67,6	66,9	53,4	34,2	118,0	76,5	45,3	2787,9	9
4,2	3,3	3,6	3,0	5,1	3,8	5,6	4,3	10
1,8	1,6	1,1	0,7	2,3	1,2	0,8	1,2	11

CTWO

617,6	620,8	622,3	624,0	626,2	627,2	628,4	9370,0	12
607,9	611,0	612,4	614,1	616,2	617,3	618,4	9163,8	13
30,1	30,3	30,3	30,4	30,5	30,6	30,6	29,3	14

łącznie z powierzchnią parków krajobrazowych i obszarów chronionego krajobrazu, na terenie których są położone.

**II. WAŻNIEJSZE DANE O STANIE, ZAGROŻENIACH I OCHRONIE ŚRODOWISKA
WEDŁUG PODREGIONÓW**

WYSZCZEGÓLNIENIE	Województwo	Podregiony			
		białostocki	łomżyński	suwalski	
Powierzchnia ogólna (stan w dniu 31 XII) w km ²	2011 2012	20187 20187	5132 5132	8818 8818	6237 6237
WARUNKI DEMOGRAFICZNE					
Ludność (stan w dniu 31 XII)	2011 2012	1200982 1198690	509677 510437	412678 410379	278627 277874
w % – w wieku:					
przedprodukcyjnym	2011 2012	18,6 18,2	17,7 17,5	18,8 18,4	20,0 19,4
produkcyjnym	2011 2012	63,7 63,7	64,9 64,7	62,3 62,4	63,6 63,7
poprodukcyjnym	2011 2012	17,7 18,1	17,4 17,9	18,9 19,2	16,4 16,9
na 1 km ² powierzchni ogólnej	2011 2012	59 59	99 99	47 47	45 45
w miastach w % ogółu ludności	2011 2012	60,3 60,3	74,5 74,4	46,9 46,9	54,2 54,3
Urodzenia żywe:					
w liczbach bezwzględnych	2011 2012	11155 11161	4789 4783	3793 3777	2573 2601
na 1000 ludności	2011 2012	9,3 9,3	9,4 9,4	9,2 9,2	9,2 9,4
Zgony:					
w liczbach bezwzględnych	2011 2012	11647 11856	4530 4643	4504 4592	2613 2621
na 1000 ludności	2011 2012	9,7 9,9	8,9 9,1	10,9 11,2	9,4 9,4
w tym zgony niemowląt:					
w liczbach bezwzględnych	2011 2012	54 46	19 20	18 17	17 9
na 1000 urodzeń żywych	2011 2012	4,8 4,1	4,0 4,2	4,8 4,5	6,6 3,5
Przyrost naturalny:					
w liczbach bezwzględnych	2011 2012	-492 -695	259 140	-711 -815	-40 -20
na 1000 ludności	2011 2012	-0,4 -0,6	0,5 0,3	-1,7 -2,0	-0,1 -0,1
STAN I OCHRONA ŚRODOWISKA					
Pobór wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności ogółem w hm ³	2011 2012	93,9 98,3	36,0 35,4	30,0 31,6	27,9 31,3
w tym – w % ogółem – na cele:					
produkcyjne (poza rolnictwem, leśnic- twem, łowiectwem i rybactwem)	2011 2012	13,7 12,5	8,1 6,8	23,7 22,9	10,2 8,6
– z ujęć własnych					
eksploatacji sieci wodociągowej ^a	2011 2012	62,5 60,3	69,9 70,6	67,0 64,2	48,1 44,7

^a Pobór wody na ujęciach, przed wtłoczeniem do sieci.

**II. WAŻNIEJSZE DANE O STANIE, ZAGROŻENIACH I OCHRONIE ŚRODOWISKA
WEDŁUG PODREGIONÓW (cd.)**

WYSZCZEGÓLNIENIE	Województwo	Podregiony			
		białostocki	łomżyński	suwalski	
STAN I OCHRONA ŚRODOWISKA (cd.)					
Długość sieci rozdzielczej (stan w dniu 31 XII):					
wodociągowej:					
w kilometrach	2011	12585,7	3353,8	5167,2	4064,7
	2012	12810,2	3443,9	5233,7	4132,6
na 100 km ² w km	2011	62,3	65,3	58,6	65,2
	2012	63,5	67,1	59,4	66,3
kanalizacyjnej ^a :					
w kilometrach	2011	2857,7	1256,0	874,8	726,9
	2012	3047,3	1327,8	951,2	768,3
na 100 km ² w km	2011	14,2	24,5	9,9	11,7
	2012	15,1	25,9	10,8	12,3
Połączenia prowadzące do budynków mieszkalnych (stan w dniu 31 XII):					
wodociągowe	2011	183501	63477	79253	40771
	2012	184874	64055	80540	40279
kanalizacyjne	2011	78453	36889	24294	17270
	2012	81350	37956	25738	17656
Zużycie wody z wodociągów w gospodarstwach domowych w hm ³	2011	37,1	15,5	13,2	8,4
	2012	37,0	15,5	13,0	8,5
Ścieki przemysłowe i komunalne wymagające oczyszczenia odprowadzone do wód lub do ziemi ogółem w hm ³	2011	40,2	18,2	14,3	7,8
	2012	40,0	18,3	14,1	7,7
w tym oczyszczane w % ogółem	2011	100,0	100,0	100,0	100,0
	2012	100,0	100,0	99,9	100,0
w tym biologicznie i z podwyższonym usuwaniem biogenów	2011	98,0	98,6	96,2	99,6
	2012	97,7	99,0	95,1	99,2
Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków w % ludności ogółem ^b (stan w dniu 31 XII)	2011	63,6	78,0	49,4	58,3
	2012	65,5	79,9	51,6	59,3
w tym biologicznych i z podwyższonym usuwaniem biogenów	2011	63,5	78,0	49,0	58,3
	2012	65,3	79,8	51,2	59,3
Emisja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych w tys. t:					
pyłowych	2011	1,0	0,2	0,4	0,4
	2012	0,9	0,2	0,4	0,3
gazowych	2011	1646,1	938,7	375,3	332,1
	2012	1480,0	798,8	361,1	320,1
w tym: dwutlenku siarki	2011	3,3	1,5	0,9	0,9
	2012	2,8	0,9	0,9	1,0
tlenków azotu ^c	2011	3,2	1,8	0,5	0,9
	2012	2,7	1,3	0,5	0,9
dwutlenku węgla	2011	1636,9	934,8	372,7	329,3
	2012	1472,0	796,1	358,8	317,1

a Łącznie z kolektorami. *b* Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków – na podstawie szacunków, ludność ogółem – na podstawie bilansów. *c* W przeliczeniu na dwutlenek azotu.

**II. WAŻNIEJSZE DANE O STANIE, ZAGROŻENIACH I OCHRONIE ŚRODOWISKA
WEDŁUG PODREGIONÓW (dok.)**

WYSZCZEGÓLNIENIE	Województwo	Podregiony			
		białostocki	łomżyński	suwalski	
STAN I OCHRONA ŚRODOWISKA (dok.)					
Zanieczyszczenia powietrza zatrzymane w urządzeniach do redukcji zanieczyszczeń w % zanieczyszczeń wytworzonych ^a :					
pyłowe	2011	99,0	99,4	90,3	99,4
	2012	98,9	99,3	86,2	99,4
gazowe (bez dwutlenku węgla)	2011	13,7	15,6	3,7	18,9
	2012	12,8	19,3	3,0	13,1
Odpady (z wyłączeniem odpadów komunalnych) w tys. t:					
wytworzone w ciągu roku	2011	707,6	176,5	229,9	301,2
	2012	1467,5	173,3	1021,5	272,7
w tym:					
poddane odzyskowi	2011	641,9	153,4	195,6	292,9
	2012	1393,3	125,3	1001,2	266,8
unieszkodliwione	2011	24,7	4,9	17,4	2,4
	2012	33,6	30,8	2,2	0,6
w tym składowane ^b	2011	3,8	3,2	0,6	–
	2012	29,2	28,8	0,4	–
dotychczas składowane (nagromadzone ^c ; stan w końcu roku)	2011	2333,4	2330,5	–	2,9
	2012	2355,4	2353,1	–	2,3
Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona (stan w dniu 31 XII):					
w hektarach	2011	645634	154239	191290	300105
	2012	645991	154475	191385	300131
w % powierzchni ogólnej	2011	32,0	30,0	21,7	48,1
	2012	32,0	30,1	21,7	48,1
Pomniki przyrody (stan w dniu 31 XII)	2011	2031	213	1524	294
	2012	2015	210	1517	288
Nakłady na środki trwałe (ceny bieżące) – w mln zł – służące:					
ochronie środowiska	2011	246,0	98,9	100,3	46,8
	2012	309,6	173,4	83,8	52,5
gospodarce wodnej	2011	76,5	34,2	31,3	11,0
	2012	45,3	23,5	11,6	10,2
LEŚNICTWO					
Powierzchnia gruntów leśnych (stan w dniu 31 XII) w ha	2011	627242	173686	263371	190185
	2012	628367	173772	264291	190304
w tym lasów	2011	617318	170702	259978	186639
	2012	618428	170788	260891	186749
publicznych	2011	427261	128052	155232	143977
	2012	427329	128011	155327	143990
prywatnych	2011	199981	45634	108139	46208
	2012	201038	45761	108963	46314
Lesistość (stan w dniu 31 XII) w %	2011	30,6	33,3	29,5	29,9
	2012	30,6	33,3	29,6	29,9

^a W zakładach szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza. ^b Na składowiskach (wysypiskach, hałdach, stawach osadowych) własnych i innych. ^c Na składowiskach (wysypiskach, hałdach, stawach osadowych) własnych.

DZIAŁ I. WARUNKI NATURALNE

TABL. 1. POŁOŻENIE GEOGRAFICZNE

WYSZCZEGÓLNIENIE	W stopniach i minutach	W kilometrach
Najdalej wysunięte punkty granicy województwa:		
na północ (szerokość geograficzna północna) – gm. Wizajny ...	54°25′	x
na południe (szerokość geograficzna północna) – gm. Mielnik	52°17′	x
na zachód (długość geograficzna wschodnia) – gm. Turośl	21°36′	x
na wschód (długość geograficzna wschodnia) – gm. Białowieża	23°57′	x
Rozciągłość: z południa na północ	2°08′	236
z zachodu na wschód	2°21′	161

Ź r ó d ł o: dane Wojewódzkiego Ośrodka Dokumentacji Geodezyjnej i Kartograficznej w Białymstoku.

TABL. 2. POWIERZCHNIA I GRANICE W 2013 R.

Stan w dniu 1 I

WYSZCZEGÓLNIENIE	W liczbach bezwzględnych	W odsetkach
Powierzchnia w km ²	20187,0	x
Długość granic w km	936,3	100,0
z Białorusią	245,9	26,3
z Litwą	104,3	11,1
z województwami: lubelskim	4,0	0,4
mazowieckim	357,9	38,2
warmińsko-mazurskim	224,4	24,0
Na 1 km granicy przypada powierzchnia w km ²	21,6	x

Ź r ó d ł o: dane Wojewódzkiego Ośrodka Dokumentacji Geodezyjnej i Kartograficznej w Białymstoku.

TABL. 3. WIĘKSZE RZEKI W 2011 R.

RZEKI ^a	Dopływ rzeki	Długość w km		
		ogółem	w tym w Polsce	
			razem	w tym w województwie podlaskim
Narew	Wisła	500	442	282
Narewka	Narew	62	40	40
Orlanka	Narew	50	50	50
Biała	Orlanka	34	34	34
Supraśl	Narew	103	103	103
Sokołda	Supraśl	44	44	44
Nereśl	Narew	45	45	45
Biebrza	Narew	164	164	164
Sidra	Biebrza	35	35	35
Brzozówka	Biebrza	57	57	57
Ełk	Biebrza	123	123	29
Pisa	Narew	147	147	51

^a Uszeregowane w porządku hydrograficznym.

TABL. 3. WIĘKSZE RZEKI W 2011 R. (dok.)

RZEKI ^a	Dopływ rzeki	Długość w km		
		ogółem	w tym w Polsce	
			razem	w tym w województwie podlaskim
Nurzec	Bug	107	107	107
Brok	Bug	80	80	38
Świsłocz ^b	Niemen	96	33	33
Czarna Hańcza ^b	Niemen	158	123	123
Marycha ^b	Czarna Hańcza	94	74	74

^a Uszeregowane w porządku hydrograficznym. ^b Rzeki graniczne.

Źródło: dane Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej, Państwowego Instytutu Badawczego.

TABL. 4. WIĘKSZE I GŁĘBSZE JEZIORA W 2011 R.

JEZIORA	Powierzchnia w ha	Głębokość maksymalna w m
WEDŁUG POWIERZCHNI		
Siemianówka ^a	11,7–32,5 km ²	4,1–7,0
Wigry	2118,3	73,0
Rajgrodzkie	1503,2	52,0
Gaładuś	728,6 ^b	54,8
Sajno	522,5	27,0
Dręstwo	504,2	25,0
Białe Augustowskie	476,6	30,0
Serwy	460,3	41,5
Necko	400,0	25,0
Szelment Wielki	356,1	45,0
Rospuda Filipowska	341,7	38,9
Hańcza	311,4	108,5
Pomorze	295,4	23,5
Wizajny	293,1	5,3
Kolno	264,4	3,3
Studzieniczne	250,1	30,5
Blizno	238,5	28,8
Tajno	235,6	6,6
Pierty	228,2	38,0
Mieruńskie Wielkie	189,4	25,5
Gremzdy	188,1	14,3
Szelment Mały	168,5	28,5
Kalejty (Długie Augustowskie)	159,7	12,0
Hołny	158,1	15,2

^a Sztuczny zbiornik wodny. Powierzchnia maksymalna zbiornika (w fazie maksymalnego piętrzenia) osiąga 32,5 km², minimalna – 11,7 km². Głębokość maksymalna przy napełnieniu całkowitym wynosi 7,0 m, przy napełnieniu minimalnym – 4,1 m. ^b Jezioro graniczne – na terytorium Polski 560 ha.

TABL. 4. WIĘKSZE I GŁĘBSZE JEZIORA W 2011 R. (dok.)

JEZIORA	Powierzchnia w ha	Głębokość maksymalna w m
WEDŁUG GŁĘBOKOŚCI		
Hańcza	311,4	108,5
Wigry	2118,3	73,0
Gaładuś	728,6 ^b	54,8
Białe Filipowskie	132,4	52,0
Rajgrodzkie	1503,2	52,0
Ozewo (Uzewo)	53,6	49,6
Garbaś	152,5	48,0
Busznica	49,4	48,0
Szurpiły	80,9	46,2
Długie Sejneńskie	102,4	45,0
Szelment Wielki	356,1	45,0
Okmin	111,8	42,4
Dmitrowo	61,2	42,0
Serwy	460,3	41,5
Rospuda Filipowska	341,7	38,9
Pierty	228,2	38,0
Białe Wigierskie	100,2	34,0
Boczne k. Przerośli	58,3	33,5
Studzieniczne	250,1	30,5
Białe Augustowskie	476,6	30,0
Blizno	238,5	28,8
Krzywe Wigierskie	138,4	28,5
Szelment Mały	168,5	28,5
Sajno	522,5	27,0
Mieruńskie Wielkie	189,4	25,5

^b Jezioro graniczne – na terytorium Polski 560 ha.

Źródło: Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej, Państwowego Instytutu Badawczego.

TABL. 5. TEMPERATURY POWIETRZA

WYSZCZEGÓLNIENIE	Stacje meteorologiczne	
	Białystok	Suwałki
Wzniesienie stacji nad poziom morza w m	148	184
Temperatury w °C:		
średnie ^a : 1971–2000	6,9	6,3
1991–2000	7,2	6,8
2001–2010	7,5	7,1
2005	7,1	6,7
2010	6,8	6,2
2011	7,6	7,3
2012	7,0	6,6
skrajne w latach 1971–2012: maksimum	35,5	35,2
minimum	-35,4	-30,6
amplitudy temperatur skrajnych w latach 1971–2012 ...	70,9	65,8

^a Dane za okresy wieloletnie dotyczą średnich rocznych z tych okresów.

Ź r ó d ł o: dane Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej, Państwowego Instytutu Badawczego.

TABL. 6. ŚREDNIE MIESIĘCZNE^a TEMPERATURY POWIETRZA

STACJE METEOROLOGICZNE L A T A	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
	w °C											
Białystok 1971–2000	-3,5	-2,7	1,0	6,8	12,8	15,7	17,2	16,5	11,9	7,0	1,8	-1,6
1991–2000	-2,3	-1,6	1,4	7,7	12,7	16,2	17,7	17,0	12,0	7,1	1,4	-2,1
2001–2010	-3,5	-2,5	1,4	7,8	13,1	15,8	19,2	17,7	12,5	7,3	3,0	-2,0
2005	-0,1	-4,8	-1,9	7,8	12,3	14,8	18,7	15,9	13,6	7,7	2,3	-1,7
2010	-10,2	-3,4	1,8	7,9	13,6	17,0	21,1	19,2	11,5	4,4	4,5	-6,3
2011	-2,2	-6,0	0,8	9,1	12,5	17,6	18,4	17,1	13,4	6,4	2,2	1,6
2012	-2,7	-8,6	2,7	7,8	13,8	15,3	19,4	16,7	13,1	6,6	4,8	-4,7
Suwałki 1971–2000	-4,0	-3,4	0,1	6,0	12,1	15,1	16,6	16,3	11,5	6,6	1,3	-2,2
1991–2000	-2,7	-2,3	0,5	7,1	12,1	15,6	17,4	17,0	11,8	6,7	0,8	-2,6
2001–2010	-3,9	-3,3	0,5	7,2	12,6	15,4	18,9	17,7	12,6	6,8	2,5	-2,3
2005	-0,3	-5,5	-3,2	7,2	11,6	14,4	18,4	16,1	13,9	7,6	2,4	-2,0
2010	-10,6	-4,0	0,6	7,4	13,3	16,2	21,0	19,0	11,4	4,3	3,7	-7,4
2011	-3,1	-7,5	0,0	8,8	12,4	17,3	18,6	17,1	13,4	6,7	2,7	1,3
2012	-3,2	-9,2	2,0	7,4	13,2	14,6	19,0	16,4	12,8	6,8	4,4	-5,2

^a Dane za okresy wieloletnie dotyczą średnich miesięcznych z tych okresów.

Ź r ó d ł o: dane Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej, Państwowego Instytutu Badawczego.

TABL. 7. OPADY ATMOSFERYCZNE, PRĘDKOŚĆ WIATRU, USŁONECZNIENIE I ZACHMURZENIE

WYSZCZEGÓLNIENIE	Stacje meteorologiczne	
	Białystok	Suwałki
Roczne sumy ^a opadów w mm:		
1971–2000	577	591
1991–2000	573	575
2001–2010	613	619
2005	546	539
2010	851	729
2011	586	610
2012	611	673
Średnia prędkość wiatru w m/s:		
2005	2,6	3,7
2010	2,6	3,5
2011	2,6	3,7
2012	2,5	3,6
Usłonecznienie w h:		
2005	1836	1810
2010	1734	1766
2011	1889	1914
2012	1729	1739
Średnie zachmurzenie w oktantach ^b :		
2005	5,1	4,9
2010	5,4	5,4
2011	5,1	5,0
2012	5,4	5,3

^a Dane za okresy wieloletnie dotyczą średnich rocznych z tych okresów. ^b Stopień zachmurzenia nieba: od 0 (niebo bez chmur) do 8 (niebo całkowicie pokryte chmurami).

Źródło: dane Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej, Państwowego Instytutu Badawczego.

TABL. 8. MIESIĘCZNE SUMY^a OPADÓW ATMOSFERYCZNYCH

STACJE METEOROLOGICZNE L A T A	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
	w milimetrach											
Białystok 1971–2000	29	24	31	39	52	72	85	62	57	46	40	39
1991–2000	26	33	38	52	58	64	69	53	60	42	40	38
2001–2010	39	31	31	25	75	64	84	87	53	47	42	36
2005	34	32	38	7	99	46	60	69	60	12	30	59
2010	33	29	30	33	110	109	124	126	115	25	81	36
2011	29	43	19	57	66	64	184	41	22	23	9	31
2012	51	22	19	40	52	79	89	111	24	51	46	28
Suwałki 1971–2000	33	25	34	37	49	74	83	64	53	49	46	43
1991–2000	32	32	41	45	45	60	73	57	51	45	48	45
2001–2010	42	31	35	23	66	63	92	87	47	57	41	35
2005	45	19	33	23	74	69	47	104	40	25	22	40
2010	24	29	30	34	136	80	87	125	51	25	61	48
2011	26	50	17	29	57	47	154	113	38	22	21	35
2012	50	31	25	52	34	85	115	82	47	75	43	35

^a Dane za okresy wieloletnie dotyczą średnich miesięcznych z tych okresów.

Źródło: dane Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej, Państwowego Instytutu Badawczego.

DZIAŁ II. WYKORZYSTANIE I OCHRONA POWIERZCHNI ZIEMI I GLEBY. KOPALINY

Uwagi metodyczne

Dane o **stanie i kierunkach wykorzystania powierzchni województwa** opracowano na podstawie ewidencji gruntów i budynków (Dz. U. 2001 Nr 38, poz. 454) sporządzonej przez Departament Mienia i Geodezji Urzędu Marszałkowskiego Województwa Podlaskiego. Dane te prezentowane są według powierzchni geodezyjnej. Zgodnie z wyżej wymienioną ewidencją dane o:

- 1) **użytkach rolnych** dotyczą: gruntów ornych, sadów, łąk i pastwisk trwałych, gruntów rolnych zabudowanych zajętych pod budynki mieszkalne oraz inne budynki i urządzenia budowlane służące produkcji rolniczej, nie wyłączając produkcji rybnej oraz przetwórstwa rolno-spożywczego (kotłownie, komórki, garaże, szopy, stodoły, wiaty, spichlerze, budynki inwentarskie, place składowe i manewrowe w obrębie zabudowy itp.), a także ogródków przydomowych w gospodarstwach rolnych, gruntów pod stawami obejmującymi zbiorniki wodne (z wyjątkiem jezior i zbiorników zaporowych z urządzeniami do regulacji poziomu wód) wyposażone w urządzenia hydrotechniczne, nadające się do chowu, hodowli i przetrzymywania ryb obejmujące powierzchnię ogroblowaną wraz z systemem rowów oraz z terenami przyległymi do stawów i z nimi związanymi, a należącymi do obiektu stawowego, gruntów pod rowami, do których zalicza się otwarte rowy pełniące funkcję urządzeń melioracji wodnych dla gruntów wykorzystywanych do produkcji rolniczej;
- 2) **gruntach leśnych oraz zadrzewionych i zakrzewionych** dotyczą:
 - a) lasów, do których zalicza się grunty określone jako „las” w ustawie z dnia 28 IX 1991 r. o lasach (jednolity tekst Dz. U. 2011 Nr 12, poz. 59, z późniejszymi zmianami),
 - b) gruntów zadrzewionych i zakrzewionych, do których zalicza się grunty porośnięte roślinnością leśną, których pole powierzchni jest mniejsze od 0,10 ha, a także: śródpolne skupiska drzew i krzewów niezaliczone do lasów, tereny torfowisk, pokrytych częściowo kępami krzewów i drzew karłowatych, grunty porośnięte wikliną w stanie naturalnym i krzewiastymi formami wierzb w dolinach rzek i obniżeniach terenu, przylegające do wód powierzchniowych grunty porośnięte drzewami lub krzewami, stanowiące biologiczną strefę ochronną cieków i zbiorników wodnych, jary i wąwozy pokryte drzewami i krzewami naturalnie lub sztucznie w celu zabezpieczenia przed erozją, niezaliczone do lasów, wysypiska kamieni i gruzowiska porośnięte drzewami i krzewami, zadrzewione i zakrzewione tereny nieczynnych cmentarzy, poza zwartymi kompleksami lasów, skupiska drzew i krzewów mające charakter parku, niewyposażone w urządzenia i budowle dla rekreacji i wypoczynku;
- 3) **gruntach pod wodami powierzchniowymi** dotyczą:
 - a) gruntów pod wodami powierzchniowymi płynącymi, do których zalicza się grunty pod wodami płynącymi w rzekach, potokach górskich, kanałach i innych ciekach, o przepływach stałych lub okresowych oraz źródła, z których cieki biorą początek, a także grunty pod wodami znajdującymi się w jeziorach i zbiornikach sztucznych, z których cieki wypływają lub do których wpływają,
 - b) gruntów pod wodami powierzchniowymi stojącymi, do których zalicza się grunty pod wodami w jeziorach i zbiornikach innych niż określone powyżej;

4) **gruntach zabudowanych i zurbanizowanych** dotyczą:

- a) terenów mieszkaniowych, do których zalicza się grunty zajęte pod budynki mieszkalne, urządzenia funkcjonalnie związane z budynkami mieszkalnymi (podwórza, dojazdy, przejścia, przydomowe place gier i zabaw itp.), a także ogródki przydomowe,
- b) terenów przemysłowych, do których zalicza się grunty zajęte pod budynki i urządzenia służące produkcji przemysłowej, a także ujęcia wody, oczyszczalnie ścieków, stacje transformatorowe, czynne hałdy i wysypiska, urządzenia magazynowo-składowe, bazy transportowe i remontowe itp.,
- c) innych terenów zabudowanych, do których zalicza się grunty zajęte pod budynki i urządzenia związane z administracją, służbą zdrowia, handlem, kultem religijnym, rzemiosłem, usługami, nauką, oświatą, kulturą i sztuką, wypoczynkiem, łącznością itp., czynne cmentarze, grzebowniska zwierząt oraz inne grunty zabudowane (nieujęte w pozycjach dotyczących terenów mieszkaniowych i przemysłowych),
- d) zurbanizowanych terenów niezabudowanych, do których zalicza się grunty niezabudowane, ale przeznaczone w planach zagospodarowania przestrzennego pod zabudowę, wyłączone z produkcji rolniczej i leśnej,
- e) terenów rekreacyjno-wypoczynkowych, do których zalicza się niezajęte pod budynki:
 - tereny ośrodków wypoczynkowych, tereny zabaw dziecięcych, plaże, urządzone parki, skwery, zielńce (poza pasami ulic),
 - tereny o charakterze zabytkowym: ruiny zamków, grodziska, kurhany, pomniki przyrody itp.,
 - tereny sportowe: stadiony, boiska sportowe, skocznie narciarskie, tory saneczkowe, strzelnice sportowe, kąpieliska itp.,
 - tereny spełniające funkcje rozrywkowe: lunaparki, wesołe miasteczka itp.,
 - ogrody zoologiczne i botaniczne,
 - tereny zieleni nieurządzonej niezaliczone do lasów oraz gruntów zadrzewionych i zakrzewionych,
- f) terenów komunikacyjnych, do których zalicza się grunty zajęte pod:
 - drogi: krajowe, wojewódzkie, powiatowe, gminne, w osiedlach mieszkaniowych, dojazdowe do gruntów rolnych i leśnych oraz do obiektów użyteczności publicznej, place postojowe i manewrowe przy dworcach kolejowych, autobusowych i lotniczych, portach morskich, rzecznych i innych oraz ogólnodostępne dojazdy do ramp wyładowniczych i placów składowych,
 - tereny kolejowe,
 - inne tereny komunikacyjne obejmujące: porty lotnicze i inne budowle oraz urządzenia służące komunikacji lotniczej, urządzenia portowe, przystanie, obiekty i budowle służące komunikacji wodnej, naziemne obiekty, budowle i urządzenia górskich kolei linowych, torowiska tramwajowe poza pasami ulic i dróg, a także obiekty i urządzenia związane z komunikacją miejską, urządzone parkingi poza lasami państwowymi, dworce autobusowe, wały ochronne wód przystosowane do ruchu kołowego,
- g) użytków kopalnych, tj. gruntów zajętych przez czynne odkrywkowe kopalnie, w których odbywa się wydobycie kopalin;

5) **użytkach ekologicznych** dotyczą prawnie chronionych pozostałości ekosystemów, takich jak: naturalne zbiorniki wodne, śródpolne, śródleśne „oczka wodne”, kępy drzew i krzewów, bagna, torfowiska, wydmy, płaty nieużytkowanej roślinności, starorzecza, wychodnie skalne, skarpy, kamieńce itp. Użytki ekologicz-

ne mogą być ustanowione w drodze uchwały rady gminy (do 2008 r. – w drodze rozporządzenia wojewody albo uchwały rady gminy) na podstawie przepisów o ochronie przyrody;

6) **nieużytkach** dotyczą:

- a) niezakwalifikowanych do użytków ekologicznych: bagien (błota, topieliska, trzęsawiska, moczary, rojsty), piasków (piaski ruchome, plaże nieurządzone, piaski nadbrzeżne, wydmy), naturalnych utworów fizjograficznych, takich jak: urwiska, strome stoki, uskoki, skały, rumowiska,
- b) nieprzeznaczonych do rekultywacji wyrobisk po wydobywaniu kopalin;

7) **terenach różnych** dotyczą wszystkich pozostałych gruntów, których nie można zaliczyć do innych użytków, takich jak: grunty przeznaczone do rekultywacji oraz niezagospodarowane grunty zrekultywowane, wały ochronne nieprzystosowane do ruchu kołowego. Do terenów przeznaczonych do rekultywacji zalicza się zdegradowane lub zdewastowane grunty, takie jak: nieczynne hałdy, wysypiska, zapadliska, tereny po działalności przemysłowej i górniczej oraz po poligonach wojskowych, dla których właściwe organy zatwierdziły projekty rekultywacji.

Klasy bonitacyjne użytków rolnych określają jakość użytku rolnego pod względem jego przydatności do produkcji rolniczej. Klasa I określa najwyższą wartość rolniczą, a klasa VI – najniższą.

Dane o **gruntach rolnych wyłączonych na cele nierolnicze i leśnych wyłączonych na cele nieleśne** dotyczą gruntów, za które pobrano należności i opłaty, wyłączonych w trybie ustawy z dnia 3 II 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (jednolity tekst Dz. U. 2004 Nr 121, poz. 1266).

Ochrona gruntów rolnych i leśnych w myśl wyżej wymienionej ustawy polega na:

- ograniczeniu przeznaczania ich na cele nierolnicze lub nieleśne,
- zapobieganiu procesom degradacji i dewastacji gruntów rolnych i leśnych oraz szkodom w produkcji rolniczej lub leśnej, a także w drzewostanach, powstającym wskutek działalności nierolniczej lub nieleśnej,
- zapobieganiu procesom degradacji i dewastacji gruntów rolnych oraz szkodom w produkcji rolniczej, powstającym wskutek działalności nierolniczej i ruchów masowych ziemi,
- rekultywacji i zagospodarowaniu gruntów na cele rolnicze,
- zachowaniu torfowisk i oczek wodnych jako naturalnych zbiorników wodnych,
- przywracaniu i poprawianiu wartości użytkowej gruntom, które utraciły charakter gruntów leśnych wskutek działalności nieleśnej, a także na zapobieganiu obniżania produktywności gruntów leśnych.

Dane nie uwzględniają ubytku gruntów rolnych niezwiązanego ze zmianą właściciela, np. ubytku tych gruntów w ramach rozwoju budownictwa indywidualnego na gruntach własnych gospodarstw rolnych. Prezentowane dane nie obejmują gruntów, które zostały wyłączone na cele nierolnicze i nieleśne z pominięciem powołanych wyżej przepisów prawnych.

Ustawa o ochronie gruntów rolnych i leśnych z dnia 3 II 1995 r. chroni grunty rolne zaliczone do klas I–III oraz grunty rolne klas IV–VI wytworzone z gleb organicznych, nie uwzględnia natomiast klas V–VI wytworzonych z gleb pochodzenia mineralnego.

Dane o **gruntach zdewastowanych i zdegradowanych wymagających rekultywacji i zagospodarowania** dotyczą gruntów, które utraciły całkowicie wartości użytkowe (grunty zdewastowane) oraz gruntów, których wartość użytkowa zmalała w wyniku pogorszenia się warunków przyrodniczych lub wskutek zmian środowiska oraz działalności przemysłowej, a także wadliwej działalności rolniczej.

Rekultywacja gruntów polega na nadaniu lub przywróceniu gruntom zdegradowanym lub zdewastowa-

nym wartości użytkowych lub przyrodniczych przez właściwe ukształtowanie rzeźby terenu, poprawienie właściwości fizycznych i chemicznych, uregulowanie stosunków wodnych, odtworzenie gleb, umocnienie skarp oraz odbudowanie lub zbudowanie niezbędnych dróg. Grunty zrekultywowane podlegają zagospodarowaniu, czyli rolnictwu, leśnemu lub innemu rodzajowi użytkowania.

TABL. 1/9/. STAN GEODEZYJNY I KIERUNKI WYKORZYSTANIA POWIERZCHNI WOJEWÓDZTWA
Stan w dniu 1 I

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013		
	w hektarach				w odsetkach	na 1 mieszkańca ^a w ha
Powierzchnia ogólna	2018620	2018702	2018702	2018702	100,0	1,68
Użytki rolne	1239701	1219915	1216554	1215887	60,2	1,01
grunty orne	792953	772680	770454	769522	38,1	0,64
sady	6047	5535	5341	5187	0,3	0,00
łąki trwałe	208001	207115	206625	207023	10,3	0,17
pastwiska trwałe	193386	192837	192011	192271	9,5	0,16
grunty:						
rolne zabudowane	30240	32483	32762	32793	1,6	0,03
pod stawami	928	1500	1716	1684	0,1	0,00
pod rowami	8146	7765	7646	7408	0,4	0,01
Grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione	613075	639978	642289	642945	31,8	0,54
las	601754	624856	627235	628678	31,1	0,52
grunty zadrzewione i zakrzewione	11321	15122	15054	14268	0,7	0,01
Grunty pod wodami powierzchniowymi	27441	27570	27525	27529	1,4	0,02
płynącymi	24559	24415	24696	24559	1,2	0,02
stojącymi	2882	3155	2829	2971	0,1	0,00
Grunty zabudowane i zurbanizowane	73114	73139	74022	74306	3,7	0,06
tereny:						
mieszkańciewe	7579	7374	7645	7794	0,4	0,01
przemysłowe	1972	2445	2603	2670	0,1	0,00
inne zabudowane	2983	4052	4378	4533	0,2	0,00
zurbanizowane niezabudowane	1193	744	793	790	0,0	0,00
rekreacyjno-wypoczynkowe	1532	1561	1539	1505	0,1	0,00
tereny komunikacyjne:						
drogi	49516	49175	49549	49860	2,5	0,04
kolejowe	5310	5421	5264	5063	0,3	0,00
inne	521	132	127	121	0,0	0,00
użytki kopalne	2508	2236	2124	1971	0,1	0,00
Użytki ekologiczne	635	1825	1847	1826	0,1	0,00
Nieużytki	59066	54457	54298	54235	2,7	0,05
Tereny różne	5588	1818	2166	1974	0,1	0,00

^a Ludność według stanu w dniu 31 XII 2012 r.

Źródło: dane Departamentu Mienia i Geodezji Urzędu Marszałkowskiego Województwa Podlaskiego.

TABL. 2/10/. STAN GEODEZYJNY I KIERUNKI WYKORZYSTANIA POWIERZCHNI WEDŁUG
Stan w dniu 1 I

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	Użytki rolne			
			razem	w tym		
				grunty orne	sady	łąki i pastwiska trwałe
w hekta						
1	WOJEWÓDZTWO	2018702	1215887	769522	5187	399294
	POWIATY					
2	Augustowski	165939	71775	39644	456	29331
3	Białostocki	297644	152129	85906	996	58513
4	Bielski	138509	103139	61081	391	38041
5	Grajewski	96762	65369	36401	161	27165
6	Hajnowski	162353	63782	36843	91	25227
7	Kolneński	94010	68160	42088	54	23723
8	Łomżyński	135459	96955	64999	333	28275
9	Moniecki	138179	82130	43997	310	34878
10	Sejneński	85517	41234	28626	126	11015
11	Siemiatycki	145946	87593	62926	248	21100
12	Sokólski	205450	137862	87673	1245	44827
13	Suwalski	130700	91532	66387	331	22298
14	Wysokomazowiecki	128891	98239	76575	325	18028
15	Zambrowski	73312	47592	30885	63	14323
	MIASTA NA PRAWACH POWIATU					
16	Białystok	10213	3008	1652	24	1175
17	Łomża	3267	1868	921	25	848
18	Suwałki	6551	3520	2918	7	527

a Mieszkaniowe, przemysłowe, inne zabudowane, zurbanizowane niezabudowane, rekreacyjno-wypoczynkowe.

Źródło: dane Departamentu Mienia i Geodezji Urzędu Marszałkowskiego Województwa Podlaskiego.

POWIATÓW W 2013 R.

Grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione	Grunty pod wodami powierz- chniowymi	Grunty zabudowane i zurbanizowane			Użytki ekologiczne	Nieużytki	Tereny różne	Lp.
		tereny		użytki kopalne				
		osiedlowe ^a	komuni- kacyjne					
rach								
642945	27529	17292	55044	1971	1826	54235	1974	1
79054	5766	664	3031	27	37	5565	20	2
121735	4105	2934	8777	416	20	7329	199	3
28816	409	672	4555	156	9	744	9	4
22949	1704	818	2380	66	62	3359	55	5
89303	1115	1195	4417	149	670	1691	31	6
21851	356	445	2246	66	65	816	5	7
31552	1210	630	3653	137	64	1164	96	8
29459	1250	507	3192	107	–	20650	884	9
36940	3715	307	1611	3	–	1700	7	10
51641	760	708	4229	191	64	724	36	11
55910	445	877	5800	365	–	4116	75	12
24287	5966	530	2872	29	830	4262	392	13
24125	391	719	3809	103	–	1480	25	14
22450	142	495	2126	98	5	398	6	15
1925	84	3640	1443	1	–	59	53	16
34	33	932	327	1	–	47	26	17
915	78	1218	577	56	–	131	56	18

TABL. 3/11/. GRUNTY ROLNE WYŁĄCZONE NA CELE NIEROLNICZE I LEŚNE WYŁĄCZONE NA CELE NIELEŚNE^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012
	w hektarach			
O G Ó Ł E M	43	60	66	88
WEDŁUG RODZAJÓW GRUNTÓW				
Grunty rolne	28	50	55	65
W tym użytki rolne	17	30	21	32
klasy bonitacyjne:				
I-III	7	11	5	8
IV ^b	6	16	14	23
V-VI	4	3	2	1
Grunty leśne	15	10	11	23
WEDŁUG KIERUNKÓW WYŁĄCZENIA				
Na tereny:				
osiedlowe	19	33	33	31
przemysłowe	2	13	6	5
komunikacyjne	5	–	1	1
Pod użytki kopalne	9	8	12	27
Na inne cele	8	6	13	24

^a W trybie obowiązujących przepisów prawnych o ochronie gruntów rolnych i leśnych. ^b Użytki pochodzenia mineralnego i organicznego.

Ź r ó d ł o: w zakresie gruntów rolnych – dane Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi; w zakresie gruntów leśnych – dane Ministerstwa Środowiska.

TABL. 4/12/. GRUNTY ZDEWASTOWANE I ZDEGRADOWANE WYMAGAJĄCE REKULTYWACJI I ZAGOSPODAROWANIA ORAZ ZREKULTYWOWANE I ZAGOSPODAROWANE

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012
	w hektarach			
Grunty wymagające rekultywacji (stan w dniu 31 XII)	2887	2855	2828	2807
zdewastowane	2772	2746	2719	2698
zdegradowane	115	109	109	109
Grunty zrekultywowane (w ciągu roku)	58	31	63	33
w tym na cele: rolnicze	7	9	27	10
leśne	49	20	8	17
Grunty zagospodarowane (w ciągu roku)	8	6	35	25
w tym na cele: rolnicze	8	6	27	7
leśne	–	–	3	17

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

TABL. 5/13/. GRUNTY ZDEWASTOWANE I ZDEGRADOWANE WYMAGAJĄCE REKULTYWACJI WEDŁUG POWIATÓW W 2012 R.

Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Grunty wymagające rekultywacji w ha		
	ogółem	zdewastowane	zdegradowane
W O J E W Ó D Z T W O	2807	2698	109
POWIATY			
Augustowski	57	57	–
Białostocki	335	335	–
Bielski	345	345	–
Grajewski	121	121	–
Hajnowski	287	270	17
Kolneński	92	92	–
Łomżyński	201	201	–
Moniecki	206	206	–
Sejneński	14	14	–
Siemiatycki	242	242	–
Sokólski	470	470	–
Suwalski	143	143	–
Wysokomazowiecki	80	80	–
Zambrowski	119	119	–
MIASTA NA PRAWACH POWIATU			
Białystok	2	2	–
Suwałki	92	–	92

TABL. 6/14/. POWIERZCHNIA ZMELIOROWANYCH UŻYTKÓW ROLNYCH WEDŁUG POWIATÓW

Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	Grunty orne				Łąki i pastwiska		
		razem	w tym		razem	w tym		
			zdrenowane	nawadniane		zdrenowane	nawadniane	
			w hektarach					
W O J E W Ó D Z -	2005	359288	184631	180901	77	174657	29253	65508
T W O	2010	350508	185169	181424	90	165339	29670	61124
	2011	350619	185293	181547	90	165326	29682	61300
	2012	350561	185265	181520	89	165296	29669	61168
POWIATY								
Augustowski		28492	11588	11543	–	16904	2415	6472
Białostocki ^a		54351	25996	25668	–	28355	6121	10069
Bielski		40773	24090	23041	1	16683	3877	5518
Grajewski		16104	5651	5472	–	10453	703	5326
Hajnowski		22586	11977	11496	–	10609	2425	3024
Kolneński		11447	871	682	56	10576	546	7257
Łomżyński ^a		15012	6208	5675	21	8804	1209	3430
Moniecki		13960	2814	2734	12	11146	1248	4804
Sejneński		8091	2990	2990	–	5101	606	347
Siemiatycki		25186	17332	17201	–	7854	2276	2047
Sokólski		19703	2427	2389	–	17276	3117	5421
Suwalski ^a		13054	9078	8880	–	3976	992	128
Wysokomazowiecki		53261	44840	44495	–	8421	2745	1695
Zambrowski		28541	19403	19255	–	9138	1390	5630

^a Łącznie z miastem na prawach powiatu.

Ź r ó d ł o: dane Wojewódzkiego Zarządu Melioracji i Urządzeń Wodnych w Białymstoku.

TABL. 7/15/. ZUŻYCIE NAWOZÓW MINERALNYCH LUB CHEMICZNYCH ORAZ WAPNIOWYCH W GOSPODARSTWACH ROLNYCH W PRZELICZENIU NA CZYSTY SKŁADNIK

WYSZCZEGÓLNIENIE	2004/05	2009/10	2010/11	2011/12			
				ogółem	sektor publiczny	sektor prywatny	
						razem	w tym gospodarstwa indywidualne
W TONACH							
Nawozy mineralne lub chemiczne ^a	95606	112402	100867	107821	322	107499	105475
azotowe	52492	64738	50843	60534	191	60342	59233
fosforowe	20541	24148	25183	23641	69	23573	23123
potasowe	22573	23517	24841	23648	62	23585	23119
Nawozy wapniowe ^b	65863	15252	15376	13700	276	13424	12585
NA 1 ha UŻYTKÓW ROLNYCH w kg							
Nawozy mineralne lub chemiczne ^a	87,1	105,0	94,9	99,5	87,3	99,5	98,6
azotowe	47,8	60,5	47,8	55,9	51,8	55,9	55,4
fosforowe	18,7	22,5	23,7	21,8	18,7	21,8	21,6
potasowe	20,6	22,0	23,4	21,8	16,8	21,8	21,6
Nawozy wapniowe ^b	60,0	14,2	14,5	12,6	74,7	12,4	11,8

a Łącznie z wieloskładnikowymi. *b* Przeważnie w postaci wapna palonego, łącznie z wapnem defekacyjnym.

TABL. 8/16/. POŻARY^a UPRAW ROLNYCH, ŁĄK, RŻYSK I NIEUŻYTKÓW

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012
Liczba pożarów:				
upraw rolnych, łąk, rżysk	275	68	79	98
nieużytków	298	234	397	408
Powierzchnia – w ha – objęta pożarami:				
upraw rolnych, łąk, rżysk	229	41	79	90
nieużytków	232	130	365	366

a Powstałe w wyniku wypalania pozostałości roślinnych.

Ź r ó ł o: dane Komendy Wojewódzkiej Państwowej Straży Pożarnej w Białymstoku.

TABL. 9/17/. POWIERZCHNIA, ZASOBY I EKSPLOATACJA ZŁÓŻ TORFÓW W 2012 R.
Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Zasoby				Trwale użytki zielone		Inne użytki rolne		Nieużytki rolnicze	
	ogółem		w tym eksploatowane		razem	w tym eksploatowane	razem	w tym eksploatowane	razem	w tym eksploatowane
	udokumentowane w ha	szacunkowe w mln m ³	w ha	w mln m ³						
WOJEWÓDZTWO ..	187284	2587,1	1553	15,8	135530	1218	16946	273	34808	62
miasta	5172	64,8	5	0,3	4720	2	227	1	225	2
wieś	182112	2522,3	1548	15,5	130810	1216	16719	272	34583	60
POWIAT AUGUSTOWSKI	25628	387,1	–	–	15228	–	5011	–	5389	–
miasta	375	7,3	–	–	127	–	69	–	179	–
wieś	25253	379,8	–	–	15101	–	4942	–	5210	–
Gmina miejska										
Augustów	375	7,3	–	–	127	–	69	–	179	–
Gmina miejsko-wiejska										
Lipsk – wieś	7849	134,7	–	–	5171	–	1513	–	1165	–
Gminy wiejskie										
Augustów	3120	50,6	–	–	2262	–	260	–	598	–
Bargłów Kościelny	1711	23,7	–	–	1367	–	212	–	132	–
Nowinka	2197	29,7	–	–	1111	–	65	–	1021	–
Płaska	3324	35,3	–	–	365	–	2602	–	357	–
Sztabin	7052	105,8	–	–	4825	–	290	–	1937	–
POWIAT BIAŁOSTOCKI	23134	289,8	–	–	23071	–	–	–	63	–
miasta	2052	24,1	–	–	2052	–	–	–	–	–
wieś	21082	265,7	–	–	21019	–	–	–	63	–
Gminy miejsko-wiejskie										
Choroszcz	1537	18,8	–	–	1474	–	–	–	63	–
miasto	115	1,7	–	–	115	–	–	–	–	–
wieś	1422	17,1	–	–	1359	–	–	–	63	–
Czarna Białostocka	528	4,8	–	–	528	–	–	–	–	–
miasto	2	0,0	–	–	2	–	–	–	–	–
wieś	526	4,8	–	–	526	–	–	–	–	–
Łapy	2376	29,6	–	–	2376	–	–	–	–	–
miasto	285	3,5	–	–	285	–	–	–	–	–
wieś	2091	26,1	–	–	2091	–	–	–	–	–
Michałowó	4820	56,1	–	–	4820	–	–	–	–	–
miasto	86	1,3	–	–	86	–	–	–	–	–
wieś	4734	54,8	–	–	4734	–	–	–	–	–
Supraśl	904	9,8	–	–	904	–	–	–	–	–
miasto	171	1,4	–	–	171	–	–	–	–	–
wieś	733	8,4	–	–	733	–	–	–	–	–
Suraż	1090	12,4	–	–	1090	–	–	–	–	–
miasto	744	9,5	–	–	744	–	–	–	–	–
wieś	346	2,9	–	–	346	–	–	–	–	–
Tykocin	639	7,3	–	–	639	–	–	–	–	–
miasto	424	4,9	–	–	424	–	–	–	–	–
wieś	215	2,4	–	–	215	–	–	–	–	–
Wasilków	959	10,9	–	–	959	–	–	–	–	–
miasto	191	1,8	–	–	191	–	–	–	–	–
wieś	768	9,1	–	–	768	–	–	–	–	–
Zabłudów	1192	9,7	–	–	1192	–	–	–	–	–
miasto	34	0,0	–	–	34	–	–	–	–	–
wieś	1158	9,7	–	–	1158	–	–	–	–	–

TABL. 9/17/. POWIERZCHNIA, ZASOBY I EKSPLOATACJA ZŁÓŻ TORFÓW W 2012 R. (cd.)
Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Zasoby				Trwale użytki zielone		Inne użytki rolne		Nieuzyski rolnicze	
	ogółem		w tym eksploatowane		razem	w tym eksploatowane	razem	w tym eksploatowane	razem	w tym eksploatowane
	udokumentowane w ha	szacunkowe w mln m ³	w ha	w mln m ³						
POWIAT BIAŁOSTOCKI (dok.)										
Gminy wiejskie										
Dobrzyniewo Duże	400	4,6	–	–	400	–	–	–	–	–
Gródek	4591	61,4	–	–	4591	–	–	–	–	–
Juchnowiec Kościelny	379	3,5	–	–	379	–	–	–	–	–
Poświętne	468	6,5	–	–	468	–	–	–	–	–
Turośń Kościelna	1568	15,1	–	–	1568	–	–	–	–	–
Zawady	1683	39,3	–	–	1683	–	–	–	–	–
POWIAT BIELSKI	9328	116,5	–	–	9323	–	–	–	5	–
miasta	219	2,5	–	–	219	–	–	–	–	–
wieś	9109	114,0	–	–	9104	–	–	–	5	–
Gminy miejskie										
Bielsk Podlaski	119	1,2	–	–	119	–	–	–	–	–
Brańsk	100	1,3	–	–	100	–	–	–	–	–
Gminy wiejskie										
Bielsk Podlaski	2445	32,3	–	–	2445	–	–	–	–	–
Boćki	2304	27,0	–	–	2304	–	–	–	–	–
Brańsk	1160	13,4	–	–	1158	–	–	–	2	–
Orla	1084	12,7	–	–	1081	–	–	–	3	–
Rudka	633	7,3	–	–	633	–	–	–	–	–
Wyszki	1483	21,3	–	–	1483	–	–	–	–	–
POWIAT GRAJEWSKI	22239	283,4	607	6,8	18442	504	1340	76	2457	27
miasta	636	7,6	5	0,3	446	2	144	1	46	2
wieś	21603	275,8	602	6,5	17996	502	1196	75	2411	25
Gmina miejska										
Grajewo	225	2,5	1	0,0	225	1	–	–	–	–
Gminy miejsko-wiejskie										
Rajgród	6517	82,4	30	0,3	5645	24	519	3	353	3
miasto	393	5,0	4	0,3	206	1	144	1	43	2
wieś	6124	77,4	26	0,0	5439	23	375	2	310	1
Szczuczyn	748	5,5	92	1,2	744	92	–	–	4	–
miasto	18	0,1	–	–	15	–	–	–	3	–
wieś	730	5,4	92	1,2	729	92	–	–	1	–
Gminy wiejskie										
Grajewo	7786	102,4	140	1,9	6751	118	525	–	510	22
Radziłów	5910	75,2	270	3,4	4046	195	288	73	1576	2
Wąsosz	1053	15,4	74	0,0	1031	74	8	–	14	–
POWIAT HAJNOWSKI ...	7055	75,2	–	–	7055	–	–	–	–	–
miasta	522	4,5	–	–	522	–	–	–	–	–
wieś	6533	70,7	–	–	6533	–	–	–	–	–
Gmina miejska										
Hajnówka	54	0,5	–	–	54	–	–	–	–	–

TABL. 9/17/. POWIERZCHNIA, ZASOBY I EKSPLOATACJA ZŁÓŻ TORFÓW W 2012 R. (cd.)
Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Zasoby				Trwale użytki zielone		Inne użytki rolne		Nieuzyski rolnicze	
	ogółem		w tym eksploatowane		razem	w tym eksploatowane	razem	w tym eksploatowane	razem	w tym eksploatowane
	udokumentowane w ha	szacunkowe w mln m ³	w ha	w mln m ³						
POWIAT HAJNOWSKI (dok.)										
Gmina miejsko-wiejska										
Kleszczele	1210	12,4	–	–	1210	–	–	–	–	–
miasto	468	4,0	–	–	468	–	–	–	–	–
wieś	742	8,4	–	–	742	–	–	–	–	–
Gminy wiejskie										
Białowieża	324	4,1	–	–	324	–	–	–	–	–
Czeremcha	181	1,4	–	–	181	–	–	–	–	–
Czyże	604	7,0	–	–	604	–	–	–	–	–
Dubicze Cerkiewne	616	5,8	–	–	616	–	–	–	–	–
Hajnówka	213	2,4	–	–	213	–	–	–	–	–
Narew	2559	27,9	–	–	2559	–	–	–	–	–
Narewka	1294	13,7	–	–	1294	–	–	–	–	–
POWIAT KOLNEŃSKI	8661	73,9	367	3,3	8357	305	189	40	115	22
wieś	8661	73,9	367	3,3	8357	305	189	40	115	22
Gmina miejsko-wiejska										
Stawiski – wieś	269	1,5	88	0,7	127	43	60	29	82	16
Gminy wiejskie										
Grabowo	102	0,6	25	0,2	72	20	17	–	13	5
Kolno	3388	28,8	169	1,7	3256	157	112	11	20	1
Mały Płock	482	5,3	71	0,6	482	71	–	–	–	–
Turośl	4420	37,7	14	0,1	4420	14	–	–	–	–
POWIAT ŁOMŻYŃSKI ...	5570	68,5	232	1,4	4027	196	1136	35	407	1
wieś	5570	68,5	232	1,4	4027	196	1136	35	407	1
Gminy miejsko-wiejskie										
Jedwabne – wieś	283	2,0	23	0,2	247	10	30	13	6	–
Nowogród – wieś	221	2,7	27	0,3	221	27	–	–	–	–
Gminy wiejskie										
Łomża	1740	19,2	126	0,9	844	106	891	19	5	1
Miastkowo	91	1,0	–	–	55	–	28	–	8	–
Piątnica	330	3,1	50	0,0	200	50	130	–	–	–
Przytuły	412	0,0	–	–	362	–	50	–	–	–
Śniadowo	549	7,5	3	0,0	540	3	–	–	9	–
Wizna	735	20,8	3	0,0	716	–	7	3	12	–
Zbójna	1209	12,2	–	–	842	–	–	–	367	–
POWIAT MONIECKI	39546	501,6	118	1,0	13208	34	6327	72	20011	12
miasta	286	3,9	–	–	286	–	–	–	–	–
wieś	39260	497,7	118	1,0	12922	34	6327	72	20011	12

TABL. 9/17/. POWIERZCHNIA, ZASOBY I EKSPLOATACJA ZŁÓŻ TORFÓW W 2012 R. (cd.)
Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Zasoby				Trwałe użytki zielone		Inne użytki rolne		Nieuzytki rolnicze	
	ogółem		w tym eksploatowane		razem	w tym eksploatowane	razem	w tym eksploatowane	razem	w tym eksploatowane
	udokumentowane w ha	szacunkowe w mln m ³	w ha	w mln m ³						
POWIAT MONIECKI (dok.)										
Gminy miejsko-wiejskie										
Goniądz – wieś	17969	262,7	111	1,0	5143	34	2595	67	10231	10
Knyszyn	1492	19,7	–	–	1492	–	–	–	–	–
miasto	278	3,8	–	–	278	–	–	–	–	–
wieś	1214	15,9	–	–	1214	–	–	–	–	–
Mońki	1012	12,7	–	–	1012	–	–	–	–	–
miasto	8	0,1	–	–	8	–	–	–	–	–
wieś	1004	12,6	–	–	1004	–	–	–	–	–
Gminy wiejskie										
Jasionówka	770	9,0	–	–	770	–	–	–	–	–
Jaświły	2169	30,6	–	–	2169	–	–	–	–	–
Krypno	1004	12,4	–	–	1004	–	–	–	–	–
Trzcianne	15130	154,5	7	–	1618	–	3732	5	9780	2
POWIAT SEJNEŃSKI	5280	114,7	–	–	3377	–	–	–	1903	–
wieś	5280	114,7	–	–	3377	–	–	–	1903	–
Gminy wiejskie										
Giby	929	22,9	–	–	359	–	–	–	570	–
Krasnopol	1063	20,2	–	–	796	–	–	–	267	–
Puńsk	1027	23,7	–	–	773	–	–	–	254	–
Sejny	2261	47,9	–	–	1449	–	–	–	812	–
POWIAT SIEMIATYCKI ..	3349	35,2	–	–	3339	–	–	–	10	–
miasta	8	0,1	–	–	8	–	–	–	–	–
wieś	3341	35,1	–	–	3331	–	–	–	10	–
Gmina miejska										
Siemiatycze	8	0,1	–	–	8	–	–	–	–	–
Gmina miejsko-wiejska										
Drohiczyn – wieś	100	1,5	–	–	100	–	–	–	–	–
Gminy wiejskie										
Dziadkowice	116	1,4	–	–	116	–	–	–	–	–
Grodzisk	17	0,1	–	–	17	–	–	–	–	–
Mielnik	366	4,3	–	–	366	–	–	–	–	–
Milejczyce	1134	10,9	–	–	1134	–	–	–	–	–
Nurzec-Stacja	966	8,8	–	–	966	–	–	–	–	–
Siemiatycze	642	8,1	–	–	632	–	–	–	10	–
POWIAT SOKÓLSKI	18733	232,5	–	–	17134	–	–	–	1599	–
miasta	624	9,0	–	–	624	–	–	–	–	–
wieś	18109	223,5	–	–	16510	–	–	–	1599	–
Gminy miejsko-wiejskie										
Dąbrowa Białostocka	2650	37,2	–	–	2650	–	–	–	–	–
miasto	15	0,2	–	–	15	–	–	–	–	–
wieś	2635	37,0	–	–	2635	–	–	–	–	–
Krynki	1002	9,7	–	–	1002	–	–	–	–	–
miasto	56	1,9	–	–	56	–	–	–	–	–
wieś	946	7,8	–	–	946	–	–	–	–	–

TABL. 9/17/. POWIERZCHNIA, ZASOBY I EKSPLOATACJA ZŁÓŻ TORFÓW W 2012 R. (cd.)
Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Zasoby				Trwałe użytki zielone		Inne użytki rolne		Nieuzyski rolnicze	
	ogółem		w tym eksploatowane		razem	w tym eksploatowane	razem	w tym eksploatowane	razem	w tym eksploatowane
	udokumentowane w ha	szacunkowe w mln m ³	w ha	w mln m ³						
POWIAT SOKÓLSKI (dok.)										
Gminy miejsko-wiejskie (dok.)										
Sokółka	4077	48,0	–	–	4077	–	–	–	–	–
miasto	58	0,5	–	–	58	–	–	–	–	–
wieś	4019	47,5	–	–	4019	–	–	–	–	–
Suchowola	5642	79,0	–	–	4043	–	–	–	1599	–
miasto	495	6,4	–	–	495	–	–	–	–	–
wieś	5147	72,6	–	–	3548	–	–	–	1599	–
Gminy wiejskie										
Janów	985	8,7	–	–	985	–	–	–	–	–
Korycin	880	9,2	–	–	880	–	–	–	–	–
Kuźnica	835	9,0	–	–	835	–	–	–	–	–
Nowy Dwór	1264	18,4	–	–	1264	–	–	–	–	–
Sidra	707	6,1	–	–	707	–	–	–	–	–
Szudziałowo	691	7,2	–	–	691	–	–	–	–	–
POWIAT SUWAŁSKI	8066	156,1	–	–	3592	–	1658	–	2816	–
wieś	8066	156,1	–	–	3592	–	1658	–	2816	–
Gminy wiejskie										
Bakalarzewo	425	6,4	–	–	242	–	15	–	168	–
Filipów	479	8,5	–	–	126	–	27	–	326	–
Jeleniewo	1129	23,0	–	–	532	–	306	–	291	–
Przerośl	816	14,2	–	–	208	–	384	–	224	–
Raczki	169	2,4	–	–	99	–	–	–	70	–
Rutka-Tartak	711	16,0	–	–	238	–	403	–	70	–
Suwałki	1886	28,6	–	–	1057	–	345	–	484	–
Szypłiszki	1202	32,4	–	–	629	–	82	–	491	–
Wiżajny	1249	24,6	–	–	461	–	96	–	692	–
POWIAT WYSOKO-MAZOWIECKI	2295	23,8	50	0,9	1740	50	540	–	15	–
miasta	340	4,9	–	–	326	–	14	–	–	–
wieś	1955	18,9	50	0,9	1414	50	526	–	15	–
Gmina miejska										
Wysokie Mazowieckie	250	3,7	–	–	250	–	–	–	–	–
Gminy miejsko-wiejskie										
Ciechanowiec – miasto	90	1,2	–	–	76	–	14	–	–	–
Szepietowo – wieś	151	1,1	–	–	74	–	77	–	–	–
Gminy wiejskie										
Klukowo	406	3,5	–	–	–	–	406	–	–	–
Kobylin-Borzymy	680	7,7	28	0,5	669	28	–	–	11	–
Kulesze Kościelne	292	2,0	–	–	269	–	20	–	3	–
Sokoły	406	4,5	22	0,4	399	22	6	–	1	–
Wysokie Mazowieckie	20	0,1	–	–	3	–	17	–	–	–

DZIAŁ III. ZASOBY, WYKORZYSTANIE, ZANIECZYSZCZENIE I OCHRONA WÓD

Uwagi metodyczne

W dziale zawarto informacje dotyczące: zasobów wodnych i głównych kierunków ich wykorzystania, ścieków przemysłowych i komunalnych oraz stopnia ich oczyszczania, wyposażenia miast i wsi w instalacje wodne i oczyszczalnie ścieków, a także stanu czystości wód powierzchniowych (rzek i jezior).

Zasoby eksploatacyjne wód podziemnych to część zasobów, które z uwzględnieniem zasad ich ochrony i warunków technicznych mogą być pobierane z określonego poziomu wodonośnego bez naruszania równowagi hydrogeologicznej.

Przyrost zasobów wód podziemnych jest to ilość wody dodatkowo udokumentowana w wyniku prowadzonych w danym roku prac hydrogeologiczno-studziennych przy budowie ujęć wód podziemnych i przekazana do wykorzystania.

Informacje o **poborze wody** dotyczą:

- 1) w pozycji „na cele produkcyjne (poza rolnictwem, leśnictwem, łowiectwem i rybactwem)” – jednostek organizacyjnych wnoszących opłaty za pobór z ujęć własnych rocznie 5 dam³ i więcej wody podziemnej albo 20 dam³ i więcej wody powierzchniowej lub odprowadzających rocznie 20 dam³ i więcej ścieków;
- 2) w pozycji „nawodnienia w rolnictwie i leśnictwie oraz napełnianie i uzupełnianie stawów rybnych” – jednostek organizacyjnych rolnictwa, leśnictwa i rybactwa zużywających wodę na potrzeby nawadniania gruntów rolnych i leśnych o powierzchni od 20 ha oraz na potrzeby eksploatacji stawów rybnych o powierzchni od 10 ha;
- 3) w pozycji „eksploatacja sieci wodociągowej” – wszystkich jednostek nadzorujących pracę sieci wodociągowej (w tym również spółdzielni mieszkaniowych, spółek wodnych, zakładów usług wodnych, zakładów pracy itp.).

Dane o **ludności korzystającej w miastach z wodociągów i kanalizacji** obejmują ludność zamieszkałą w budynkach mieszkalnych podłączonych do określonej sieci oraz ludność korzystającą z wodociągów przez źródła podwórzowe i uliczne, a z kanalizacji przez wpusty kanalizacyjne.

Informacje o **długości sieci wodociągowej** dotyczą przewodów ulicznych bez połączeń prowadzących do budynków mieszkalnych i innych obiektów.

Dane o **długości sieci kanalizacyjnej**, oprócz przewodów ulicznych, uwzględniają kolektory, tj. przewody odbierające ścieki z sieci ulicznej; nie uwzględniają natomiast kanałów przeznaczonych wyłącznie do odprowadzania wód opadowych.

Przez **połączenia wodociągowe i kanalizacyjne** prowadzące do budynków mieszkalnych (łącznie z budynkami zbiorowego zamieszkania, jak np. hotele pracownicze, domy studenckie i internaty, domy opieki społecznej) rozumie się odgałęzienia łączące poszczególne budynki z siecią rozdzielczą lub w przypadku kanalizacji – z siecią ogólnospławną.

Zdrój uliczny jest to urządzenie zainstalowane do ulicznego przewodu wodociągowego, służące do pobierania wody przez ludność bezpośrednio z tego przewodu.

Dane o zużyciu wody z wodociągów w gospodarstwach domowych obejmują ilość wody pobranej z sieci wodociągowej za pomocą urządzeń zainstalowanych w budynku.

Dane o **ściekach przemysłowych** dotyczą ścieków odprowadzonych z jednostek, które według Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD 2007) zostały ujęte w „Przemysle” obejmującym sekcje: „Górnictwo i wydobywanie”, „Przetwórstwo przemysłowe”, „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych”, „Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją”, jak również w pozostałych sekcjach, których udział w ilości odprowadzonych ścieków jest niewielki. Do tych samych jednostek odnoszą się dane o poborze wód i wyposażeniu w oczyszczalnie ścieków.

Jako **ścieki przemysłowe wymagające oczyszczania** przyjęto ścieki odprowadzane siecią kanałów lub rowów otwartych bezpośrednio do wód, do ziemi lub do sieci kanalizacyjnej z jednostek produkcyjnych (łącznie z zanieczyszczonymi wodami z odwadniania zakładów górniczych i zanieczyszczonymi wodami wykorzystanymi w przemyśle do celów chłodniczych).

Wody chłodnicze są to ścieki o podwyższonej temperaturze powstałe w wyniku użycia wód do celów chłodniczych w procesach technologicznych.

Za **wody chłodnicze niewymagające oczyszczania** (umownie czyste) uznaje się wody, które spełniają następujące warunki:

- 1) są odprowadzane do wód wydzielonych dla nich systemem kanalizacji i nie następuje mieszanie ich z innymi ściekami wymagającymi oczyszczania;
- 2) ładunki zanieczyszczeń w wodach chłodniczych po procesie produkcyjnym nie są większe od ładunków zanieczyszczeń w wodach pobranych do celów chłodzenia;
- 3) temperatura określona w pozwoleniu wodno-prawnym dla wód chłodniczych odprowadzanych do:
 - jezior oraz ich dopływów nie przekracza $+26^{\circ}\text{C}$ albo naturalnej temperatury wody w przypadku gdy jest ona wyższa niż $+26^{\circ}\text{C}$,
 - pozostałych wód, z wyjątkiem morza terytorialnego, nie przekracza $+35^{\circ}\text{C}$.

Dane o **ściekach oczyszczanych** dotyczą ścieków oczyszczanych mechanicznie, chemicznie, biologicznie oraz z podwyższonym usuwaniem biogenów i odprowadzonych do wód lub do ziemi.

Przez **ścieki oczyszczane mechanicznie** rozumie się ścieki poddane procesowi usuwania jedynie zanieczyszczeń nierozpuszczonych, tj. ciał stałych i tłuszczów ulegających osadzeniu lub flotacji, przy użyciu krat, sit, piaskowników, odtłuszczaczy współpracujących z osadnikami Imhoffa.

Chemiczne oczyszczanie ścieków polega na wytrącaniu niektórych związków rozpuszczalnych, względnie ich neutralizacji metodami chemicznymi, takimi jak koagulacja, sorpcja na węglu aktywnym itp.

Biologiczne oczyszczanie ścieków następuje w procesie mineralizacji przez drobnoustroje w środowisku wodnym w sposób naturalny (np. przez rolnicze wykorzystanie ścieków, zraszanie pól, stawy rybne) lub w urządzeniach sztucznych (złoża biologiczne, osad czynny) i polega na usuwaniu ze ścieków zanieczyszczeń organicznych oraz związków biogenych i refrakcyjnych.

Podwyższone usuwanie biogenów w ściekach następuje w oczyszczalniach ścieków o wysoko efektywnych technologiach oczyszczania (głównie biologicznych, a także chemicznych) umożliwiających zwiększoną redukcję azotu i fosforu.

Dwustopniowe oczyszczanie mechaniczne i biologiczne lub mechaniczne i chemiczne odprowadzanych ścieków zakwalifikowano do wyższego stopnia oczyszczania (biologicznego lub chemicznego).

Dane o **ściekach komunalnych** obejmują ścieki odprowadzone siecią kanalizacyjną przez jednostki będące w gestii przedsiębiorstw i zakładów wodociągowo-kanalizacyjnych, dla których organem założycielskim

jest wojewoda (lub będących pod zarządem samorządów terytorialnych) oraz przez zbiorczą kanalizację wojewódzkich zakładów usług wodnych, spółdzielnie mieszkaniowe, kółka rolnicze i zakłady pracy (przemysłowe, rolnicze, budowlane itp. obsługujące domy mieszkalne). Ścieki te przed odprowadzeniem do odbiornika powinny być w całości poddane procesom oczyszczania, stąd w statystyce zostały ujęte jako **ścieki wymagające oczyszczenia**. Dane te nie obejmują wód opadowych i infiltracyjnych odprowadzanych siecią kanalizacyjną.

Komunalne oczyszczalnie ścieków obejmują wszystkie oczyszczalnie pracujące na sieci kanalizacyjnej. Nie są objęte badaniami statystycznymi oczyszczalnie przydomowe (przyzagrodowe) lub oczyszczające ścieki wyłącznie dowożone (oczyszczalnie niepracujące na sieci kanalizacyjnej).

Dane o **ściekach oczyszczanych odprowadzonych siecią kanalizacyjną** obejmują ścieki oczyszczane w oczyszczalniach mechanicznych, mechaniczno-biologicznych oraz z podwyższonym usuwaniem biogenów.

Ładunek zanieczyszczeń w ściekach to masa zanieczyszczeń zawartych w ściekach odprowadzona w jednostce czasu, równa iloczynowi natężenia przepływu ścieków i stężenia zanieczyszczeń.

Równoważna liczba mieszkańców (RLM) jest to liczba wyrażająca wielokrotność ładunku zanieczyszczeń w ściekach odprowadzanych z obiektów przemysłowych i usługowych w stosunku do jednostkowego ładunku zanieczyszczeń w ściekach z gospodarstw domowych, odprowadzanych od jednego mieszkańca w ciągu doby. W Polsce przyjęto ładunek BZT₅ pochodzący od jednego mieszkańca równy 60 g O₂/dobę.

Biochemiczne zużycie tlenu (BZT₅) jest to ilość tlenu zużyta w ciągu 5 dni (procesy mineralizacji najbardziej intensywnie przebiegają w ciągu pierwszych 5 dni) w procesie biochemicznego utleniania substancji (głównie organicznych) zawartych w ściekach, przy użyciu żywych bakterii i enzymów pozakomórkowych.

Chemiczne zużycie tlenu (ChZT) jest to ilość tlenu pobrana w procesie chemicznego utleniania ścieków.

Zawiesiny w ściekach to nierozpuszczone, zawieszane substancje i materiały o różnym stopniu rozdrobnienia.

W procesach oczyszczania ścieków wytwarzają się **osady ściekowe**. Ilość i skład osadów uzależnione są od sposobu i stopnia oczyszczania ścieków.

Do **miast obsługiwanych przez oczyszczalnie ścieków** zaliczono te miasta, z których ścieki komunalne przed odprowadzeniem ich do odbiornika były poddawane procesom oczyszczania mechanicznego, biologicznego lub z podwyższonym usuwaniem biogenów. W przypadku wyposażenia miasta w kilka oczyszczalni o różnym sposobie oczyszczania, o klasyfikacji miasta do obsługiwanego przez poszczególne rodzaje oczyszczalni ścieków decydowała przewaga ilości ścieków oczyszczanych mechanicznie, biologicznie lub z podwyższonym usuwaniem biogenów.

Dane o **ludności miast i wsi korzystającej z oczyszczalni ścieków** podano w oparciu o szacunek liczby ludności obsługiwanej przez oczyszczalnie pracujące na sieci kanalizacyjnej.

Podstawą **oceny stanu wód** jest Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 XI 2011 r. w sprawie sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych oraz środowiskowych norm jakości dla substancji priorytetowych (Dz. U. Nr 257, poz. 1545). Rozporządzenie określa sposób klasyfikacji jednolitych części wód powierzchniowych w ciekach naturalnych, jeziorach lub innych zbiornikach naturalnych, wodach przejściowych i przybrzeżnych oraz sztucznych jednolitych części wód powierzchniowych i silnie zmienionych jednolitych części wód powierzchniowych. Stan jednolitych części wód naturalnych ocenia się porównując wyniki klasyfikacji stanu ekologicznego z wynikami stanu chemicznego. Stan wód sztucznych i silnie zmienionych ocenia się porównując wyniki klasyfikacji potencjału ekologicznego z wyni-

kami stanu chemicznego. W zależności od wyników oceny stanu ekologicznego / potencjału ekologicznego oraz stanu chemicznego, ocena końcowa klasyfikuje jednolitą część wód do dobrego lub złego stanu wód. Aby stan wód uznano za dobry musi być spełniony warunek, iż oceniony stan / potencjał ekologiczny jest dobry lub powyżej dobrego oraz stan chemiczny oceniono jako dobry.

Stan ekologiczny jest definiowany jako bardzo dobry, dobry, umiarkowany, słaby, zły.

Dla wód sztucznych lub silnie zmienionych (wody te zostały tak przekształcone przez człowieka, że niemożliwe jest przywrócenie im stanu naturalnego) określa się **potencjał ekologiczny**. Klasyfikuje się go na podstawie wyników klasyfikacji zbadanych elementów biologicznych, fizykochemicznych i hydromorfologicznych. Potencjał ekologiczny jest definiowany jako maksymalny, dobry, umiarkowany, słaby, zły.

Stan chemiczny wód klasyfikuje się na podstawie chemicznych wskaźników jakości wód. Stan chemiczny jest definiowany jako dobry oraz poniżej dobrego.

TABL. 1/18/. ZASOBY EKSPLOATACYJNE WÓD PODZIEMNYCH
Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012
	w hektometrach sześciennych			
O G Ó Ł E M	658,7	668,0	672,7	676,7
z utworów geologicznych:				
czwartorzędowych	640,3	649,7	654,4	658,4
trzeciorzędowych	18,0	17,9	17,9	18,0
kredowych	0,3	0,3	0,3	0,3
starszych	0,1	0,1	0,1	0,1
Przyrost zasobów w stosunku do poprzedniego roku	1,5	2,8	4,7	4,0

Ź r ó d ł o: dane Państwowego Instytutu Geologicznego.

TABL. 2/19/. POBÓR WODY NA POTRZEBY GOSPODARKI NARODOWEJ I LUDNOŚCI

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	2005	2010	2011	2012
	w hektometrach sześciennych				w odsetkach			
O G Ó Ł E M	92,7	92,9	93,9	98,3	100,0	100,0	100,0	100,0
na cele:								
Produkcyjne (poza rolnictwem, leśnictwem, łowiectwem i rybactwem) – z ujęć własnych ..	14,0	12,7	12,9	12,3	15,1	13,7	13,7	12,5
w tym wody: powierzchniowe	1,8	1,1	1,0	1,1	2,0	1,2	1,1	1,1
podziemne	11,5	11,6	11,9	11,2	12,4	12,5	12,6	11,4
Nawodnień w rolnictwie i leśnictwie oraz napełniania i uzupełniania stawów rybnych	22,2	21,2	22,4	26,7	24,0	22,8	23,8	27,2
Eksploatacji sieci wodociągowej ^a	56,5	59,0	58,7	59,3	60,9	63,5	62,5	60,3
wody: powierzchniowe	7,6	8,4	8,2	8,5	8,2	9,1	8,8	8,6
podziemne	48,9	50,5	50,5	50,8	52,7	54,4	53,7	51,7

^a Pobór wody na ujęciach, przed wtłoczeniem do sieci.

TABL. 3/20/. POBÓR WODY NA POTRZEBY GOSPODARKI NARODOWEJ I LUDNOŚCI WEDŁUG POWIATÓW

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem		Na cele							
			produkcyjne (poza rolnictwem, leśnictwem, łowiectwem i rybactwem) – z ujęć własnych			nawodnień w rolnictwie i leśnictwie oraz napełniania i uzupełniania stawów rybnych	eksploatacji sieci wodociągowej ^a			
			razem	w tym wody			razem	wody		
				powierzchniowe	podziemne			powierzchniowe	podziemne	
	w dam ³	na 1 km ² w dam ³	w dekametrach sześciennych							
WOJEWÓDZTWO										
2005	92729	4,6	13973	1845	11476	22237	56519	7632	48887	
2010	92888	4,6	12706	1091	11615	21224	58958	8430	50527	
2011	93915	4,7	12860	989	11871	22357	58698	8230	50469	
2012	98349	4,9	12335	1110	11225	26729	59285	8470	50814	
POWIATY										
Augustowski	3637	2,2	60	–	60	101	3476	–	3476	
Białostocki	30473	10,2	398	–	398	7831	22244	8470	13773	
Bielski	4563	3,3	1298	–	1298	695	2570	–	2570	
Grajewski	4790	4,9	924	–	924	1662	2204	–	2204	
Hajnowski	2734	1,7	350	–	350	62	2322	–	2322	
Kolneński	1868	2,0	410	–	410	62	1396	–	1396	
Łomżyński	3954	2,9	618	–	618	657	2679	–	2679	
Moniecki	15385	11,1	352	–	352	12855	2178	–	2178	
Sejneński	1291	1,5	180	–	180	8	1103	–	1103	
Siemiatycki	3033	2,1	753	–	753	50	2230	–	2230	
Sokólski	3432	1,7	518	–	518	165	2749	–	2749	
Suwalski	1835	1,4	75	–	75	4	1756	–	1756	
Wysokomazowiecki	5805	4,5	1781	–	1781	–	4024	–	4024	
Zambrowski	5439	7,4	482	–	482	2577	2380	–	2380	
MIASTA NA PRAWACH POWIATU										
Białystok	1483	14,5	1483	–	1483	–	–	–	–	
Łomża	4217	127,8	1537	1110	427	–	2680	–	2680	
Suwałki	4411	66,8	1116	–	1116	–	3295	–	3295	

^a Pobór wody na ujęciach, przed wtłoczeniem do sieci.

TABL. 4/21/. ZUŻYCIE WODY NA POTRZEBY GOSPODARKI NARODOWEJ I LUDNOŚCI

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	2005	2010	2011	2012
	w hektometrach sześciennych				w odsetkach			
O G Ó Ł E M	80,6	79,4	80,5	83,9	100,0	100,0	100,0	100,0
Przemysł	14,5	12,8	12,9	12,2	18,0	16,1	16,0	14,5
Rolnictwo i leśnictwo ^a	22,2	21,2	22,4	26,7	27,6	26,7	27,8	31,9
Eksploatacja sieci wodociągowej ^b	43,9	45,4	45,2	45,0	54,4	57,2	56,2	53,6

^a Woda zużyta do nawodnień w rolnictwie i leśnictwie oraz do napełniania i uzupełniania stawów rybnych. ^b Bez zużycia wody na cele przemysłowe przez wodociągi stanowiące własność gmin, wojewódzkich zakładów usług wodnych i spółek wodnych.

TABL. 5/22/. MIASTA O DECYDUJĄCYM ZUŻYCIU WODY NA POTRZEBY GOSPODARKI NARODOWEJ I LUDNOŚCI W 2012 R.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Zużycie wody								
	ogółem	na cele						w tym gospodarstwa domowe	na 1 mieszkańca ³ w m ³
		przemysłowe ^a					eksploatacji sieci wodociągowej ^b		
		razem	w tym			z zakupu	razem		
			do produkcji						
z ujęć własnych zakładu	z sieci wodociągowej								
w dekametrach sześciennych									
MIASTA OGÓLEM	38521,4	10843,0	9438,0	163,0	370,0	27678,4	21446,4	29,7	
w tym o decydującym zużyciu wody:									
Białystok	14202,6	1233,0	1038,0	7,0	63,0	12969,6	9821,3	33,3	
Łomża	3911,6	1633,0	1439,0	100,0	120,0	2278,6	1701,0	27,1	
Suwałki	3584,9	1079,0	909,0	5,0	59,0	2505,9	1907,2	27,5	
Bielsk Podlaski	2158,7	1296,0	1253,0	–	–	862,7	694,3	26,2	
Wysokie Mazowieckie	1752,4	1423,0	1393,0	–	30,0	329,4	309,2	32,7	
Grajewo	1392,6	720,0	653,0	–	1,0	672,6	550,8	24,6	
Zambrów	1277,5	416,0	416,0	–	–	861,5	772,6	34,1	
Augustów	1265,4	112,0	5,0	29,0	62,0	1153,4	745,3	24,2	
Siemiatycze	1211,5	734,0	667,0	1,0	1,0	477,5	452,2	30,4	
Hajnówka	1133,6	321,0	212,0	–	1,0	812,6	625,3	28,6	
Sokółka	801,6	90,0	86,0	–	–	711,6	422,9	22,4	
Kolno	714,5	410,0	387,0	–	–	304,5	245,9	23,0	
Mońki	672,5	325,0	324,0	–	5,0	347,5	298,8	28,7	
Łapy	553,4	160,0	89,0	–	1,0	393,4	354,9	22,0	

^a Poza rolnictwem i leśnictwem. ^b Bez zużycia wody na cele przemysłowe przez wodociągi stanowiące własność gmin, wojewódzkich zakładów usług wodnych i spółek wodnych.

TABL. 6/23/. GOSPODAROWANIE WODĄ W JEDNOSTKACH ZUŻYWAJĄCYCH WODĘ NA CELE PRODUKCYJNE

WYSZCZEGÓLNIENIE	Przychód wody						Rozchód wody				
	ogółem	z ujęć własnych				z zakupu	zużycie na potrzeby własne				sprzedaż
		razem	powierzchniowych	podziemnych	z odwadniania zakładów górniczych oraz obiektów budowlanych		razem	w tym do produkcji			
								razem	w tym z sieci wodociągowej		
w hektometrach sześciennych											
OGÓŁEM	2005	15,5	14,0	1,8	11,5	0,7	1,5	14,5	12,6	0,8	0,9
	2010	13,4	12,7	1,1	11,6	–	0,7	12,8	11,0	0,5	0,5
	2011	13,5	12,9	1,0	11,9	–	0,6	12,9	11,2	0,4	0,6
	2012	12,8	12,3	1,1	11,2	–	0,5	12,2	10,7	0,3	0,7
Górnictwo i wydobywanie		0,3	0,3	–	0,3	–	–	0,3	0,3	–	–
Przetwórstwo przemysłowe		10,8	10,4	1,1	9,3	–	0,4	10,5	9,7	0,3	0,2
w tym:											
produkcja artykułów spożywczych		8,4	8,1	1,1	7,0	–	0,3	8,3	7,8	0,2	0,0
produkcja napojów		1,5	1,5	–	1,5	–	0,0	1,5	1,5	0,0	0,0
produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych		0,2	0,2	–	0,2	–	0,0	0,2	0,2	0,0	0,0
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ ...		1,1	1,0	–	1,0	–	0,1	0,8	0,6	–	0,3
Budownictwo		0,1	0,1	–	0,1	–	–	0,1	–	–	–
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ		0,1	0,1	–	0,1	–	0,0	0,1	0,1	0,0	–
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne		0,0	0,0	–	0,0	–	–	0,0	–	–	0,0
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna		0,3	0,3	–	0,3	–	0,0	0,3	–	–	0,0
Pozostałe sekcje		0,2	0,2	–	0,2	–	0,0	0,2	0,1	0,0	0,0

TABL. 7/24/. POWIERZCHNIA I POBÓR WODY DO NAWODNIEŃ W ROLNICTWIE I LEŚNICTWIE ORAZ DO NAPEŁNIANIA I UZUPEŁNIANIA STAWÓW RYBNYCH WEDŁUG POWIATÓW I GMIN

WYSZCZEGÓLNIENIE	Powierzchnia w ha		Pobór wody ^a				
	nawadnianych użytków rolnych i gruntów leśnych	napełnianych stawów rybnych	ogółem	do nawodnień użytków rolnych i gruntów leśnych		do napełniania i uzupełniania stawów rybnych	
				w dam ³	na 1 ha w dam ³	w dam ³	na 1 ha w dam ³
WOJEWÓDZTWO							
2005	15463	1417	22237	4138	0,3	18099	12,8
2010	11821	1471	21224	1062	0,1	20162	13,7
2011	8555	1471	22357	858	0,1	21499	14,6
2012	9305	1543	26729	1674	0,2	25055	16,2
miasto.....	22	–	4	4	0,2	–	–
wieś	9283	1543	26725	1670	0,2	25055	16,2
POWIAT AUGUSTOWSKI	557	–	101	101	0,2	–	–
Gmina miejska							
Augustów	22	–	4	4	0,2	–	–
Gmina miejsko-wiejska							
Lipsk	93	–	17	17	0,2	–	–
Gminy wiejskie							
Augustów.....	24	–	4	4	0,2	–	–
Bargłów Kościelny	83	–	15	15	0,2	–	–
Nowinka	221	–	40	40	0,2	–	–
Płaska	54	–	10	10	0,2	–	–
Sztabin.....	60	–	11	11	0,2	–	–
POWIAT BIAŁOSTOCKI	3305	479	7831	594	0,2	7237	15,1
Gminy miejsko-wiejskie							
Choroszcz	282	–	51	51	0,2	–	–
Łapy	72	–	13	13	0,2	–	–
Michałowó	230	55	541	41	0,2	500	9,1
Supraśl	–	136	2320	–	–	2320	17,1
Suraż	117	–	21	21	0,2	–	–
Tykocin	925	–	167	167	0,2	–	–
Wasilków	246	–	44	44	0,2	–	–
Gminy wiejskie							
Dobrzyniewo Duże	1067	–	191	191	0,2	–	–
Gródek	–	102	2485	–	–	2485	24,4
Juchnowiec Kościelny	84	–	15	15	0,2	–	–
Poświętne	189	186	1966	34	0,2	1932	10,4
Zabludów.....	45	–	8	8	0,2	–	–
Zawady	48	–	9	9	0,2	–	–
POWIAT BIELSKI	2297	35	695	410	0,2	285	8,1
Gminy wiejskie							
Bielsk Podlaski	738	–	132	132	0,2	–	–
Boćki	757	35	420	135	0,2	285	8,1
Brańsk	305	–	54	54	0,2	–	–
Orla	246	–	44	44	0,2	–	–
Rudka	211	–	38	38	0,2	–	–
Wyszki	40	–	7	7	0,2	–	–

^a Łącznie z poborem ścieków do nawodnień.

TABL. 7/24/. POWIERZCHNIA I POBÓR WODY DO NAWODNIEŃ W ROLNICTWIE I LEŚNICTWIE ORAZ DO NAPEŁNIANIA I UZUPEŁNIANIA STAWÓW RYBNYCH WEDŁUG POWIATÓW I GMIN (cd.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Powierzchnia w ha		Pobór wody ^a				
	nawadnianych użytków rolnych i gruntów leśnych	napełnianych stawów rybnych	ogółem	do nawodnień użytków rolnych i gruntów leśnych		do napełniania i uzupełniania stawów rybnych	
			w dam ³	na 1 ha w dam ³	w dam ³	na 1 ha w dam ³	
POWIAT GRAJEWSKI	500	90	1662	90	0,2	1572	17,5
Gmina miejsko-wiejska							
Rajgród	400	65	812	72	0,2	740	11,4
Gminy wiejskie							
Grajewo	100	–	18	18	0,2	–	–
Wąsosz	–	25	832	–	–	832	33,3
POWIAT HAJNOWSKI	342	–	62	62	0,2	–	–
Gmina miejsko-wiejska							
Kleszczele	132	–	24	24	0,2	–	–
Gminy wiejskie							
Czyże	58	–	11	11	0,2	–	–
Dubicze Cerkiewne	49	–	9	9	0,2	–	–
Narew	34	–	6	6	0,2	–	–
Narewka	69	–	12	12	0,2	–	–
POWIAT KOLNEŃSKI	340	–	62	62	0,2	–	–
Gminy wiejskie							
Kolno	50	–	9	9	0,2	–	–
Turośl	290	–	53	53	0,2	–	–
POWIAT ŁOMŻYŃSKI	–	51	657	–	–	657	12,9
Przytuły	–	51	657	–	–	657	12,9
POWIAT MONIECKI	701	764	12855	128	0,2	12727	16,7
Gminy miejsko-wiejskie							
Knyszyn	106	569	8156	19	0,2	8137	14,3
Mońki	60	–	11	11	0,2	–	–
Gminy wiejskie							
Krypno	501	195	4682	92	0,2	4590	23,5
Trzcianne	34	–	6	6	0,2	–	–
POWIAT SEJNEŃSKI	45	–	8	8	0,2	–	–
Gminy wiejskie							
Giby	23	–	4	4	0,2	–	–
Sejny	22	–	4	4	0,2	–	–

^a Łącznie z poborem ścieków do nawodnień.

TABL. 7/24/. POWIERZCHNIA I POBÓR WODY DO NAWODNIENÍ W ROLNICTWIE I LEŚNICTWIE ORAZ DO NAPEŁNIANIA I UZUPEŁNIANIA STAWÓW RYBNYCH WEDŁUG POWIATÓW I GMIN (dok.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Powierzchnia w ha		Pobór wody ^a				
	nawadnianych użytków rolnych i gruntów leśnych	napelnianych stawów rybnych	ogółem	do nawodnień użytków rolnych i gruntów leśnych		do napelniania i uzupełniania stawów rybnych	
			w dam ³	na 1 ha w dam ³	w dam ³	na 1 ha w dam ³	
POWIAT SIEMIATYCKI	279	–	50	50	0,2	–	–
Gminy wiejskie							
Milejczyce	153	–	28	28	0,2	–	–
Nurzec-Stacja	103	–	18	18	0,2	–	–
Siemiatycze	23	–	4	4	0,2	–	–
POWIAT SOKÓLSKI	918	–	165	165	0,2	–	–
Gminy miejsko-wiejskie							
Sokółka	389	–	70	70	0,2	–	–
Suchowola	377	–	68	68	0,2	–	–
Gminy wiejskie							
Janów.....	51	–	9	9	0,2	–	–
Korycin	60	–	11	11	0,2	–	–
Szudziałowo	41	–	7	7	0,2	–	–
POWIAT SUWALSKI	21	–	4	4	0,2	–	–
Gmina wiejska							
Jeleniewo	21	–	4	4	0,2	–	–
POWIAT ZAMBROWSKI	–	124	2577	–	–	2577	20,8
Gmina wiejska							
Zambrów	–	124	2577	–	–	2577	20,8

^a Łącznie z poborem ścieków do nawodnień.

TABL. 8/25/. MIASTA I LUDNOŚĆ W MIASTACH WYPOSAŻONYCH W SIEĆ WODOCIĄGOWĄ I KANALIZACYJNĄ
Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	Z ogółem – miasta wyposażone w sieć	
		wodociągową	kanalizacyjną
Miasta	2005	36	36
	2010	39	39
	2011	40	40
	2012	40	40
Ludność w miastach:			
w tysiącach	2005	710,8	710,8
	2010	724,8	724,8
	2011	724,0	724,0
	2012	723,3	723,3
w % ogółu ludności miast	2005	100,0	100,0
	2010	100,0	100,0
	2011	100,0	100,0
	2012	100,0	100,0

**TABL. 9/26/ LUDNOŚĆ W MIASTACH KORZYSTAJĄCA Z SIECI WODOCIĄGOWEJ
I KANALIZACYJNEJ WEDŁUG POWIATÓW**

Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ludność w miastach				
	ogółem	z ogółem – korzystająca z sieci			
		wodociągowej	kanalizacyjnej	wodociągowej	kanalizacyjnej
	w tysiącach			w % ogółu ludności miast	
WOJEWÓDZTWO					
2005	710,0	680,0	620,8	95,8	87,4
2010	724,8	695,3	645,3	95,9	89,1
2011	724,0	695,0	648,3	96,0	89,5
2012	723,3	694,7	650,8	96,1	90,0
POWIAT AUGUSTOWSKI					
Augustów	30,8	28,6	27,8	92,8	90,2
Lipsk	2,5	2,4	2,0	95,1	81,1
POWIAT BIAŁOSTOCKI					
Choroszcz	5,7	5,2	4,2	90,6	73,9
Czarna Białostocka	9,7	9,5	7,5	97,9	77,5
Łapy	16,1	15,9	14,9	98,6	92,6
Michałowó	3,2	3,1	3,1	95,8	95,8
Supraśl	4,7	4,5	3,7	95,7	78,4
Suraż	1,0	0,9	0,6	96,9	57,0
Tykocin	2,0	1,9	1,4	97,3	68,6
Wasilków	10,3	10,2	9,8	99,0	94,6
Zabłudów	2,5	1,9	1,6	76,6	65,5
POWIAT BIELSKI					
Bielsk Podlaski	26,5	25,5	21,0	96,0	79,2
Brańsk	3,9	3,7	3,2	94,8	83,1
POWIAT GRAJEWSKI					
Grajewo	22,4	20,1	18,9	89,6	84,3
Rajgród	1,7	0,8	0,9	48,7	56,1
Szczuczyn	3,5	3,2	1,4	92,9	40,6
POWIAT HAJNOWSKI					
Hajnówka	21,8	21,1	18,9	96,7	86,7
Kleszczele	1,4	1,3	0,8	97,0	60,2
POWIAT KOLNEŃSKI					
Kolno	10,7	10,5	7,4	98,5	69,6
Stawiski	2,4	2,1	2,0	85,4	81,2
POWIAT ŁOMŻYŃSKI					
Jedwabne	1,7	1,4	1,1	79,8	62,5
Nowogród	2,2	2,0	1,8	93,3	83,0
POWIAT MONIECKI					
Goniądz	1,9	1,7	1,4	90,5	71,7
Knyszyn	2,9	2,6	1,8	92,7	63,6
Mońki	10,4	9,9	9,4	95,6	90,7
POWIAT SEJNEŃSKI					
Sejny	5,6	5,6	4,2	98,7	75,1

TABL. 9/26/. LUDNOŚĆ W MIASTACH KORZYSTAJĄCA Z SIECI WODOCIĄGOWEJ I KANALIZACYJNEJ WEDŁUG POWIATÓW (dok.)
Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ludność w miastach				
	ogółem	z ogółem – korzystająca z sieci			
		wodociągowej	kanalizacyjnej	wodociągowej	kanalizacyjnej
	w tysiącach			w % ogółu ludności miast	
POWIAT SIEMIATYCKI					
Drohiczyn	2,1	2,0	0,9	92,7	40,9
Siemiatycze	14,9	14,0	11,4	94,1	76,8
POWIAT SOKÓLSKI					
Dąbrowa Białostocka	6,0	5,8	5,1	96,8	85,8
Krynki	2,6	2,0	1,7	78,5	67,1
Sokółka	18,9	18,4	15,6	97,1	82,5
Suchowola	2,3	2,2	1,8	97,2	78,4
POWIAT WYSOKOMAZOWIECKI					
Ciechanowiec	4,9	4,2	2,9	86,5	60,1
Szepietowo	2,3	2,1	1,6	89,8	69,3
Wysokie Mazowieckie	9,5	9,3	9,1	97,9	96,0
Czyżew	2,6	2,5	2,0	94,1	77,8
POWIAT ZAMBROWSKI					
Zambrów	22,6	22,2	21,1	98,2	93,0
MIASTA NA PRAWACH POWIATU					
Białystok	294,9	286,7	282,3	97,2	95,7
Łomża	62,8	61,0	58,8	97,1	93,6
Suwałki	69,4	66,7	65,5	96,1	94,3

TABL. 10/27/. WODOCIĄGI I KANALIZACJA WEDŁUG POWIATÓW I GMIN

WYSZCZEGÓLNIENIE	Sieć rozdzielcza w km		Połączenia prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania		Zdroje uliczne	Zużycie wody z wodociągów w gospodarstwach domowych	
	wodociągowa	kanalizacyjna ^a	wodociągowe	kanalizacyjne		w dam ³	na 1 mieszkańca w m ³
	stan w dniu 31 XII						
WOJEWÓDZTWO							
2005	11006,4	2030,3	164313	56415	177	35359,3	29,4
2010	12321,5	2556,9	179019	74479	131	37020,1	30,7
2011	12585,7	2857,7	183501	78453	122	37106,8	30,9
2012	12810,2	3047,3	184874	81350	119	36976,0	30,8
miasta	1875,6	1631,5	71411	58421	73	21446,4	29,6
wieś	10934,6	1415,8	113463	22929	46	15529,6	32,6
POWIAT AUGUSTOWSKI	1019,7	166,4	10255	5107	1	1929,8	32,2
miasta	94,6	98,2	4549	4280	1	802,5	24,1
wieś	925,1	68,2	5706	827	–	1127,3	42,3
Gmina miejska							
Augustów	79,0	88,4	4120	4010	1	745,3	24,2

^a Łącznie z kolektorami.

TABL. 10/27/. WODOCIĄGI I KANALIZACJA WEDŁUG POWIATÓW I GMIN (cd.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Sieć rozdzielcza w km		Połączenia prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania		Zdroje uliczne	Zużycie wody z wodociągów w gospodarstwach domowych	
	wodociągowa	kanalizacyjna ^a	wodociągowe	kanalizacyjne		w dam ³	na 1 mieszka- kańca w m ³
	stan w dniu 31 XII						
POWIAT AUGUSTOWSKI (dok.)							
Gmina miejsko-wiejska							
Lipsk	143,5	9,8	919	270	–	118,8	21,6
miasto	15,6	9,8	429	270	–	57,2	23,0
wieś	127,9	0,0	490	–	–	61,6	20,4
Gminy wiejskie							
Augustów	216,3	6,3	1241	85	–	360,7	52,2
Bargłów Kościelny	224,1	9,4	1272	161	–	353,2	60,9
Nowinka	91,6	44,8	801	340	–	64,5	21,9
Płaska	73,9	0,0	897	–	–	55,7	21,4
Sztabin	191,3	7,7	1005	241	–	231,6	43,3
POWIAT BIAŁOSTOCKI	1576,5	751,0	31032	15991	12	3860,8	26,8
miasta	239,6	229,7	8989	7695	4	1475,4	26,7
wieś	1336,9	521,3	22043	8296	8	2385,4	26,9
Gminy miejsko-wiejskie							
Choroszcz	164,7	39,9	2761	911	–	389,4	27,5
miasto	34,8	23,5	830	562	–	177,3	31,0
wieś	129,9	16,4	1931	349	–	212,1	25,1
Czarna Białostocka	93,9	43,6	1707	987	–	270,7	22,9
miasto	38,5	34,7	1115	824	–	215,1	22,1
wieś	55,4	8,9	592	163	–	55,6	26,9
Łapy	114,5	107,9	4219	2931	–	537,7	23,7
miasto	49,1	58,9	2250	2153	–	354,9	22,0
wieś	65,4	49,0	1969	778	–	182,8	28,1
Michałowó	196,9	39,8	2384	896	2	178,1	24,9
miasto	29,2	18,6	683	686	2	110,3	34,5
wieś	167,7	21,2	1701	210	–	67,8	17,2
Supraśl	82,2	87,7	3204	2704	–	285,9	20,4
miasto	21,4	22,4	1039	995	–	100,0	21,3
wieś	60,8	65,3	2165	1709	–	185,9	19,9
Suraż	38,1	15,6	693	225	–	66,6	31,9
miasto	11,7	15,6	328	225	–	27,6	27,3
wieś	26,4	0,0	365	–	–	39,0	36,6
Tykocin	102,1	10,6	1394	288	2	330,5	51,2
miasto	9,9	9,6	477	280	2	103,0	51,4
wieś	92,2	1,0	917	8	–	227,5	51,0
Wasilków	74,5	68,3	2869	2389	–	409,0	27,6
miasto	28,4	32,2	1758	1516	–	304,9	29,6
wieś	46,1	36,1	1111	873	–	104,1	23,0
Zabłudów	140,8	18,7	1776	511	4	217,2	23,8
miasto	16,6	14,2	509	454	–	82,3	32,9
wieś	124,2	4,5	1267	57	4	134,9	20,4

^a Łącznie z kolektorami.

TABL. 10/27/. WODOCIĄGI I KANALIZACJA WEDŁUG POWIATÓW I GMIN (cd.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Sieć rozdzielcza w km		Połączenia prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania		Zdroje uliczne	Zużycie wody z wodociągów w gospodarstwach domowych	
	wodociągowa	kanalizacyjna ^a	wodociągowe	kanalizacyjne		w dam ³	na 1 mieszka- kańca w m ³
	stan w dniu 31 XII						
POWIAT BIAŁOSTOCKI (dok.)							
Gminy wiejskie							
Dobrzyniewo Duże	130,2	66,4	2361	1024	–	261,5	30,5
Gródek	55,0	26,9	1155	622	4	89,4	15,9
Juchnowiec Kościelny	162,6	108,0	3531	1687	–	461,3	30,9
Poświętne	77,1	66,3	825	366	–	138,5	37,6
Turośń Kościelna	113,7	51,3	1772	450	–	188,0	32,1
Zawady	30,2	0,0	381	–	–	37,0	12,8
POWIAT BIELSKI	767,3	189,9	14293	4954	5	1712,9	29,4
miasta	107,6	101,8	4724	3434	1	814,9	26,8
wieś	659,7	88,1	9569	1520	4	898,0	32,3
Gminy miejskie							
Bielsk Podlaski	88,7	83,5	3822	2584	1	694,3	26,2
Brańsk	18,9	18,3	902	850	–	120,6	31,3
Gminy wiejskie							
Bielsk Podlaski	190,9	28,3	3170	415	–	200,0	28,1
Boćki	134,8	10,3	1400	360	–	111,7	23,8
Brańsk	135,8	2,1	1755	31	–	301,3	48,2
Orla	42,1	7,7	1499	197	1	39,4	13,0
Rudka	29,5	29,5	467	405	–	43,4	21,5
Wyszki	126,6	10,2	1278	112	3	202,2	42,9
POWIAT GRAJEWSKI	594,5	92,7	6710	2723	8	1389,2	28,2
miasta	69,3	60,4	2584	1946	7	667,2	24,2
wieś	525,2	32,3	4126	777	1	722,0	33,2
Gmina miejska							
Grajewo	48,5	42,8	1925	1558	7	550,8	24,6
Gminy miejsko-wiejskie							
Rajgród	112,5	9,1	637	231	–	120,0	21,9
miasto	9,5	8,5	218	205	–	31,0	18,7
wieś	103,0	0,6	419	26	–	89,0	23,4
Szczuczyn	81,0	9,8	1027	190	1	216,7	33,5
miasto	11,3	9,1	441	183	–	85,4	24,3
wieś	69,7	0,7	586	7	1	131,3	44,3
Gminy wiejskie							
Grajewo	189,1	1,0	1225	5	–	238,5	39,5
Radziłów	101,1	22,1	1088	412	–	167,5	33,6
Wąsosz	62,3	7,9	808	327	–	95,7	24,3

^a Łącznie z kolektorami.

TABL. 10/27/. WODOCIĄGI I KANALIZACJA WEDŁUG POWIATÓW I GMIN (cd.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Sieć rozdzielcza w km		Połączenia prowa- dzące do budynków mieszkalnych i zbio- rowego zamieszkania		Zdroje uliczne	Zużycie wody z wodociągów w gospodarstwach domowych	
	wodocią- gowa	kanali- zacyjna ^a	wodocią- gowe	kanali- zacyjne		w dam ³	na 1 miesz- kańca w m ³
	stan w dniu 31 XII						
POWIAT HAJNOWSKI	687,2	240,4	13679	6712	7	1148,0	24,8
miasta	97,6	82,1	4499	3643	5	660,2	28,2
wieś	589,6	158,3	9180	3069	2	487,8	21,3
Gmina miejska							
Hajnówka	84,1	76,9	4015	3444	3	625,3	28,4
Gmina miejsko-wiejska							
Kleszczele	59,0	6,0	1238	226	2	52,4	19,0
miasto	13,5	5,2	484	199	2	34,9	25,4
wieś	45,5	0,8	754	27	–	17,5	12,6
Gminy wiejskie							
Białowieża	30,1	38,4	939	695	–	73,3	32,1
Czeremcha	73,5	11,0	1279	279	2	56,4	16,2
Czyże	69,3	9,1	895	108	–	54,6	23,6
Dubicze Cerkiewne	69,2	7,1	910	120	–	45,9	26,7
Hajnówka	101,2	21,7	1583	606	–	70,2	17,5
Narew	115,8	19,8	1565	334	–	92,7	23,9
Narewka	85,0	50,4	1255	900	–	77,2	20,1
POWIAT KOLNEŃSKI	459,8	58,5	5469	1035	10	935,5	23,4
miasta	37,7	46,3	1460	773	7	297,6	22,8
wieś	422,1	12,2	4009	262	3	637,9	23,8
Gmina miejska							
Kolno	26,2	36,3	1146	441	3	245,9	23,1
Gmina miejsko-wiejska							
Stawiski	92,9	10,0	1052	332	6	247,4	38,1
miasto	11,5	10,0	314	332	4	51,7	21,4
wieś	81,4	0,0	738	–	2	195,7	48,0
Gminy wiejskie							
Grabowo	82,4	5,2	669	82	–	106,6	29,0
Kolno	159,1	0,0	1506	–	1	235,5	26,6
Mały Płock	93,3	1,2	926	16	–	80,1	15,9
Turośl	5,9	5,8	170	164	–	20,0	3,9
POWIAT ŁOMŻYŃSKI	824,5	82,0	11346	2255	–	1460,5	28,0
miasta	29,0	14,6	868	449	–	81,5	20,8
wieś	795,5	67,4	10478	1806	–	1379,0	28,6
Gminy miejsko-wiejskie							
Jedwabne	54,3	8,1	676	321	–	57,8	10,3
miasto	15,1	8,1	373	321	–	30,4	17,6
wieś	39,2	0,0	303	–	–	27,4	7,1
Nowogród	52,9	6,5	1002	128	–	148,5	35,6
miasto	13,9	6,5	495	128	–	51,1	23,3
wieś	39,0	0,0	507	–	–	97,4	49,2

^a Łącznie z kolektorami.

TABL. 10/27/. WODOCIĄGI I KANALIZACJA WEDŁUG POWIATÓW I GMIN (cd.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Sieć rozdzielcza w km		Połączenia prowa- dzące do budynków mieszkalnych i zbio- rowego zamieszkania		Zdroje uliczne	Zużycie wody z wodociągów w gospodarstwach domowych	
	wodocią- gowa	kanali- zacyjna ^a	wodocią- gowe	kanali- zacyjne		w dam ³	na 1 miesz- kańca w m ³
	stan w dniu 31 XII						
POWIAT ŁOMŻYŃSKI (dok.)							
Gminy wiejskie							
Łomża	146,1	24,4	3035	636	–	385,7	35,8
Miastkowo	87,3	0,0	972	–	–	119,5	27,5
Piątnica	161,6	22,9	2522	668	–	280,1	25,9
Przytuły	60,6	0,0	471	–	–	54,6	25,1
Śniadowo	126,2	6,0	1349	221	–	230,0	41,2
Wizna	72,3	14,1	785	281	–	138,9	32,2
Zbójna	63,2	0,0	534	–	–	45,4	10,3
POWIAT MONIECKI	705,3	177,8	7746	3348	10	1326,1	31,1
miasta	61,8	73,5	2238	1822	6	478,6	31,5
wieś	643,5	104,3	5508	1526	4	877,5	32,0
Gminy miejsko-wiejskie							
Goniądz	70,3	17,5	1022	353	2	230,7	44,4
miasto	12,0	15,1	436	347	2	97,8	50,6
wieś	58,3	2,4	586	6	–	132,9	40,7
Knyszyn	73,4	17,5	1232	729	7	134,0	27,1
miasto	14,7	16,7	794	699	4	82,0	28,8
wieś	58,7	0,8	438	30	3	52,0	24,9
Mońki	157,8	41,7	1800	776	–	394,0	25,5
miasto	35,1	41,7	1008	776	–	298,8	28,7
wieś	122,7	0,0	792	–	–	95,2	18,9
Gminy wiejskie							
Jasionówka	87,7	4,9	625	185	1	71,4	24,1
Jaświły	142,2	28,4	1200	436	–	192,1	35,5
Krypno	98,3	44,6	999	504	–	189,9	46,3
Trzcianne	75,6	23,2	868	365	–	114,0	25,0
POWIAT SEJNEŃSKI	459,9	21,2	3449	903	11	674,9	32,2
miasta	14,0	11,4	770	559	6	135,8	24,0
wieś	445,9	9,8	2679	344	5	539,1	35,2
Gmina miejska							
Sejny	14,0	11,4	770	559	6	135,8	24,0
Gminy wiejskie							
Giby	68,3	0,0	504	–	–	68,9	23,8
Krasnopol	44,7	0,0	379	–	3	57,6	14,5
Puńsk	167,8	9,8	1029	344	2	269,9	62,6
Sejny	165,1	0,0	767	–	–	142,7	34,5
POWIAT SIEMIATYCKI	838,9	88,9	11287	2098	5	1532,3	32,2
miasta	69,3	54,5	2636	1437	2	524,0	30,7
wieś	769,6	34,4	8651	661	3	1008,3	33,0
Gmina miejska							
Siemiatycze	46,5	38,3	2018	1145	–	452,2	30,3
Gmina miejsko-wiejska							
Drohiczyn	125,0	16,9	1782	302	2	292,2	43,3
miasto	22,8	16,2	618	292	2	71,8	33,7
wieś	102,2	0,7	1164	10	–	220,4	47,7

^a Łącznie z kolektorami.

TABL. 10/27/. WODOCIĄGI I KANALIZACJA WEDŁUG POWIATÓW I GMIN (cd.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Sieć rozdzielcza w km		Połączenia prowa- dzące do budynków mieszkalnych i zbio- rowego zamieszkania		Zdroje uliczne	Zużycie wody z wodociągów w gospodarstwach domowych	
	wodocią- gowa	kanali- zacyjna ^a	wodocią- gowe	kanali- zacyjne		w dam ³	na 1 miesz- kańca w m ³
	stan w dniu 31 XII						
POWIAT SIEMIATYCKI (dok.)							
Gminy wiejskie							
Dziadkowice	80,2	7,1	700	127	–	107,6	35,9
Grodzisk	113,3	8,2	1150	210	–	185,2	40,4
Mielnik	83,0	0,0	1114	–	2	54,0	21,0
Milejczyce	83,9	0,0	866	–	–	65,4	32,0
Nurzec-Stacja	94,4	9,7	1223	238	1	72,0	16,8
Perlejewo	89,7	0,0	808	–	–	140,5	45,9
Siemiatycze	122,9	8,7	1626	76	–	163,2	25,5
POWIAT SOKÓLSKI	1354,4	159,2	13716	4681	16	1796,8	25,2
miasta	156,9	105,6	4538	3577	10	716,0	24,0
wieś	1197,5	53,6	9178	1104	6	1080,8	26,0
Gminy miejsko-wiejskie							
Dąbrowa Białostocka	241,4	19,8	2124	711	–	355,7	28,5
miasto	23,3	18,0	762	686	–	168,1	27,8
wieś	218,1	1,8	1362	25	–	187,6	29,2
Krynki	61,0	19,6	999	434	–	62,0	18,9
miasto	33,3	19,6	580	434	–	39,0	15,4
wieś	27,7	0,0	419	–	–	23,0	30,5
Sokółka	174,3	41,0	3774	1905	16	530,8	20,0
miasto	61,3	41,0	2503	1905	10	422,9	22,3
wieś	113,0	0,0	1271	–	6	107,9	14,2
Suchowola	238,0	27,0	1940	552	–	271,5	37,5
miasto	39,0	27,0	693	552	–	86,0	38,1
wieś	199,0	0,0	1247	–	–	185,5	37,2
Gminy wiejskie							
Janów	109,4	8,2	901	200	–	145,9	33,4
Korycin	116,4	7,7	788	119	–	129,7	37,6
Kuźnica	103,1	11,4	941	334	–	80,7	18,8
Nowy Dwór	107,9	11,0	715	150	–	91,2	32,3
Sidra	131,6	9,1	864	166	–	75,3	20,5
Szudziałowo	71,3	4,4	670	110	–	54,0	16,6
POWIAT SUWALSKI	1227,2	204,8	7504	1676	6	1294,1	35,8
wieś	1227,2	204,8	7504	1676	6	1294,1	35,8
Gminy wiejskie							
Bakalarzewo	121,7	35,9	463	81	–	107,8	34,9
Filipów	144,4	7,1	871	56	2	150,8	32,9
Jeleniewo	150,0	31,1	784	160	–	100,0	31,6
Przerośl	115,7	3,0	652	70	–	99,5	32,7
Raczki	151,6	14,3	1096	470	2	253,6	41,5
Rutka-Tartak	81,1	10,8	534	99	–	103,8	42,2
Suwałki	232,0	82,0	1732	501	–	181,8	25,1
Szypliszki	97,2	9,3	878	106	–	191,0	48,3
Wiżajny	133,5	11,3	494	133	2	105,8	42,9

^a Łącznie z kolektorami.

TABL. 10/27/. WODOCIĄGI I KANALIZACJA WEDŁUG POWIATÓW I GMIN (dok.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Sieć rozdzielcza w km		Połączenia prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania		Zdroje uliczne	Zużycie wody z wodociągów w gospodarstwach domowych	
	wodociągowa	kanalizacyjna ^a	wodociągowe	kanalizacyjne		w dam ³	na 1 mieszkańca w m ³
	stan w dniu 31 XII						
POWIAT WYSOKOMAZOWIECKI	1025,3	104,4	13604	3434	8	2929,4	49,4
miasta	94,0	77,5	3869	2989	4	590,6	30,6
wieś	931,3	26,9	9735	445	4	2338,8	58,5
Gmina miejska							
Wysokie Mazowieckie	29,1	28,4	1403	1194	–	309,2	32,5
Gminy miejsko-wiejskie							
Ciechanowiec	134,1	18,9	2432	722	4	315,9	34,5
miasto	28,6	18,9	1240	722	4	112,9	23,1
wieś	105,5	0,0	1192	–	–	203,0	47,7
Czyżew	138,7	19,6	1676	592	–	317,6	48,3
miasto	22,8	19,6	691	592	–	65,5	25,1
wieś	115,9	0,0	985	–	–	252,1	63,6
Szepietowo	117,7	13,4	1691	506	–	422,6	57,6
miasto	13,5	120,6	535	481	–	103,0	44,6
wieś	104,2	2,8	1156	25	–	319,6	63,6
Gminy wiejskie							
Klukowo	93,0	2,4	1117	63	–	235,7	51,4
Kobylin-Borzymy	80,8	0,0	818	–	4	200,2	58,1
Kulesze Kościelne	70,5	0,0	753	–	–	222,5	68,2
Nowe Piekuty	66,1	0,0	850	–	–	250,0	60,7
Sokoły	115,9	21,7	1547	357	–	315,3	53,0
Wysokie Mazowieckie	179,4	0,0	1317	–	–	340,4	63,3
POWIAT ZAMBROWSKI	515,8	82,9	6414	1821	–	1556,2	34,6
miasta	50,3	48,7	1317	1205	–	772,6	34,1
wieś	465,5	34,2	5097	616	–	783,6	35,1
Gmina miejska							
Zambrów	50,3	48,7	1317	1205	–	772,6	34,1
Gminy wiejskie							
Kołaki Kościelne	53,9	0,0	562	–	–	140,8	58,0
Rutki	124,0	15,8	1139	345	–	144,8	24,5
Szumowo	98,0	0,0	1207	–	–	328,4	65,7
Zambrów	189,6	18,4	2189	271	–	169,6	18,9
MIASTA NA PRAWACH POWIATU							
Białystok	513,0	417,6	19307	17284	7	9821,3	33,3
Łomża	114,9	104,2	4448	3429	1	1701,0	27,0
Suwałki	126,0	105,4	4615	3899	12	1907,2	27,5

^a Łącznie z kolektorami.

TABL. 11/28/. ŚCIEKI PRZEMYSŁOWE I KOMUNALNE ODPROWADZONE DO WÓD LUB DO ZIEMI

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	2005	2010	2011	2012
	w hektometrach sześciennych				w odsetkach			
OGÓŁEM	39,3	40,6	40,4	40,3	100,0	100,0	100,0	100,0
odprowadzone:								
bezpośrednio z zakładów ^a	6,8	7,1	7,1	6,9	17,2	17,4	17,4	17,2
w tym wody chłodnicze (umownie czyste)	0,5	0,5	0,3	0,2	1,3	1,3	0,6	0,6
siecią kanalizacyjną	32,5	33,5	33,4	33,3	82,8	82,6	82,6	82,8
W tym ścieki wymagające oczyszczania	38,8	40,1	40,2	40,0	98,7	98,7	99,4	99,4
oczyszczane	38,5	40,1	40,2	40,0	98,0	98,7	99,4	99,4
mechanicznie	0,7	0,8	0,8	0,9	1,8	1,9	2,0	2,3
biologicznie	9,8	7,1	7,2	7,8	24,9	17,4	17,8	19,4
z podwyższonym usuwaniem biogenów ..	28,0	32,2	32,2	31,3	71,2	79,3	79,5	77,7
nieoczyszczane	0,3	0,0	–	0,0	0,7	0,0	–	0,0
w tym odprowadzone siecią kanalizacyjną	0,2	–	–	0,0	0,6	–	–	0,0

^a Łącznie z wodami chłodniczymi i zanieczyszczonymi wodami z odwadniania zakładów górniczych oraz obiektów budowlanych, a także z zanieczyszczonymi wodami opadowymi.

TABL. 12/29/. ŚCIEKI PRZEMYSŁOWE I KOMUNALNE WYMAGAJĄCE OCZYSZCZANIA ODPROWADZONE DO WÓD LUB DO ZIEMI WEDŁUG POWIATÓW

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	W tym oczyszczane				
		razem	mechanicznie	biologicznie	z podwyższonym usuwaniem biogenów	
w dekametrach sześciennych						
WOJEWÓDZ-TWO	2005	38773	38481	719	9795	27967
	2010	40109	40082	783	7085	32214
	2011	40175	40175	823	7198	32154
	2012	40038	40026	934	7810	31282
POWIATY						
Augustowski		1241	1241	–	17	1224
Białostocki		3627	3627	–	1803	1824
Bielski		2050	2050	568	508	974
Grajewski		1496	1496	61	193	1242
Hajnowski		1786	1778	–	246	1532
Kolneński		678	678	–	428	250
Łomżyński		979	979	27	100	852
Moniecki		853	853	–	516	337
Sejneński		427	427	–	218	209
Siemiatycki		1216	1216	33	53	1130
Sokółski		1417	1417	–	983	434
Suwalski		312	312	–	151	161
Wysokomazowiecki		2546	2542	–	520	2022
Zambrowski		1419	1419	35	945	439
MIASTA NA PRAWACH POWIATU						
Białystok		13226	13226	189	–	13037
Łomża		3421	3421	21	1129	2271
Suwałki		3344	3344	–	–	3344

TABL. 13/30/. MIASTA O DUŻEJ SKALI ZAGROŻENIA ŚCIEKAMI

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ścieki przemysłowe i komunalne wymagające oczyszczenia odprowadzone do wód lub do ziemi w dm ³				
	ogółem	w tym oczyszczone			
		razem	mechanicznie	biologicznie	z podwyższonym usuwaniem biogenów
MIASTA OGÓŁEM					
2005	35523	35316	657	8019	26640
2010	36166	36139	711	5251	30177
2011	36177	36177	760	5647	29770
2012	35540	35540	839	5765	28936
w tym o dużej skali zagrożenia ściekami:					
Białystok	13226	13226	189	–	13037
Łomża	3421	3421	21	1129	2271
Suwałki	3344	3344	–	–	3344
Wysokie Mazowieckie	1956	1956	–	–	1956
Bielsk Podlaski	1816	1816	568	308	940
Hajnówka	1391	1391	–	–	1391
Grajewo	1303	1303	61	–	1242
Zambrów	1204	1204	–	765	439
Augustów	1121	1121	–	–	1121
Siemiatycze	1088	1088	–	–	1088
Sokółka	704	704	–	704	–
Mońki	590	590	–	282	308
Kolno	570	570	–	320	250
Łapy	560	560	–	560	–

TABL. 14/31/. ŚCIEKI PRZEMYSŁOWE ODPROWADZONE DO WÓD LUB DO ZIEMI

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	2005	2010	2011	2012
	w dekametrach sześciennych				w odsetkach			
OGÓŁEM^a	6772	7072	7054	6946	100,0	100,0	100,0	100,0
Wody chłodnicze (umownie czyste)	506	511	260	234	7,5	7,2	3,7	3,4
Ścieki wymagające oczyszczenia ...	6266	6561	6794	6712	92,5	92,8	96,3	96,6
oczyszczone	6223	6534	6794	6704	92,0	92,4	96,3	69,5
w tym:								
mechanicznie	693	755	794	872	10,2	10,7	11,3	12,6
biologicznie	4603	2412	2615	2653	68,0	34,1	37,1	38,2
nieoczyszczone	43	27	–	8	0,6	0,4	–	0,1

^a Łącznie z wodami chłodniczymi i zanieczyszczonymi wodami z odwadniania zakładów górniczych oraz obiektów budowlanych, a także z zanieczyszczonymi wodami opadowymi.

TABL. 15/32/. ŚCIEKI PRZEMYSŁOWE WEDŁUG POWIATÓW I GMIN

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ścieki odprowadzone ^a				W tym wymagające oczyszczenia odprowadzone do wód lub do ziemi					
	ogółem	do wód lub do ziemi		do sieci kanalizacyjnej	razem	oczyszczone			nieoczyszczone	
		razem	w tym wody chłodnicze (umownie czyste)			razem	w tym			
							mechaniczne	biologiczne		
w dekametrach sześciennych										
WOJEWÓDZTWO	2005	10934	6772	506	4162	6266	6223	693	4603	43
	2010	10817	7072	511	3745	6561	6534	755	2412	27
	2011	10844	7054	260	3790	6794	6794	794	2615	–
	2012	10544	6946	234	3598	6712	6704	872	2653	8
miasta		9671	6121	234	3550	5887	5887	839	2487	–
wieś		873	825	–	48	825	817	33	166	8
POWIAT AUGUSTOWSKI		38	–	–	38	–	–	–	–	–
miasta		38	–	–	38	–	–	–	–	–
Gmina miejska										
Augustów		38	–	–	38	–	–	–	–	–
POWIAT BIAŁOSTOCKI		308	23	22	285	1	1	–	1	–
miasta		301	22	22	279	–	–	–	–	–
wieś		7	1	–	6	1	1	–	1	–
Gminy miejsko-wiejskie										
Choroszcz – miasto		73	–	–	73	–	–	–	–	–
Łapy – miasto		176	22	22	154	–	–	–	–	–
Michałow – wieś		1	1	–	–	1	1	–	1	–
Wasilków – miasto		52	–	–	52	–	–	–	–	–
Gmina wiejska										
Juchnowiec Kościelny		6	–	–	6	–	–	–	–	–
POWIAT BIELSKI		1064	876	–	188	876	876	568	308	–
miasta		1064	876	–	188	876	876	568	308	–
Gmina miejska										
Bielsk Podlaski		1064	876	–	188	876	876	568	308	–
POWIAT GRAJEWSKI		741	733	–	8	733	733	61	1	–
miasta		740	732	–	8	732	732	61	–	–
wieś		1	1	–	–	1	1	–	1	–
Gmina miejska										
Grajewo		740	732	–	8	732	732	61	–	–
Gmina miejsko-wiejska										
Rajgród – wieś		1	1	–	–	1	1	–	1	–

^a Łącznie z wodami chłodniczymi i zanieczyszczonymi wodami z odwadniania zakładów górniczych oraz obiektów budowlanych, a także z zanieczyszczonymi wodami opadowymi.

TABL. 15/32/. ŚCIEKI PRZEMYSŁOWE WEDŁUG POWIATÓW I GMIN (cd.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ścieki odprowadzone ^a				W tym wymagające oczyszczenia odprowadzone do wód lub do ziemi				
	ogółem	do wód lub do ziemi		do sieci kanalizacyjnej	razem	oczyszczone			nieoczyszczone
		razem	w tym wody chłodnicze (umownie czyste)			razem	w tym		
							mechanicznie	biologicznie	
w dekametrach sześciennych									
POWIAT HAJNOWSKI	323	31	–	292	31	23	–	23	8
miasta	268	–	–	268	–	–	–	–	–
wieś	55	31	–	24	31	23	–	23	8
Gmina miejska									
Hajnówka	268	–	–	268	–	–	–	–	–
Gminy wiejskie									
Białowieża	13	–	–	13	–	–	–	–	–
Narew	36	31	–	5	31	23	–	23	8
Narewka	6	–	–	6	–	–	–	–	–
POWIAT KOLNEŃSKI	344	344	24	–	320	320	–	320	–
miasta	344	344	24	–	320	320	–	320	–
Gmina miejska									
Kolno	344	344	24	–	320	320	–	320	–
POWIAT ŁOMŻYŃSKI	653	646	–	7	646	646	–	35	–
wieś	653	646	–	7	646	646	–	35	–
Gminy wiejskie									
Łomża	40	33	–	7	33	33	–	33	–
Piątnica	611	611	–	–	611	611	–	–	–
Śniadowo	2	2	–	–	2	2	–	2	–
POWIAT MONIECKI	311	311	22	–	289	289	–	282	–
miasta	304	304	22	–	282	282	–	282	–
wieś	7	7	–	–	7	7	–	–	–
Gminy miejsko-wiejskie									
Goniądz – wieś	7	7	–	–	7	7	–	–	–
Mońki – miasto	304	304	22	–	282	282	–	282	–
POWIAT SEJNEŃSKI	167	167	14	–	153	153	–	153	–
miasta	167	167	14	–	153	153	–	153	–
Gmina miejska									
Sejny	167	167	14	–	153	153	–	153	–
POWIAT SIEMIATYCKI	752	40	–	712	40	40	33	7	–
miasta	712	–	–	712	–	–	–	–	–
wieś	40	40	–	–	40	40	33	7	–
Gmina miejska									
Siemiatycze	712	–	–	712	–	–	–	–	–
Gmina wiejska									
Mielnik	40	40	–	–	40	40	33	7	–

^a Łącznie z wodami chłodniczymi i zanieczyszczonymi wodami z odwadniania zakładów górniczych oraz obiektów budowlanych, a także z zanieczyszczonymi wodami opadowymi.

TABL. 15/32/. ŚCIEKI PRZEMYSŁOWE WEDŁUG POWIATÓW I GMIN (dok.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ścieki odprowadzone ^a				W tym wymagające oczyszczania odprowadzone do wód lub do ziemi				
	ogółem	do wód lub do ziemi		do sieci kanalizacyjnej	razem	oczyszczane			nieoczyszczane
		razem	w tym wody chłodnicze (umownie czyste)			razem	w tym		
							mechanicznie	biologicznie	
w dekametrach sześciennych									
POWIAT SOKÓLSKI	211	36	–	175	36	36	–	36	–
miasta	211	36	–	175	36	36	–	36	–
Gminy miejsko-wiejskie									
Dąbrowa Białostocka – miasto	150	–	–	150	–	–	–	–	–
Krynki – miasto	8	–	–	8	–	–	–	–	–
Sokółka – miasto	53	36	–	17	36	36	–	36	–
POWIAT SUWAŃSKI	50	39	–	11	39	39	–	39	–
wieś	50	39	–	11	39	39	–	39	–
Gminy wiejskie									
Filipów	39	39	–	–	39	39	–	39	–
Raczki	11	–	–	11	–	–	–	–	–
POWIAT WYSOKO-MAZOWIECKI	1763	1710	–	53	1710	1710	–	259	–
miasta	1763	1710	–	53	1710	1710	–	259	–
Gmina miejska									
Wysokie Mazowieckie	1451	1451	–	–	1451	1451	–	–	–
Gminy miejsko-wiejskie									
Ciechanowiec – miasto	53	–	–	53	–	–	–	–	–
Czyżew – miasto.....	259	259	–	–	259	259	–	259	–
POWIAT ZAMBROWSKI	499	499	–	–	499	499	–	60	–
miasta	439	439	–	–	439	439	–	–	–
wieś	60	60	–	–	60	60	–	60	–
Gmina miejska									
Zambrów	439	439	–	–	439	439	–	–	–
Gmina wiejska									
Zambrów	60	60	–	–	60	60	–	60	–
MIASTA NA PRAWACH POWIATU									
Białystok	737	189	–	548	189	189	189	–	–
Łomża	1584	1302	152	282	1150	1150	21	1129	–
Suwałki	999	–	–	999	–	–	–	–	–

^a Łącznie z wodami chłodniczymi i zanieczyszczonymi wodami z odwadniania zakładów górniczych oraz obiektów budowlanych, a także z zanieczyszczonymi wodami opadowymi.

TABL. 16/33/. ŚCIEKI PRZEMYSŁOWE WEDŁUG SEKCJI I DZIAŁÓW W 2012 R.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ścieki odprowadzone ^a				W tym wymagające oczyszczania odprowadzone do wód lub do ziemi			
	ogółem	do wód lub do ziemi		do sieci kanalizacyjnej	razem	w tym oczyszczane		
		razem	w tym wody chłodnicze (umownie czyste)			razem	w tym	
							mechanicznie	biologicznie
w hektometrach sześciennych								
OGÓŁEM	10,5	6,9	0,2	3,6	6,7	6,7	0,9	2,7
Przetwórstwo przemysłowe	9,8	6,7	0,2	3,1	6,4	6,4	0,7	2,6
w tym:								
produkcja artykułów spożywczych	8,2	6,0	0,2	2,2	5,8	5,8	0,0	2,6
produkcja napojów	1,1	0,6	–	0,5	0,6	0,6	0,6	–
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ	0,3	0,2	–	0,1	0,2	0,2	0,2	–
Budownictwo	0,1	0,1	–	–	0,1	0,1	–	0,1
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	0,2	–	–	0,2	–	–	–	–
Pozostałe sekcje	0,2	0,0	–	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0

^a Łącznie z wodami chłodniczymi i zanieczyszczonymi wodami z odwadniania zakładów górniczych oraz obiektów budowlanych, a także z zanieczyszczonymi wodami opadowymi.

TABL. 17/34/. OCZYSZCZALNIE ŚCIEKÓW PRZEMYSŁOWYCH

Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012
OGÓŁEM	28	29	29	28
Mechaniczne	4	5	6	6
przepustowość projektowa w m ³ /dobę	115087	117351	141465	141465
ścieki oczyszczane w m ³ /dobę	1803	1967	2115	2307
Biologiczne	22	19	18	17
przepustowość projektowa w m ³ /dobę	33523	27976	27971	27928
ścieki oczyszczane w m ³ /dobę	20299	15112	14566	14731
Z podwyższonym usuwaniem biogenów	2	5	5	5
przepustowość projektowa w m ³ /dobę	3450	11050	11450	12070
ścieki oczyszczane w m ³ /dobę	2479	10803	10715	10375

TABL. 18/35/. ŁADUNKI ZANIECZYSZCZEŃ W ŚCIEKACH PRZEMYSŁOWYCH ODPROWADZONYCH DO WÓD LUB DO ZIEMI

RODZAJ ŁADUNKU	2005	2010	2011	2012
	w tonach na rok			
BZT ₅	55	61	59	36
ChZT	270	302	296	228
Zawiesina ogólna	101	156	96	61

TABL. 19/36/. OSADY Z PRZEMYSŁOWYCH OCZYSZCZALNI I PODCZYSZCZALNI ŚCIEKÓW

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012
	w tonach suchej masy			
Osady wytworzone w ciągu roku	7485	6948	4900	4897
w tym:				
stosowane: w rolnictwie	2767	1328	2178	2203
do rekultywacji terenów, w tym				
na cele rolne	2	2210	1	1
przekształcone termicznie	48	1197	668	786
składowane	146	28	266	116
magazynowane czasowo	4511	2174	1781	1711
Osady dotychczas składowane (nagromadzone) ^a	14808	9	251	251

a Na terenach własnych zakładów – na składowiskach, poletkach, lagunach i stawach osadowych; stan w końcu roku.

TABL. 20/37/. ŚCIEKI KOMUNALNE OCZYSZCZANE I NIEOCZYSZCZANE

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012
O G Ó Ł E M w dm³	32507	33548	33381	33326
oczyszczane	32258	33548	33381	33322
mechanicznie	26	28	29	62
biologicznie	5192	4673	4583	5157
z podwyższonym usuwaniem biogenów ..	27040	28847	28769	28103
nieoczyszczane	249	–	–	4
W % ogółem:				
oczyszczane	99,2	100,0	100,0	100,0
mechanicznie	0,1	0,1	0,1	0,2
biologicznie	16,0	13,9	13,7	15,5
z podwyższonym usuwaniem biogenów ..	83,2	86,0	86,2	84,3
nieoczyszczane	0,8	–	–	0,0

TABL. 21/38/. ŚCIEKI KOMUNALNE OCZYSZCZANE ORAZ LUDNOŚĆ KORZYSTAJĄCA Z OCZYSZCZALNI ŚCIEKÓW WEDŁUG POWIATÓW I GMIN

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ścieki oczyszczane w dam ³			Ludność korzystająca ^a z oczyszczalni ścieków			
	ogółem	w tym		ogółem		w tym	
		biologicznie	z podwyższonym usuwaniem biogenów	w liczbach bezwzględnych	w % ludności ogółem ^b	biologicznych	z podwyższonym usuwaniem biogenów
WOJEWÓDZTWO 2005	32258	5192	27040	744848	62,1	145889	598459
2010	33548	4673	28847	751695	62,4	139336	610859
2011	33381	4583	28769	763832	63,6	139686	622546
2012	33322	5157	28103	784562	65,5	146516	635696
miasta	29653	3278	26375	688991	95,3	96634	592357
wieś	3669	1879	1728	95571	20,1	49882	43339
POWIAT AUGUSTOWSKI	1241	17	1224	34951	58,4	739	34212
miasta	1174	–	1174	31290	94,0	–	31290
wieś	67	17	50	3661	13,8	739	2922
Gmina miejska							
Augustów	1121	–	1121	29070	94,4	–	29070
Gmina miejsko-wiejska							
Lipsk	53	–	53	2220	40,4	–	2220
miasto	53	–	53	2220	89,7	–	2220
Gminy wiejskie							
Augustów	9	–	9	386	5,6	–	386
Bargłów Kościelny	17	17	–	739	12,7	739	–
Nowinka	15	–	15	983	33,1	–	983
Sztabin	26	–	26	1553	29,2	–	1553
POWIAT BIAŁOSTOCKI	3626	1802	1824	82845	57,4	37964	44881
miasta	1825	1030	795	48874	88,3	27375	21499
wieś	1801	772	1029	33971	38,1	10589	23382
Gminy miejsko-wiejskie							
Choroszcz	247	220	27	5145	36,0	4465	680
miasto	220	220	–	4465	78,0	4465	–
wieś	27	–	27	680	7,9	–	680
Czarna Białostocka	230	–	230	9580	81,1	–	9580
miasto	211	–	211	9000	92,4	–	9000
wieś	19	–	19	580	27,9	–	580
Łapy	1132	1132	–	19125	84,3	19125	–
miasto	560	560	–	16058	99,6	16058	–
wieś	572	572	–	3067	46,8	3067	–
Michałowó	97	97	–	3260	45,7	3260	–
miasto	79	79	–	2788	86,6	2788	–
wieś	18	18	–	472	12,1	472	–
Supraśl	597	–	597	11167	78,9	–	11167
miasto	223	–	223	4230	90,5	–	4230
wieś	374	–	374	6937	73,2	–	6937
Suraż	11	11	–	239	11,5	239	–
miasto	11	11	–	239	23,6	239	–
Tykocin	101	101	–	1759	27,3	1759	–
miasto	97	97	–	1600	79,6	1600	–
wieś	4	4	–	159	3,6	159	–
Wasilków	418	–	418	9452	63,3	–	9452
miasto	361	–	361	8269	80,1	–	8269
wieś	57	–	57	1183	25,6	–	1183
Zabłudów	80	80	–	2724	29,7	2724	–
miasto	63	63	–	2225	88,9	2225	–
wieś	17	17	–	499	7,5	499	–

^a Na podstawie szacunków; stan w dniu 31 XII. ^b Na podstawie bilansów.

TABL. 21/38/. ŚCIEKI KOMUNALNE OCZYSZCZANE ORAZ LUDNOŚĆ KORZYSTAJĄCA Z OCZYSZCZALNI ŚCIEKÓW WEDŁUG POWIATÓW I GMIN (cd.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ścieki oczyszczane w dam ³			Ludność korzystająca ^a z oczyszczalni ścieków			
	ogółem	w tym		ogółem		w tym	
		biologicznie	z podwyższonym usuwaniem biogenów	w liczbach bezwzględnych	w % ludności ogółem ^b	biologicznych	z podwyższonym usuwaniem biogenów
POWIAT BIAŁOSTOCKI (dok.)							
Gminy wiejskie							
Dobrzyniewo Duże	161	–	161	4477	51,9	–	4477
Gródek	90	90	–	3221	57,5	3221	–
Juchnowiec Kościelny	382	36	346	9778	65,0	1844	7934
Poświętne	35	35	–	1327	36,3	1327	–
Turośń Kościelna	45	–	45	1591	27,0	–	1591
POWIAT BIELSKI	1174	200	974	32703	56,3	7614	25089
miasta	1036	96	940	27851	91,6	3760	24091
wieś	138	104	34	4852	17,5	3854	998
Gminy miejskie							
Bielsk Podlaski	940	–	940	24091	90,8	–	24091
Brańsk	96	96	–	3760	97,0	3760	–
Gminy wiejskie							
Bielsk Podlaski	29	6	23	888	12,5	345	543
Boćki	24	24	–	1072	22,9	1072	–
Brańsk	2	2	–	111	1,8	111	–
Orla	12	1	11	530	17,8	75	455
Rudka	60	60	–	1700	84,7	1700	–
Wyszki	11	11	–	551	11,7	551	–
POWIAT GRAJEWSKI	763	192	571	26718	54,3	5829	20889
miasta	697	126	571	23557	85,7	2668	20889
wieś	66	66	–	3161	14,5	3161	–
Gmina miejska							
Grajewo	571	–	571	20889	93,4	–	20889
Gminy miejsko-wiejskie							
Rajgród	82	82	–	1485	27,2	1485	–
miasto	73	73	–	1000	60,3	1000	–
wieś	9	9	–	485	12,7	485	–
Szczuczyn	59	59	–	1848	28,8	1848	–
miasto	53	53	–	1668	48,2	1668	–
wieś	6	6	–	180	6,1	180	–
Gminy wiejskie							
Grajewo	4	4	–	143	2,4	143	–
Radziłów	25	25	–	1195	24,0	1195	–
Wąsosz	22	22	–	1158	29,4	1158	–

^a Na podstawie szacunków; stan w dniu 31 XII. ^b Na podstawie bilansów.

TABL. 21/38/. ŚCIEKI KOMUNALNE OCZYSZCZANE ORAZ LUDNOŚĆ KORZYSTAJĄCA Z OCZYSZCZALNI ŚCIEKÓW WEDŁUG POWIATÓW I GMIN (cd.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ścieki oczyszczane w dam ³			Ludność korzystająca ^a z oczyszczalni ścieków			
	ogółem	w tym		ogółem		w tym	
		biologicznie	z podwyższonym usuwaniem biogenów	w liczbach bezwzględnych	w % ludności ogółem ^b	biologicznych	z podwyższonym usuwaniem biogenów
POWIAT HAJNOWSKI	1755	223	1532	31091	67,6	7657	23434
miasta	1412	21	1391	20928	90,2	1040	19888
wieś	343	202	141	10163	44,6	6617	3546
Gmina miejska							
Hajnówka	1391	–	1391	19888	91,1	–	19888
Gmina miejsko-wiejska							
Kleszczele	22	22	–	1106	40,4	1106	–
miasto	21	21	–	1040	76,0	1040	–
wieś	1	1	–	66	4,8	66	–
Gminy wiejskie							
Białowieża	108	–	108	2100	91,3	–	2100
Czeremcha	33	33	–	1684	48,7	1684	–
Czyże	17	17	–	648	28,2	648	–
Dubicze Cerkiewne	2	2	–	225	13,4	225	–
Hajnówka	79	46	33	2526	63,2	1080	1446
Narew	48	48	–	750	19,6	750	–
Narewka	55	55	–	2164	56,4	2164	–
POWIAT KOLNEŃSKI	358	108	250	11300	28,3	4042	7258
miasta	300	50	250	9608	73,4	2350	7258
wieś	58	58	–	1692	6,3	1692	–
Gmina miejska							
Kolno	250	–	250	7258	68,0	–	7258
Gmina miejsko-wiejska							
Stawiski	50	50	–	2350	36,4	2350	–
miasto	50	50	–	2350	97,5	2350	–
Gminy wiejskie							
Grabowo	34	34	–	1000	27,3	1000	–
Mały Płock	7	7	–	105	2,1	105	–
Turośl	17	17	–	587	11,3	587	–
POWIAT ŁOMŻYŃSKI	333	65	241	10877	20,8	3337	5940
miasta	52	52	–	2953	75,2	2953	–
wieś	281	13	241	7924	16,4	384	5940
Gminy miejsko-wiejskie							
Jedwabne	26	26	–	1700	30,3	1700	–
miasto	26	26	–	1700	97,8	1700	–
Nowogród	26	26	–	1253	30,0	1253	–
miasto	26	26	–	1253	57,2	1253	–

a Na podstawie szacunków; stan w dniu 31 XII. *b* Na podstawie bilansów.

TABL. 21/38/. ŚCIEKI KOMUNALNE OCZYSZCZANE ORAZ LUDNOŚĆ KORZYSTAJĄCA Z OCZYSZCZALNI ŚCIEKÓW WEDŁUG POWIATÓW I GMIN (cd.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ścieki oczyszczane w dam ³			Ludność korzystająca ^a z oczyszczalni ścieków			
	ogółem	w tym		ogółem		w tym	
		biologicznie	z podwyższonym usuwaniem biogenów	w liczbach bezwzględnych	w % ludności ogółem ^b	biologicznych	z podwyższonym usuwaniem biogenów
POWIAT ŁOMŻYŃSKI (dok.)							
Gminy wiejskie							
Łomża	96	–	96	2260	20,9	–	2260
Piątnica	128	13	115	2864	26,6	384	2480
Śniadowo	30	–	30	1200	21,5	–	1200
Wizna	27	–	–	1600	37,1	–	–
POWIAT MONIECKI	564	234	330	18877	44,5	9827	9050
miasta	406	98	308	12965	85,6	4565	8400
wieś	158	136	22	5912	21,7	5262	650
Gminy miejsko-wiejskie							
Goniądz	41	39	2	2100	40,7	1900	200
miasto	39	39	–	1900	99,9	1900	–
wieś	2	–	2	200	6,1	–	200
Knyszyn	62	62	–	2995	61,0	2995	–
miasto	59	59	–	2665	93,5	2665	–
wieś	3	3	–	330	16,0	330	–
Mońki	308	–	308	8400	54,5	–	8400
miasto	308	–	308	8400	80,8	–	8400
Gminy wiejskie							
Jasionówka	11	11	–	530	18,1	530	–
Jaświły	34	14	20	1148	21,6	698	450
Krypno	55	55	–	2183	53,4	2183	–
Trzcianne	53	53	–	1521	33,5	1521	–
POWIAT SEJNEŃSKI	274	65	209	6484	30,9	1213	5271
miasta	209	–	209	5271	93,4	–	5271
wieś	65	65	–	1213	7,9	1213	–
Gmina miejska							
Sejny	209	–	209	5271	93,4	–	5271
Gmina wiejska							
Puńsk	65	65	–	1213	28,2	1213	–
POWIAT SIEMIATYCKI	1176	46	1130	17842	37,7	2185	15657
miasta	1122	34	1088	15502	91,3	1350	14152
wieś	54	12	42	2340	7,7	835	1505
Gmina miejska							
Siemiatycze	1088	–	1088	14152	95,3	–	14152

a Na podstawie szacunków; stan w dniu 31 XII. *b* Na podstawie bilansów.

TABL. 21/38/. ŚCIEKI KOMUNALNE OCZYSZCZANE ORAZ LUDNOŚĆ KORZYSTAJĄCA Z OCZYSZCZALNI ŚCIEKÓW WEDŁUG POWIATÓW I GMIN (cd.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ścieki oczyszczane w dam ³			Ludność korzystająca ^a z oczyszczalni ścieków			
	ogółem	w tym		ogółem		w tym	
		biologicznie	z podwyższonym usuwaniem biogenów	w liczbach bezwzględnych	w % ludności ogółem ^b	biologicznych	z podwyższonym usuwaniem biogenów
POWIAT SIEMIATYCKI (dok.)							
Gmina miejsko-wiejska							
Drohiczyn	37	37	–	1433	21,3	1433	–
miasto	34	34	–	1350	63,6	1350	–
wieś	3	3	–	83	1,8	83	–
Gminy wiejskie							
Dziadkowice	6	6	–	602	20,3	602	–
Grodzisk	17	–	17	685	15,0	–	685
Nurzec-Stacja	25	–	25	820	19,2	–	820
Siemiatycze	3	3	–	150	2,4	150	–
POWIAT SOKÓLSKI	1381	947	434	34085	47,9	28205	5880
miasta	1222	788	434	28634	96,4	22754	5880
wieś	159	159	–	5451	13,2	5451	–
Gminy miejsko-wiejskie							
Dąbrowa Białostocka	447	13	434	6230	50,3	350	5880
miasto	434	–	434	5880	98,1	–	5880
wieś	13	13	–	350	5,5	350	–
Krynki	67	67	–	2340	70,7	2340	–
miasto	67	67	–	2340	91,8	2340	–
Sokółka	668	668	–	18494	69,9	18494	–
miasto	668	668	–	18494	97,8	18494	–
Suchowola	53	53	–	1920	26,5	1920	–
miasto	53	53	–	1920	84,5	1920	–
Gminy wiejskie							
Janów	25	25	–	865	20,0	865	–
Korycin	15	15	–	800	23,2	800	–
Kuźnica	60	60	–	1320	30,9	1320	–
Nowy Dwór	14	14	–	780	27,9	780	–
Sidra	14	14	–	536	14,6	536	–
Szudziałowo	18	18	–	800	24,9	800	–
POWIAT SUWALSKI	273	112	161	8776	24,4	4705	4071
wieś	273	112	161	8776	24,4	4705	4071
Gminy wiejskie							
Bakałarzewo	21	–	21	400	13,0	–	400
Filipów	19	19	–	928	20,5	928	–
Jeleniewo	22	–	22	521	16,5	–	521
Przerośl	6	6	–	900	29,4	900	–
Raczki	81	81	–	2600	42,8	2600	–
Rutka-Tartak	13	–	13	380	15,4	–	380
Suwałki	75	–	75	1520	21,0	–	1520
Szypłiszki	20	6	14	877	22,2	277	600
Wiżajny	16	–	16	650	26,4	–	650

^a Na podstawie szacunków; stan w dniu 31 XII. ^b Na podstawie bilansów.

TABL. 21/38/. ŚCIEKI KOMUNALNE OCZYSZCZANE ORAZ LUDNOŚĆ KORZYSTAJĄCA Z OCZYSZCZALNI ŚCIEKÓW WEDŁUG POWIATÓW I GMIN (dok.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ścieki oczyszczane w dam ³			Ludność korzystająca ^a z oczyszczalni ścieków			
	ogółem	w tym		ogółem		w tym	
		biologicznie	z podwyższonym usuwaniem biogenów	w liczbach bezwzględnych	w % ludności ogółem ^b	biologicznych	z podwyższonym usuwaniem biogenów
POWIAT WYSOKOMAZOWIECKI	832	261	571	19010	32,1	7020	11990
miasta	781	218	563	16915	87,6	5250	11665
wieś	51	43	8	2095	5,3	1770	325
Gmina miejska							
Wysokie Mazowieckie	505	–	505	9470	100,0	–	9470
Gminy miejsko-wiejskie							
Ciechanowiec	125	125	–	2850	31,2	2850	–
miasto	125	125	–	2850	58,3	2850	–
Czyżew	93	93	–	2400	36,4	2400	–
miasto	93	93	–	2400	91,1	2400	–
Szepietowo	66	–	66	2520	34,5	–	2520
miasto	58	–	58	2195	94,5	–	2195
wieś	8	–	8	325	6,5	–	325
Gminy wiejskie							
Klukowo	5	5	–	300	6,6	300	–
Sokoły	38	38	–	1470	24,9	1470	–
POWIAT ZAMBROWSKI	920	885	–	26929	60,0	26179	–
miasta	765	765	–	22569	99,7	22569	–
wieś	155	120	–	4360	19,6	3610	–
Gmina miejska							
Zambrów	765	765	–	22569	99,7	22569	–
Gminy wiejskie							
Rutki	84	84	–	2435	41,4	2435	–
Zambrów	71	36	–	1925	21,4	1175	–
MIASTA NA PRAWACH POWIATU							
Białystok	13037	–	13037	290532	98,5	–	290532
Łomża	2271	–	2271	62558	99,6	–	62558
Suwałki	3344	–	3344	68984	99,4	–	68984

^a Na podstawie szacunków; stan w dniu 31 XII. ^b Na podstawie bilansów.

TABL. 22/39/. CHARAKTERYSTYKA KOMUNALNYCH OCZYSZCZALNI ŚCIEKÓW WEDŁUG

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	Oczyszczalnie (stan w dniu 31 XII)			Przepustowość oczyszczalni według projektu		Ścieki oczyszczane ^a w dam ³
		ogółem	w tym		biologicz- nych ^c	z podwyż- szonym usuwaniam biogenów	
			biologiczne	z podwyż- szonym usuwaniam biogenów			
1	WOJEWÓDZTWO 2005	106	74	31	38737	194264	49417
2	2010	111	79	31	38826	195669	54208
3	2011	111	78	32	38146	196219	53300
4	2012	114	84	29	39346	195645	48312
5	miasta	36	22	14	25759	189675	45202
6	wieś	78	62	15	13587	5970	3110
7	POWIAT AUGUSTOWSKI	6	1	5	200	10896	2521
8	miasta	2	–	2	–	10530	2436
9	wieś	4	1	3	200	366	85
	Gmina miejska						
10	Augustów	1	–	1	–	10000	2381
	Gmina miejsko-wiejska						
11	Lipsk – miasto	1	–	1	–	530	55
	Gminy wiejskie						
12	Augustów	1	–	1	–	10	2
13	Bargłów Kościelny	1	1	–	200	–	19
14	Nowinka	1	–	1	–	194	19
15	Sztabin	1	–	1	–	162	45
16	POWIAT BIAŁOSTOCKI	17	15	2	14044	2690	2830
17	miasta	7	6	1	12885	2500	2567
18	wieś	10	9	1	1159	190	263
	Gminy miejsko-wiejskie						
19	Choroszcz	1	1	–	1500	–	309
20	miasto	1	1	–	1500	–	309
21	wieś	–	–	–	–	–	–
22	Czarna Białostocka	1	–	1	–	2500	243
23	miasto	1	–	1	–	2500	243
24	wieś	–	–	–	–	–	–
25	Łapy	1	1	–	10000	–	1743
26	miasto	1	1	–	10000	–	1743
27	wieś	–	–	–	–	–	–
28	Michałowó	3	3	–	700	–	125
29	miasto	2	2	–	485	–	104
30	wieś	1	1	–	215	–	21
31	Supraśl	–	–	–	–	–	–
32	miasto	–	–	–	–	–	–
33	wieś	–	–	–	–	–	–
34	Suraż – miasto	–	–	–	–	–	–
35	Tykocin	2	2	–	530	–	108
36	miasto	1	1	–	500	–	104
37	wieś	1	1	–	30	–	4
38	Wasilków	–	–	–	–	–	–
39	miasto	–	–	–	–	–	–
40	wieś	–	–	–	–	–	–
41	Zabludów	3	3	–	490	–	81
42	miasto	1	1	–	400	–	64
43	wieś	2	2	–	90	–	17

^a Łącznie z wodami opadowymi i ściekami dowożonymi do oczyszczalni; bez ścieków komunalnych oczyszczanych

POWIATÓW I GMIN

Osady wytworzone w ciągu roku				Osady nagromadzone (stan w końcu roku)	Ludność korzystająca z komunalnych oczyszczalni ścieków ^b (stan w końcu roku)	Ścieki dowożone do oczyszczalni w dam ³	Lp.
ogółem	w tym						
	stosowane		składowane				
w rolnictwie	do rekultywacji terenów, w tym na cele rolne						
w tonach suchej masy							
15846	3629	2204	9293	28967	737548	274	1
16623	3630	2467	6802	18128	741462	495	2
16567	4020	2021	1554	17458	752937	508	3
16278	3611	1119	5756	19959	772577	460	4
15557	3507	1093	5540	19959	679521	373	5
721	104	26	216	–	93056	87	6
1016	–	986	14	–	34951	17	7
986	–	986	–	–	31290	15	8
18	–	–	14	–	3661	2	9
986	–	986	–	–	29070	13	10
12	–	–	–	–	2220	2	11
1	–	–	–	–	386	–	12
14	–	–	14	–	739	2	13
–	–	–	–	–	983	–	14
3	–	–	–	–	1553	–	15
676	88	26	16	–	82845	49	16
657	86	26	16	–	48874	45	17
19	2	–	–	–	33971	4	18
133	–	–	–	–	5145	2	19
133	–	–	–	–	4465	2	20
–	–	–	–	–	680	–	21
37	11	26	–	–	9580	4	22
37	11	26	–	–	9000	4	23
–	–	–	–	–	580	–	24
395	75	–	–	–	19125	31	25
395	75	–	–	–	16058	31	26
–	–	–	–	–	3067	–	27
17	–	–	17	–	3260	1	28
16	–	–	16	–	2788	–	29
1	–	–	1	–	472	1	30
–	–	–	–	–	11167	–	31
–	–	–	–	–	4230	–	32
–	–	–	–	–	6937	–	33
–	–	–	–	–	239	–	34
65	–	–	–	–	1759	7	35
65	–	–	–	–	1600	7	36
–	–	–	–	–	159	–	37
–	–	–	–	–	9452	–	38
–	–	–	–	–	8269	–	39
–	–	–	–	–	1183	–	40
14	–	–	–	–	2724	1	41
11	–	–	–	–	2225	1	42
3	–	–	–	–	499	–	43

przez oczyszczalnie przemysłowe. *b* Na podstawie szacunków. *c* Dane dotyczą urządzeń do biologicznego oczyszczania.

TABL. 22/39/. CHARAKTERYSTYKA KOMUNALNYCH OCZYSZCZALNI ŚCIEKÓW WEDŁUG

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	Oczyszczalnie (stan w dniu 31 XII)			Przepustowość oczyszczalni według projektu		Ścieki oczyszczane ^a w dam ³
		ogółem	w tym		biologicz- nych ^c	z podwyż- szonym usuwaniem biogenów	
			biologiczne	z podwyż- szonym usuwaniem biogenów			
	POWIAT BIAŁOSTOCKI (dok.)						
	Gminy wiejskie						
1	Dobrzyniewo Duże	–	–	–	–	–	–
2	Gródek	3	3	–	550	–	108
3	Juchnowiec Kościelny	2	2	–	274	–	56
4	Poświętne.....	–	–	–	–	–	–
5	Turośń Kościelna	1	–	1	–	190	57
6	POWIAT BIELSKI	9	7	2	1012	6040	2206
7	miasta	2	1	1	383	6000	2079
8	wieś	7	6	1	629	40	127
	Gminy miejskie						
9	Bielsk Podlaski	1	–	1	–	6000	1979
10	Brańsk	1	1	–	383	–	100
	Gminy wiejskie						
11	Bielsk Podlaski	1	1	–	75	–	25
12	Boćki	1	1	–	270	–	24
13	Brańsk.....	2	2	–	19	–	2
14	Orla	2	1	1	15	40	16
15	Rudka	1	1	–	250	–	60
16	Wyszki.....	–	–	–	–	–	–
17	POWIAT GRAJEWSKI	8	7	1	1480	6000	1354
18	miasta	3	2	1	900	6000	1292
19	wieś	5	5	–	580	–	62
	Gmina miejska						
20	Grajewo	1	–	1	–	6000	1148
	Gminy miejsko-wiejskie						
21	Rajgród – miasto	1	1	–	400	–	79
22	Szczuczyn – miasto	1	1	–	500	–	65
	Gminy wiejskie						
23	Grajewo	1	1	–	60	–	4
24	Radziłów	3	3	–	320	–	34
25	Wąsosz	1	1	–	200	–	24
26	POWIAT HAJNOWSKI	15	13	2	1614	7080	1852
27	miasta	3	2	1	150	6000	1449
28	wieś	12	11	1	1464	1080	403
	Gmina miejska						
29	Hajnówka	1	–	1	–	6000	1427
	Gmina miejsko-wiejska						
30	Kleszczele.....	2	2	–	150	–	22
31	miasto	2	2	–	150	–	22
32	wieś	–	–	–	–	–	–

^a Łącznie z wodami opadowymi i ściekami dowożonymi do oczyszczalni; bez ścieków komunalnych oczyszczanych

POWIATÓW I GMIN (cd.)

Osady wytworzone w ciągu roku					Osady nagromadzone (stan w końcu roku)	Ludność korzystająca z komunalnych oczyszczalni ścieków ^b (stan w końcu roku)	Ścieki dowożone do oczyszczalni w dam ³	Lp.
ogółem	w tym			składowane				
	stosowane							
	w rolnictwie	do rekultywacji terenów, w tym na cele rolne						
w tonach suchej masy								
–	–	–	–	–	–	4477	–	1
10	2	–	–	–	–	3221	3	2
3	–	–	–	–	–	9778	–	3
–	–	–	–	–	–	1327	–	4
2	–	–	–	–	–	1591	–	5
857	274	–	–	68	–	32703	20	6
842	271	–	–	57	–	27851	20	7
15	3	–	–	11	–	4852	–	8
774	271	–	–	–	–	24091	16	9
68	–	–	–	57	–	3760	4	10
–	–	–	–	–	–	888	–	11
6	–	–	–	6	–	1072	–	12
–	–	–	–	–	–	111	–	13
4	3	–	–	–	–	530	–	14
5	–	–	–	5	–	1700	–	15
–	–	–	–	–	–	551	–	16
163	12	–	–	6	–	26053	27	17
150	12	–	–	–	–	23557	24	18
13	–	–	–	6	–	2496	3	19
122	12	–	–	–	–	20889	6	20
13	–	–	–	–	–	1000	6	21
15	–	–	–	–	–	1668	12	22
1	–	–	–	1	–	143	–	23
5	–	–	–	5	–	1195	1	24
7	–	–	–	–	–	1158	2	25
314	252	2	–	52	–	31091	11	26
250	249	–	–	–	–	20928	3	27
64	64	2	–	52	–	10163	8	28
249	249	–	–	–	–	19888	3	29
1	–	–	–	–	–	1106	–	30
1	–	–	–	–	–	1040	–	31
–	–	–	–	–	–	66	–	32

przez oczyszczalnie przemysłowe. *b* Na podstawie szacunków. *c* Dane dotyczą urządzeń do biologicznego oczyszczania.

TABL. 22/39/. CHARAKTERYSTYKA KOMUNALNYCH OCZYSZCZALNI ŚCIEKÓW WEDŁUG

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	Oczyszczalnie (stan w dniu 31 XII)			Przepustowość oczyszczalni według projektu		Ścieki oczyszczane ^a w dam ³
		ogółem	w tym		biologicz- nych ^c	z podwyż- szonym usuwaniem biogenów	
			biologiczne	z podwyż- szonym usuwaniem biogenów			
	POWIAT HAJNOWSKI (dok.)						
	Gminy wiejskie						
1	Białowieża	1	–	1	–	1080	136
2	Czeremcha	2	2	–	260	–	35
3	Czyże	1	1	–	150	–	18
4	Dubicze Cerkiewne	1	1	–	54	–	2
5	Hajnówka	1	1	–	120	–	46
6	Narew	2	2	–	323	–	50
7	Narewka	4	4	–	557	–	116
8	POWIAT KOLNEŃSKI	5	4	1	1000	1650	408
9	miasta	2	1	1	500	1650	344
10	wieś	3	3	–	500	–	64
	Gmina miejska						
11	Kolno	1	–	1	–	1650	271
	Gmina miejsko-wiejska						
12	Stawiski – miasto	1	1	–	500	–	73
	Gminy wiejskie						
13	Grabowo	1	1	–	300	–	36
14	Mały Płock	1	1	–	100	–	10
15	Turośl	1	1	–	100	–	18
16	POWIAT ŁOMŻYŃSKI	5	3	1	856	200	143
17	miasta	2	2	–	800	–	59
18	wieś	3	1	1	56	200	84
	Gminy miejsko-wiejskie						
19	Jedwabne – miasto	1	1	–	500	–	28
20	Nowogród – miasto	1	1	–	300	–	31
	Gminy wiejskie						
21	Łomża	–	–	–	–	–	–
22	Piątnica	1	1	–	56	–	13
23	Śniadowo	1	–	1	–	200	36
24	Wizna	1	–	–	–	–	35
25	POWIAT MONIECKI	8	6	2	1860	2779	851
26	miasta	3	2	1	850	2600	682
27	wieś	5	4	1	1010	179	169
	Gminy miejsko-wiejskie						
28	Goniądz – miasto	1	1	–	400	–	40
29	Knyszyn	1	1	–	450	–	82
30	miasto	1	1	–	450	–	82
31	wieś	–	–	–	–	–	–
32	Mońki – miasto	1	–	1	–	2600	560
	Gminy wiejskie						
33	Jasionówka	1	1	–	160	–	17
34	Jaświły	2	1	1	160	179	34
35	Krypno	1	1	–	550	–	64
36	Trzcianne	1	1	–	140	–	54

^a Łącznie z wodami opadowymi i ściekami dowożonymi do oczyszczalni; bez ścieków komunalnych oczyszczanych

POWIATÓW I GMIN (cd.)

Osady wytworzone w ciągu roku				Osady nagromadzone (stan w końcu roku)	Ludność korzystająca z komunalnych oczyszczalni ścieków ^b (stan w końcu roku)	Ścieki dowożone do oczyszczalni w dam ³	Lp.
ogółem	w tym						
	stosowane		składowane				
w rolnictwie	do rekultywacji terenów, w tym na cele rolne						
w tonach suchej masy							
6	–	–	–	–	2100	2	1
4	2	2	–	–	1684	2	2
1	–	–	–	–	648	1	3
–	–	–	–	–	225	–	4
1	1	–	–	–	2526	–	5
52	–	–	52	–	750	2	6
–	–	–	–	–	2164	1	7
173	–	–	4	–	11300	30	8
158	–	–	–	–	9608	24	9
15	–	–	4	–	1692	6	10
139	–	–	–	–	7258	21	11
19	–	–	–	–	2350	3	12
9	–	–	–	–	1000	2	13
4	–	–	4	–	105	3	14
2	–	–	–	–	587	1	15
44	–	–	22	–	10877	9	16
17	–	–	9	–	2953	6	17
27	–	–	13	–	7924	3	18
8	–	–	–	–	1700	2	19
9	–	–	9	–	1253	4	20
–	–	–	–	–	2260	–	21
2	–	–	–	–	2864	–	22
13	–	–	13	–	1200	1	23
12	–	–	–	–	1600	2	24
251	169	–	62	–	18677	12	25
184	169	–	–	–	12965	8	26
67	–	–	62	–	5712	4	27
7	–	–	–	–	1900	1	28
8	–	–	–	–	2995	2	29
8	–	–	–	–	2665	2	30
–	–	–	–	–	330	–	31
169	169	–	–	–	8400	5	32
1	–	–	–	–	530	–	33
1	–	–	–	–	1148	–	34
62	–	–	62	–	2183	3	35
3	–	–	–	–	1521	1	36

przez oczyszczalnie przemysłowe. *b* Na podstawie szacunków. *c* Dane dotyczą urządzeń do biologicznego oczyszczania.

TABL. 22/39/. CHARAKTERYSTYKA KOMUNALNYCH OCZYSZCZALNI ŚCIEKÓW WEDŁUG

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	Oczyszczalnie (stan w dniu 31 XII)			Przepustowość oczyszczalni według projektu		Ścieki oczyszczane ^a w dam ³
		ogółem	w tym		biologicz- nych ^c	z podwyż- szonym usuwaniami biogenów	
			biologiczne	z podwyż- szonym usuwaniami biogenów			
1	POWIAT SEJNEŃSKI	2	1	1	300	2650	350
2	miasta	–	–	–	–	–	–
3	wieś	2	1	1	300	2650	350
	Gmina miejska						
4	Sejny	–	–	–	–	–	–
	Gminy wiejskie						
5	Puńsk	1	1	–	300	–	36
6	Sejny	1	–	1	–	2650	281
7	POWIAT SIEMIATYCKI	7	4	3	455	7065	1261
8	miasta	2	1	1	330	6595	1195
9	wieś	5	3	2	125	470	66
	Gmina miejska						
10	Siemiatycze	1	–	1	–	6595	1160
	Gmina miejsko-wiejska						
11	Drohiczyn	2	2	–	355	–	38
12	miasto	1	1	–	330	–	35
13	wieś	1	1	–	25	–	3
	Gminy wiejskie						
14	Dziadkowice	1	1	–	77	–	6
15	Grodzisk	1	–	1	–	150	20
16	Nurzec-Stacja	1	–	1	–	320	34
17	Siemiatycze	1	1	–	23	–	3
18	POWIAT SOKÓLSKI	11	10	1	8622	2000	1673
19	miasta	4	3	1	7530	2000	1482
20	wieś	7	7	–	1092	–	191
	Gminy miejsko-wiejskie						
21	Dąbrowa Białostocka	2	1	1	100	2000	448
22	miasto	1	–	1	–	2000	435
23	wieś	1	1	–	100	–	13
24	Krynki – miasto	1	1	–	1000	–	74
25	Sokółka – miasto	1	1	–	6000	–	917
26	Suchowola – miasto	1	1	–	530	–	56
	Gminy wiejskie						
27	Janów	1	1	–	157	–	28
28	Korycin	1	1	–	160	–	18
29	Kuźnica	1	1	–	350	–	62
30	Nowy Dwór	1	1	–	150	–	30
31	Sidra	1	1	–	100	–	20
32	Szudziałowo	1	1	–	75	–	20

^a Łącznie z wodami opadowymi i ściekami dowożonymi do oczyszczalni; bez ścieków komunalnych oczyszczanych

POWIATÓW I GMIN (cd.)

Osady wytworzone w ciągu roku				Osady nagromadzone (stan w końcu roku)	Ludność korzystająca z komunalnych oczyszczalni ścieków ^b (stan w końcu roku)	Ścieki dowożone do oczyszczalni w dam ³	Lp.
ogółem	w tym						
	stosowane		składowane				
	w rolnictwie	do rekultywacji terenów, w tym na cele rolne					
w tonach suchej masy							
149	66	–	–	–	6484	18	1
–	–	–	–	–	5271	–	2
149	66	–	–	–	1213	18	3
–	–	–	–	–	5271	–	4
59	–	–	–	–	1213	–	5
90	66	–	–	–	–	18	6
1018	–	–	–	–	17842	22	7
1015	–	–	–	–	15502	22	8
3	–	–	–	–	2340	–	9
1015	–	–	–	–	14152	21	10
–	–	–	–	–	1433	1	11
–	–	–	–	–	1350	1	12
–	–	–	–	–	83	–	13
–	–	–	–	–	602	–	14
1	–	–	–	–	685	–	15
1	–	–	–	–	820	–	16
1	–	–	–	–	150	–	17
637	384	–	–	–	34085	20	18
593	354	–	–	–	28634	10	19
44	30	–	–	–	5451	10	20
359	359	–	–	–	6230	1	21
354	354	–	–	–	5880	1	22
5	5	–	–	–	350	–	23
–	–	–	–	–	2340	1	24
227	–	–	–	–	18494	5	25
12	–	–	–	–	1920	3	26
6	–	–	–	–	865	2	27
5	–	–	–	–	800	3	28
9	9	–	–	–	1320	2	29
11	10	–	–	–	780	1	30
6	6	–	–	–	536	–	31
2	–	–	–	–	800	2	32

przez oczyszczalnie przemysłowe. *b* Na podstawie szacunków. *c* Dane dotyczą urządzeń do biologicznego oczyszczania.

TABL. 22/39/. CHARAKTERYSTYKA KOMUNALNYCH OCZYSZCZALNI ŚCIEKÓW WEDŁUG

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	Oczyszczalnie (stan w dniu 31 XII)			Przepustowość oczyszczalni według projektu		Ścieki oczysz- czane ^a w dam ³
		ogółem	w tym		biologicz- nych ^c	z podwyż- szonym usuwaniam biogenów	
			biologiczne	z podwyż- szonym usuwaniam biogenów			
1	POWIAT SUWALSKI	8	4	4	667	795	177
2	wieś	8	4	4	667	795	177
	Gminy wiejskie						
3	Bakałarzewo	1	–	1	–	200	21
4	Filipów	1	1	–	55	–	5
5	Jeleniewo	–	–	–	–	–	–
6	Przerośl	1	1	–	75	–	18
7	Raczki	1	1	–	500	–	82
8	Rutka-Tartak	1	–	1	–	195	13
9	Suwałki	–	–	–	–	–	–
10	Szypliszki	2	1	1	37	195	20
11	Wiżajny	1	–	1	–	205	18
12	POWIAT WYSOKO- MAZOWIECKI	6	5	1	1977	200	474
13	miasta	3	2	1	1431	200	399
14	wieś	3	3	–	546	–	75
	Gminy miejsko-wiejskie						
15	Ciechanowiec – miasto	1	1	–	915	–	197
16	Czyżew – miasto	1	1	–	516	–	135
17	Szepietowo	1	–	1	–	200	67
18	miasto	1	–	1	–	200	67
19	wieś	–	–	–	–	–	–
	Gminy wiejskie						
20	Klukowo	2	2	–	75	–	5
21	Sokoły	1	1	–	471	–	70
22	POWIAT ZAMBROWSKI	4	4	–	5259	–	994
23	miasta	–	–	–	–	–	–
24	wieś	4	4	–	5259	–	994
	Gmina miejska						
25	Zambrów	–	–	–	–	–	–
	Gminy wiejskie						
26	Rutki	2	2	–	650	–	96
27	Zambrów	2	2	–	4609	–	898
	MIASTA NA PRAWACH POWIATU						
28	Białystok	1	–	1	–	10000	23134
29	Łomża	1	–	1	–	20000	4359
30	Suwałki	1	–	1	–	25600	3725

^a Łącznie z wodami opadowymi i ściekami dowożonymi do oczyszczalni; bez ścieków komunalnych oczyszczanych

POWIATÓW I GMIN (cd.)

Osady wytworzone w ciągu roku				Osady nagromadzone (stan w końcu roku)	Ludność korzystająca z komunalnych oczyszczalni ścieków ^b (stan w końcu roku)	Ścieki dowożone do oczyszczalni w dam ³	Lp.
ogółem	w tym						
	stosowane		składowane				
	w rolnictwie	do rekultywacji terenów, w tym na cele rolne					
w tonach suchej masy							
34	–	24	6	–	7876	1	1
34	–	24	6	–	7876	1	2
2	–	–	–	–	400	–	3
2	–	–	2	–	128	–	4
–	–	–	–	–	521	–	5
4	–	3	–	–	800	–	6
21	–	21	–	–	2600	1	7
2	–	–	2	–	380	–	8
–	–	–	–	–	1520	–	9
2	–	–	2	–	877	–	10
1	–	–	–	–	650	–	11
101	–	36	24	–	9540	11	12
78	–	36	24	–	7445	10	13
23	–	–	–	–	2095	1	14
18	–	–	–	–	2850	8	15
36	–	36	–	–	2400	1	16
24	–	–	24	–	2520	1	17
24	–	–	24	–	2195	1	18
–	–	–	–	–	325	–	19
–	–	–	–	–	300	–	20
23	–	–	–	–	1470	1	21
230	–	–	48	–	26179	27	22
–	–	–	–	–	22569	–	23
230	–	–	48	–	3610	27	24
–	–	–	–	–	22569	–	25
47	–	–	47	–	2435	2	26
183	–	–	1	–	1175	25	27
7075	–	–	5434	19959	290532	129	28
1202	86	45	–	–	62558	36	29
2338	2280	–	–	–	68984	21	30

przez oczyszczalnie przemysłowe. *b* Na podstawie szacunków. *c* Dane dotyczą urządzeń do biologicznego oczyszczania.

**TABL. 23/40/. MIASTA OBSŁUGIWANE PRZEZ OCZYSZCZALNIE ŚCIEKÓW ORAZ ŚCIEKI
ODPROWADZONE SIECIĄ KANALIZACYJNĄ**
Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	Miasta o liczbie ludności							
		poniżej 2000	2000– –4999	5000– –9999	10000– –19999	20000– –49999	50000– –99999	100000 i więcej	
Miasta	2005	36	6	11	6	5	5	2	1
	2010	39	6	14	6	5	5	2	1
	2011	40	5	16	5	6	5	2	1
	2012	40	5	16	5	6	5	2	1
Obsługiwane przez oczyszczalnie ścieków		40	5	16	5	6	5	2	1
biologiczne		22	5	13	1	2	1	–	–
z podwyższonym usuwaniem biogenów		18	–	3	4	4	4	2	1
Oczyszczalnie ścieków obsługujące miasta	2005	33	5	10	5	5	5	2	1
	2010	37	6	12	6	5	5	2	1
	2011	38	5	16	5	5	4	2	1
	2012	37	5	16	4	5	4	2	1
Biologiczne		22	5	14	1	2	–	–	–
Z podwyższonym usuwaniem biogenów		15	–	2	3	3	4	2	1
Ścieki odprowadzone siecią kanalizacyjną^a w hm³	2005	30,1	0,2	0,8	1,6	3,2	4,8	5,5	14,0
	2010	30,7	0,2	1,1	2,0	3,0	5,2	5,8	13,5
	2011	30,3	0,1	1,3	1,6	3,3	5,1	5,7	13,2
	2012	29,7	0,1	1,2	1,6	3,2	4,8	5,6	13,0
Oczyszczane		29,7	0,1	1,2	1,6	3,2	4,8	5,6	13,0
biologicznie		3,3	0,1	0,9	0,2	1,2	0,8	–	–
z podwyższonym usuwaniem biogenów		26,4	–	0,3	1,4	2,0	4,0	5,6	13,0
Ludność w miastach korzystająca z oczyszczalni ścieków^b	2005	669821	7105	27056	39469	57846	115090	131755	291500
	2010	667364	7548	27909	41535	59147	114375	131731	285119
	2011	676786	5843	35121	33285	67713	115657	131619	287548
	2012	688991	5879	37814	34086	72631	116507	131542	290532
biologicznych		96634	5879	29169	4465	34552	22569	–	–
z podwyższonym usuwaniem biogenów		592357	–	8645	29621	38079	93938	131542	290532
W % ludności miast ogółem ^c		95,3	76,6	81,4	93,2	89,4	93,8	99,5	98,5

a W ciągu roku. *b* Według szacunków. *c* Według bilansu.

Uwaga do tablic 24/41/ i 25/42

Stan / potencjał ekologiczny		
stan ekologiczny		potencjał ekologiczny (jednolite części wód silnie zmienione)
BARDZO DOBRY	stan bardzo dobry / potencjał maksymalny	DOBRY I POWYŻEJ DOBREGO
DOBRY	stan dobry / potencjał dobry	
UMIARKOWANY	stan / potencjał umiarkowany	UMIARKOWANY
SLABY	stan / potencjał słaby	SLABY
ZŁY	stan / potencjał zły	ZŁY
Stan chemiczny		
DOBRY	stan dobry	
PSD_sr	poniżej stanu dobrego	przekroczone stężenia średnioroczne
PSD_max		przekroczone stężenia maksymalne
PSD		przekroczone stężenia średnioroczne i maksymalne
Stan		
DOBRY	stan dobry	
ZŁY	stan zły	

TABL. 24/41/. KLASYFIKACJA STANU EKOLOGICZNEGO, POTENCJAŁU EKOLOGICZNEGO, STANU CHEMICZNEGO I STANU JEDNOLITYCH CZĘŚCI WÓD RZEK W LATACH 2010–2012

Nazwa jednolitych części wód rzek, których ocenie służy punkt pomiarowo-kontrolny	Nazwa punktu pomiarowo-kontrolnego	Stan / potencjał ekologiczny	Stan chemiczny	Stan jednolitej części wód
Kamianka z dopływami	Kamianka – ujście Turna Mała	UMIARKOWANY	PSD_sr	ZŁY
Leśna do Przewłoki	Leśna – profil graniczny Topiło	UMIARKOWANY	DOBRY	ZŁY
Narewka od granicy państwa do Jelonki bez Jelonki	Narewka – profil graniczny Białowieża		DOBRY	
Narew od granicy państwa do wpływu do zbiornika Siemianówka	Narew – profil graniczny Babia Góra		DOBRY	
Narew od zbiornika Siemianówka do Narewki	Narew – Bondary	SLABY	DOBRY	ZŁY
Narew od Lizy do Biebrzy	Narew – Strękowa Góra Narew – Bokiny	SLABY	DOBRY	ZŁY
Narew od Orlanki do Lizy	Narew – Suraż	UMIARKOWANY	DOBRY	ZŁY
Świsłocz od Istoczanki wzdłuż granicy państwa	Świsłocz – profil graniczny Bobrowniki	UMIARKOWANY	DOBRY	ZŁY
Krynka	Krynka – profil graniczny Krynki	UMIARKOWANY	PSD_sr	ZŁY
Łosośna od źródeł do granicy państwa	Łosośna – Kowale	DOBRY	DOBRY	DOBRY
Biała	Biała – ujście Hryniewiczze Duże	UMIARKOWANY	PSD_sr	ZŁY
Horodnianka	Horodnianka – ujście poniżej Choroszczy	SLABY	PSD_sr	ZŁY
Supraśl od Pilnicy do ujścia	Supraśl – ujście Dzikie Supraśl – Nowodworce		DOBRY	
Kamienna	Kamienna – ujście Stara Kamienna	UMIARKOWANY		ZŁY

TABL. 24/41/. KLASYFIKACJI STANU EKOLOGICZNEGO, POTENCJAŁU EKOLOGICZNEGO, STANU CHEMICZNEGO I STANU JEDNOLITYCH CZĘŚCI WÓD RZEK W LATACH 2010–2012 (cd.)

Nazwa jednolitych części wód rzek, których ocenie służy punkt pomiarowo-kontrolny	Nazwa punktu pomiarowo-kontrolnego	Stan / potencjał ekologiczny	Stan chemiczny	Stan jednolitej części wód
Biała	Biała – ujście Nowe Aleksandrowo	ZŁY	DOBRY	ZŁY
Prosty Rów	Prosty Rów – Siemianówka	UMIARKOWANY	PSD_sr	ZŁY
Cisówka	Cisówka – Cisówka	UMIARKOWANY	DOBRY	ZŁY
Łuplanka	Łuplanka – Bachury	UMIARKOWANY	PSD_sr	ZŁY
Czarna	Czarna – ujście Sochonie	UMIARKOWANY		ZŁY
Sokołda od źródeł do Jałówki, z Jałówką	Sokołda – Straż (powyżej ujścia Kamionki)	UMIARKOWANY		ZŁY
Supraśl od Dziarniakówki do Grzybówki	Supraśl – poniżej Gródka	UMIARKOWANY		ZŁY
Narew – zbiornik Siemianówka	Zbiornik Siemianówka – basen wschodni	ZŁY	DOBRY	ZŁY
	Zbiornik Siemianówka – basen główny	ZŁY		
Płoska	Płoska – ujście Kołodno	DOBRY		
Jaskrzanka	Jaskrzanka – Góra Ruda	UMIARKOWANY		ZŁY
Awissa	Awissa – Płonka Kościelna	ŚLABY		ZŁY
Kropiwna	Kropiwna – ujście Ostrowo	ŚLABY		ZŁY
Czaplinianka	Czaplinianka – ujście	DOBRY		
Liza	Liza – ujście	UMIARKOWANY		ZŁY
Strabelka	Strabelka – ujście	DOBRY		
Turośnianka	Turośnianka – ujście	DOBRY		
Nereśl od źródeł do Rumejki	Nereśl – do Rumejki (most)	UMIARKOWANY		ZŁY
Biebrza od Elku do ujścia	Biebrza – Burzyn Rutkowskie	UMIARKOWANY	DOBRY	ZŁY
Brok do Siennicy	Brok – Ołdaki	UMIARKOWANY	PSD_sr	ZŁY
Czarna Struga	Czarna Struga – Goniądz	UMIARKOWANY		ZŁY
Dopływ z Rzadkowa	Dopływ z Rzadkowa – Piątnica	UMIARKOWANY	PSD_sr	ZŁY
Jabłonka	Jabłonka – Konopki Koziki	ŚLABY	PSD_sr	ZŁY
Jegrznia od wypływu z jeziora Dręstwo do rozdzielenia się w Kuligach na stare koryto i Kanał Woźnawiejski	Jegrznia – Kuligi	UMIARKOWANY	DOBRY	ZŁY
Lepacka Struga	Lepacka Struga – Szablak	UMIARKOWANY	DOBRY	ZŁY
Łabna	Łabna – Pastorczyk	UMIARKOWANY	PSD_sr	ZŁY
Łomżyczka	Łomżyczka – ujście	UMIARKOWANY	PSD_sr	ZŁY
Narew od Biebrzy do Pisy	Narew – Nowogród (powyżej ujścia Pisy)	ŚLABY	DOBRY	ZŁY
Elk od wypływu z jeziora Elckiego do ujścia	Elk – Osowiec	UMIARKOWANY	DOBRY	ZŁY
Nurzec od Siennicy do ujścia	Nurzec – Tworkowice	UMIARKOWANY	DOBRY	ZŁY

TABL. 24/41/. KLASYFIKACJI STANU EKOLOGICZNEGO, POTENCJAŁU EKOLOGICZNEGO, STANU CHEMICZNEGO I STANU JEDNOLITYCH CZĘŚCI WÓD RZEK W LATACH 2010–2012 (dok.)

Nazwa jednolitych części wód rzek, których ocenie służy punkt pomiarowo-kontrolny	Nazwa punktu pomiarowo-kontrolnego	Stan / potencjał ekologiczny	Stan chemiczny	Stan jednolitej części wód
Pisa od Turośli do ujścia ze Skrodą od Dierzbi	Pisa – Morgowniki (ujście)	SLABY	PSD_sr	ZŁY
Biebrza od Hordonianki do Ełku bez Ełku	Biebrza – Osowiec	UMIARKOWANY		ZŁY
Kosódka	Kosódka – Dobarz	UMIARKOWANY		ZŁY
Łojewek od dopływu w Olszynach do ujścia	Łojewek – Bronowo	SLABY		ZŁY
Wissa od źródeł do dopływu w Wąsoszu z dopływu w Wąsoszu	Wissa – Wąsosz	DOBRY		
Szeszupa od Potopki do granicy państwa	Szeszupa – profil graniczny wodowskaz Poszeszupie	DOBRY	DOBRY	DOBRY
Szelmentka do granicy państwa	Szelmentka – profil graniczny Kupowo (Smolnica)	DOBRY	DOBRY	DOBRY
Hołnianka do granicy państwa	Hołnianka – Hołny Wolmera	DOBRY	DOBRY	DOBRY
Marycha od Marychny do dopływu z jeziora Żelwa	Marycha – profil graniczny wodowskaz Żelwa	DOBRY	DOBRY	DOBRY
Marycha do dopływu z jeziora Żelwy do granicy państwa	Marycha – Stanowisko	DOBRY	DOBRY	DOBRY
Czarna Hańcza od wypływu z jeziora Hańcza do jeziora Wigry	Czarna Hańcza – wodowskaz Sobolewo	UMIARKOWANY	PSD_sr	ZŁY
Czarna Hańcza od Gremzdówki do granicy państwa	Czarna Hańcza – profil graniczny śluza Kudrynki	DOBRY	DOBRY	DOBRY
Netta (Rospuda) od wypływu z jeziora Bolesty do wypływu z jeziora Necko ze Szczeberką od Blizny	Netta (Rospuda) – uroczysko Kozia Szyja	DOBRY		
Netta (Rospuda) od wypływu z jeziora Necko do połączenia z Kanałem Augustowskim bez jeziora Sajno	Netta – Polkowo-Zwierzyniec	DOBRY POWYŻEJ DOBREGO	DOBRY	DOBRY
Zelwianka	Zalewianka – Mazurki	UMIARKOWANY		ZŁY
Jegrznia (Lega) od wpływu do jeziora Selmęt Wielki do wypływu z jeziora Dręstwo	Jegrznia – Rybczyzna (dopływ A21 do jeziora Dręstwo) Śluczka – Barszcze (dopływ B22 do jeziora Dręstwo)	UMIARKOWANY		ZŁY
Biebrza od źródeł do Kropiwej	Biebrza – Lipsk	DOBRY		
Turówka	Turówka – Białobrzegi	UMIARKOWANY		ZŁY
Lebiedzianka	Lebiedzianka – Krasnybór	DOBRY		
Piertanka z jez. Krzywe Wigierskie, Pierty	Piertanka – Tartak (dopływ B22 do jeziora Wigry z jeziora Pierty)	DOBRY		
Czarna Hańcza od jez. Wigry do Gremzdówki włącznie	Czarna Hańcza – Wysoki Most	BARDZO DOBRY		

Źródło: dane Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Białymstoku.

TABL. 25/42/. KLASYFIKACJA STANU EKOLOGICZNEGO, STANU CHEMICZNEGO I STANU JEDNOLITYCH CZĘŚCI WÓD JEZIOR W 2012 R.

Nazwa jeziora	Rodzaj monitoringu ^a	Klasyfikacja stanu ekologicznego	Klasyfikacja stanu chemicznego	Stan jednolitej części wód
Długie Wigierskie	MR	DOBRY	–	–
Gremzdel	MR	UMIARKOWANY	–	ZŁY
Blizno	MD/MO	DOBRY	DOBRY	DOBRY
Busznica	MD/MO	BARDZO DOBRY	DOBRY	DOBRY
Gaładuś	MD/MB	DOBRY	DOBRY	DOBRY
Szelment Mały	MD/MO	DOBRY	DOBRY	DOBRY
Szelment Wielki	MD/MO	DOBRY	DOBRY	DOBRY
Białe Augustowskie	MO	DOBRY	–	–
Dręstwo	MO	UMIARKOWANY	–	ZŁY
Kolno	MO	BARDZO DOBRY	–	–
Necko	MO/MB	UMIARKOWANY	DOBRY	ZŁY
Sajno	MO	BARDZO DOBRY	–	–

^a MR oznacza monitoring reperowy, MD – monitoring diagnostyczny, MO – monitoring operacyjny, a MB – monitoring badawczy.

Źródło: dane Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Białymstoku.

DZIAŁ IV. ZANIECZYSZCZENIE I OCHRONA POWIETRZA

Uwagi metodyczne

Zawarte w tym dziale informacje charakteryzują źródła, rozmiary, strukturę zanieczyszczeń powietrza atmosferycznego oraz przedsięwzięcia mające na celu ochronę powietrza atmosferycznego przed nadmiernym zanieczyszczeniem. Dotyczy to w szczególności charakterystyki stanu wyposażenia i efektów eksploatacji urządzeń do ochrony powietrza zainstalowanych w zakładach.

Przez **zanieczyszczanie powietrza** rozumie się wprowadzanie przez człowieka, bezpośrednio lub pośrednio, do powietrza substancji stałych, ciekłych lub gazowych w takich ilościach, które mogą zagrażać zdrowiu człowieka, ujemnie wpływać na klimat, przyrodę żywą, glebę lub wodę, a także spowodować inne szkody w środowisku.

Przez **źródło emisji zanieczyszczeń powietrza** należy rozumieć miejsce, w którym następuje wprowadzenie (wyemitowanie) do powietrza substancji zanieczyszczających. Źródłami zanieczyszczeń są: zakłady energetyczne (elektrownie i elektrociepłownie), zakłady przemysłowe, kotłownie komunalne, paleniska indywidualne (domowe), środki transportu, źródła wtórne powstałe w wyniku wydalania oraz utylizacji ścieków i odpadów (np. hałdy, wysypiska), rolnictwo (np. rozsiewanie nawozów sztucznych, stosowanie środków ochrony roślin), a także przemiany i reakcje chemiczne zachodzące w zanieczyszczonej atmosferze oraz źródła naturalne (np. pożary lasów, burze pyłowe, pyły kosmiczne).

Wielkość emisji z poszczególnych źródeł i poszczególnych rodzajów zanieczyszczeń (określonych prawnie) może być ustalona w wyniku pomiarów lub obliczeń wykonanych na podstawie bilansu surowcowo-paliwowego w oparciu o wskaźniki emisji zanieczyszczeń dla charakterystycznych procesów technologicznych.

Zbiorowość źródeł zanieczyszczeń, objętą statystyczną charakterystyką w oparciu o coroczną sprawozdawczość GUS, stanowią tzw. punktowe źródła emisji zanieczyszczeń, do których od 1986 r. zaliczono wszystkie jednostki organizacyjne ustalone przez byłego Ministra Ochrony Środowiska i Zasobów Naturalnych na podstawie określonej wysokości opłat wniesionych w 1986 r. za roczną emisję substancji zanieczyszczających powietrze według stawek określonych w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 13 I 1986 r. w sprawie opłat za gospodarcze korzystanie ze środowiska i wprowadzanie w nim zmian (Dz. U. Nr 7, poz. 40) z późniejszymi zmianami. Ustalona w ten sposób zbiorowość jednostek sprawozdawczych (zakładów) utrzymywana jest corocznie, co m.in. zapewnia zachowanie ciągłości i porównywalności wyników jednostronnego badania. Zbiorowość ta może być powiększona jedynie w szczególnych wypadkach, np. o jednostki nowo uruchomione lub rozbudowane o wysokiej skali progowej emisji zanieczyszczeń.

Należy podkreślić, że wyniki tego badania nie charakteryzują globalnej emisji zanieczyszczeń powietrza, lecz dotyczą sektora energetyczno-przemysłowego decydującego o skali i strukturze emisji. W niniejszej publikacji dla zbiorowości tej przyjęto określenie „**zakłady szczególnie uciążliwe dla czystości powietrza**”.

Dane o emisji z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza dotyczą zanieczyszczeń wprowadzonych w sposób zorganizowany (tzn. z wszelkiego rodzaju urządzeń technologicznych i ogrzewczych za pośrednictwem emitorów-kominów, wyrzutni wentylacyjnych) oraz w sposób niezorganizowany (z hałd, składowisk, w toku przeładunku substancji sypkich lub lotnych, z hal produkcyjnych itp.).

Wielkość emisji zanieczyszczeń pyłowych dotyczy ilości zanieczyszczeń pyłowych odprowadzonych

do atmosfery w ciągu roku i obejmuje poszczególne rodzaje tych zanieczyszczeń, tj.: pyły ze spalania paliw, cementowo-wapiennicze i materiałów ogniotrwałych, krzemowe, nawozów sztucznych, węglowo-grafitowe, sadzę i inne emitowane w danym zakładzie zanieczyszczenia pyłowe.

Wielkość emisji zanieczyszczeń gazowych dotyczy ilości zanieczyszczeń gazowych odprowadzonych przez jednostkę sprawozdawczą do atmosfery w ciągu roku i obejmuje następujące rodzaje zanieczyszczeń: dwutlenek siarki, tlenki azotu, tlenek węgla, dwutlenek węgla, węglowodory i inne emitowane przez dany zakład zanieczyszczenia gazowe określone w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 14 X 2008 r. w sprawie opłat za korzystanie ze środowiska (Dz. U. Nr 196, poz. 1217).

Należy podkreślić, że mimo nałożonych odpowiednimi przepisami prawnymi obowiązków dotyczących wykonywania pomiarów emisji zanieczyszczeń powietrza, szereg zakładów pomiarów takich w charakteryzowanym zakresie nie realizowało wcale, bądź wykonywało je w ograniczonym stopniu i w odniesieniu tylko do niektórych spośród emitowanych zanieczyszczeń. Jednakże wielkość emisji zanieczyszczeń pyłowych, a także dwutlenku siarki określana była dość powszechnie metodami pomiarowymi, a nawet w przypadku braku urządzeń pomiarowych nie było trudności w oszacowaniu wielkości emisji tych rodzajów zanieczyszczeń. Stąd dane statystyczne dotyczące tych rodzajów zanieczyszczeń odzwierciedlają przebieg zjawisk w stopniu zbliżonym do rzeczywistego obrazu oddziaływania zakładów na czystość powietrza.

Wielkości emisji pozostałych rodzajów zanieczyszczeń gazowych opierają się przeważnie na ustaleniach szacunkowych, przy czym znaczna grupa zakładów nie była w stanie dokonać oszacowania wszystkich emitowanych do powietrza i objętych badaniem statystycznym rodzajów zanieczyszczeń. Dane te mają zatem charakter orientacyjny i niepełny, a w połączeniu z wyżej omówionymi rodzajami zanieczyszczeń (pyły i dwutlenek siarki) dają obraz w pewnym stopniu zaniżony w stosunku do rzeczywistych rozmiarów sumarycznej emisji zanieczyszczeń do atmosfery.

Mimo powyższych zastrzeżeń, jednolita metodologia określania emisji poszczególnych rodzajów zanieczyszczeń i stosunkowo stabilna w kolejnych latach zbiorowość zakładów pozwala na ogólną ocenę skali zjawisk oraz tendencji i dynamiki zmian zagrożenia atmosfery ze strony głównych przemysłowych i energetycznych źródeł zanieczyszczeń powietrza.

Ochrona powietrza polega na zapewnieniu jak najlepszej jego jakości, w szczególności przez:

- utrzymanie poziomów substancji w powietrzu poniżej dopuszczalnych dla nich poziomów lub co najmniej na tych poziomach,
- zmniejszanie poziomów substancji w powietrzu co najmniej do dopuszczalnych, gdy nie są one dotrzymane.

Dane o **ilości zatrzymanych i zneutralizowanych zanieczyszczeń** pyłowych oraz gazowych (według rodzajów) obrazują rozmiary zanieczyszczeń zredukowanych w urządzeniach do ochrony powietrza, zainstalowanych w zakładach uznanych za szczególnie uciążliwe dla atmosfery.

Skuteczność działania urządzeń oczyszczających, określana jako **stopień redukcji zanieczyszczeń**, jest wielkością charakterystyczną dla urządzeń i wskazuje, jaki procent całkowitej ilości danego zanieczyszczenia wprowadzonego do urządzenia został przez to urządzenie zatrzymany. Wskaźnik ten wyraża się procentowym stosunkiem ilości zanieczyszczenia zatrzymanego do ilości zanieczyszczenia wytworzonego, tj.: zatrzymanego i wyemitowanego. Wartość tego wskaźnika może wahać się od 0 do 100%. Im bliższa jest 100%, tym większy jest potencjał ochronny danego źródła zanieczyszczeń.

TABL. 1/43/. ZAKŁADY SZCZEGÓLNIIE UCIAŹLIWE DLA CZYSTOŚCI POWIETRZA WEDŁUG POWIATÓW

Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	Z liczby ogółem						określonej emisji dopuszczalnej
		posiadające urządzenia do redukcji zanieczyszczeń		nieposiadające				
		pyłowych	gazowych	wyników pomiarów			emisji	
				pyłów	gazów	emisji		
WOJEWÓDZTWO								
2005	57	43	7	10	8	52	7	
2010	56	42	7	14	13	49	6	
2011	57	42	8	15	14	53	7	
2012	56	40	7	13	13	53	7	
miasta	50	36	5	10	10	47	7	
wieś	6	4	2	3	3	6	–	
POWIATY								
Augustowski	2	2	–	–	–	2	–	
Białostocki	3	3	–	1	1	3	–	
Bielski	5	3	1	1	1	4	1	
Grajewski	4	4	2	–	–	4	–	
Hajnowski	7	5	1	2	2	7	–	
Kolneński	2	2	–	–	–	2	–	
Łomżyński	2	1	1	–	–	2	–	
Moniecki	2	2	–	–	–	1	–	
Siemiatycki	3	–	–	2	2	2	2	
Sokólski	3	2	–	2	2	3	1	
Wysokomazowiecki	3	1	–	1	1	3	1	
Zambrowski	2	2	–	–	–	2	–	
MIASTA NA PRAWACH POWIATU								
Białystok	9	7	2	2	2	9	1	
Łomża	3	3	–	1	1	3	–	
Suwałki	6	3	–	1	1	6	1	

TABL. 2/44/. ZAKŁADY SZCZEGÓLNIIE UCIAŹLIWE DLA CZYSTOŚCI POWIETRZA WEDŁUG WIELKOŚCI EMISJI ZANIECZYSZCZEŃ

Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Zakłady emitujące zanieczyszczenia																		
	pyłowe					gazowe													
						bez dwutlenku węgla				z dwutlenkiem węgla									
	2005	2010	2011	2012		2005	2010	2011	2012		2005	2010	2011	2012					
w liczbach bezwzględnych					w odsetkach					w liczbach bezwzględnych					w odsetkach				
OGÓŁEM ..	53	48	47	47	100,0	57	56	57	56	100,0	57	56	57	56	100,0				
emisja zanieczyszczeń w t/rok:																			
25 i mniej	31	36	35	39	83,0	12	19	20	21	37,5	2	7	6	5	8,9				
26–100	20	11	11	7	14,9	19	17	19	18	32,1	4	1	1	3	5,4				
101–500	2	1	1	1	2,1	23	16	14	13	23,2	4	1	2	2	3,6				
501–1000	–	–	–	–	–	1	3	2	2	3,6	1	–	–	1	1,8				
1001–2000	–	–	–	–	–	1	–	1	2	3,6	3	5	3	1	1,8				
2001–5000	–	–	–	–	–	1	1	1	–	–	8	10	13	10	17,9				
5001–10000	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	10	7	8	10	17,9				
10001–20000	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	11	10	11	12	21,4				
20001–50000	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	8	9	8	7	12,5				
50001 i więcej	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	6	6	5	5	8,9				

TABL. 3/45/. ZAKŁADY SZCZEGÓLNIIE UCIAŹLIWE DLA CZYSTOŚCI POWIETRZA WEDŁUG STOPNIA REDUKCJI WYTWORZONYCH ZANIECZYSZCZEŃ
Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012
Emitujące zanieczyszczenia pyłowe	53	48	47	47
Posiadające urządzenia do redukcji zanieczyszczeń	43	42	42	40
o stopniu redukcji zanieczyszczeń:				
30,0% i mniej	2	–	–	3
30,1–50,0	9	9	8	6
50,1–70,0	1	2	3	1
70,1–90,0	13	14	12	12
90,1% i więcej	18	17	19	18
Nieposiadające urządzeń do redukcji zanieczyszczeń ..	10	6	5	7
Emitujące zanieczyszczenia gazowe	57	56	57	56
Posiadające urządzenia do redukcji zanieczyszczeń	7	7	8	7
o stopniu redukcji zanieczyszczeń:				
10,0% i mniej	1	–	1	1
10,1–30,0	2	2	1	1
30,1–50,0	2	3	3	3
50,1–70,0	–	1	2	2
70,1–90,0%	2	1	1	–
Nieposiadające urządzeń do redukcji zanieczyszczeń ..	50	49	49	49

TABL. 4/46/. URZĄDZENIA DO REDUKCJI ZANIECZYSZCZEŃ POWIETRZA W ZAKŁADACH SZCZEGÓLNIIE UCIAŹLIWYCH DLA CZYSTOŚCI POWIETRZA
Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Cyklony		Multicyklony		Filtry tkaninowe		Elektrofiltry		Urządzenia mokre		Inne	
	w sztukach	przepływ gazów odlotowych w dam ³ /h	w sztukach	przepływ gazów odlotowych w dam ³ /h	w sztukach	przepływ gazów odlotowych w dam ³ /h	w sztukach	przepływ gazów odlotowych w dam ³ /h	w sztukach	przepływ gazów odlotowych w dam ³ /h	w sztukach	przepływ gazów odlotowych w dam ³ /h
OGÓŁEM												
2005	150	2418	43	1045	63	1761	6	1133	11	119	11	347
2010	151	2970	39	933	78	2025	8	883	12	194	11	381
2011	148	3869	35	654	82	2039	8	912	12	194	11	380
2012	149	3914	35	698	81	1989	8	275	12	194	18	393
Skuteczność:												
niska	4	37	9	327	5	13	–	–	3	105	x	x
średnia	26	386	8	111	37	275	1	56	9	89	x	x
wysoka	119	3491	18	260	39	1701	7	219	–	–	x	x
Średnia dyspozycyjność w %	97	x	99	x	99	x	99	x	100	x	100	x

**TABL. 5/47/. EMITORY NA TERENIE ZAKŁADÓW SZCZEGÓLNIIE UCIAŻLIWYCH
DLA CZYSTOŚCI POWIETRZA WEDŁUG WIELKOŚCI EMISJI**

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012
Liczba emitorów^a	348	369	389	368
o wysokości:				
Do 50 m	324	346	366	346
51-99	18	18	18	17
Od 100 m	6	5	5	5
Emisja zanieczyszczeń w tys. t				
Pyłowych z emitorów o wysokości:				
do 50 m	0,9	0,5	0,5	0,5
51-99	0,6	0,4	0,3	0,3
od 100 m	0,5	0,2	0,2	0,2
Gazowych z emitorów o wysokości:				
do 50 m	249,9	280,6	272,6	287,8
51-99	486,6	404,7	364,9	318,4
od 100 m	1048,2	931,3	1008,6	873,8

^a Stan w dniu 31 XII.

**TABL. 6/48/. EMISJA ZANIECZYSZCZEŃ POWIETRZA ORAZ ZANIECZYSZCZENIA
ZATRZYMANE W URZĄDZENIACH DO REDUKCJI ZANIECZYSZCZEŃ
W ZAKŁADACH SZCZEGÓLNIIE UCIAŻLIWYCH DLA CZYSTOŚCI POWIETRZA**

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012
Emisja zanieczyszczeń pyłowych w t	2004	1096	977	919
W tym ze spalania paliw	1620	819	726	685
Emisja zanieczyszczeń gazowych w t	1799787	1616560	1646078	1480002
W tym: dwutlenku siarki	5251	3304	3275	2783
tlenków azotu ^a	3627	3150	3214	2749
tlenku węgla	3159	2408	2213	2139
dwutlenku węgla	1787286	1607331	1636909	1471973
Zanieczyszczenia zatrzymane w urządzeniach do redukcji zanieczyszczeń				
Pyłowe:				
w tonach	118417	86589	98981	84857
w % zanieczyszczeń wytworzonych	98,3	98,8	99,0	98,9
Gazowe (bez dwutlenku węgla):				
w tonach	1574	1427	1458	1175
w % zanieczyszczeń wytworzonych	11,2	13,4	13,7	12,8
dwutlenek siarki:				
w tonach	1137	930	772	639
w % zanieczyszczeń wytworzonych	17,8	22,0	19,1	18,7
tlenki azotu ^a :				
w tonach	212	138	125	134
w % zanieczyszczeń wytworzonych	5,5	4,2	3,7	4,6
tlenek węgla:				
w tonach	225	188	263	287
w % zanieczyszczeń wytworzonych	6,6	7,2	10,6	11,8
inne:				
w tonach	–	171	287	115
w % zanieczyszczeń wytworzonych	–	37,9	45,0	29,1

^a W przeliczeniu na dwutlenek azotu.

TABL. 7/49/. EMISJA ZANIECZYSZCZEŃ POWIETRZA Z ZAKŁADÓW SZCZEGÓLNIIE UCIAŹLIWYCH DLA CZYSTOŚCI POWIETRZA WEDŁUG RODZAJÓW SUBSTANCJI

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012
	w tonach			
Aldehydy alifatyczne i ich pochodne	39	97	108	83
Aldehydy pierścieniowe, aromatyczne i ich pochodne	0	0	0	0
Alkohole alifatyczne i ich pochodne	187	106	132	126
Alkohole pierścieniowe, aromatyczne i ich pochodne	1	1	1	1
Aminy i ich pochodne	–	0	–	0
Amoniak	19	23	45	25
Benzo(a)piren	0	0	0	0
Dwutlenek siarki	5251	3304	3275	2783
ze spalania paliw	5247	3298	3267	2778
z procesów technologicznych	4	6	8	5
Dwutlenek węgla	1787286	1607331	1636909	1471973
Etery i ich pochodne	4	5	2	2
Ketony i ich pochodne	12	6	7	4
Kwasy nieorganiczne, ich sole i bezwodniki	0	0	29	25
Kwasy organiczne, ich związki i pochodne ^a	94	7	8	6
Oleje (mgła olejowa)	0	0	0	0
Pierwiastki metaliczne i ich związki ^b	–	5	4	2
Pierwiastki niemetaliczne	–	0	0	0
Pyły krzemowe (powyżej 30% wolnej krzemionki)	18	17	17	12
Pyły węglowo-grafitowe, sadza	25	15	10	7
Pyły ze spalania paliw	1620	819	726	685
Pyły z przemysłu cementowo-wapiennego i materiałów ogniotrwałych	–	–	1	1
Pyły pozostałe	341	245	223	214
Tlenek węgla	3159	2408	2213	2139
Tlenki azotu (w przeliczeniu na NO ₂)	3627	3150	3214	2749
ze spalania paliw	3609	3126	3190	2729
z procesów technologicznych	18	24	24	20
Węglowodory alifatyczne i ich pochodne ^a	44	5	6	4
Węglowodory pierścieniowe, aromatyczne i ich pochodne ^a	65	108	111	74
Związki azowe, azoksy, nitrowe i nitrozowe	0	–	–	–

^a Z wyjątkiem wymienionych w innych pozycjach. ^b Z wyjątkiem wymienionych w innych pozycjach, w przeliczeniu na masę pierwiastka metalicznego występującego w związku.

TABL. 8/50/. EMISJA I REDUKCJA ZANIECZYSZCZEŃ POWIETRZA Z ZAKŁADÓW SZCZEGÓLNIEM UCIAŹLIWYCH DLA CZYSTOŚCI POWIETRZA WEDŁUG POWIATÓW W 2012 R.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Emisja zanieczyszczeń							Zanieczyszczenia zatrzymane w urządzeniach do redukcji zanieczyszczeń w % zanieczyszczeń wytworzonych	
	pyłowych		gazowych						
	ogółem	w tym ze spalania paliw	ogółem	w tym				pyłowe	gazowe ^a
				dwutlenku siarki	tlenków azotu ^b	tlenku węgla	dwutlenku węgla		
w tonach									
WOJEWÓDZTWO ...	919	685	1480002	2783	2749	2139	1471973	98,9	12,8
miasta	859	625	1442715	2728	2695	1991	1434987	99,0	12,6
wieś	60	60	37287	55	54	148	36986	57,1	16,4
POWIATY									
Augustowski	31	20	40563	94	64	84	40321	97,5	–
Białostocki	19	19	18728	55	43	84	18546	81,6	–
Bielski	38	38	34838	63	58	116	34601	82,7	4,8
Grajewski	233	54	98749	263	590	508	97123	99,5	21,8
Hajnowski	125	124	68537	80	96	278	68039	59,4	6,9
Kolneński	43	43	29251	85	47	91	29028	69,3	–
Łomżyński	2	2	15948	11	16	8	15913	96,5	38,6
Moniecki	20	19	25590	47	34	96	25413	82,5	–
Siemiatycki	13	13	17159	18	13	113	17009	–	–
Sokółski	21	21	20998	32	20	79	20864	76,4	–
Wysokomazowiecki	26	26	59629	109	87	73	59360	88,0	–
Zambrowski	50	49	37236	82	56	72	37026	88,4	–
MIASTA NA PRAWACH POWIATU									
Białystok	129	112	759045	827	1224	313	756647	99,5	21,3
Łomża	109	93	98536	440	160	94	97842	93,0	–
Suwałki	60	52	155195	577	241	130	154241	99,1	–

^a Bez dwutlenku węgla. ^b W przeliczeniu na dwutlenek azotu.

TABL. 9/51/. EMISJA ZANIECZYSZCZEŃ POWIETRZA Z ZAKŁADÓW SZCZEGÓLNIEM UCIAŹLIWYCH W MIASTACH W 2012 R.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Emisja zanieczyszczeń							Zanieczyszczenia zatrzymane w urządzeniach do redukcji zanieczyszczeń w % zanieczyszczeń wytworzonych	
	pyłowych		gazowych						
	w tonach	w tonach na km ²	ogółem	w tym			w tonach na km ²	pyłowe	gazowe ^a
				dwutlenku siarki	tlenków azotu ^b	dwutlenku węgla			
w tonach									
Białystok	129	1,3	759045	827	1224	756647	7441,6	99,5	21,3
Suwałki	60	0,9	155195	577	241	154241	2351,4	99,1	–
Grajewo	233	12,3	98749	263	590	97123	5197,3	99,5	21,8
Łomża	109	3,3	98536	440	160	97842	2985,9	93,0	–
Wysokie Mazowieckie	26	1,7	54173	108	81	53935	3611,5	88,0	–
Hajnówka	70	3,3	48816	41	61	48561	2324,6	69,7	–

^a Bez dwutlenku węgla. ^b W przeliczeniu na dwutlenek azotu.

**TABL. 9/51/. EMISJA ZANIECZYSZCZEŃ POWIETRZA Z ZAKŁADÓW SZCZEGÓLNI
UCIĄŻLIWYCH W MIASTACH W 2012 R. (dok.)**

WYSZCZEGÓLNIENIE	Emisja zanieczyszczeń							Zanieczyszczenia zatrzymane w urządzeniach do redukcji zanieczyszczeń w % zanieczyszczeń wytworzonych	
	pyłowych		gazowych						
	w tonach	w tonach na km ²	ogółem	w tym			w tonach na km ²	pyłowe	gazowe ^a
				dwutlenku siarki	tlenków azotu ^b	dwutlenku węgla			
w tonach									
Augustów	31	0,4	40563	94	64	40321	500,8	97,5	–
Zambrów	50	2,6	37236	82	56	37026	1959,8	88,4	–
Bielsk Podlaski	38	1,4	34838	63	58	34601	1290,3	82,7	4,8
Kolno	43	1,7	29251	85	47	29028	1170,0	69,3	–
Mońki	20	2,5	25590	47	34	25413	3198,8	82,5	–
Sokółka	21	1,1	20998	32	20	20864	1105,2	76,4	–
Siemiatycze	13	0,4	17159	18	13	17009	476,6	–	–
Łapy	16	1,3	17110	50	40	16951	1425,8	83,5	–
Czyżew	–	–	5038	–	5	5009	1007,6	–	–
Ciechanowiec	–	–	418	1	1	416	16,1	–	–

^a Bez dwutlenku węgla. ^b W przeliczeniu na dwutlenek azotu.

**TABL. 10/52/. EMISJA I REDUKCJA ZANIECZYSZCZEŃ POWIETRZA Z ZAKŁADÓW
SZCZEGÓLNI UCIAŻLIWYCH DLA CZYSTOŚCI POWIETRZA
WEDŁUG SEKCJI I DZIAŁÓW W 2012 R.**

WYSZCZEGÓLNIENIE	Emisja zanieczyszczeń						Zanieczyszczenia zatrzymane w urządzeniach do redukcji zanieczyszczeń			
	pyłowych		gazowych				pyłowe		gazowe ^a	
	ogółem	w tym ze spalania paliw	ogółem	w tym			w tysiącach ton	w % zanieczyszczeń wytworzonych	w tysiącach ton	w % zanieczyszczeń wytworzonych
				dwutlenku siarki	tlenku węgla	dwutlenku węgla				
w tysiącach ton										
O G Ó Ł E M	0,9	0,7	1480,0	2,8	2,1	1472,0	84,9	98,9	1,2	12,8
Przetwórstwo przemysłowe	0,5	0,2	311,6	0,6	0,9	308,8	56,8	99,2	0,5	15,4
w tym:										
produkcja artykułów spożywczych	0,2	0,2	221,9	0,5	0,3	220,8	1,1	87,2	–	–
produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny ^Δ	0,2	0,0	33,7	0,1	0,5	32,3	49,5	99,6	0,5	26,2
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ	0,4	0,4	1158,7	2,1	1,1	1153,6	28,0	98,5	0,6	11,4
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ	0,0	0,0	8,5	0,0	0,1	8,3	0,0	15,8	–	–
Budownictwo	0,0	0,0	0,8	0,0	0,0	0,8	0,0	29,7	0,0	26,7
Pozostałe sekcje	–	–	0,4	0,0	–	0,4	–	–	–	–

^a Bez dwutlenku węgla.

DZIAŁ V. ODPADY

Uwagi metodyczne

Przedstawione w dziale dane charakteryzują skalę zagrożenia dla środowiska oraz uciążliwości spowodowane wytwarzaniem odpadów przemysłowych, komunalnych i innych, a także przedsięwzięcia podejmowane w zakresie przeciwdziałania tym zagrożeniom. Uciążliwość dla środowiska przejawia się przede wszystkim zanieczyszczeniem odpadami wód i gleb, skażeniem powietrza, niszczeniem walorów estetycznych i krajobrazowych oraz wyłączeniem z użytkowania terenów rolnych i leśnych zajmowanych pod składowanie odpadów.

Informacje o odpadach do 2001 r. opracowywane były w oparciu o ustawę z dnia 27 VI 1997 r. o odpadach (Dz. U. Nr 96, poz. 592) z późniejszymi zmianami oraz zgodnie z klasyfikacją odpadów wprowadzoną rozporządzeniem Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 24 XII 1997 r. (Dz. U. Nr 162, poz. 1135). Dane późniejsze opracowano w oparciu o ustawę z dnia 27 IV 2001 r. o odpadach (Dz. U. Nr 62, poz. 628) oraz katalog odpadów wprowadzony w życie 1 I 2002 r. rozporządzeniem Ministra Środowiska (Dz. U. 2001, Nr 112, poz. 1206). Od 2012 r. dane o odpadach opracowywane są w oparciu o ustawę z dnia 14 XII 2012 r. o odpadach (Dz. U. 2013, poz. 21).

Dane o odpadach dotyczą jednostek wytwarzających w ciągu roku sumarycznie powyżej 1 tys. ton odpadów (z wyłączeniem odpadów komunalnych) lub posiadających 1 mln ton i więcej odpadów nagromadzonych.

Zawarte w dziale informacje o odpadach (z wyłączeniem odpadów komunalnych) dotyczą ilości i rodzajów:

- odpadów wytworzonych w ciągu roku, z określeniem ilości odpadów poddanych odzyskowi, unieszkodliwionych, w tym składowanych na składowiskach (wysypiskach, hałdach, stawach osadowych) własnych i innych, unieszkodliwionych termicznie, kompostowanych oraz magazynowanych czasowo,
- odpadów dotychczas składowanych (nagromadzonych) na terenach zakładów, tj. zalegających na składowiskach (wysypiskach, hałdach, stawach osadowych).

Ponadto podano informacje o powierzchni składowisk (wysypisk, hałd, stawów osadowych) niezrekultywowanej i zreultywowanej w ciągu roku.

Odpady oznaczają każdą substancję lub przedmiot, których posiadacz pozbywa się, zamierza się pozbyć lub do których pozbycia się jest obowiązany.

Przez **wytwórcę odpadów** rozumie się każdego, którego działalność lub bytowanie powoduje powstawanie odpadów oraz każdego, kto przeprowadza wstępne przetwarzanie, mieszanie lub inne działania powodujące zmianę charakteru lub składu tych odpadów.

Przez **odzysk odpadów** rozumie się jakikolwiek proces, którego głównym wynikiem jest to, aby odpady służyły użytecznemu zastosowaniu przez zastąpienie innych materiałów, które w przeciwnym przypadku zostałyby użyte do spełnienia danej funkcji, lub w wyniku którego odpady są przygotowywane do spełnienia takiej funkcji w danym zakładzie lub ogólnie w gospodarce.

Przez **recykling** rozumie się odzysk, w ramach którego odpady są ponownie przetwarzane na produkty, materiały lub substancje wykorzystywane w pierwotnym celu lub innych celach; obejmuje to ponowne przetwarzanie materiału organicznego (recykling organiczny), ale nie obejmuje odzysku energii i ponownego przetwarzania na materiały, które mają być wykorzystane jako paliwa lub do celów wypełniania wyrobisk.

Unieszkodliwianie odpadów to proces niebędący odzyskiem, nawet jeżeli wtórnym skutkiem takiego

procesu jest odzysk substancji lub energii.

Przez **termiczne przekształcanie odpadów** rozumie się spalanie odpadów przez ich utlenianie oraz inne procesy termicznego przetwarzania odpadów, w tym pirolizę, zgazowanie i proces plazmowy, o ile substancje powstające podczas tych procesów są następnie spalane.

Składowisko odpadów to obiekt budowlany przeznaczony do składowania odpadów. Wyróżnia się następujące typy składowisk odpadów: składowisko odpadów niebezpiecznych, składowisko odpadów obojętnych, składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne. Przez **odpady składowane** należy rozumieć odpady usunięte na składowiska (wysypiska, hałdy, stawy osadowe) własne zakładów lub obce.

Magazynowanie odpadów jest to czasowe przechowywanie odpadów obejmujące:

- a) wstępne magazynowanie odpadów przez ich wytwórcę,
- b) tymczasowe magazynowanie odpadów przez prowadzącego zbieranie odpadów,
- c) magazynowanie odpadów przez prowadzącego przetwarzanie odpadów.

Dane o **odpadach dotychczas składowanych (nagromadzonych)** dotyczą ilości odpadów zdeponowanych na terenach własnych zakładów w wyniku składowania w roku sprawozdawczym i w latach poprzednich.

Przez **zrehabilitowane tereny składowania odpadów** należy rozumieć tereny, których eksploatacja została zakończona i na których zostały przeprowadzone prace polegające na nadaniu lub przywróceniu im wartości użytkowych poprzez m.in. właściwe ukształtowanie rzeźby terenu, poprawienie właściwości fizycznych i chemicznych oraz uregulowanie stosunków wodnych.

Za **odpady komunalne** uznaje się odpady powstające w gospodarstwach domowych, z wyłączeniem pojazdów wycofanych z eksploatacji, a także odpady niezawierające odpadów niebezpiecznych, pochodzące od innych wytwórców odpadów, które ze względu na swój charakter lub skład są podobne do odpadów powstających w gospodarstwach domowych. Zmieszane odpady komunalne pozostają zmieszanyimi odpadami komunalnymi, nawet jeżeli zostały poddane czynności przetwarzania odpadów, która nie zmieniła w sposób znaczący ich właściwości. Informacje o odpadach komunalnych podaje się zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 27 IX 2001 r. w sprawie katalogu odpadów (Dz. U. Nr 112, poz. 1206).

Przedstawione informacje obejmują:

- odpady zebrane ogółem w skali roku, w tym z gospodarstw domowych,
- rodzaje wyselekcjonowanych stałych odpadów komunalnych,
- ilości odpadów unieszkodliwionych w procesach biologicznych i mechaniczno-biologicznych oraz zdeponowanych na składowiskach,
- liczbę i powierzchnię kontrolowanych składowisk (wysypisk) czynnych (tj. takich, na które w roku sprawozdawczym były wywożone odpady) oraz o zakończonej eksploatacji,
- nieczystości ciekłe wywiezione do oczyszczalni ścieków, w tym z gospodarstw domowych.

TABL. 1/53/. ODPADY (z wyłączeniem odpadów komunalnych) WEDŁUG GRUP ODPADÓW

WYSZCZEGÓLNIENIE	Odpady wytworzone w ciągu roku						Odpady dotychczas składowane (nagromadzone) ^a	
	ogółem	poddane odzyskowi	unieszkodliwione			magazy- nowane czasowo		
			razem	w tym				
				termi- cznie	składo- wane ^b			
w tysiącach ton								
OGÓŁEM	2005	927,9	795,1	69,8	–	47,3	63,0	2474,8
	2010	713,5	617,0	60,3	9,8	35,6	36,2	2350,2
	2011	707,6	641,9	24,7	5,7	3,8	41,0	2333,4
	2012	1467,5	1393,3	33,6	1,9	29,2	40,6	2355,4
w tym:								
Odpady z rolnictwa, sadownictwa upraw hydroponicznych, rybołówstwa, leśnictwa, łowiectwa oraz przetwórstwa żywności ..		296,8	290,8	–	–	–	6,0	–
Odpady z przetwórstwa drewna oraz produkcji płyt i mebli, masy celulozowej, papieru i tektury		192,9	178,3	–	–	–	14,6	–
Odpady z procesów termicznych		103,1	99,9	0,6	–	–	2,6	2201,4
Odpady z budowy, remontów i demontażu obiektów budowlanych oraz infrastruktury drogowej ^c		759,2	755,7	–	–	–	3,5	–
Odpady z instalacji i urządzeń służących zagospodarowaniu odpadów, z oczyszczalni ścieków oraz z uzdatniania wody pitnej i wody do celów przemysłowych		98,1	53,5	31,2	1,9	29,1	13,4	154,0

^a Na składowiskach (wysypiskach, hałdach, stawach osadowych) własnych; stan w końcu roku. ^b Na składowiskach (wysypiskach, hałdach, stawach osadowych) własnych i innych. ^c Włączając glebę i ziemię z terenów zanieczyszczonych.

TABL. 2/54/. ODPADY (z wyłączeniem odpadów komunalnych) WEDŁUG POWIATÓW W 2012 R.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Odpady wytworzone w ciągu roku						Odpady dotychczas składowane (nagromadzone) ^{ab}	Tereny składowania odpadów niezrekultywowane ^b w ha
	ogółem	poddane odzyskowi	unieszkodliwione			magazy- nowane czasowo		
			razem	w tym				
				termi- cznie	składo- wane ^c			
w tysiącach ton								
WOJEWÓDZTWO	1467,5	1393,3	33,6	1,9	29,2	40,6	2355,4	29,6
miasta	1300,3	1243,7	33,6	1,9	29,2	23,0	2355,4	29,6
wieś	167,2	149,6	–	–	–	17,6	–	–
POWIATY								
Augustowski – miasta	13,5	13,5	–	–	–	–	2,3	0,3
Białostocki	30,1	25,4	–	–	–	4,7	–	–
miasta	20,7	19,5	–	–	–	1,2	–	–
wieś	9,4	5,9	–	–	–	3,5	–	–

^a Na składowiskach (wysypiskach, hałdach, stawach osadowych) własnych. ^b Stan w końcu roku. ^c Na składowiskach (wysypiskach, hałdach, stawach osadowych) własnych i innych.

TABL. 2/54/. ODPADY (z wyłączeniem odpadów komunalnych) WEDŁUG POWIATÓW W 2012 R. (dok.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Odpady wytworzone w ciągu roku						Odpady dotychczas składowane (nagromadzone) ^{ab}	Tereny składowania odpadów niezrekultywowane ^b w ha
	ogółem	poddane odzyskowi	unieszkodliwione			magazy- nowane czasowo		
			razem	w tym				
				termicz- nie	składo- wane ^c			
w tysiącach ton								
POWIATY (dok.)								
Bielski – miasta	6,7	1,2	–	–	–	5,5	–	–
Grajewski – miasta	71,2	70,8	–	–	–	0,4	–	–
Hajnowski	57,9	57,4	–	–	–	0,5	–	–
miasta	4,8	4,8	–	–	–	–	–	–
wieś	53,1	52,6	–	–	–	0,5	–	–
Kolneński – miasta	769,5	769,5	–	–	–	–	–	–
Łomżyński – wieś	87,1	87,1	–	–	–	–	–	–
Moniecki – miasta	123,1	122,5	0,6	–	–	–	–	–
Sejneński – miasta	8,0	8,0	–	–	–	–	–	–
Siemiatycki – miasta	18,9	18,4	0,1	–	0,1	0,4	–	–
Sokółski	22,3	12,2	–	–	–	10,1	–	–
miasta	11,5	11,5	–	–	–	–	–	–
wieś	10,8	0,7	–	–	–	10,1	–	–
Suwalski – wieś	3,5	–	–	–	–	3,5	–	–
Wysokomazowiecki	17,7	15,1	–	–	–	2,6	–	–
miasta	14,4	11,8	–	–	–	2,6	–	–
wieś	3,3	3,3	–	–	–	–	–	–
Zambrowski – miasta	5,7	5,5	0,2	–	–	–	–	–
MIASTA NA PRAWACH POWIATU								
Białystok	120,9	87,7	30,8	0,3	28,8	2,4	2353,1	29,3
Łomża	58,0	47,0	1,9	1,6	0,3	9,1	–	–
Suwałki	53,4	52,0	–	–	–	1,4	–	–

a Na składowiskach (wysypiskach, hałdach, stawach osadowych) własnych. *b* Stan w końcu roku. *c* Na składowiskach (wysypiskach, hałdach, stawach osadowych) własnych i innych.

TABL. 3/55/. ODPADY (z wyłączeniem odpadów komunalnych) WEDŁUG SEKCJI I DZIAŁÓW W 2012 R.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Odpady wytworzone w ciągu roku						Odpady dotychczas składowane (nagromadzone) ^{ab}	Tereny składowania odpadów niezrekultywowane ^b w ha
	ogółem	poddane odzyskowi	unieszkodliwione			magazy- nowane czasowo		
			razem	w tym				
				termicz- nie	składo- wane ^c			
w tysiącach ton								
O G Ó Ł E M	1467,5	1393,3	33,6	1,9	29,2	40,6	2355,4	29,6
Przetwórstwo przemysłowe	554,7	528,2	2,4	–	0,1	24,1	–	–
w tym:								
produkcja artykułów spożywczych	282,1	272,6	0,6	–	–	8,9	–	–
produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny ^Δ	114,2	114,2	–	–	–	–	–	–
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ	79,6	77,7	0,2	–	–	1,7	2201,4	23,0
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ	71,7	29,9	31,0	1,9	29,1	10,8	154,0	6,6
Budownictwo	758,8	755,3	–	–	–	3,5	–	–
Pozostałe sekcje	2,7	2,2	–	–	–	0,5	–	–

^a Na składowiskach (wysypiskach, hałdach, stawach osadowych) własnych. ^b Stan w końcu roku. ^c Na składowiskach (wysypiskach, hałdach, stawach osadowych) własnych i innych.

TABL. 4/56/. ODPADY (z wyłączeniem odpadów komunalnych) WEDŁUG MIAST

L A T A MIASTA	Odpady wytworzone w ciągu roku						Odpady dotychczas składowane (nagromadzone) ^{ab}	Tereny składowania odpadów niezrekultywowane ^b w ha
	ogółem	poddane odzyskowi	unieszkodliwione			magazy- nowane czasowo		
			razem	w tym				
				termicz- nie	składo- wane ^c			
w tysiącach ton								
O G Ó Ł E M								
2005	802,0	676,2	69,8	–	47,3	56,0	2474,8	36,5
2010	549,5	462,7	58,7	8,3	35,6	28,1	2350,2	30,5
2011	579,8	531,5	24,4	5,4	3,8	23,9	2333,4	29,6
2012	1300,0	1243,7	33,6	1,9	29,2	23,0	2355,4	29,6
o liczbie ludności:								
2000–4999								
Czyżew	2,1	2,1	–	–	–	–	–	–
Stawiski	755,3	755,3	–	–	–	–	–	–
Tykocin	4,6	4,6	–	–	–	–	–	–
5000–9999								
Czarna Białostocka	11,6	11,6	–	–	–	–	–	–
Dąbrowa Białostocka	2,8	2,8	–	–	–	–	–	–
Sejny	8,0	8,0	–	–	–	–	–	–
Wysokie Mazowieckie	12,3	9,7	–	–	–	2,6	–	–

^a Na składowiskach (wysypiskach, hałdach, stawach osadowych) własnych. ^b Stan w końcu roku. ^c Na składowiskach (wysypiskach, hałdach, stawach osadowych) własnych i innych.

TABL. 4/56/. ODPADY (z wyłączeniem odpadów komunalnych) WEDŁUG MIAST (dok.)

L A T A MIASTA	Odpady wytworzone w ciągu roku						Odpady dotychczas składowane (nagromadzone) ^{ab}	Tereny składowania odpadów niezrekultywowane ^b w ha
	ogółem	poddane odzyskowi	unieszkodliwione			magazy- nowane czasowo		
			razem	w tym				
				termicz- nie	składowane ^c			
w tysiącach ton								
10000–19999								
Kolno	14,2	14,2	–	–	–	–	–	–
Łapy	4,5	3,3	–	–	–	1,2	–	–
Mońki	123,1	122,5	0,6	–	–	–	–	–
Siemiatycze	18,9	18,4	0,1	–	0,1	0,4	–	–
Sokółka	8,7	8,7	–	–	–	–	–	–
20000–49999								
Augustów	13,5	13,5	–	–	–	–	2,3	0,3
Bielsk Podlaski	6,7	1,2	–	–	–	5,5	–	–
Grajewo	71,2	70,8	–	–	–	0,4	–	–
Hajnówka	4,8	4,8	–	–	–	–	–	–
Zambrów	5,7	5,5	0,2	–	–	–	–	–
50000–99999								
Łomża	58,0	47,0	1,9	1,6	0,3	9,1	–	–
Suwałki	53,4	52,0	–	–	–	1,4	–	–
100000 i więcej								
Białystok	120,9	87,7	30,8	0,3	28,8	2,4	2353,1	29,3

^a Na składowiskach (wysypiskach, hałdach, stawach osadowych) własnych. ^b Stan w końcu roku. ^c Na składowiskach (wysypiskach, hałdach, stawach osadowych) własnych i innych.

TABL. 5/57/. ODPADY KOMUNALNE I NIECZYSTOŚCI CIEKŁE

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012
Odpady komunalne zebrane^a w t	267991	242937	252132	241890
w tym z gospodarstw domowych	195124	182088	185083	188231
Zdeponowane na składowiskach	215811	193463	158913	161304
Unieszkodliwione biologicznie	41521	22617	186	700
Unieszkodliwione w procesach mechaniczno-biologicznego przetwarzania	69143	65780
Wysegregowane ze zmieszanych	5873	16496	8716	1265
Wyselekcjonowane	4786	10361	15174	12841
w tym:				
papier i tektura	1887	2384	2939	2368
szkło	924	1953	3051	3118
tworzywa sztuczne	518	2236	3829	2443
metale	126	126	405	192
tekstylia	647	815	902	844
wielkogabarytowe	684	940	1803	1803
Nieczystości ciekłe wywiezione w dam³	332	524	461	442
W tym z gospodarstw domowych	177	331	264	243

^a Dane szacunkowe.

TABL. 6/58/ KONTROLOWANE SKŁADOWISKA ODPADÓW KOMUNALNYCH
Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012
Czynne:				
liczba	80	42	36	28
powierzchnia w ha	143,7	92,4	87,0	62,5
powierzchnia zrehabilitowana w ciągu roku w ha	–	2,4	1,4	3,5
O zakończonej eksploatacji:				
liczba	4	29	2	10
powierzchnia w ha	7,0	47,4	2,4	17,9
powierzchnia zrehabilitowana w ciągu roku w ha	–	35,7	1,4	8,4

TABL. 7/59/ ODPADY KOMUNALNE, NIECZYSTOŚCI CIEKŁE I SKŁADOWISKA ODPADÓW KOMUNALNYCH WEDŁUG POWIATÓW W 2012 R.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Zebrane odpady komunalne zmieszane ^a		Nieczystości ciekłe wywiezione		Czynne składowiska kontrolowane ^b	
	ogółem	w tym z gospodarstw domowych	ogółem	w tym z gospodarstw domowych	liczba	powierzchnia w ha
	w tonach		w dm ³			
WOJEWÓDZTWO	229048,1	179423,5	442,1	242,7	28	62,5
POWIATY						
Augustowski	14892,4	12612,4	31,5	19,6	–	–
Białostocki	27997,7	22604,9	63,7	35,7	5	21,3
Bielski	10658,2	7386,3	20,9	8,0	2	5,2
Grajewski	6007,6	5022,9	26,2	19,6	2	3,6
Hajnowski	6495,2	5435,7	9,2	5,2	3	4,5
Kolneński	6073,6	5236,0	29,6	24,7	1	1,1
Łomżyński	7616,6	6878,1	27,2	19,4	4	4,8
Moniecki	5071,2	4365,5	10,8	5,5	3	6,6
Sejneński	1883,8	992,0	26,9	8,4	1	2,8
Siemiatycki	4963,3	3676,3	45,1	34,6	2	4,8
Sokólski	8949,2	6714,1	25,3	19,0	2	2,0
Suwalski	3113,1	2501,8	5,1	2,3	–	–
Wysokomazowiecki	6228,3	5433,4	21,9	11,2	1	1,0
Zambrowski	6640,9	5294,3	23,2	5,1	1	2,0
MIASTA NA PRAWACH POWIATU						
Białystok	67261,2	52767,8	64,6	21,1	–	–
Łomża	17841,5	14793,1	2,7	1,5	–	–
Suwałki	27354,3	17708,9	8,2	1,8	1	2,8

^a Bez wyselekcjonowanych; dane szacunkowe. ^b Stan w dniu 31 XII.

DZIAŁ VI. OCHRONA PRZYRODY I RÓŻNORODNOŚCI BIOLOGICZNEJ

Uwagi metodyczne

Ochrona przyrody polega na zachowaniu, zrównoważonym użytkowaniu oraz odnawianiu zasobów, tworów i składników przyrody:

- dziko występujących roślin, zwierząt i grzybów,
- roślin, zwierząt i grzybów objętych ochroną gatunkową,
- zwierząt prowadzących wędrowny tryb życia,
- siedlisk przyrodniczych,
- siedlisk zagrożonych wyginięciem, rzadkich i chronionych gatunków roślin, zwierząt i grzybów,
- tworów przyrody żywej i nieożywionej oraz kopalnych szczątków roślin i zwierząt,
- krajobrazu,
- zieleni w miastach i wsiach,
- zadrzewień.

Cele ochrony przyrody to:

- utrzymanie procesów ekologicznych i stabilności ekosystemów,
- zachowanie różnorodności biologicznej,
- zachowanie dziedzictwa geologicznego i paleontologicznego,
- zapewnienie ciągłości istnienia gatunków roślin, zwierząt i grzybów wraz z ich siedliskami, przez ich utrzymywanie lub przywracanie do właściwego stanu ochrony,
- ochrona walorów krajobrazowych, zieleni w miastach i wsiach oraz zadrzewień,
- utrzymywanie lub przywracanie do właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych, a także pozostałych zasobów, tworów i składników przyrody,
- kształtowanie właściwych postaw człowieka wobec przyrody przez edukację, informowanie i promocję w dziedzinie ochrony przyrody.

Różnorodność biologiczna (bioróżnorodność) to zróżnicowanie wszystkich organizmów występujących w ekosystemach, w obrębie gatunku i między gatunkami oraz zróżnicowanie ekosystemów.

Park narodowy to obszar wyróżniający się szczególnymi wartościami przyrodniczymi, naukowymi, społecznymi, kulturowymi i edukacyjnymi, o powierzchni nie mniejszej niż 1000 ha, na terenie którego ochronie podlega cała przyroda oraz walory krajobrazowe.

Celem tworzenia parków narodowych jest zachowanie różnorodności biologicznej, zasobów, tworów i składników przyrody nieożywionej i walorów krajobrazowych, przywrócenie właściwego stanu zasobów i składników przyrody oraz odtworzenie zniekształconych siedlisk przyrodniczych, a także siedlisk roślin, zwierząt lub grzybów.

Utworzenie parku narodowego, zmiana jego granic lub likwidacja następuje w drodze rozporządzenia Rady Ministrów. Nadzór nad parkami narodowymi sprawuje minister właściwy do spraw środowiska.

Rezerwat przyrody obejmuje obszary zachowane w stanie naturalnym lub mało zmienionym, ekosystemy, ostoje i siedliska przyrodnicze, a także siedliska roślin, siedliska zwierząt i siedliska grzybów oraz twory i składniki przyrody nieożywionej, wyróżniające się szczególnymi wartościami przyrodniczymi, naukowymi, kulturowymi lub walorami krajobrazowymi.

Uznanie obszaru za rezerwat przyrody następuje w drodze aktu prawa miejscowego w formie zarządzenia regionalnego dyrektora ochrony środowiska.

Park krajobrazowy jest obszarem chronionym ze względu na wartości przyrodnicze, historyczne oraz kulturowe, a także walory krajobrazowe w celu zachowania i popularyzacji tych wartości w warunkach zrównoważonego rozwoju.

Utworzenie parku krajobrazowego lub powiększenie jego obszaru następuje w drodze uchwały sejmiku województwa (do 2008 r. – w drodze rozporządzenia wojewody).

Obszar chronionego krajobrazu obejmuje tereny chronione ze względu na wyróżniający się krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowe ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem lub pełnią funkcję korytarzy ekologicznych.

Wyznaczenie obszaru chronionego krajobrazu następuje w drodze uchwały sejmiku województwa (do 2008 r. – w drodze rozporządzenia wojewody lub na mocy uchwały rady gminy).

Sieć obszarów Natura 2000 to spójna funkcjonalnie europejska sieć ekologiczna, tworzona w celu zachowania rodzajów siedlisk przyrodniczych oraz gatunków ważnych dla Wspólnoty Europejskiej. Zadaniem sieci jest utrzymanie różnorodności biologicznej przez ochronę nie tylko najcenniejszych i najrzadszych elementów przyrody, ale też najbardziej typowych, wciąż jeszcze powszechnych układów przyrodniczych charakterystycznych dla regionów biogeograficznych. Sieć obszarów Natura 2000 obejmuje: obszary specjalnej ochrony ptaków, specjalne obszary ochrony siedlisk oraz obszary mające znaczenie dla Wspólnoty.

Obszary specjalnej ochrony ptaków (OSO) to obszary wyznaczone, zgodnie z przepisami prawa Unii Europejskiej, do ochrony populacji dziko występujących ptaków jednego lub wielu gatunków, w których granicach ptaki mają korzystne warunki bytowania w ciągu całego życia, w dowolnym jego okresie albo stadium rozwoju.

Specjalne obszary ochrony siedlisk (SOO) to obszary wyznaczone, zgodnie z przepisami prawa Unii Europejskiej, w celu trwałej ochrony siedlisk przyrodniczych lub populacji zagrożonych wyginięciem gatunków roślin lub zwierząt lub w celu odtworzenia właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych lub właściwego stanu ochrony tych gatunków.

Obszar mający znaczenie dla Wspólnoty to projektowany specjalny obszar ochrony siedlisk, zatwierdzony przez Komisję Europejską w drodze decyzji, który w regionie biogeograficznym, do którego należy, w znaczący sposób przyczynia się do zachowania lub odtworzenia stanu właściwej ochrony siedliska przyrodniczego lub gatunku będącego przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, a także może znacząco przyczynić się do spójności sieci obszarów Natura 2000 i zachowania różnorodności biologicznej w obrębie danego regionu biogeograficznego; w przypadku gatunku zwierząt występujących na dużych obszarach, obszarem mającym znaczenie dla Wspólnoty jest obszar w obrębie naturalnego zasięgu takich gatunków, charakteryzujący się fizycznymi lub biologicznymi czynnikami istotnymi dla ich życia lub rozmnażania.

Wyznaczenie obszaru Natura 2000, zmiana jego granic lub likwidacja następuje w drodze rozporządzenia ministra właściwego do spraw środowiska w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw rolnictwa, ministrem właściwym do spraw rozwoju wsi oraz z ministrem właściwym do spraw gospodarki wodnej.

Obszar Natura 2000 może obejmować swym zasięgiem część lub całość obszarów i obiektów objętych innymi formami przyrody (z wyjątkiem ochrony gatunkowej roślin, zwierząt i grzybów).

Dotychczas zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków z dnia 12 I 2011 r. (Dz. U. Nr 25, poz. 133) zostały wyznaczone 144 obszary specjalnej ochrony ptaków (OSO). Proponowane SOO zostały zgłoszone do Komisji Europejskiej przez Rząd Polski w maju 2004 r. Prace nad precyzowaniem przebiegu granic wyznaczonych obszarów Natura 2000 nadal trwają, dlatego powierzchnie tych obszarów mogą w przyszłości ulegać zmianom.

Dane dotyczące powierzchni o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chronionej nie uwzględnia-

ją informacji o obszarach sieci Natura 2000.

Pomnikami przyrody są pojedyncze twory przyrody żywej i nieożywionej lub ich skupiska o szczególnej wartości przyrodniczej, naukowej, kulturowej, historycznej lub krajobrazowej oraz odznaczające się indywidualnymi cechami, wyróżniającymi je wśród innych tworów, okazałych rozmiarów drzewa, krzewy gatunków rodzimych lub obcych, źródła, wodospady, wywierzyska, skałki, jary, głązy narzutowe oraz jaskinie.

Ustanowienie pomnika przyrody następuje w drodze uchwały rady gminy (do 2008 r. – w drodze rozporządzenia wojewody albo uchwały rady gminy).

Stanowiska dokumentacyjne to niewyodrębniające się na powierzchni lub możliwe do wyodrębnienia, ważne pod względem naukowym i dydaktycznym, miejsca występowania formacji geologicznych, nagromadzeń skamieniałości lub tworów mineralnych, jaskinie lub schroniska podskalne wraz z namuliskami oraz fragmenty eksploatowanych lub nieczynnych wyrobisk powierzchniowych i podziemnych. Stanowiskami dokumentacyjnymi mogą być także miejsca występowania kopalnych szczątków roślin lub zwierząt.

Stanowisko dokumentacyjne może być ustanowione w drodze uchwały rady gminy (do 2008 r. – w drodze rozporządzenia wojewody albo uchwały rady gminy).

Użytki ekologiczne są to zasługujące na ochronę pozostałości ekosystemów mających znaczenie dla zachowania różnorodności biologicznej. Mogą nimi być naturalne zbiorniki wodne, śródpolne i śródleśne oczka wodne, kępy drzew i krzewów, bagna, torfowiska, wydmy, płaty nieużytkowanej roślinności, starorzecza, wychodnie skalne, skarpy, kamieńce, siedliska przyrodnicze oraz stanowiska rzadkich lub chronionych gatunków roślin, zwierząt i grzybów, ich ostoje oraz miejsca rozmnażania lub miejsca sezonowego przebywania.

Użytek ekologiczny może być ustanowiony w drodze uchwały rady gminy (do 2008 r. – w drodze rozporządzenia wojewody albo uchwały rady gminy).

Zespół przyrodniczo-krajobrazowy stanowią fragmenty krajobrazu naturalnego i kulturowego zasługujące na ochronę ze względu na ich walory widokowe lub estetyczne.

Ustanowienie zespołu przyrodniczo-krajobrazowego może nastąpić w drodze uchwały rady gminy (do 2008 r. – w drodze rozporządzenia wojewody albo uchwały rady gminy).

Ochrona gatunkowa roślin, zwierząt i grzybów ma na celu zapewnienie przetrwania i właściwego stanu ochrony dziko występujących roślin, zwierząt i grzybów oraz ich siedlisk, gatunków rzadko występujących, endemicznych, podatnych na zagrożenia i zagrożonych wyginięciem oraz objętych ochroną na podstawie umów międzynarodowych, a także zachowanie różnorodności gatunkowej i genetycznej.

Ochronę gatunkową roślin i zwierząt wprowadza się w drodze rozporządzenia ministra właściwego do spraw środowiska w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw rolnictwa. Rozporządzenie to określa listę gatunków objętych ochroną, sposoby wykonywania ochrony oraz stosowne ograniczenia, zakazy i nakazy przewidziane odpowiednimi przepisami. Decyzje dotyczące ochrony gatunkowej mogą być podjęte także w formie zarządzenia regionalnego dyrektora ochrony środowiska (do 2008 r. – w drodze rozporządzenia wojewody).

Ochrona ścisła oznacza całkowite i trwałe zaniechanie bezpośredniej ingerencji człowieka w stan ekosystemów, tworów i składników przyrody oraz w przebieg procesów przyrodniczych na obszarach objętych ochroną, a w przypadku gatunków – całoroczną ochroną należących do nich osobników i stadiów ich rozwoju.

Ochrona częściowa jest to ochrona gatunków roślin, zwierząt i grzybów dopuszczająca możliwość redukcji liczebności populacji oraz pozyskiwanie osobników tych gatunków lub ich części.

Ochrona krajobrazowa oznacza zachowanie cech charakterystycznych danego krajobrazu.

TABL. 1/60/. POWIERZCHNIA O SZCZEGÓLNYCH WALORACH PRZYRODNICZYCH PRAWNIE CHRONIONA ORAZ POMNIKI PRZYRODY WEDŁUG POWIATÓW I GMIN

Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona							Pomniki przyrody	
	ogółem		parki narodowe	rezerваты przyrody ^a	parki krajobrazowe	obszary chronionego krajobrazu	użytki ekologiczne		
	w hektarach	w % powierzchni ogólnej							w hektarach
WOJEWÓDZTWO	2005	644999,7	32,0	92089,8	23599,4	88084,5	462717,3	1697,5	2112
	2010	645561,4	32,0	92071,6	23531,9	88084,5	462717,3	2108,4	2058
	2011	645634,4	32,0	92143,9	23531,9	88084,5	462715,3	2110,7	2031
	2012	645990,7	32,0	92169,9	23755,5	88084,5	462715,3	2184,4	2015
POWIAT AUGUSTOWSKI		110971,1	66,9	9503,4	3570,5	-	101380,0	37,2	62
Gmina miejska									
Augustów		5657,7	69,9	-	0,1	-	5570,0	4,5	14
Gmina miejsko-wiejska									
Lipsk		11961,0	64,9	1756,0	-	-	10205,0	-	2
Gminy wiejskie									
Augustów		14950,0	56,1	-	345,9	-	14950,0	21,7	6
Bargłów Kościelny		7531,0	40,1	281,0	-	-	7250,0	6,7	3
Nowinka		17157,4	84,1	1907,4	715,3	-	15250,0	-	7
Płaska		23100,0	62,0	-	1434,5	-	23100,0	-	22
Sztabin		30614,0	84,3	5559,0	1074,7	-	25055,0	4,3	8
POWIAT BIAŁOSTOCKI		101111,1	34,0	6298,0	3441,8	53768,6	40075,2	118,6	149
Gminy miejsko-wiejskie									
Choroszcz		3429,0	20,9	1619,0	-	-	1810,0	-	8
Czarna Białostocka		15046,4	72,9	-	965,2	15046,4	-	-	35
Łapy		2451,0	19,2	2451,0	-	-	-	-	2
Michałow		11361,1	27,7	-	113,7	2827,4	8420,0	-	-
Supraśl		12039,6	63,9	-	854,7	12039,6	-	-	40
Suraz		3009,0	39,3	489,0	-	-	2520,0	-	-
Tykocin		7829,2	37,8	159,0	62,0	-	7670,2	84,7	6
Wasilków		4262,5	33,5	-	0,5	4240,9	-	21,6	3
Zabłudów		4710,0	13,9	-	-	-	4710,0	-	6
Gminy wiejskie									
Dobrzyniewo Duże		6569,6	40,8	-	159,6	3690,6	2869,0	-	-
Gródek		27123,7	63,1	-	1286,1	15923,7	10376,0	12,3	23
Juchnowiec Kościelny		1700,0	9,9	-	-	-	1700,0	-	3
Poświętne		-	-	-	-	-	-	-	7
Turośń Kościelna		1580,0	11,3	1580,0	-	-	-	-	2
Zawady		-	-	-	-	-	-	-	14
POWIAT BIELSKI		4209,0	3,0	-	-	-	4200,0	9,0	54
Gmina miejska									
Bielsk Podlaski		-	-	-	-	-	-	-	15
Gminy wiejskie									
Bielsk Podlaski		3150,0	7,3	-	-	-	3150,0	-	25
Boćki		9,0	0,0	-	-	-	-	9,0	6
Brańsk		-	-	-	-	-	-	-	3
Orla		-	-	-	-	-	-	-	2
Wyszki		1050,0	5,1	-	-	-	1050,0	-	3

^a Część powierzchni rezerwatów przyrody została wykazana dwukrotnie: raz w rezerwach przyrody, drugi raz łącznie z powierzchnią parków krajobrazowych i obszarów chronionego krajobrazu, na terenie których są położone.

TABL. 1/60/. POWIERZCHNIA O SZCZEGÓLNYCH WALORACH PRZYRODNICZYCH PRAWNIE CHRONIONA ORAZ POMNIKI PRZYRODY WEDŁUG POWIATÓW I GMIN (cd.)

Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona							Pomniki przyrody
	ogółem		parki narodowe	rezerваты przyrody ^a	parki krajobrazowe	obszary chronionego krajobrazu	użytki ekologiczne	
	w hektarach	w % powierzchni ogólnej						
POWIAT GRAJEWSKI	18887,0	19,5	6615,0	194,6	–	12027,0	62,0	19
Gminy miejsko-wiejskie								
Rajgród	13555,0	65,4	1466,0	11,6	–	12027,0	62,0	3
Szczuczyn	–	–	–	–	–	–	–	14
Gminy wiejskie								
Grajewo	972,0	3,2	972,0	–	–	–	–	1
Radziłów	4177,0	20,9	4177,0	–	–	–	–	–
Wąsosz	183,0	1,6	–	183,0	–	–	–	1
POWIAT HAJNOWSKI	95413,4	58,8	10517,3	12340,3	–	84490,8	701,9	1246
Gmina miejska								
Hajnówka	22,6	1,1	–	–	–	–	22,6	60
Gmina miejsko-wiejska								
Kleszczele	3274,0	22,9	–	227,0	–	3274,0	–	1
Gminy wiejskie								
Białowieża	19057,5	93,8	6055,7	4305,1	–	12975,0	54,3	525
Czeremcha	550,0	5,7	–	–	–	550,0	–	–
Czyże	60,0	0,4	–	–	–	60,0	–	–
Dubicze Cerkiewne	10634,0	70,2	–	155,3	–	10634,0	55,7	15
Hajnówka	18032,1	61,6	–	5688,1	–	17691,0	524,9	527
Narew	10132,6	42,0	–	–	–	10128,0	4,6	2
Narewka	33650,6	99,3	4461,6	1964,8	–	29178,8	39,8	116
POWIAT KOLNEŃSKI ..	21079,4	22,4	–	197,8	–	20879,0	66,3	39
Gmina miejska								
Kolno	–	–	–	–	–	–	–	1
Gmina miejsko-wiejska								
Stawiski	74,0	0,4	–	71,8	–	–	2,2	5
Gminy wiejskie								
Grabowo	–	–	–	–	–	–	–	2
Kolno	6631,9	23,5	–	–	–	6631,9	38,3	2
Mały Płock	1583,1	11,3	–	–	–	1582,7	0,4	28
Turośl	12790,4	64,3	–	126,0	–	12664,4	25,4	1
POWIAT ŁOMŻYŃSKI	35261,3	26,0	351,0	639,2	7353,5	27439,6	84,0	54
Gminy miejsko-wiejskie								
Jedwabne	326,0	2,0	326,0	–	–	–	–	–
Nowogród	4142,6	40,9	–	–	–	4142,6	8,3	3
Gminy wiejskie								
Łomża	5076,2	24,5	–	262,1	3667,0	1304,5	21,3	5
Miastkowo	2180,5	19,0	–	–	–	2169,7	10,8	4
Piątnica	4287,0	19,6	–	69,8	3039,4	1245,8	14,6	19
Przytuły	–	–	–	–	–	–	–	4
Wizna	672,1	5,0	25,0	–	647,1	–	–	19
Zbójna	18576,9	100,0	–	307,3	–	18577,0	29,0	–

^a Część powierzchni rezerwatów przyrody została wykazana dwukrotnie: raz w rezerwach przyrody, drugi raz łącznie z powierzchnią parków krajobrazowych i obszarów chronionego krajobrazu, na terenie których są położone.

TABL. 1/60/. POWIERZCHNIA O SZCZEGÓLNYCH WALORACH PRZYRODNICZYCH PRAWNIE CHRONIONA ORAZ POMNIKI PRZYRODY WEDŁUG POWIATÓW I GMIN (cd.)

Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona							Pomniki przyrody
	ogółem		parki narodowe	rezerваты przyrody ^a	parki krajobrazowe	obszary chronionego krajobrazu	użytki ekologiczne	
	w hektarach	w % powierzchni ogólnej						
POWIAT MONIECKI	43873,5	31,8	39515,0	129,8	2817,5	1541,0	–	15
Gminy miejsko-wiejskie								
Goniądz	23028,0	61,2	21787,0	–	–	1241,0	–	3
Knyszyn	2817,5	22,1	–	129,8	2817,5	–	–	5
Mońki	–	–	–	–	–	–	–	2
Gminy wiejskie								
Jaświły	1189,0	6,8	1189,0	–	–	–	–	–
Krypno	300,0	2,7	–	–	–	300,0	–	2
Trzcianne	16539,0	49,8	16539,0	–	–	–	–	3
POWIAT SEJNEŃSKI	52048,2	60,9	5197,9	557,2	–	46850,0	106,8	76
Gminy wiejskie								
Giby	19574,3	60,6	3774,3	24,5	–	15800,0	–	29
Krasnopol	14073,6	82,1	1423,6	55,8	–	12650,0	106,8	9
Puńsk	3550,0	25,6	–	1,3	–	3550,0	–	11
Sejny	14850,3	68,3	–	475,6	–	14850,0	–	27
POWIAT SIEMIATYCKI	31340,3	21,5	–	249,1	–	31013,7	68,1	41
Gmina miejska								
Siemiatycze	250,0	6,9	–	–	–	250,0	–	2
Gmina miejsko-wiejska								
Drohiczyn	7290,0	35,1	–	–	–	7290,0	2,6	3
Gminy wiejskie								
Dziadkowice	14,2	0,1	–	–	–	–	14,2	8
Grodzisk	87,9	0,4	–	87,9	–	–	–	4
Mielnik	17882,9	91,1	–	36,2	–	17832,0	2,7	7
Milejczyce	19,8	0,1	–	–	–	–	19,8	1
Nurzec-Stacja	1727,2	8,0	–	125,0	–	1580,0	22,2	9
Perlejewo	851,7	8,0	–	–	–	851,7	–	2
Siemiatycze	3216,6	14,2	–	–	–	3210,0	6,6	5
POWIAT SOKÓLSKI	53259,8	25,9	5146,0	1677,6	17860,9	30074,0	99,2	49
Gminy miejsko-wiejskie								
Dąbrowa Białostocka	1843,0	7,0	1843,0	–	–	–	–	4
Krynki	12788,1	77,0	–	273,7	988,1	11800,0	–	–
Sokółka	8915,6	28,4	–	147,3	3385,6	5530,0	–	6
Suchowola	3132,0	12,2	3132,0	–	–	–	–	2
Gminy wiejskie								
Janów	1592,1	7,7	–	79,7	1512,4	–	–	2
Korycin	–	–	–	–	–	–	–	2
Kuźnica	4550,0	34,1	–	–	–	4550,0	–	8
Nowy Dwór	171,0	1,4	171,0	–	–	–	–	–
Sidra	–	–	–	–	–	–	–	13
Szudziałowo	20268,0	67,2	–	1176,9	11974,8	8194,0	99,2	12

^a Część powierzchni rezerwatów przyrody została wykazana dwukrotnie: raz w rezerwach przyrody, drugi raz łącznie z powierzchnią parków krajobrazowych i obszarów chronionego krajobrazu, na terenie których są położone.

TABL. 1/60/. POWIERZCHNIA O SZCZEGÓLNYCH WALORACH PRZYRODNICZYCH PRAWNIE CHRONIONA ORAZ POMNIKI PRZYRODY WEDŁUG POWIATÓW I GMIN (dok.)

Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona							Pomniki przyrody
	ogółem		parki narodowe	rezerваты przyrody ^a	parki krajobrazowe	obszary chronionego krajobrazu	użytki ekologiczne	
	w hektarach	w % powierzchni ogólnej						
POWIAT SUWAŁSKI	73391,1	56,2	7974,3	375,1	6284,0	59040,0	827,1	95
Gminy wiejskie								
Bakałarzewo	4053,8	33,1	–	3,8	–	4050,0	–	13
Filipów	8700,0	57,7	–	–	–	8700,0	604,3	3
Jeleniewo	10655,0	81,1	–	66,1	3016,0	7550,0	109,6	19
Przerośl	7407,0	59,9	–	305,2	1257,0	6150,0	63,9	9
Raczki	6400,0	45,0	–	–	–	6400,0	–	2
Rutka-Tartak	7390,0	71,4	–	–	440,0	6950,0	40,9	11
Suwałki	14014,3	53,0	7974,3	–	–	6040,0	–	7
Szypłiszki	5650,0	36,1	–	–	–	5650,0	–	12
Wizajny	9121,0	81,5	–	–	1571,0	7550,0	8,4	19
POWIAT WYSOKO-MAZOWIECKI	3126,5	2,4	1052,0	–	–	2069,5	–	67
Gminy miejsko-wiejskie								
Ciechanowiec	2069,5	10,3	–	–	–	2069,5	–	38
Czyżew	2,1	0,0	–	–	–	–	–	–
Szepietowo	2,9	0,0	–	–	–	–	–	–
Gminy wiejskie								
Klukowo	–	–	–	–	–	–	–	1
Kobylin-Borzymy	322,0	2,7	322,0	–	–	–	–	21
Kulesze Kościelne	–	–	–	–	–	–	–	1
Nowe Piekuty	–	–	–	–	–	–	–	3
Sokoły	730,0	4,7	730,0	–	–	–	–	1
Wysokie Mazowieckie ...	–	–	–	–	–	–	–	2
POWIAT ZAMBROWSKI	279,4	0,4	–	275,2	–	–	4,2	4
Gminy wiejskie								
Kołaki Kościelne	–	–	–	–	–	–	–	2
Rutki	114,8	0,6	–	114,8	–	–	–	–
Szumowo	2,5	0,0	–	–	–	–	2,5	–
Zambrów	162,1	0,5	–	160,4	–	–	1,7	2
MIASTA NA PRAWACH POWIATU								
Białystok	103,9	1,0	–	103,9	–	–	–	12
Łomża	675,5	20,7	–	–	–	675,5	–	12
Suwałki	960,2	14,7	–	3,4	–	960,0	–	21

^a Część powierzchni rezerwatów przyrody została wykazana dwukrotnie: raz w rezerwach przyrody, drugi raz łącznie z powierzchnią parków krajobrazowych i obszarów chronionego krajobrazu, na terenie których są położone.

U w a g a. Oprócz prezentowanych form ochrony przyrody i krajobrazu na powierzchnię ogółem składają się zespoły przyrodniczo-krajobrazowe o łącznej powierzchni 139,1 ha (położone na terenie gmin: Mielnik – 50,9 ha, Szepietowo – 2,9 ha, Augustów – 83,2 ha i Czyżew – 2,1 ha) oraz stanowiska dokumentacyjne o łącznej powierzchni 0,5 ha (położone na terenie gminy Sejny – 0,3 ha i miasta Suwałki – 0,2 ha).

TABL. 2/61/. PARKI NARODOWE W 2012 R.
Stan w dniu 31 XII

PARKI NARODOWE	Rok utworzenia	Powierzchnia w ha	Ogólna charakterystyka
Biebrzański	1993	59223,0	Obejmuje znaczną część Kotliny Biebrzańskiej, która jest jednym z największych i najbardziej naturalnych kompleksów torfowisk niskich w Europie Środkowej i Zachodniej. Kotlinę tę charakteryzuje wyjątkowo dobrze zachowana dwukierunkowa strefowość ekologiczna (roślinno-glebowo-hydrologiczna). Dolina Biebrzy została uznana przez BirdLife International za ostoję ptaków o randze światowej. Biebrzański Park Narodowy znajduje się od 1995 r. na liście siedlisk Konwencji RAMSAR, tj. obszarów mokradłowych o międzynarodowym znaczeniu, zwłaszcza jako środowisko życia ptactwa wodno-błotnego, a od 2004 r. został włączony wraz z otuliną do sieci obszarów NATURA 2000.
Wigierski	1989	15079,6	Położony jest na północnym skraju Puszczy Augustowskiej. Swoim zasięgiem obejmuje zespół 42 jezior (z największym jeziorem Wigry) z otaczającymi je lasami i torfowiskami. Park uznany został za obszar wodno-błotny o znaczeniu międzynarodowym, chroniony na mocy międzynarodowej Konwencji Ramsarskiej. Ma również rangę europejskiej ostoi ptaków IBA (Important Bird Area) „Puszcza Augustowska” (kod PL043). Ponadto wchodzi w skład sieci NATURA 2000 – Obszaru Specjalnej Ochrony Ptaków „Puszcza Augustowska” (kod PLB200002) oraz Specjalnego Obszaru Ochrony Siedlisk „Ostoja Wigierska” (kod PLH200004).
Białowieski	1921, 1932, 1947	10517,3	Jest najstarszym polskim parkiem narodowym – jego historia sięga 1921 r. Utworzono wtedy leśnictwo „Rezerwat”, które w 1932 r. przemianowano na jednostkę specjalną „Park Narodowy w Białowieży”. W 1947 r. obiekt ten reaktywowano jako Białowieski Park Narodowy. Chroni on ostatnie na Nizinie Europejskiej lasy naturalne o charakterze pierwotnym w strefie lasów mieszanych i liściastych. Dzięki wysiłkom naukowców i pracowników Parku w 1929 r. rozpoczęła się zakończona sukcesem restytucja żubra. W skład Białowieskiego Parku Narodowego wchodzi obiekty: Obręb Ochronny Orłówka (w większości objęty ochroną ścisłą) z wyodrębnionym terytorialnie Parkiem Pałacowym, Obręb Ochronny Hwoźna (przyłączony do parku w 1996 r.) oraz Ośrodek Hodowli Żubrów z Rezerwatem Pokazowym Żubrów. Na terenie Parku Pałacowego, wpisanego w rejestr zabytków, znajduje się Muzeum Przyrodniczo-Leśne. Białowieski Park Narodowy od 1977 r. jest Rezerwatem Biosfery UNESCO, a od 2005 r. cała polska część Puszczy Białowieskiej została objęta tym statusem. W 1979 r. UNESCO wpisało BPN, jako jedyny przyrodniczy obiekt w Polsce, na listę Światowego Dziedzictwa Ludzkości, a w 1992 r. UNESCO nadało ten status Państwowemu Parkowi Narodowemu „Bielowieżskaja Puszcza” na Białorusi, tworząc polsko-białoruski obiekt transgraniczny.

TABL. 2/61/. PARKI NARODOWE W 2012 R. (dok.)

Stan w dniu 31 XII

PARKI NARODOWE	Rok utworzenia	Powierzchnia w ha	Ogólna charakterystyka
Narwiański	1996	7350,0	Chroni zabagniony, naturalny fragment doliny Górnej Narwi od Suraza do Rzędzian. O wartości przyrodniczej Parku decyduje niespotykany w Europie i bardzo rzadki na świecie charakter rzeki wielokorytowej (anastomozującej), a także ornitofauna związana z terenami mokradłowymi. Liczne rozgałęzienia nurtu oraz naturalna dolina Narwi decydują o wyjątkowej wartości turystycznej Parku.

TABL. 3/62/. PARKI NARODOWE WEDŁUG KATEGORII GRUNTÓW

Stan w dniu 31 XII

L A T A PARKI NARODOWE	Powierzchnia								
	ogółem		grunty				wody	tereny pozostałe	
	w hektarach	w % powierzchni ogólnej województwa	leśne		rolne	zadrzewione i zakrzewione			
			razem	w tym niezależne			w hektarach		
OGÓŁEM	2005	92089,8	4,6	35012,9	509,5	17035,5	686,1	4447,4	34907,9
	2010	92071,6	4,6	35160,6	446,5	17123,7	680,4	4447,1	34659,8
	2011	92143,9	4,6	35131,5	450,0	17139,7	680,5	4530,3	34661,9
	2012	92169,9	4,6	35141,0	450,0	17137,0	680,5	4556,8	34654,6
Biebrzański		59223,0	2,9	15682,9	168,5	14087,1	493,2	972,5	27987,3
Wigierski		15079,6	0,8	9391,1	47,0	2315,6	8,8	2897,1	467,0
Białowieski		10517,3	0,5	9974,0	234,5	15,3	1,5	19,2	507,3
Narwiański		7350,0	0,4	93,0	-	719,0	177,0	668,0	5693,0

TABL. 4/63/. PARKI NARODOWE WEDŁUG KATEGORII OCHRONNOŚCI

Stan w dniu 31 XII

L A T A PARKI NARODOWE	Powierzchnia w ha						strefy ochronnej
	parku narodowego					krajobrazową	
	ogółem	w tym pod ochroną			częściową		
		razem	ściłą				
		razem	w tym grunty leśne				
OGÓŁEM	2005	92089,8	10821,5	9538,9	44362,2	31613,1	96740,1
	2010	92071,6	10821,5	9571,3	45184,5	30772,6	96740,1
	2011	92143,9	13628,3	12342,9	43084,7	30137,9	96740,1
	2012	92169,9	13961,5	12631,7	42780,5	30134,9	96740,1
Biebrzański		59223,0	7279,0	6528,9	25041,0	26903,0	66824,0
Wigierski		15079,6	623,2	283,0	11577,9	2878,5	11283,8
Białowieski		10517,3	6059,3	5819,8	4104,6	353,4	3224,3
Narwiański		7350,0	-	-	2057,0	-	15408,0

TABL. 5/64/. STAN LICZEBNY GŁÓWNYCH GATUNKÓW ZWIERZĄT ŁOWNYCH I CHRONIONYCH W PARKACH NARODOWYCH

GATUNKI ZWIE- RZĄT	Parki narodowe															
	Biebrzański				Wigierski				Białowieski				Narwiański			
	2005	2010	2011	2012	2005	2010	2011	2012	2005	2010	2011	2012	2005	2010	2011	2012
Żubr	–	–	–	–	–	–	–	–	397 ^a	45	100 ^b	110	–	–	–	–
Łoś	601	650	515	540	32	37	43	45	– ^c	8	9	2	12	23	56	56
Jeleń	512	530	470	550	152	160	180	240	320	800	315	187	–	15	3	3
Sarna	930	^d	–	–	185	193	198	280	160	110	50	18	^d	60	39	39
Dzik	485	460	450	450	98	133	115	100	150	800	803	222	^d	55	21	21
Wilk	20	20	20	20	6 ^e	4	7	5	8	7	6	7	–	–	–	–
Lis	700	^d	–	–	130	130	130	130	35	30	28	28	^d	^d	^d	40
Ryś	5	5	4	5	–	1	1	1	– ^c	3	2	2	–	–	–	–
Wydra	90	^d	–	–	45	45	45	10	10	10	10	10	4	^d	^d	5
Borsuk	90	100	100	100	45	20	20	20	18	15	14	14	3	^d	^d	8
Bóbr	800	^d	–	1000	268	160	160	160	18	18	12	20	250	250	250	344
Orlik krzy- kliwy ..	13 ^f	26	23	28	–	^d	2	2	4	2	10	8	^d	–	2	2
Orlik gru- bodzioby	12 ^f	30	27	17	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Bielik	6 ^f	16	18	18	6	3 ^f	6 ^f	6 ^f	^e	^e	–	–	–	1	1	1
Głuszc ...	–	–	–	–	–	–	–	–	– ^c	–	–	–	–	–	–	–
Cietrzew ..	130	81	54	51	–	–	–	–	– ^c	–	–	–	–	–	–	–
Bocian czarny	^d	15	14	16	2	^d	^e	^e	4	3	4	4	^d	– ^c	–	–

a Dane dla Puszczy Białowieskiej. *b* Na terenie Białowieskiego Parku Narodowego i Ośrodka Hodowli Żubrów.
c Tylko ślady bytowania. *d* Występują, brak danych liczbowych. *e* Pojawiające się przechodnio, migrujące. *f* Liczba wyznaczonych stref ochronnych.

Źródło: dane Ministerstwa Środowiska.

TABL. 6/65/. OCHRONA LASU W PARKACH NARODOWYCH

L A T A PARKI NARODOWE	Zabezpieczenie upraw przed zwierzyną ^a w ha	Skrzynki łęgowe istniejące	Pułapki		Próbne poszukiwania owadów w ściółce (liczba prób)	
			tradycyjne	feromonowe		
Biebrzański	2005	21,8	–	35	107	77
	2010	10,4	–	20	50	75
	2011	11,0	–	20	49	55
	2012	11,0	–	22	47	50
Wigierski	2005	111,4	1060	21	336	150
	2010	94,0	930	14	267	57
	2011	87,7	940	11	261	57
	2012	72,9	965	11	259	57
Białowieski	2005	2,0	48	31	60	–
	2010	–	–	–	60	–
	2011	26,7	–	–	60	–
	2012	13,5	–	–	60	–
Narwiański	2005	–	–	–	2	–
	2010	–	9	2	2	2
	2011	–	9	2	2	2
	2012	–	7	2	2	2

a Chemiczne, mechaniczne i gradzenia.

Źródło: dane Ministerstwa Środowiska.

TABL. 7/66/. POZYSKANIE DREWNA W PARKACH NARODOWYCH WEDŁUG KATEGORII CIEĆ

L A T A PARKI NARODOWE	Ogółem ^a	W tym grubizna							
		iglasta			liściasta				
		razem	cięcia sanitarne	trzebieże	razem	cięcia			
						rębne	sanitarne	trzebieże	
w tysiącach metrów sześciennych									
Biebrzański	2005	8,1	5,9	2,6	3,3	2,1	0,3	0,8	1,0
	2010	10,6	8,9	6,2	2,7	1,6	0,2	1,2	0,2
	2011	5,8	4,7	3,0	1,7	0,9	–	0,6	0,3
	2012	3,0	2,0	1,1	0,9	1,0	0,4	0,5	0,1
Wigierski	2005	11,7	10,9	9,2	1,7	0,8	–	0,3	0,5
	2010	11,2	10,3	5,6	4,7	0,8	–	0,2	0,6
	2011	12,0	11,3	6,7	4,6	0,6	–	0,1	0,5
	2012	12,0	11,2	5,3	5,8	0,8	–	–	0,8
Białowieski	2005	0,6	0,3	0,3	–	0,3	–	0,2	0,1
	2010	0,3	0,2	0,2	–	0,1	–	0,1	–
	2011	0,3	0,1	0,1	–	0,2	–	0,2	–
	2012	0,3	0,1	0,1	–	0,2	–	0,2	–
Narwiański	2005	0,3	0,3	–	0,3	–	–	–	–
	2010	–	–	–	–	–	–	–	–
	2011	–	–	–	–	–	–	–	–
	2012	–	–	–	–	–	–	–	–

^a Łącznie z drewnem pozostawionym w lesie do mineralizacji.

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Środowiska.

TABL. 8/67/. TURYSTYKA W PARKACH NARODOWYCH

L A T A PARKI NARODOWE	Schroniska	Domy wczaso- we	Kempingi, biwaki	Schrony przeciw- deszczowe	Szlaki turystyczne w km		Liczba turystów		
					ogółem	w tym do remontu	w tys.	na 1 ha powierz- chni	
Biebrzański	2005	–	–	5	17	471,0	80,7	37	1
	2010	–	–	4	6	463,7	31,0	31	1
	2011	–	–	4	6	463,7	78,0	27	1
	2012	–	–	4	6	493,3	64,0	33	1
Wigierski	2005	1	2	18	54	218,0	18,0	100	7
	2010	–	3	20	70	245,4	80,0	110	7
	2011	–	3	20	70	245,4	80,0	110	7
	2012	–	5	20	90	245,4	–	110	7
Białowieski	2005	1	–	–	–	38,5	38,0	240	23
	2010	–	2	–	–	44,0	1,0	170	17
	2011	–	1	–	–	42,0	3,0	134	13
	2012	–	–	–	–	44,3	1,4	121	12
Narwiański	2005	–	–	2	–	45,0	–	5	1
	2010	–	–	–	–	55,0	–	13	2
	2011	–	–	–	–	55,0	–	10	1
	2012	–	–	–	–	55,0	2,0	12	2

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Środowiska.

TABL. 9/68/. DZIAŁALNOŚĆ DYDAKTYCZNA PARKÓW NARODOWYCH

L A T A PARKI NARODOWE	Liczba				
	osób zwiedzających muzea	impresz dydaktycznych	ścieżek dydaktycznych	nowych wydawnictw popularno- -naukowych	pozycji księgozbioru w bibliotekach
Biebrzański 2005	3800	7	8	2	1169
2010	26000 ^a	12	13	–	1705
2011	26107	12	13	–	1979
2012	23000^a	12	13	–	2384
Wigierski 2005	12000 ^a	128	6	16	3394
2010	16500 ^a	119	6	6	4189
2011	19618	89	6	7	4399
2012	38496^a	84	6	4	4536
Białowiecki 2005	82303	142	3	2	10995
2010	89214	14	6	4	11810
2011	84427	11	6	–	11950
2012	71472	128	6	–	12035
Narwiański 2005	5232 ^a	22	2	–	956
2010	7000 ^a	15	3	1	1538
2011	5000 ^a	19	3	1	1583
2012	7608	20	3	2	1628

^a Sale ekspozycyjne w siedzibach Dyrekcji Parku lub innym obiekcie.

Źródło: dane Ministerstwa Środowiska.

TABL. 10/69/. REZERWATY PRZYRODY W 2012 R.

Stan w dniu 31 XII

REZERWATY PRZYRODY LOKALIZACJA	Rok utwo- rzenia	Powierz- chnia w ha	Cel ochrony
Czapliniec Belda Powiat grajewski	1958	11,58	Ochrona miejsc gnieźdzenia się czapli siwej.
Tobolinka Powiat sejneński	1959	4,62	Zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych jeziora dystroficznego z pływającymi wyspami pła torfowców.
Cmentarzysko Jaćwingów Powiat suwalski	1959	4,12	Zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych boru świeżego wraz z cmentarzyskiem Jaćwingów.
Mały Borek Powiat augustowski	1959	90,49	Zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych typów boru sosnowego właściwych dla Puszczy Augustowskiej.
Kozi Rynek Powiat augustowski	1959	146,63	Zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych typów zbiorowisk leśnych grądowych i łągowych charakterystycznych dla Puszczy Augustowskiej.
Ostoją bobrów Marycha Powiat sejneński	1960	208,51	Ochrona bobrów.
Jezioro Kolno Powiat augustowski	1960	269,26	Zachowanie miejsc łągowych łabędzia niemego (<i>Cygnus olor</i>).
Starożyn Powiat augustowski	1960	298,43	Zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych grądu niskiego, lasu mieszanego i olsu w Puszczy Augustowskiej.
Lipiny w Puszczy Białowieckiej Powiat hajnowski	1962	24,51	Zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych jedyne na terenie Puszczy Białowieckiej stanowiska dębu bezszypułkowego, występującego w drzewostanie mieszanym obok dębu szypułkowego.
Bobruczek Powiat sejneński	1962	0,90	Ochrona bobrów.

TABL. 10/69/. REZERWATY PRZYRODY W 2012 R. (cd.)

Stan w dniu 31 XII

REZERWATY PRZYRODY LOKALIZACJA	Rok utwo- rzenia	Powierz- chnia w ha	Cel ochrony
Brzozowy Grąd Powiat augustowski	1963	0,11	Zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych obuwika pospolitego.
Jezioro Hańcza Powiat suwalski	1963	305,20	Zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych oraz ze względu na wybitne walory krajobrazowe jeziora geomorfologiczno-geologicznego, a zarazem limnologicznego.
Gorbacz Powiat białostocki	1967	113,73	Zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych torfowisk wysokiego i niskiego, porośniętych sosną i brzozą o typie boru bagiennego, wśród których znajduje się zarastające jezioro z rzadką roślinnością.
Bagno Wizna I Powiat zambrowski	1967	30,00	Zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych fragmentu torfowiska niskiego ze stanowiskiem rzadkich roślin, takich jak: miodokwiat krzyżowy, gnidosz królewski, brzoza niska i wierzba lapońska.
Bagno Wizna II Powiat zambrowski	1967	76,00	Zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych fragmentu torfowiska niskiego ze stanowiskiem marzycy rudej (<i>Schoenus ferrugineus</i> L.), niebielistki trwałej (<i>Sweetia perennis</i> L.) oraz brzozy niskiej (<i>Betula humilis</i> Schrank).
Rezerwat Krajobrazowy im. prof. W. Szafera Powiat hajnowski	1969	1356,91	Zachowanie ze względów krajobrazowych naturalnych zespołów leśnych Puszczy Białowieskiej położonych wzdłuż szosy Hajnówka – Białowieża.
Perkuć Powiat augustowski	1970	209,82	Zachowanie naturalnych zbiorowisk roślinnych związanych z zanikającym zbiornikiem wodnym.
Budzisk Powiaty: białostocki sokólski	1970	328,51	Zachowanie fragmentu Puszczy Knyszyńskiej z naturalnymi zbiorowiskami leśnymi, torfowiskowymi, łąkowymi i źródłiskowymi.
Glinki Powiat augustowski	1971	1,65	Zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych jedyne na terenie Puszczy Augustowskiej stanowiska pióropusznika strusiego.
Karczmisko Powiat sokólski	1971	16,59	Zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych naturalnego zbiorowiska leśnego charakterystycznego dla Puszczy Knyszyńskiej.
Głazowisko Bachanowo nad Czarną Hańczą Powiat suwalski	1972	0,98	Zachowanie ze względów naukowych, dydaktycznych i krajobrazowych obszaru pokrytego dużą ilością głazów narzutowych.
Kalinowo Powiat łomżyński	1972	69,76	Zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych fragmentu lasu grądowego oraz innych zbiorowisk leśnych i murawowych w przelomowym odcinku rzeki Narwi.
Pogorzelce Powiat hajnowski	1974	6,15	Zachowanie fragmentu lasu o charakterze naturalnym z dużym udziałem lipy drobnolistnej.
Nieznanowo Powiat hajnowski	1974	27,49	Zachowanie fragmentu Puszczy Białowieskiej z kilkoma dobrze wykształconymi zbiorowiskami leśnymi.
Koryciny Powiat siemiatycki	1975	89,06	Zachowanie fragmentu naturalnego starodrzewu dębowego.
Głęboki Kąt Powiat hajnowski	1979	40,46	Zachowanie fragmentu Puszczy Białowieskiej obejmującego bór świerkowy, torfowcowy o charakterze borealnym oraz olsy z licznymi gatunkami roślin chronionych i rzadkich w runie.

TABL. 10/69/. REZERWATY PRZYRODY W 2012 R. (cd.)

Stan w dniu 31 XII

REZERWATY PRZYRODY LOKALIZACJA	Rok utwo- rzenia	Powierz- chnia w ha	Cel ochrony
Michnówka Powiat hajnowski	1979	85,86	Zachowanie torfowiska wysokiego oraz otaczających go drzewostanów reprezentujących szereg typowo wykształconych zbiorowisk leśnych występujących w Puszczy Białowieskiej.
Sitki Powiat hajnowski	1979	34,09	Zachowanie fragmentu Puszczy Białowieskiej obejmującego rzadko tu spotykane zbiorowiska borowe na wyniosłościach wydmych z rzadkimi i chronionymi gatunkami roślin w runie.
Starzyna Powiat hajnowski	1979	370,08	Zachowanie kilku charakterystycznych dla Puszczy Białowieskiej zbiorowisk, występujących w całej skali ich zmienności, z licznymi stanowiskami roślin chronionych.
Szczekotowo Powiat hajnowski	1979	36,44	Zachowanie fragmentu Puszczy Białowieskiej obejmującego zbiorowiska grądowe z licznymi drzewami pomnikowymi oraz największe na tym terenie skupienie kurhanów z okresu wczesnego średniowiecza, jak również pozostałości po smolarni z XVIII w.
Wysokie Bagno Powiat hajnowski	1979	78,54	Zachowanie fragmentu Puszczy Białowieskiej obejmującego naturalny bór świerkowy rosnący na torfowisku oraz odcinek zatorfionej doliny rzeki Narewki ze stanowiskiem bobrów.
Jezioro Kalejty Powiat augustowski	1980	740,67	Zachowanie wartości przyrodniczych jeziora oraz swoistych cech krajobrazu.
Stara Ruda Powiat augustowski	1980	78,62	Zachowanie źródlisk rzeki Rudawki i fragmentu borów torfowcowych na południowo-wschodniej granicy ich zasięgu.
Łempis Powiat sejneński	1983	132,34	Zachowanie naturalnych ekosystemów leśnych, wodnych i torfowiskowych z rzadkimi i chronionymi gatunkami roślin i zwierząt, charakterystycznych dla Pojezierza Suwalsko-Augustowskiego.
Pomorze Powiat sejneński	1983	19,84	Zachowanie najstarszego drzewostanu Puszczy Augustowskiej oraz pozostałości dawnego grodziska.
Kukle Powiat sejneński	1983	343,24	Zachowanie swoistych cech krajobrazu oraz naturalnych ekosystemów leśnych, bagiennych i wodnych.
Kaniston Powiat łomżyński	1984	136,59	Zachowanie zwartej, naturalnego kompleksu olsów w Puszczy Kurpiowskiej.
Ciemny Kąt Powiat kolneński	1984	125,95	Zachowanie zbiorowisk leśnych i drzewostanów naturalnego pochodzenia, charakterystycznych dla Puszczy Kurpiowskiej.
Dębowy Grąd Powiat hajnowski	1985	100,47	Zachowanie drzewostanów naturalnego pochodzenia w Puszczy Białowieskiej, reprezentujących grądy: wilgotny i typowy oraz łęg olszowo-jesionowy.
Kuriańskie Bagno Powiat augustowski	1985	1713,62	Zachowanie obszaru o unikalnej geomorfologii, naturalnych, rzadko spotykanych zbiorowisk leśnych oraz stanowisk wielu rzadkich i chronionych roślin i zwierząt.
Góra Uszeście Powiat siemiatycki	1985	12,06	Zachowanie stanowiska wielu rzadkich gatunków roślin kserotermicznych.
Jesionowe Góry Powiat białostocki	1987	376,55	Zachowanie fragmentu Puszczy Knyszyńskiej z licznymi cennymi zbiorowiskami roślinnymi, zachowanymi przeważnie w stanie naturalnym.
Kulikówka Powiat białostocki	1987	10,88	Zachowanie fragmentu łęgów w Puszczy Knyszyńskiej z obfitym stanowiskiem pióropusznika strusiego.

TABL. 10/69/. REZERWATY PRZYRODY W 2012 R. (cd.)

Stan w dniu 31 XII

REZERWATY PRZYRODY LOKALIZACJA	Rok utwo- rzenia	Powierz- chnia w ha	Cel ochrony
Stare Biele Powiat sokólski	1987	255,65	Zachowanie cennych fragmentów Puszczy Knyszyńskiej, obejmujących dobrze wykształcone zbiorowiska roślinne z szeregiem roślin chronionych i rzadkich, oraz zachowanie kompleksów bagien i zarastających łąk będących ostoją zwierząt.
Góra Pieszczana Powiat sokólski	1987	220,05	Zachowanie fragmentu Puszczy Knyszyńskiej z naturalnymi drzewostanami świerkowo-sosnowymi i stanowiskami licznych roślin chronionych i rzadkich.
Krzemianka Powiat białostocki	1987	230,55	Zachowanie fragmentu Puszczy Knyszyńskiej, charakteryzującego się dużym bogactwem szaty roślinnej, wysokim stopniem jej naturalności i urozmaiconą rzeźbą terenu, oraz obszaru źródłiskowego strumienia o nazwie Krzemianka.
Krzemiennie Góry Powiat białostocki	1987	73,56	Zachowanie zbiorowisk leśnych typowych dla Puszczy Knyszyńskiej, występujących na wale kemowym.
Stara Dębina Powiat sokólski	1987	33,68	Zachowanie starodrzewu dębowego występującego na siedlisku lasu mieszanego oraz stanowisk dębu bezszypułkowego na północnej granicy jego zasięgu.
Surążkowo Powiat białostocki	1987	134,05	Zachowanie fragmentu Puszczy Knyszyńskiej, obejmującego liczne zbiorowiska leśne o wysokim stopniu naturalności ze znacznym udziałem leśnych zbiorowisk torfowiskowych.
Głazowisko Łopuchowskie Powiat suwalski	1988	15,88	Zachowanie nagromadzonych głazów narzutowych stanowiących unikalny zespół form polodowcowych.
Czarny Kąt Powiat łomżyński	1989	32,97	Zachowanie zbiorowisk boru brusznicowego i czernicowego, charakterystycznych dla Puszczy Kurpiowskiej.
Łokieć Powiat łomżyński	1989	139,50	Zachowanie w stanie naturalnym torfowisk niskich i wysokich wraz z otaczającymi zbiorowiskami leśnymi naturalnego pochodzenia, charakterystycznych dla Puszczy Kurpiowskiej.
Rycerski Kierz Powiat łomżyński	1989	42,44	Zachowanie ginących zbiorowisk grądu czyścicowego oraz fragmentu dąbrowy świetlistej.
Jelonka Powiat hajnowski	1989	227,00	Zachowanie szczególnego krajobrazu i środowiska oraz zabezpieczenie przebiegu sukcesji wtórnej na porzuconych jałowych gruntach porolnych.
Woronicza Powiat sokólski	1989	133,80	Zachowanie doliny, strumienia oraz przyległych wzniesień morenowych wraz z występującymi tu licznymi, charakterystycznymi dla tego regionu zbiorowiskami roślinnymi, jak też chronionych i rzadkich gatunków roślin.
Wielki Dział Powiat łomżyński	1990	120,07	Zachowanie w stanie nienaruszonym największego w dolinie Narwi kompleksu lasów łęgowych naturalnego pochodzenia z licznymi drzewami pomnikowymi.
Międzyrzecze Powiat sokólski	1990	249,86	Zachowanie fragmentu Puszczy Knyszyńskiej odznaczającego się urozmaiconą rzeźbą terenu oraz występowaniem licznych źródlisk, dobrze wykształconych charakterystycznych dla tego obszaru zbiorowisk roślinnych, jak też wielu chronionych gatunków roślin.
Jałówka Powiat białostocki	1990	277,03	Zachowanie cennego fragmentu Puszczy Knyszyńskiej obejmującego charakterystyczne dla jej obszaru układy geomorfologiczne i wyróżniające się bogactwem zbiorowisk roślinnych.

TABL. 10/69/. REZERWATY PRZYRODY W 2012 R. (cd.)

Stan w dniu 31 XII

REZERWATY PRZYRODY LOKALIZACJA	Rok utwo- rzenia	Powierz- chnia w ha	Cel ochrony
Krasne Powiat białostocki	1990	85,22	Zachowanie cennego fragmentu Puszczy Knyszyńskiej obejmującego dobrze wykształcone zbiorowiska leśne, głównie z grupy borów i borów mieszanych.
Bahno w Borkach Powiaty: sokólski białostocki	1990	286,75	Zachowanie cennych, dobrze wykształconych zbiorowisk torfowiskowych o charakterze borealnym, odznaczających się bogactwem flory roślin naczyniowych i mszaków oraz występowaniem dużej liczby gatunków chronionych.
Sokóły Powiat siemiatycki	1990	44,33	Zachowanie naturalnych zbiorowisk leśnych o typowych dla Wysoczyzny Drohickej drzewostanach mieszanych, stanowiących ostatnie fragmenty dawnej Puszczy Nurzeckiej.
Grąd Radziwiłłowski Powiat siemiatycki	1990	24,16	Zachowanie naturalnego fragmentu dawnej Puszczy Nurzeckiej, dobrze wykształconego grądu typowego oraz szeregu gatunków chronionych.
Las Cieliczański Powiat białostocki	1990	370,58	Zachowanie fragmentu Puszczy Knyszyńskiej z licznymi cennymi zbiorowiskami leśnymi o charakterze naturalnym, reprezentowanymi głównie przez grądy z rzadkim w naszych lasach wiązem górskim, bory mieszane i olsy.
Wielki Las Powiat moniecki	1990	129,33	Zachowanie fragmentu Puszczy Knyszyńskiej obejmującego głównie liczne zbiorowiska leśne o charakterze borowym i wysokim stopniu naturalności.
Starodrzew Szyndzielski Powiat sokólski	1990	79,74	Zachowanie fragmentu Puszczy Knyszyńskiej obejmującego starodrzew typu ciepłolubnego lasu sosnowo-świerkowo-dębowego charakterystycznego dla północnej części Puszczy Knyszyńskiej, odznaczającego się dużym stopniem naturalności i występowaniem wielu gatunków roślin rzadkich i chronionych.
Siemianówka Powiat hajnowski	1995	224,54	Zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych naturalnego charakteru ekosystemów leśnych, bagiennych i wilgotnych.
Dolina Waliczówki Powiat hajnowski	1995	44,75	Zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych zespołów roślinności turzycowej, występujących w strefie źródłiskowej strumienia leśnego, oraz lasu łęgowego o charakterze naturalnym.
Gnilec Powiat hajnowski	1995	37,21	Zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych zbiorowisk turzycowych z udziałem rzadkich gatunków roślin naczyniowych i mszaków.
Podolany Powiat hajnowski	1995	15,10	Zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych grądu wilgotnego z dużym udziałem dębów pomnikowych.
Olszanka Myśliszcze Powiat hajnowski	1995	278,32	Zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych miejsc występowania rzadkich gatunków motyli.
Berezowo Powiat hajnowski	1995	115,26	Zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych miejsc występowania rzadkich gatunków motyli.
Podcerkwa Powiat hajnowski	1995	228,12	Zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych miejsc występowania rzadkich gatunków motyli.
Przewłoka Powiat hajnowski	1995	78,52	Zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych miejsc występowania rzadkich gatunków motyli.
Kozłowe Borki Powiat hajnowski	1995	246,97	Zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych drzewostanu z udziałem boru świerkowo-torfowcowego o borealnym charakterze z bogatą florą mszaków.

TABL. 10/69/. REZERWATY PRZYRODY W 2012 R. (cd.)

Stan w dniu 31 XII

REZERWATY PRZYRODY LOKALIZACJA	Rok utwo- rzenia	Powierz- chnia w ha	Cel ochrony
Czechy Orlańskie Powiat hajnowski	1995	77,95	Zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych borów sosnowo-świerkowych, stanowiących pozostałość dawnej Puszczy Bielskiej.
Szelągówka Powiat białostocki	1995	62,04	Zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych zespołu borów sosnowych o charakterze naturalnym, występujących na rozległym obszarze wydumowym.
Las Zwierzyniecki M. Białystok	1996	33,84	Zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych drzewostanu o charakterze grądu wilgotnego.
Antoniuk M. Białystok	1995	70,07	Zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych fragmentu lasu odznaczającego się wysokim stopniem naturalności oraz występowaniem szeregu rzadkich gatunków roślin.
Grabówka Powiat zambrowski	1996	60,80	Zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych wielogatunkowego lasu liściastego o wysokim stopniu naturalności.
Nietupa Powiat sokólski	1994	273,73	Zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych ostoi bobra w zabagnionej dolinie rzeki Nietupa.
Kozłowy Ług Powiat sokólski	1997	140,49	Zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych rozległego torfowiska w początkowym stadium sukcesji leśnej.
Ławski Las I Powiat grajewski	1998	108,93	Zachowanie fragmentów olsu i łągu jesionowo-olszowego.
Ławski Las II Powiat grajewski	1998	74,11	Zachowanie fragmentów olsu i łągu jesionowo-olszowego.
Chomontowszczyzna Powiat białostocki	2001	234,42	Zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych fragmentu Puszczy Knyszyńskiej odznaczającego się wysokim stopniem naturalności, stanowiącym ostoję wolnożyjącego stada żubrów.
Taboły Powiat białostocki	2001	302,44	Zachowanie ze względów przyrodniczych i dydaktycznych fragmentu boru mechowiskowego oraz boru świerkowego torfowcowego – coraz rzadszych elementów środowiska przyrodniczego.
Rutka Powiat suwalski	2001	49,06	Zachowanie w stanie naturalnym unikalnego bruku połodowcowego, jeziora Linówek wraz z przyległym torfowiskiem przejściowym, stanowiących istotną wartość ze względów przyrodniczych, naukowych i dydaktycznych.
Uroczysko Dzierzbia Powiat kolneński	2001	71,80	Zachowanie w stanie naturalnym typowo wykształconych zbiorowisk lasów łągowych i olsów, stanowiących istotną wartość ze względów przyrodniczych, naukowych i dydaktycznych.
Dębowe Góry Powiat zambrowski	2001	99,62	Zachowanie w stanie naturalnym zespołu świetlistej dąbrowy z dębem bezszypułkowym, stanowiącego istotną wartość ze względów przyrodniczych, naukowych i dydaktycznych.
Lasy Naturalne Puszczy Białowieskiej Powiat hajnowski	2003	8581,62	Zachowanie ze względów naukowych, dydaktycznych i krajobrazowych lasów naturalnych i zbliżonych do naturalnych, typowych dla Puszczy Białowieskiej łągów i olsów oraz siedlisk leśnych z dominacją starych drzewostanów z dużym udziałem olszy, dębu, jesionu, a także licznych gatunków rzadkich i chronionych roślin zielnych, grzybów i zwierząt oraz utrzymaniem procesów ekologicznych i zachowaniem różnorodności biologicznej.

TABL. 10/69/. REZERWATY PRZYRODY W 2012 R. (dok.)

Stan w dniu 31 XII

REZERWATY PRZYRODY LOKALIZACJA	Rok utwo- rzenia	Powierz- chnia w ha	Cel ochrony
Rabinówka Powiat białostocki	2005	658,57	Zachowanie ze względów przyrodniczych, naukowych i dydaktycznych ostoi rzadkich i chronionych gatunków awifauny lęgowej, a w szczególności populacji cietrzewia na terenie Niecki Gródecko-Michałowskiej.
Jezioro Wiejki Powiat białostocki	2005	22,50	Zachowanie ze względów przyrodniczych, naukowych i dydaktycznych naturalnego jeziora mezotroficznego oraz występujących na tym terenie rzadkich i chronionych gatunków roślin i zwierząt.
Witanowszczyzna Powiat siemiatycki	2007	80,80	Zachowanie w stanie naturalnym ekosystemów leśnych lasów lęgowych i grądów, a w szczególności zachowanie stanowisk rzadko występujących na niżu gatunków górskich, tj. parzydła leśnego (<i>Aruncus silvestris</i>), cebulicy dwulistnej (<i>Scilla bifolia</i>) oraz bodziszka żałobnego (<i>Geranium phaeum</i>).
Ruda Powiat suwalski	2007	3,38	Zachowanie wilgotnych łąk oraz lasu lęgowego, położonych na terenie doliny Rospudy, wraz z ich typową florą i fauną.

Ź r ó d ł o: dane Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Białymstoku.

TABL. 11/70/. REZERWATY PRZYRODY

Stan w dniu 31 XII

L A T A REZERWATY PRZYRODY	Obiekty	Powierzchnia w ha					z ogółem – pod ochroną ścisłą
		ogółem		w tym			
		ogółem	przeciętna 1 obiektu	lasy	użytki rolne		
O G Ó Ł E M	2005	91	23599,4	259,3	21709,9	601,8	952,0
	2010	93	23531,9	253,0	21638,6	605,6	952,0
	2011	93	23531,9	253,0	21638,6	605,6	952,0
	2012	93	23755,5	255,4	21638,6	605,6	952,0
Faunistyczne	10	1969,1	196,9	1229,5	510,6	43,4	
Krajobrazowe	4	1421,6	355,4	1234,3	10,2	227,0	
Leśne	55	18501,7	336,4	17737,9	28,3	390,1	
Torfowiskowe	9	1212,6	134,7	1211,6	–	286,9	
Florystyczne	7	236,7	33,8	202,4	6,1	–	
Wodne	3	332,3	110,8	–	–	4,6	
Przyrody nieożywionej	4	69,5	17,4	11,3	50,2	–	
Stepowe	1	12,0	12,0	11,6	0,2	–	

TABL. 12/71/. PARKI KRAJOBRAZOWE W 2012 R.

Stan w dniu 31 XII

PARKI KRAJOBRAZOWE LOKALIZACJA	Rok utworzenia	Powierzchnia w ha	Cel ochrony
Park Krajobrazowy Puszczy Knyszyńskiej im. prof. W. Sławińskiego z siedzibą w Supraślu	1988	74447,0	Ochrona i zachowanie zasobów przyrodniczych, walorów kulturowych i historycznych Puszczy Knyszyńskiej, a także stworzenie warunków do prowadzenia działalności naukowej i dydaktycznej oraz rozwijanie turystyki kwalifikowanej i wypoczynku.
Powiaty: białostocki moniecki sokólski			
Łomżyński Park Krajobrazowy Doliny Narwi z siedzibą w Drozdowie	1994	7353,5	Ochrona zalewowych terenów doliny Narwi, wyróżniających się występowaniem wielu rzadkich i zagrożonych wyginięciem gatunków roślin i zwierząt.
Powiat łomżyński			
Suwalski Park Krajobrazowy z siedzibą w Malesowiznie	1976	6284,0	Ochrona walorów przyrodniczych, kulturowych i turystycznych dla potrzeb dydaktyczno-naukowych i krajobrazowych.
Powiat suwalski			

Ź r ó ł o: dane Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Białymstoku.

TABL. 13/72/. PARKI KRAJOBRAZOWE WEDŁUG KATEGORII GRUNTÓW

Stan w dniu 31 XII

L A T A PARKI KRAJOBRAZOWE	Powierzchnia							
	parku krajobrazowego						strefy ochronnej	
	ogółem		w tym			z ogółem – rezerwy i pozostałe formy ochrony przyrody		
	w hekta- rach	w % powierz- chni ogół- nej woje- wództwa	lasy	użytki rolne	wody			
w hektarach								
OGÓŁEM	2005	88084,5	4,4	65831,1	19988,8	1265,4	4562,2	73182,5
	2010	88084,5	4,4	63681,0	10909,0	1265,0	4552,6	73182,5
	2011	88084,5	4,4	63681,0	10909,0	1265,0	4552,6	73182,5
	2012	88084,5	4,4	63681,0	10909,0	1265,0	4552,6	73182,5
Park Krajobrazowy Puszczy Knyszyńskiej im. prof. W. Sławińskiego		74447,0	3,7	60864,0	4862,0	381,0	3898,4	52255,0
Łomżyński Park Krajobrazowy Doliny Narwi		7353,5	0,4	1341,0	2263,0	242,0	221,4	12310,5
Suwalski Park Krajobrazowy		6284,0	0,3	1476,0	3784,0	642,0	432,8	8617,0

TABL. 14/73/. OBSZARY CHRONIONEGO KRAJOBRAZU W 2012 R.

Stan w dniu 31 XII

OBSZARY CHRONIONEGO KRAJOBRAZU LOKALIZACJA	Rok utworzenia	Powierz- chnia w ha	Cel ochrony
„Puszcza Białowieska”	1986	78538,0	Ochrona i zachowanie Puszczy Białowieskiej, stanowiącej ostatnią ostoję naturalnych puszczy nizinnych w Europie oraz wyróżniającej się wysokimi walorami krajobrazowymi, kulturowymi i wypoczynkowymi.
Powiat hajnowski			

TABL. 14/73/. OBSZARY CHRONIONEGO KRAJOBRAZU W 2012 R. (dok.)

Stan w dniu 31 XII

OBSZARY CHRONIONEGO KRAJOBRAZU LOKALIZACJA	Rok utworzenia	Powierz- chnia w ha	Cel ochrony
„Puszcza i Jeziora Augustowskie”	1991	65475,0	Ochrona i zachowanie jednego z największych i najcenniejszych pod względem przyrodniczym kompleksów leśnych Puszczy Augustowskiej oraz wartości kulturowych i historycznych Kanału Augustowskiego.
Powiaty: augustowski sejneński suwalski			
Równiny Kurpiowskiej i Doliny Dolnej Narwi ..	1982	48994,1	Ochrona i zachowanie doliny Narwi i Pisy z licznymi meandrami i starorzeczami oraz znacznej części Puszczy Kurpiowskiej, wyróżniających się wysokimi walorami przyrodniczymi, krajobrazowymi, kulturowymi i wypoczynkowymi.
Powiaty: łomżyński kolneński			
„Dolina Narwi”	1986	41860,0	Ochrona i zachowanie doliny Narwi wyróżniającej się wysokimi walorami przyrodniczymi, krajobrazowymi, kulturowymi i wypoczynkowymi.
Powiaty: białostocki bielski hajnowski moniecki			
„Pojezierze Północnej Suwalszczyzny”	1991	39510,0	Ochrona i zachowanie półnaturalnego krajobrazu Północnej Suwalszczyzny o urozmaiconej rzeźbie terenu, z licznymi jeziorami, kemami, ozami i wzniesieniami morenowymi.
Powiat suwalski			
„Wzgórza Sokólskie”	1986	38742,0	Ochrona i zachowanie terenów rozciągających się na wschód od Puszczy Knyszyńskiej, wyróżniających się rzeźbą terenu, wysokimi walorami przyrodniczymi, krajobrazowymi, kulturowymi i wypoczynkowymi.
Powiaty: białostocki sokólski			
„Pojezierze Sejneńskie”	1991	37880,0	Ochrona i zachowanie krajobrazu Pojezierza Sejneńskiego wyróżniającego się urozmaiconą rzeźbą terenu, licznymi jeziorami, kemami, ozami i wzniesieniami morenowymi.
Powiat sejneński			
„Dolina Biebrzy”	1991	32635,0	Ochrona i zachowanie fragmentu doliny Biebrzy o naturalnym charakterze, stanowiącej niejako strefę ochronną w górnej części Biebrzańskiego Parku Narodowego.
Powiat augustowski			
„Dolina Bugu”	1986	30162,0	Ochrona i zachowanie doliny Bugu posiadającej wysokie walory przyrodnicze, krajobrazowe, kulturowe i wypoczynkowe.
Powiat siemiatycki			
„Dolina Rospudy”	1991	25250,0	Ochrona i zachowanie doliny Rospudy odznaczającej się wysokim stopniem naturalności, z roślinnością torfowiskową zbiorowisk leśnych i nieleśnych.
Powiaty: augustowski suwalski			
Pojezierza Rajgrodzkiego ..	1982	12027,0	Ochrona i zachowanie Pojezierza Rajgrodzkiego o wysokich walorach przyrodniczych, krajobrazowych, kulturowych i wypoczynkowych.
Powiat grajewski			
„Jeziora Rajgrodzkie”	1991	3930,0	Ochrona i zachowanie części Pojezierza Rajgrodzkiego o wysokich walorach przyrodniczych, krajobrazowych, kulturowych i wypoczynkowych.
Powiat augustowski			
„Dolina Błędzianki”	1991	3550,0	Ochrona i zachowanie doliny Błędzianki wyróżniającej się naturalnym charakterem oraz wysokimi walorami krajobrazowymi.
Powiat suwalski			
Doliny Bugu i Nurca	1982	2921,2	Ochrona i zachowanie doliny Bugu i Nurca o naturalnym charakterze oraz fragmentu Wysoczyzny Drohickej, odznaczających się wysokimi walorami przyrodniczymi, krajobrazowymi, kulturowymi i wypoczynkowymi.
Powiaty: siemiatycki, wysokomazowiecki			
Doliny Biebrzy	1982	1241,0	Ochrona i zachowanie fragmentu doliny Biebrzy o naturalnym charakterze, stanowiącej niejako strefę ochronną w środkowej części Biebrzańskiego Parku Narodowego.
Powiat moniecki			

Źródło: dane Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Białymstoku.

TABL. 15/74/. OBSZARY CHRONIONEGO KRAJOBRAZU WEDŁUG KATEGORII GRUNTÓW
Stan w dniu 31 XII

L A T A OBSZARY CHRONIONEGO KRAJOBRAZU	Powierzchnia						
	ogółem		w tym			z ogółem – rezerwy i pozostałe formy ochrony przyrody	
	w hektarach	w % po- wierzchni ogólnej województwa	lasy	użytki rolne	wody		
w hektarach							
OGÓŁEM	2005	462717,3	22,9	202721,5	216529,1	15811,0	18696,3
	2010	462717,3	22,9	202721,5	216529,1	15811,0	18544,2
	2011	462715,3	22,9	202721,5	216527,3	15811,0	18544,1
	2012	462715,3	22,9	202721,5	216527,3	15811,0	18505,9
„Puszcza Białowieska”		78538,0	3,9	56477,0	18521,0	286,0	12640,9
„Puszcza i Jeziora Augustowskie”		65475,0	3,2	50590,0	8825,0	3707,0	3301,1
Równiny Kurpiowskiej i Doliny Dolnej Narwi		48994,1	2,4	17166,2	28264,6	1095,5	448,3
„Dolina Narwi”		41860,0	2,1	10958,0	27202,2	893,0	146,7
„Pojezierze Północnej Suwalszczyzny”		39510,0	2,0	6825,0	28672,0	1879,0	75,7
„Wzgórza Sokólskie”		38742,0	1,9	12237,0	23841,0	165,0	273,7
„Pojezierze Sejneńskie”		37880,0	1,9	10360,0	21693,0	3242,0	664,3
„Dolina Biebrzy”		32635,0	1,6	6550,0	20605,0	605,0	291,1
„Dolina Bugu”		30162,0	1,5	13210,0	14512,0	594,0	41,5
„Dolina Rospudy”		25250,0	1,3	10578,0	12473,0	1379,0	604,3
Pojezierza Rajgrodzkiego		12027,0	0,6	4579,5	5356,0	1290,0	11,6
„Jeziora Rajgrodzkie”		3930,0	0,2	1082,0	2192,0	414,0	6,7
„Dolina Błędzianki”		3550,0	0,2	1468,0	1485,0	94,0	–
Doliny Bugu i Nurca		2921,2	0,1	635,4	1751,0	155,5	–
Doliny Biebrzy		1241,0	0,1	5,4	1134,5	12,0	–

TABL. 16/75/. OBSZARY NATURA 2000 W 2012 R.
Stan w dniu 31 XII

OBSZARY NATURA 2000	Powierzchnia w ha	Typ	Ogólna charakterystyka
Bagienna Dolina Narwi ..	23471,0	OSO	Ostoja ptasia o randze europejskiej E 27. Występuje tu co najmniej 28 gatunków ptaków z Załącznika I Dyrektywy Rady 79/409/EWG oraz 10 gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi Zwierząt. W okresie lęgowym obszar zasiedla co najmniej 1% populacji krajowej następujących gatunków ptaków: bączek, bąk, błotniak stawowy, dubelt, kraska, podróżniczek, rybitwa czarna, wodniczka, krwawodziób, kszyc i rycyk.

TABL. 16/75/. OBSZARY NATURA 2000 W 2012 R. (cd.)

Stan w dniu 31 XII

OBSZARY NATURA 2000	Powierzchnia w ha	Typ	Ogólna charakterystyka
Narwiańskie Bagna	6823,0	SOO	Dobrze zachowane rodzaje siedlisk przyrodniczych z Załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG, których wyróżniono tu 9 rodzajów, a najcenniejsze z nich to: starorzecza, torfowiska i bory bagienne. Obszar ważny dla zachowania gatunków kręgloustych i ryb z Załącznika II Dyrektywy: minoga ukraińskiego, piskorza i różanki. Obfite populacje bobra i wydry. Ogółem stwierdzono tu 11 gatunków zwierząt ujętych w II Załączniku Dyrektywy Rady 92/43/EWG.
Ostoja Biebrzańska	148508,8	OSO	W ostoi stwierdzono występowanie co najmniej 43 gatunków ptaków wymienionych w Załączniku I Dyrektywy Ptasiej. Liczebności 19 gatunków mieszczą się w kryteriach wyznaczania ostoi ptaków wprowadzonych przez BirdLife International. Ponadto 25 gatunków zostało zamieszczonych w Polskiej Czerwonej Księdze Zwierząt. Ostoja Biebrzańska jest najważniejszą w Polsce i Unii Europejskiej ostoją wodniczki i orlika grubodziobego. Największą liczebność w Polsce i jedną z największych w Unii Europejskiej, osiągają ponadto: błotniak stawowy, cietrzew, derkacz, dubelt, uszatka błotna, kropiatka, rybitwa czarna i rybitwa białoskrzydła (w latach o wysokim poziomie wody). Bardzo ważna ostoja ptaków drapieżnych (kania ruda, kania czarna, bielik, błotniak zbożowy, gadożer, orzeł przedni i orzełek). Obszar ten obejmuje teren poprzednio wyznaczonego OSOP Dolina Biebrzy PLC200001.
Dolina Biebrzy	121206,2	SOO	Dominującymi siedliskami w obszarze są siedliska mokradłowe: zalewane wodami rzecznyymi lub podtapiane wodami podziemnymi torfowiska niskie ze zbiorowiskami turzycowymi i turzycowo-mszystymi, corocznie zalewane wodami rzecznyymi mułowiska i torfowiska porośnięte szuwarami właściwymi, bagienne olsy, okresowo zalewane przyrzeczne równiny madowe oraz odwodnione i zagospodarowane torfowiska ze zbiorowiskami łąkowymi. Dolina Biebrzy charakteryzuje się dużym zróżnicowaniem siedlisk. Spośród 15 typów siedlisk z Załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG, występujących w ostoi, największy udział powierzchniowy posiadają szczególnie cenne torfowiska przejściowe i trzęsawiska, zmiennowilgotne łąki trzęślicowe oraz bory i lasy bagienne.
Puszcza Białowieska	63147,6	OSO i SOO	Ostoja ptasia o randze europejskiej E 31. Obejmuje Białowieski Rezerwat Biosfery. Gniazduje tu około 240 gatunków ptaków. Występuje co najmniej 45 gatunków ptaków z Załącznika I Dyrektywy Rady 79/409/EWG oraz 12 gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi Zwierząt. Kompleks Puszczy Białowieskiej stanowi relikwiny pierwotnych krajobrazów leśnych na staroglacjalnych wysoczyznach morenowych, które dominowały w przeszłości na Nizinach Środkowopolskich i Północnopodlaskich.

TABL. 16/75/. OBSZARY NATURA 2000 W 2012 R. (cd.)
Stan w dniu 31 XII

OBSZARY NATURA 2000	Powierzchnia w ha	Typ	Ogólna charakterystyka
Puszcza Knyszyńska	139590,2	OSO	Obszar obejmuje dwie ostoje ptasie o randze europejskiej E 28 i E 29 (Puszcza Knyszyńska i Niecka Gródecko-Michałowska). Występuje tu co najmniej 38 gatunków ptaków z Załącznika I Dyrektywy Rady 79/409/EWG oraz 14 gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi Zwierząt.
Ostoja Knyszyńska	136084,4	SOO	Dzięki jedynie nieznacznie zmienionym warunkom naturalnym, Puszcza Knyszyńska jest jednym z najcenniejszych kompleksów leśnych w Polsce. Jej lasy mają charakter subborealny, a krajobraz przypomina południowo-zachodnią tajgę. Utrzymuje się tu bogata flora z istotnym udziałem gatunków borealnych i górskich – ok. 800 gatunków roślin naczyniowych, w tym 43 gatunki objęte ochroną gatunkową, a 6 z Załącznika II Dyrektywy Rady 92/43/EWG.
Puszcza Piska	3644,2	OSO	Ostaje ptasie o randze europejskiej E 23 (Puszcza Piska) i krajowej K 19 (Czarny Róg). Występuje tu co najmniej 37 gatunków ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej oraz 12 gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi Zwierząt. Bardzo ważna ostoja cietrzewia.
Dolina Pisy	3223,2	SOO	Dolina Pisy cechuje się dużą różnorodnością siedlisk Natura 2000 (na obszarze ostoi występuje 11 typów zajmujących blisko 50% powierzchni). Najwyższy walor przyrodniczy mają siedliska wodne i wodno-łądowe. Dzięki naturalnemu charakterowi koryta rzeki przetrwały w rolniczym krajobrazie doliny Pisy do dzisiaj. Siedliska te reprezentowane są głównie przez starorzecza i drobne zbiorniki wodne, „nizinne i podgórskie rzeki ze zbiorowiskami włosieniczników” – w sieci obszarów chroniących „rzeki włosienicznikowe” Dolina Pisy odgrywa ważną rolę dla zachowania zasobów tego siedliska w północno-wschodniej Polsce, zalewane muliste brzegi rzeki, a także ziołorośla nadrzeczne.
Ostoja Augustowska	107068,7	SOO	Wraz z przyległymi obszarami leśnymi na Litwie i Białorusi Puszcza Augustowska tworzy jeden z największych zwartych kompleksów leśnych na nizinach środkowej Europy. Jest to również niezwykle ważny korytarz migracyjny dla leśnych gatunków flory i fauny, łączący lasy Europy środkowej i wschodniej. Stanowi ostoję wielu zagrożonych gatunków, przede wszystkim rysia i wilka (w ostoi znajdują się jedne z ich najstabilniejszych populacji niżowych), a także wydry i bobra. Ogółem stwierdzono tu 10 gatunków zwierząt objętych Załącznikiem II Dyrektywy Rady 92/43/EWG. Typy siedlisk z I Załącznika Dyrektywy Rady 92/43/EWG zajmują ok. 12% obszaru. Spośród zagrożonych i cennych siedlisk największą powierzchnię zajmują bagienne lasy. Pośród tego typu lasów szczególne znaczenie mają bagienne lasy sosnowo-brzozowe.

TABL. 16/75/. OBSZARY NATURA 2000 W 2012 R. (cd.)

Stan w dniu 31 XII

OBSZARY NATURA 2000	Powierzchnia w ha	Typ	Ogólna charakterystyka
Ostoja Wigierska	16072,1	SOO	Na tym obszarze stwierdzono 19 rodzajów siedlisk z Załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG. Na Półwyspie Jurkowy Róg (między jeziorami Wigry, Krusznik i Mulaczysko) znajduje się płaski, zalewowy obszar z całkowicie naturalnym układem pełnego ciągu sukcesyjnego zbiorowisk bagiennych – od szuwaru do olsu. Flora naczyniowa obejmuje 886 gatunków, a lichenoflora – 262 gatunki; stwierdzono tu ponadto występowanie 38 gatunków wątrobowców i 141 mchów; we florze naczyniowej odnotowano 65 gatunków objętych ochroną prawną i 40 gatunków zagrożonych, z czego 10 gatunków z Załącznika II Dyrektywy Rady 92/43/EWG. W jeziorze Widnym introdukowano androwandę pęcherzykową. Fauna również charakteryzuje się szczególnym bogactwem. Występuje tu silna, naturalna (nie introdukowana) populacja bobra. Ogółem występuje tu 21 gatunków zwierząt objętych Załącznikiem II Dyrektywy Rady 92/43/EWG.
Ostoja Suwalska	6349,5	SOO	Obszar charakteryzuje się bogatą, urozmaiconą rzeźbą polodowcową. Związana z nią jest mozaika siedlisk, wśród których zidentyfikowano 13 rodzajów z Załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG, choć występują one na niewielkich powierzchniach. Najcenniejsze z nich są jeziora oligotroficzne. Bogata flora roślin naczyniowych liczy około 650 gatunków, w tym liczne relikty polodowcowe. Występują tu 2 gatunki roślin z Załącznika II Dyrektywy Rady 92/43/EWG oraz jedyne w Polsce stanowisko glonu <i>Chara strigosa</i> . Na obszarze tym stwierdzono także 11 gatunków zwierząt z II Załącznika Dyrektywy Rady 92/43/EWG.
Bagno Wizna	14471,0	OSO	W ostoi stwierdzono występowanie co najmniej 37 gatunków ptaków wymienionych w Załączniku I Dyrektywy Ptasiej. Liczebności 9 gatunków mieszczą się w kryteriach wyznaczania ostoi ptaków wprowadzonych przez BirdLife International. Ponadto występuje tu 17 gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi Zwierząt. Bagno Wizna jest jedną z 10 najważniejszych ostoi błotniaka łąkowego, kropiatki, derkacza, bataliona, dubelta, rybitwy białoczelnej, rybitwy białowąsej i rybitwy czarnej oraz wodniczki.
Dolina Dolnego Bugu	13094,8	OSO	Ostoja ptasia o randze europejskiej E 51. Występuje tu co najmniej 22 gatunki ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej oraz 6 gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi Zwierząt. Jest to bardzo ważną ostoją ptaków wodno-błotnych, w tym jedno z nielicznych w Polsce stanowisk łęgowych gadożera i do niedawna jedno z nielicznych w Polsce stanowisk kulona. W okresie łęgowym obszar zasiedla co najmniej 1% populacji krajowej następujących gatunków ptaków: bączek, bocian czarny, brodziec piskliwy, cyranka, czajka, czapla siwa, krwawodziób, gadożer, kszyc, kulik wielki, płaskonos, podróżniczek, rybitwa białoczelna, rybitwa czarna, rybitwa rzeczna, rycyk, sieweczka rzeczna, sieweczka obroźna, zimorodek; w stosunkowo wysokim zagęszczeniu występuje też bocian biały, kania czarna, derkacz, wodnik i samotnik.

TABL. 16/75/. OBSZARY NATURA 2000 W 2012 R. (cd.)

Stan w dniu 31 XII

OBSZARY NATURA 2000	Powierzchnia w ha	Typ	Ogólna charakterystyka
Dolina Górnego Nurca	3995,1	OSO	Rozległy kompleks podmokłych łąk położonych w dolinie rzeki Nurzec, usytuowanych w górnym biegu rzeki między miejscowościami Kleszcze i Nurzec. Ten dawniej silnie zabagniony i corocznie zalewany teren, został osuszony w połowie lat 50. Łąki są częściowo użytkowane, częściowo opuszczone. Nieużytkowane obszary zaczynają zarastać drzewami i krzewami. W ostoi gniazdują i żerują 103 gatunki ptaków, w tym 16 z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej. Jest to miejsce jesiennych koncentracji bociana białego.
Ostojka w Dolinie Górnego Nurca	5524,0	SOO	O wartości przyrodniczej Doliny Górnego Nurca decydują przede wszystkim rozległe wieloprzestrzenne użytki zielone, zajmujące ponad 90% powierzchni całego obiektu. Najcenniejsze fitocenozy tych ekstensywnie użytkowanych łąk lokują się w przykrawędziowej strefie doliny, zwłaszcza w jej części północnej i wschodniej. Dominują tu kwietne polidominantowe łąki wilgotne, bogate florystycznie i bardzo typowo wykształcone.
Puszcza Augustowska	134377,7	OSO	Ostojka ptasia o randze europejskiej E 24. Występuje co najmniej 40 gatunków ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej oraz 18 gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi Zwierząt. W okresie lęgowym obszar zasiedla co najmniej 1% populacji krajowej następujących gatunków ptaków: bąk, błotniak stawowy, błotniak łąkowy, bocian czarny, cietrzew, dzięcioł białostrzygi, dzięcioł trójpalczasty, dzięcioł zielonosiwy, gadożer, głuszc, kania czarna, kania ruda, kraska, łabędź krzykliwy, orlik krzykliwy, żuraw, włochatka, podgorzałka, puchacz, trzmiełojad, w stosunkowo wysokim zagęszczeniu występuje bielik.
Pojezierze Sejneńskie	13630,9	SOO	Obszar o wyjątkowej wartości ze względu na występowanie rzadkich i zagrożonych ekosystemów wodnych, torfowiskowych i łąkowych oraz zamieszkujących je gatunków zwierząt i roślin. Stwierdzono tu występowanie 15 typów siedlisk przyrodniczych z Załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG, które zajmują ok. 34% powierzchni obszaru oraz 6 gatunków zwierząt i 6 gatunków roślin z Załącznika II tej Dyrektywy.
Schrony Brzeskiego Rejonu Umocnionego	117,1	SOO	Zgodnie z kryteriami wyboru schronień nietoperzy do ochrony w ramach polskiej części sieci Natura 2000, obszar uzyskał 40 punktów, co daje podstawy do włączenia go do sieci Natura 2000. Na terenie obszaru stwierdzono występowanie jednego gatunku nietoperza z załącznika II Dyrektywy Siedliskowej. Jest to jedno z ważniejszych zimowisk mopka w Polsce.
Czerwony Bór	5052,2	SOO	Czerwony Bór stanowi ważną ostoję oligo- i mezotroficznym siedlisk Natura 2000 występujących na gruntach mineralnych – muraw, wrzosowisk i jałowczysk, niedostatecznie chronionych w skali ogólnopolskiej, zwłaszcza w ostojach Polski północno-wschodniej. Do najcenniejszych fragmentów Czerwonego Boru należą zarośla jałowca <i>Juniperus communis</i> , występujące w mozaice z wrzosowiskami i różnego typu murawami.

TABL. 16/75/. OBSZARY NATURA 2000 W 2012 R. (cd.)
Stan w dniu 31 XII

OBSZARY NATURA 2000	Powierzchnia w ha	Typ	Ogólna charakterystyka
Dolina Górnej Rospudy ..	4070,7	SOO	Dolina Górnej Rospudy cechuje się bardzo dużą różnorodnością siedlisk (14 typów siedlisk Natura 2000, reprezentowanych w niektórych przypadkach przez kilka podtypów), tak wodnych i mokradłowych, jak i leśnych, a także zajmowanych przez zbiorowiska trawiaste. Najwyższy walor przyrodniczy mają siedliska wodne, torfowiska nieleśne, w tym soligeniczne, lasy i bory bagienne oraz murawy kserotermiczne.
Murawy w Haćkach	157,3	SOO	Rejon Haciek to obszar występowania najlepiej wykształconych muraw kserotermicznych między doliną Bugu a Suwalszczyzną. O bogactwie szaty roślinnej świadczy występowanie na niewielkiej powierzchni ostoi (164 ha) aż pięciu typów siedlisk Natura 2000: jałowczysk, wspomnianych już muraw kserotermicznych, ekstensywnie użytkowanych łąk, torfowisk przepływowo-tych oraz łągów.
Dolina Szeszupy	1701,3	SOO	Dolina Szeszupy pełni bardzo istotną rolę jako ostoja siedlisk i gatunków wymienionych w Załącznikach Dyrektywy Siedliskowej. Spośród jedenastu typów siedlisk z Załącznika I obszar pełni szczególną rolę w ochronie trzech rzek włosienickowych, lasów łągowych (występujących w rzadko spotykanej formie źródliskowych lasów olszowych) i torfowisk alkalicznych.
Torfowiska Gór Sudawskich	98,5	SOO	Torfowiska Gór Sudawskich pełnią bardzo istotną rolę dla ochrony pełnego zróżnicowania siedlisk przyrodniczych z Załącznika I Dyrektywy Siedliskowej. Dotyczy to zwłaszcza regionalnych postaci tych siedlisk występujących jedynie w skrajnie północno-wschodniej Polsce. Najistotniejszą rolę pełnią specyficzne postaci torfowisk przejściowych, charakteryzujące się wyjątkowym – jak na tego typu ekosystem – bogactwem gatunkowym.
Mokradła Kolneńskie i Kurpiowskie	1446,6	SOO	Na wysokie walory przyrodnicze obszaru wpływa znaczne wewnętrzne zróżnicowanie siedliskowe na stosunkowo niewielkiej powierzchni, jak i rzadkość tego typu elementów w krajobrazie Wysoczyzny Kolneńskiej i Równiny Kurpiowskiej. Stwierdzono tu 10 typów siedlisk przyrodniczych. Niektóre z nich należą do siedlisk rzadkich na terenie obu mezoregionów (zwłaszcza bory bagienne, sosnowo-brzozowy las bagienno-tych), a niektóre są rzadko spotykane w całej północno-wschodniej Polsce (jak doskonale tu zachowane torfowiska przepływowo-tych).

TABL. 16/75/. OBSZARY NATURA 2000 W 2012 R. (cd.)

Stan w dniu 31 XII

OBSZARY NATURA 2000	Powierzchnia w ha	Typ	Ogólna charakterystyka
Jelonka	2479,9	SOO	Ostoja ta jest niezwykle cenna ze względu na występowanie rzadkich gatunków bezkręgowców. Występuje tu stabilna populacja szlaczkonii szafranka oraz przeplatki aurinii. Ponadto jest ona obecnie jednym z dwóch miejsc w województwie podlaskim (i w Polsce) rzeczywistego występowania modraszka eroidea. Częste stwierdzanie obecności wilka w tym rejonie sugeruje, iż obszar ten stanowi ostoję tego gatunku. W projektowanej ostoi występują naturalne bory sosnowe. Prowadzące do nich stadia sukcesji: murawy piaskowe, kontynentalne wrzosowiska z mącznicą, zapusty jałowcowo-osikowe, najlepiej zachowały się w rezerwacie Jelonka. W tym rezerwacie chronione jest także torfowisko przejściowe, otoczone łąkami trzęślicowymi. Dobrze, choć na niewielkich powierzchniach, zachowały się murawy bliźniczkowe.
Dolina Dolnej Narwi	9067,9	OSO	Występuje tu co najmniej 35 gatunków ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej oraz 19 gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi Zwierząt. Jest to bardzo ważna ostoja ptaków wodno-błotnych, szczególnie w okresie lęgowym. W okresie lęgowym obszar zasiedla co najmniej 1% populacji krajowej następujących gatunków ptaków: batalion, błotniak łąkowy, dubelt, krasa, krwawodziób, kulik wielki, kulon, łabędź krzykliwy, rybitwa białoczelna, rybitwa czarna, rybitwa rzeczna, rycyk, sieweczka rzeczna, sowa błotna, zimorodek. W okresie wędrówek występuje tu co najmniej 1% populacji szlaku wędrówkowego bataliona oraz stosunkowo duże koncentracje osiąga rybitwa białoskrzydła.
Ostoja Narwiańska	18605,0	SOO	Dolina Narwi na odcinku pomiędzy ujściem Szkwy i ujściem Supraśli należy do nielicznych w kraju dolin cechujących się mało zmienionym systemem rzeczny z licznymi meandrami i starorzeczami. Rezultatem zachowania naturalnego reżimu rzeczno-ekologicznego są coroczne zalewy obejmujące znaczne partie doliny. Dynamika zalewów rzecznych odgrywa wielką rolę w kształtowaniu i utrzymaniu różnorodności siedlisk hydrogenicznych (lotycznych i lenitycznych) oraz semihydrogenicznych, reprezentujących różne stadia rozwojowe i sukcesyjne, zależne od natężenia czynników naturalnych oraz antropogenicznych. Znaczenie doliny Narwi jako ostoi Natura 2000 wynika z dużego zróżnicowania przyrodniczego, w tym obecności wielu typów siedlisk, reprezentowanych w niektórych przypadkach przez kilka podtypów. Wiele z nich występuje w postaci reprezentatywnych doskonale zachowanych i wielkopowierzchniowych płatów, które są już rzadko spotykane i często niedostatecznie chronione w obrębie innych obszarów sieci Natura 2000 w Polsce północno-wschodniej. Należy do nich zaliczyć w pierwszej kolejności starorzeczka, jałowczyska, murawy napiaskowe i kserotermiczne, a także różne typy łąk oraz dąbrowy świetliste. Dolina Narwi pełni również istotną funkcję korytarza ekologicznego i refugium gatunków związanych z ekosystemami nieleśnymi w rolniczym krajobrazie Niziny Północnopodlaskiej i Północnomazowieckiej.

TABL. 16/75/. OBSZARY NATURA 2000 W 2012 R. (dok.)

Stan w dniu 31 XII

OBSZARY NATURA 2000	Powierzchnia w ha	Typ	Ogólna charakterystyka
Dolina Górnej Narwi	18384,1	OSO	Ostoja ptasia o randze europejskiej E 30. Występują tu co najmniej 34 gatunki ptaków z Załącznika I Dyrektywy Rady 79/409/EWG oraz 16 gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi Zwierząt.
Ostoja w Dolinie Górnej Narwi	20306,8	SOO	Dolina Górnej Narwi jest jedną z najlepiej zachowanych w Polsce dolin rzecznych i stanowi, obok Bagien Biebrzańskich, jeden z największych obszarów mokradeł środkowoeuropejskich. Kształtowane przez regularne wylewy rzeki, są one uznawane za siedliska o największej różnorodności biologicznej w strefie klimatu umiarkowanego. Występuje tu 13 typów siedlisk z Załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG oraz 12 gatunków zwierząt z Załącznika II tej Dyrektywy.
Przełomowa Dolina Narwi	7649,1	OSO	Ostoja ptasia o randze europejskiej E 26. Występuje tu co najmniej 40 gatunków ptaków z Załącznika I Dyrektywy Rady 79/409/EWG oraz 20 gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi Zwierząt. Stwierdzono tu występowanie 178 gatunków ptaków, w tym co najmniej 125 lęgowych; ważna ostoja lęgowych bataliona, dubelta (powyżej 2% populacji krajowej) oraz wodniczki. Jest to obszar ważny dla migrujących ptaków w okresie wiosennym, szczególnie dla bataliona.
Ostoja Nadbużańska	15345,6	SOO częściowo pokrywa się z OSO	Naturalna dolina dużej rzeki. Szczególnie cenny jest kompleks nadrzecznych lasów o zachowanym naturalnym charakterze oraz szereg zbiorowisk łąkowych i związanych z siedliskami wilgotnymi, typowo wykształconych na dużych powierzchniach. 16 rodzajów siedlisk z tego obszaru znajduje się w Załączniku I Dyrektywy Rady 92/43/EWG. Stwierdzono tu występowanie 20 gatunków z II Załącznika Dyrektywy Rady 92/43/EWG. Jest to jeden z najważniejszych obszarów dla ochrony ichtiofauny w Polsce. Obejmuje ona 10 gatunków ryb z II Załącznika Dyrektywy Rady 92/43/EWG, z kozą złotawą i kielbkiem białopłetwym.
Jeleniewo	5910,1	SOO	Ostoja mająca za zadanie ochronę największej w Polsce kolonii lęgowej nietoperza nocka łydkowłosego <i>Myotis dasycneme</i> , który został uznany za jeden z najrzadszych i najbardziej zagrożonych wymarciem gatunków nietoperzy w Europie. Dotychczas istniejący Obszar Specjalnej Ochrony „Jeleniewo” obejmował swym zasięgiem jedynie miejsce pobytu kolonii lęgowej, tj. zabytkowy, drewniany kościół w Jeleniewie (0,42 ha). Powiększenie obszaru ma na celu objęcie ochroną również obszaru żerowisk tego nietoperza.

Ź r ó d ł o: dane Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Białymstoku.

TABL. 17/76/. POMNIKI PRZYRODY WEDŁUG POWIATÓW
Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	Pojedyncze drzewa	Grupy drzew	Aleje	Głazy narzutowe	Skalki, grotty, jaskinie i inne
WOJEWÓDZTWO 2010	2058	1791	129	26	97	15
..... 2011	2031	1753	137	29	97	15
..... 2012	2015	1739	137	29	95	15
POWIATY						
Augustowski	62	41	21	–	–	–
Białostocki	149	119	16	4	8	2
Bielski	54	45	4	2	3	–
Grajewski	19	4	14	1	–	–
Hajnowski	1246	1197	40	–	9	–
Kolneński	39	32	1	2	3	1
Łomżyński	54	32	7	10	4	1
Moniecki	15	12	1	1	1	–
Sejneński	76	50	14	–	12	–
Siemiatycki	41	31	4	–	5	1
Sokólski	49	28	1	2	18	–
Suwalski	95	50	4	1	32	8
Wysokomazowiecki	67	53	9	4	–	1
Zambrowski	4	2	–	1	–	1
MIASTA NA PRAWACH POWIATU						
Białystok	12	11	1	–	–	–
Łomża	12	11	–	1	–	–
Suwałki	21	21	–	–	–	–

TABL. 18/77/. WAŻNIEJSZE ZWIERZĘTA CHRONIONE^a
Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012
Żubry	471	616	621	621
stada wolne	430	567	575	575
w ośrodkach zamkniętych:				
ogrody zoologiczne	2	6	2	2
ośrodki hodowli	39	43	44	44
Bobry	12500	15000	15000	15000
Wilki	155	135	135	135
Głuszce	120	32	30	30
Cietrzewie	720	200	200	200
Rysie	50	45	45	45

^a Dane szacunkowe.

Źródło: dane Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska.

TABL. 19/78/. TERENY ZIELENI W MIASTACH
Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012
Parki spacerowo-wypoczynkowe:				
obiekty	39	37	37	37
powierzchnia w ha	321,2	303,8	302,0	305,1
przeciętna powierzchnia 1 obiektu w ha ...	8,2	8,2	8,2	8,2
Zieleńce:				
obiekty	193	232	265	270
powierzchnia w ha	93,9	116,7	128,0	128,3
przeciętna powierzchnia 1 obiektu w ha ...	0,5	0,5	0,5	0,5
Zieleń uliczna w ha	267,0	317,8	344,7	389,0
Tereny zieleni osiedlowej w ha	656,8	651,2	625,4	673,5
Żywopłaty w tys. mb.	221,1	211,3	214,3	214,3
Nasadzenia ^a w tys. szt.:				
drzewa	3,4	3,1	1,6	2,2
krzewy	21,8	47,3	2,9	11,7
Ubytki ^a w tys. szt.:				
drzewa	2,3	1,1	2,8	3,9
krzewy	2,1	5,2	1,9	3,2
Lasy gminne (mienie komunalne) w ha	406,4	447,0	450,2	444,7

^a W ciągu roku.

DZIAŁ VII. DZIAŁALNOŚĆ INSPEKCYJNO-KONTROLNA I OCENA SKUTKÓW DEGRADACJI ŚRODOWISKA

Uwagi metodyczne

Prezentowane w tym dziale dane dotyczą:

- wyników kontroli terenowo-laboratoryjnej wody dostarczanej ludności do spożycia, stanu sanitarnego urządzeń i artykułów spożywczych oraz stanu sanitarno-porządkowego obiektów kontrolowanych przez służby Państwowej Inspekcji Sanitarnej,
- wyników kontroli Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Białymstoku w zakresie czystości powietrza, wód, gleby oraz ochrony środowiska przed odpadami,
- zachorowań na niektóre choroby (w tym zawodowe) według badań Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Białymstoku.

Dane dotyczące **jakości wody z wodociągów dostarczanej ludności do spożycia** do 2006 r. opracowywane były zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 19 XI 2002 r. w sprawie wymagań dotyczących jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. Nr 203, poz. 1718), natomiast od 2007 r. – podawane są zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 29 III 2007 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. Nr 61, poz. 417). Dane opracowano na podstawie wyników badań terenowo-laboratoryjnych wykonanych przez stacje sanitarno-epidemiologiczne.

Dane dotyczące oceny **stanu sanitarnego obiektów żywnościowo-żywnościowych, obiektów produkcji i obrotu przedmiotami oraz oceny sanitarnej niektórych artykułów spożywczych i przedmiotów użytku** opracowano na podstawie wyników badań laboratoryjnych w oparciu o analizy prowadzone do 2006 r. na mocy ustawy o warunkach zdrowotnych żywności i żywienia z dnia 25 XI 1970 r. (Dz. U. Nr 29, poz. 245) z późniejszymi zmianami oraz z dnia 11 V 2001 r. (Dz. U. Nr 63, poz. 634) z późniejszymi zmianami, natomiast od 2007 r. dane prezentowane są w oparciu o ustawę o bezpieczeństwie żywności i żywienia z dnia 25 VIII 2006 r. (Dz. U. Nr 171, poz. 1225) z późniejszymi zmianami. Ustawa ta określa wymagania i procedury niezbędne dla zapewnienia bezpieczeństwa żywności i żywienia, zgodnie z przepisami rozporządzenia (WE) nr 178/2002 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 28 I 2002 r. ustanawiającego ogólne zasady i wymagania prawa żywnościowego.

Artykuły spożywcze i przedmioty użytku badane są m.in. pod względem: zanieczyszczeń mikrobiologicznych (*Salmonella*, *Listeria*), zawartości metali szkodliwych dla zdrowia, pozostałości pestycydów, zanieczyszczeń azotanami, zanieczyszczeń biologicznych, obecności organizmów GMO, organoleptycznym, znakowania oraz innych parametrów.

Organami urzędowej kontroli żywności w zakresie bezpieczeństwa żywności są:

- organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej,
- organy Inspekcji Weterynaryjnej,
- inne organy w zakresie posiadanych kompetencji.

Do zakresu działania Państwowej Inspekcji Sanitarnej w dziedzinie nadzoru sanitarnego należy kontrola przestrzegania przepisów określających wymagania higieniczne i zdrowotne dotyczące między innymi:

- warunków produkcji, transportu, przechowywania i sprzedaży żywności oraz warunków żywienia zbiorowego,

- nadzoru nad jakością zdrowotną żywności,
- warunków zdrowotnych produkcji i obrotu przedmiotami użytku, materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością.

Służby Inspekcji Weterynaryjnej sprawują nadzór między innymi nad bezpieczeństwem produktów pochodzenia zwierzęcego, w tym nad wymaganiami weterynaryjnymi przy ich produkcji, umieszczaniu na rynku oraz sprzedaży bezpośrednio.

TABL. 1/79/. JAKOŚĆ WODY Z WODOCIĄGÓW DOSTARCZANEJ LUDNOŚCI DO SPOŻYCIA WEDŁUG POWIATÓW

WYSZCZEGÓLNIENIE	% ludności ^a zaopatrywanej w wodę z wodociągów o wydajności w m ³ /dobę					
	poniżej 100	100–1000	1001–10000	10001– –100000	poniżej 100	100–1000
	odpowiadającą wymaganiom				nieodpowiadającą wymaganiom	
OGÓLEM						
2005	85,9	82,0	100,0	–	14,1	18,0
2010	92,8	93,6	100,0	100,0	7,2	6,4
2011	92,5	94,0	100,0	100,0	7,5	6,0
2012	94,8	94,5	100,0	100,0	5,2	5,5
POWIATY						
Augustowski	85,4	93,3	100,0	–	14,6	6,7
Białostocki ^b	100,0	98,3	100,0	100,0	–	1,7
Bielski	–	100,0	100,0	–	–	–
Grajewski	100,0	88,1	100,0	–	–	11,9
Hajnowski	76,0	72,3	100,0	–	24,0	27,7
Kolneński	100,0	100,0	100,0	–	–	–
Łomżyński ^b	100,0	88,8	100,0	–	–	11,2
Moniecki	98,0	97,0	100,0	–	2,0	3,0
Sejneński	–	100,0	–	–	–	–
Siemiatycki	72,3	84,1	100,0	–	27,7	15,9
Sokółski	96,4	100,0	100,0	–	3,6	–
Suwalski ^b	100,0	89,6	100,0	–	–	10,4
Wysokomazowiecki	100,0	97,0	–	–	–	3,0
Zambrowski	100,0	100,0	100,0	–	–	–

^a Według szacunków. ^b Łącznie z miastem na prawach powiatu.

Źródło: dane Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Białymstoku.

TABL. 2/80/. STAN SANITARNY HOTELI WEDŁUG POWIATÓW

WYSZCZEGÓLNIENIE	Miasta			Wieś			
	obiekty w ewidencji (stan w dniu 31 XII)	w tym obiekty skontrolowane		obiekty w ewidencji (stan w dniu 31 XII)	w tym obiekty skontrolowane		
		ogółem	w tym o złym stanie sanitarnym		ogółem	w tym o złym stanie sanitarnym	
WOJEWÓDZTWO	2005	56	56	2	59	58	2
	2010	19	18	2	6	5	–
	2011	20	20	1	7	7	–
	2012	21	21	–	9	9	–
POWIATY							
Augustowski		3	3	–	1	1	–
Białostocki ^a		12	12	–	3	3	–
Bielski		1	1	–	–	–	–
Hajnowski		–	–	–	2	2	–
Kolneński		1	1	–	–	–	–
Łomżyński ^a		1	1	–	1	1	–
Siemiatycki		1	1	–	–	–	–
Suwalski ^a		2	2	–	1	1	–
Zambrowski		–	–	–	1	1	–

^a Łącznie z miastem na prawach powiatu.

Ź r ó d ł o: dane Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Białymstoku.

TABL. 3/81/. STAN SANITARNY BASENÓW KĄPIELOWYCH WEDŁUG POWIATÓW

WYSZCZEGÓLNIENIE	Miasta			Wieś		
	obiekty w ewidencji (stan w dniu 31 XII)	w tym obiekty skontrolowane		obiekty w ewidencji (stan w dniu 31 XII)	obiekty skon- trolowane ^a	
		ogółem	w tym o złym stanie sanitarnym			
WOJEWÓDZTWO	2005	25	25	1	2	2
	2010	27	26	1	–	–
	2011	29	28	1	–	–
	2012	28	27	2	1	1
POWIATY						
Augustowski		3	3	2	–	–
Białostocki ^b		12	11	–	–	–
Bielski		1	1	–	–	–
Hajnowski		1	1	–	–	–
Kolneński		1	1	–	–	–
Łomżyński ^b		2	2	–	–	–
Moniecki		1	1	–	–	–
Siemiatycki		–	–	–	1	1
Sokólski		1	1	–	–	–
Suwalski ^b		4	4	–	–	–
Wysokomazowiecki		1	1	–	–	–
Zambrowski		1	1	–	–	–

^a Wśród obiektów skontrolowanych nie stwierdzono obiektów o złym stanie sanitarnym. ^b Łącznie z miastem na prawach powiatu.

Ź r ó d ł o: dane Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Białymstoku.

TABL. 4/82/. DZIAŁALNOŚĆ KONTROLNA WOJEWÓDZKIEGO INSPEKTORATU OCHRONY ŚRODOWISKA

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012
WYBRANA DZIAŁALNOŚĆ				
Zakłady (podmioty) w ewidencji (stan w dniu 31 XII)	2050	2841	3014	3254
w tym skontrolowane	747	715	709	1262
Przeprowadzone kontrole	881	1493	1656	1672
w tym z pomiarem	229	62	54	84
Przypadki wystąpienia poważnych awarii	1	4	–	–
W ZAKRESIE OCHRONY WÓD				
Monitoring rzek:				
długość odcinków badanych rzek w km	758	.	.	.
stanowiska pomiarowe	80	40	49	45
Monitoring jezior:				
jeziora zbadane	8	13	9	12
stanowiska pomiarowe	50	16	18	18
Monitoring wód podziemnych (stanowiska pomiarowe)	49	–	–	–
Pobrane próbki	4837	4846	6014	4352
w tym w ramach: monitoringu	2139	696	1979	929
kontroli	473	61	57	111
akcji związanych z poważnymi awariami	15	29	64	24
Wykonane oznaczenia	91540	55322	61641	66685
w tym w ramach: monitoringu	46752	14085	22824	30363
kontroli	4031	242	381	725
akcji związanych z poważnymi awariami	97	100	76	99
W ZAKRESIE OCHRONY POWIETRZA				
Monitoring powietrza:				
stanowiska pomiarowe	6	37	38	39
pobrane próbki	8525	7783 ^a	8168 ^a	8699 ^a
wykonane oznaczenia	13087	13464	13405	14747
W ramach kontroli:				
pobrane próbki	246	59 ^a	37 ^a	45 ^a
wykonane oznaczenia	1088	90	110	246
W ZAKRESIE OCHRONY GLEB				
W ramach kontroli:				
pobrane próbki pierwotne	15	5	17	167
wykonane oznaczenia	148	36	95	1604
W ZAKRESIE GOSPODARKI ODPADAMI				
W ramach kontroli:				
pobrane próbki pierwotne	–	–	–	4
wykonane oznaczenia	–	–	–	30

^a Pobrane próbki pierwotne.

Ź r ó d ł o: dane Inspekcji Ochrony Środowiska.

TABL. 5/83/. STAN SANITARNY OBIEKTÓW ŻYWNOŚCIOWO-ŻYWIENIOWYCH, OBIEKTÓW PRODUKCJI I OBROTU PRZEDMIOTAMI

WYSZCZEGÓLNIENIE	Obiekty w ewidencji		Przeprze- rowadzone kontrole	Liczba wydanych decyzji administracyjnych		
	ogółem (stan w dniu 31 XII)	w tym skontrolowane		ogółem	w tym przerwania działalności całego lub części zakładu	
O G Ó Ł E M	2005	8413	8055	16613	4336	25
	2010	9081	8613	13534	2730	53
	2011	9229	8589	13467	2413	53
	2012	9199	8496	15263	2214	26
w tym:						
Wytwórnice lodów		25	25	43	6	–
Automaty do lodów		83	83	123	13	1
Piekarnie		149	147	432	110	–
Ciastkarnie		64	61	168	28	–
Przetwórnice owocowo-warzywne i grzybowe		28	28	53	8	–
Browary i słodownie		2	2	3	–	–
Wytwórnice napojów bezalkoholo- wych i rozlewnie piwa		8	7	23	9	–
Zakłady garmazeryjne		16	16	35	9	1
Zakłady przemysłu zbożowo- -młynarskiego		21	19	31	3	–
Wytwórnice makaronów		4	4	7	–	–
Wytwórnice wyrobów cukierniczych		6	4	7	2	–
Wytwórnice koncentratów spożyw- czych		5	5	18	3	–
Wytwórnice octu, majonezu i musz- tardy		2	2	5	–	–
Inne wytwórnice żywności		81	50	81	10	–
Sklepy spożywcze		3825	3702	7762	1117	2
Magazyny hurtowe		286	282	579	57	2
Inne obiekty obrotu żywnością		533	325	491	19	–
Zakłady żywienia zbiorowego otwarte		1725	1662	2881	546	15
w tym zakłady małej gastronomii		853	803	1197	161	5
Zakłady żywienia zbiorowego zamknięte		956	935	1205	190	1
Wytwórnice materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością		21	21	25	4	–
Miejsca obrotu materiałami i wyro- bami przeznaczonymi do kon- taktu z żywnością		134	109	158	9	–

Ź r ó d ł o: dane Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Białymstoku.

TABL. 6/84/. OCENA SANITARNA NIEKTÓRYCH ARTYKUŁÓW SPOŻYWCZYCH I PRZEDMIOTÓW UŻYTKU

WYSZCZEGÓLNIENIE	Próby zbadane	W tym zdyskwalifikowane – w % prób zbadanych				
		ogółem	z ogółem – według przyczyn dyskwalifikowania			
			mikrobiologiczne	w kierunku znakowania	organo-leptyczne	
OGÓŁEM	2005	3966	5,1	3,1	1,3	0,4
	2010	3010	5,6	3,5	0,9	0,4
	2011	2938	3,1	1,6	0,8	0,5
	2012	2951	6,1	3,9	1,2	0,7
w tym:						
Mięso, podroby i przetwory mięsne	128	3,9	3,9	–	–	
Drób, podroby i produkty drobiarskie, jaja i ich przetwory	113	9,7	–	0,9	8,8	
Ryby, owoce morza i ich przetwory	59	–	–	–	–	
Mleko i przetwory mleczne	425	7,1	6,8	0,2	–	
Ziarno zbóż i przetwory zbożowo-mączne	211	–	–	–	–	
Wyroby cukiernicze i ciastkarskie	372	3,0	–	2,2	0,8	
Warzywa, w tym strączkowe	116	–	–	–	–	
Owoce	94	5,3	–	4,3	1,1	
Grzyby	84	13,1	–	6,0	7,1	
Wody mineralne i napoje bezalkoholowe	75	18,7	13,3	5,3	–	
Tłuszcze roślinne	30	3,3	–	–	–	
Koncentraty spożywcze	38	–	–	–	–	
Majonezy, musztardy, sosy	11	–	–	–	–	
Zioła, przyprawy	68	4,4	–	4,4	–	
Wyroby garmażeryjne i kulinarne	104	–	–	–	–	
Środki spożywcze specjalnego przeznaczenia żywieniowego	220	1,4	–	1,4	–	
Materiały i wyroby do kontaktu z żywnością	55	7,3	–	1,8	1,8	

Ź r ó ł o: dane Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Białymstoku.

TABL. 7/85/. ZACHOROWANIA NA NIEKTÓRE CHOROBY ZAKAŻNE I ZATRUCIA

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	2005	2010	2011	2012
	w liczbach bezwzględnych				na 100 tysięcy ludności			
Salmonellozy	562	464	248	403	46,8	39,0	20,6	33,6
Czerwonka bakteryjna	–	1	–	–	–	0,1	–	–
Inne bakteryjne zatrucia pokarmowe	321	70	35	44	26,7	5,9	2,9	3,7
Łonnica (szkarlatyna)	180	222	414	521	15,0	18,7	34,4	43,5
Zapalenie opon mózgowych	170	97	73	73	14,2	8,2	6,1	6,1
Różyczka	193	91	91	74	16,1	7,7	7,6	6,2
Wirusowe zapalenie wątroby	75	75	281	226	6,2	6,3	23,4	18,9
Nagminne zapalenie przyusznicy (świnka)	951	96	82	84	79,2	8,1	6,8	7,0
Grypa ^a	6995	18171	32813	36316	582,4	1528,0	2729,9	3029,6
Zatrucia pestycydami	3	–	–	1	0,2	–	–	0,1
Borelioza z Lyme	761	904	910	976	63,4	75,1	75,7	81,4
Kleszczowe zapalenie mózgu	94	137	89	105	7,8	11,4	7,4	8,8
Krztusiec	173	271	139	407	14,4	22,5	11,6	34,0
Ospa wietrzna	5027	3768	5175	4908	418,6	312,9	430,5	409,4

^a Zachorowania i podejrzenia.

Źródło: dane Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Białymstoku.

TABL. 8/86/. ZACHOROWANIA NA CHOROBY ZAWODOWE

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2011	2012	2010	2011	2012
	w liczbach bezwzględnych			w odsetkach		
OGÓŁEM	112	119	129	100,0	100,0	100,0
w tym:						
Astma oskrzelowa	2	1	2	1,8	0,8	1,6
Alergiczny nieżyt nosa	1	1	2	0,9	0,8	1,6
Przewlekłe choroby narządu głosu	7	2	1	6,3	1,7	0,8
Przewlekłe choroby obwodowego układu nerwowego wywołane sposobem wykonywania pracy	2	2	2	1,8	1,7	1,6
Choroby zakaźne lub pasożytnicze	97	109	112	86,6	91,6	86,8

Źródło: dane Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Białymstoku.

DZIAŁ VIII. EKONOMICZNE ASPEKTY OCHRONY ŚRODOWISKA

Uwagi metodyczne

W dziale wyodrębniono informacje o zakresie i formach funkcjonowania oraz skuteczności ekonomicznych narzędzi i środków w przedsięwzięciach na rzecz ochrony środowiska i gospodarki wodnej.

Całkowite nakłady na ochronę środowiska stanowią sumę nakładów na środki trwale służące ochronie środowiska i kosztów bieżących.

Dane o **nakładach i efektach rzeczowych inwestycji ochrony środowiska** prezentuje się zgodnie z **Polską Klasyfikacją Statystyczną Dotyczącą Działalności i Urzędzeń Związanych z Ochroną Środowiska** wprowadzoną rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 2 III 1999 r. (Dz. U. Nr 25, poz. 218). Klasyfikacja ta opracowana została na podstawie Międzynarodowej Standardowej Statystycznej Klasyfikacji EKG/ONZ Dotyczącej Działalności i Urzędzeń Związanych z Ochroną Środowiska oraz Europejskiego Systemu Zbierania Informacji Ekonomicznych Dotyczących Środowiska (SERIEE) wdrażanego przez Unię Europejską.

Wyróżniono 9 dziedzin ochrony środowiska:

1. Ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu.
2. Gospodarka ściekowa i ochrona wód.
3. Gospodarka odpadami.
4. Ochrona i przywrócenie wartości użytkowej gleb, ochrona wód podziemnych i powierzchniowych.
5. Ochrona różnorodności biologicznej i krajobrazu.
6. Zmniejszenie hałasu i wibracji.
7. Ochrona przed promieniowaniem jonizującym.
8. Działalność badawczo-rozwojowa.
9. Pozostała działalność związana z ochroną środowiska.

Nakłady inwestycyjne są to nakłady finansowe lub rzeczowe, których celem jest stworzenie nowych środków trwałych lub ulepszenie (przebudowa, rozbudowa, rekonstrukcja, adaptacja lub modernizacja) istniejących obiektów majątku trwałego, a także nakłady na tzw. pierwsze wyposażenie inwestycji.

Dane o **nakładach na środki trwale służące ochronie środowiska i gospodarce wodnej** dotyczą: osób prawnych i jednostek organizacyjnych nieposiadających osobowości prawnej oraz osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą, w których liczba pracujących przekracza 9 osób (z wyjątkiem gospodarstw indywidualnych w rolnictwie oraz osób fizycznych i spółek cywilnych osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w oparciu o księgi przychodów i rozchodów), a także jednostek budżetowych prowadzących działalność zaklasyfikowaną według Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD 2007) do sekcji: D – wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych, E – dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją, F – budownictwo, H – transport i gospodarka magazynowa, jak również zarządy melioracji i urzędzeń wodnych niezależnie od prowadzonej działalności oraz gmin i spółek wodno-ściekowych bez względu na liczbę zatrudnionych.

Do **inwestycji związanych z ochroną powietrza atmosferycznego i klimatu** zalicza się instalacje urządzeń oczyszczających i dezodorujących (odpylających, redukujących, unieszkodliwiających i neutralizujących zanieczyszczenia gazowe) oraz instalacje z zastosowaniem reakcji przemian chemicznych do substancji mniej uciążliwych dla środowiska wraz z kompletnym wyposażeniem i zespołem koniecznych urządzeń pomocniczych zapewniających prawidłową eksploatację instalacji oraz urządzenia i aparaturę zapewniające zmniejszenie ilości bądź stężeń powstających lub emitowanych zanieczyszczeń, zadania związane z wyposa-

zeniem w aparaturę kontrolno-pomiarową zanieczyszczeń powietrza. Ponadto zaliczono tu również: nowe techniki i technologie spalania paliw, modernizację kotłowni i ciepłowni w celu ograniczenia zanieczyszczeń wydalanych do powietrza powstających w procesie spalania, niekonwencjonalne źródła energii (np. elektrownie wiatrowe, wykorzystanie wód geotermicznych), dostosowanie silników spalinowych do paliwa gazowego, a także budowę zespołu hydrokrakingu.

W inwestycjach tych nie ujmuje się urządzeń redukujących zanieczyszczenia, a stanowiących integralną część procesu technologicznego zapewniającą odpowiednią jakość surowców i półproduktów dla kolejnych etapów produkcji. Dotyczy to również instalowania wszelkiego rodzaju urządzeń pomocniczych niezbędnych ze względów technologicznych czy naukowych zakładu produkcyjnego.

Do **inwestycji związanych z gospodarką ściekową i ochroną wód** zalicza się urządzenia do unieszkodliwiania i oczyszczania ścieków przemysłowych, komunalnych, wód (ścieków) opadowych oraz zanieczyszczonych wód kopalnianych odprowadzanych bezpośrednio do wód powierzchniowych lub do ziemi. Obejmują one oczyszczalnie ścieków lub ich elementy według technologii oczyszczania (mechaniczne, chemiczne, biologiczne i o podwyższonym usuwaniu biogenów, a także oczyszczalnie indywidualne przydomowe i inwestycje związane ze wstępnym oczyszczaniem ścieków), urządzenia do gospodarczego wykorzystania ścieków, utylizacji, gromadzenia i transportu wód zasolonych, gromadzenia ścieków, jak również wyposażanie oczyszczalni ścieków w urządzenia i aparaturę kontrolno-pomiarową w przypadkach, gdy nie są one ujęte w kosztach budowy oczyszczalni ścieków. Zakres danych obejmuje także: budowę kanalizacji sanitarnej odprowadzającej ścieki oraz wody opadowe, urządzenia do przeróbki i zagospodarowania osadów z oczyszczalni ścieków, systemy obiegowego zasilania wodą, zabezpieczenia przed przenikaniem do rzek, mórz oraz innych akwenów zanieczyszczeń powstających przy transporcie wodnym, tworzenie stref ochrony źródeł i ujęć wody.

Do **inwestycji związanych z gospodarką odpadami, ochroną i przywróceniem wartości użytkowej gleb, ochroną wód podziemnych i powierzchniowych** zalicza się:

- działania związane z zapobieganiem zanieczyszczeniom poprzez modyfikowanie procesów technologicznych, w tym nowe techniki i technologie mało- i bezodpadowe,
- zbieranie, w tym selektywne, odpadów i ich transport,
- działania związane z recyklingiem odpadów,
- urządzenia do przeróbki i zagospodarowania osadów z oczyszczalni ścieków,
- gospodarcze wykorzystanie odpadów, tj. urządzenia oraz metody i sposoby, w wyniku których następuje wyraźna redukcja ilościowa odpadów wytwarzanych bądź nagromadzonych na składowiskach, np. wykorzystanie odpadów do budowy nasypów drogowych, kolejowych, do podszadania wyrobisk kopalnianych oraz wykorzystanie i przeróbkę odpadów przez zakłady przemysłowe,
- unieszkodliwianie odpadów, tj. metody i sposoby, w wyniku których następuje redukcja szkodliwości odpadów dla środowiska, czyli zmniejszenie ładunku zanieczyszczeń wprowadzanych z odpadami do powierzchniowych warstw ziemi, w tym budowę i urządzenie składowisk oraz stawów osadowych dla odpadów w powierzchniowych warstwach ziemi, urządzenie stref ochronnych wokół składowisk, zabiegi zabezpieczające przed pyleniem składowisk,
- rekultywację składowisk odpadów, hałd i stawów osadowych oraz innych terenów zdewastowanych i zdegradowanych obejmującą etap zakończonej rekultywacji biologicznej bądź przekazanie zreaktywowanej powierzchni do zagospodarowania,
- przedsięwzięcia związane z zapobieganiem degradacji i dewastacji gleby, działania związane z tarasowaniem i wyrównywaniem nierówności gleby, prowadzenie przeciwoerozyjnych nasadzeń oraz usuwanie skutków erozji,

- budowę, utrzymanie i obsługę urządzeń służących do neutralizacji zanieczyszczeń (skażeń) gleby, oczyszczania wód podziemnych, a także zapobieganie infiltracji (przenikaniu) zanieczyszczeń do gleby i wód podziemnych,
- wyposażenie w aparaturę kontrolno-pomiarową w zakresie gospodarki odpadami, ochrony gleby, wód podziemnych i powierzchniowych.

Do **inwestycji związanych z ochroną różnorodności biologicznej i krajobrazu** zalicza się:

- ochronę i odbudowę gatunków i siedlisk – rodzaje działalności związane z ochroną ekosystemów i siedlisk istotnych dla utrzymania gatunków zwierząt i roślin, a także ochrona wartości estetycznych krajobrazu oraz prawnie chronionych obiektów przyrodniczych,
- ochronę naturalnego i półnaturalnego krajobrazu – każda działalność związana z ochroną lasów i zadrzewień jako naturalnych elementów środowiska, obejmująca m.in. działania mające na celu zapobieganie pożarom na obszarach leśnych.

Do **inwestycji związanych ze zmniejszeniem hałasu i wibracji** zalicza się:

- urządzenia lub zakup wyposażenia, przy pomocy których uzyskuje się ogólne zmniejszenie poziomu hałasu w okolicy źródła i u „odbiorcy”,
- budowę urządzeń antyhałasowych (ekranów, barier, wałów, żywopłotów i okien dźwiękoszczelnych itp.) zmniejszających uciążliwość hałasu drogowego, szynowego, a także powodowanego ruchem lotniczym,
- urządzenia i zakup przyrządów do pomiaru natężenia hałasu i wibracji (wyłączając zadania związane z bhp, tj. zmniejszenie hałasu na stanowiskach pracy).

W każdym z wyżej wymienionych kierunków inwestowania uwzględniono również **nakłady na budowę poszczególnych podsystemów monitoringowych** polegających na budowie sieci stacji kontrolno-pomiarowych i stanowisk pomiarowych szczebla krajowego, regionalnego i lokalnego dla potrzeb Państwowego Monitoringu Środowiska, a także **nakłady na prowadzenie prac badawczo-rozwojowych i wdrożeniowych oraz na szkolenia**.

Do **inwestycji związanych z gospodarką wodną** zalicza się:

- budowę ujęć służących do poboru wody: powierzchniowej, podziemnej i kopalnianej (również w energetyce zawodowej), łącznie z urządzeniami uzdatniającymi oraz wodną siecią magistralną i rozdzielczą (ujęcia, studnie, stacje uzdatniania, filtry, stacje pomp, doprowadzenie sieci wodociągowej – bez przyłączy do budynków i gospodarstw), budowę laboratoriów kontroli jakości wody, w tym automatycznych stacji pomiaru jakości wody,
- budowę: zbiorników retencyjnych (poza zbiornikami przeciwpożarowymi i wyrównania dobowego), stopni wodnych, żeglugowych i energetycznych oraz śluz i jazów,
- regulację rzek i zabudowę potoków,
- budowę obwałowań przeciwpowodziowych,
- budowę stacji pomp na zawałach i obszarach depresyjnych.

Przedsięwzięcia „**końca rury**” – nieingerujące w proces produkcyjny (produkcja może być prowadzona bez tej inwestycji), lecz redukujące lub unieszkodliwiające zanieczyszczenia powstałe w procesie produkcji – zgodnie z metodologią zalecaną przez Urząd Statystyczny Unii Europejskiej EUROSTAT – w całości zaliczane są do nakładów na ochronę środowiska.

Przez przedsięwzięcia „**zintegrowane**” **zapobiegające zanieczyszczeniom** należy rozumieć działania prowadzące do zmniejszenia ilości wytwarzanych zanieczyszczeń poprzez modyfikację procesów technologicznych (wymiana lub modernizacja linii produkcyjnej, zakup dodatkowych urządzeń), dzięki czemu produkcja staje się bardziej czysta i przyjazna środowisku. Jeżeli wprowadzany jest nowy proces technologicz-

ny, nakłady służące ochronie środowiska obejmują nakłady przewyższające te, które byłyby poniesione na wyposażenie tańsze i sprawne, ale zapewniające produkcję mniej przyjazną środowisku. W przypadku, gdy modernizowany jest zakład już istniejący, nakłady inwestycyjne służące ochronie środowiska są równe całkowitym nakładom poniesionym na dostosowanie do wymagań środowiska.

Oplaty za korzystanie ze środowiska i wprowadzanie w nim zmian są to kwoty pieniężne pobierane za emisję zanieczyszczeń powietrza, składowanie odpadów, usuwanie drzew lub krzewów oraz za pobór i korzystanie z wód, z urządzeń wodnych i wprowadzanie ścieków do wód lub ziemi, a także za wydobywanie materiałów z wód stanowiących własność Państwa.

Kary za naruszenie wymagań w zakresie ochrony środowiska są to kwoty pieniężne wymierzone za wprowadzanie do środowiska zanieczyszczeń przekraczających dopuszczalne normy i za wprowadzanie zmian w środowisku.

Fundusze ekologiczne są to fundusze tworzone z opłat za korzystanie ze środowiska i wprowadzanie w nim zmian, w tym za pobór i korzystanie z wód i wprowadzanie ścieków do wód i ziemi, opłat eksploatacyjnych i koncesyjnych wynikających z ustawy prawo geologiczne i górnicze oraz z opłat za wyłączenie gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne, a także z kar za naruszenie wymagań w zakresie ochrony środowiska, wydobywanie kopalin bez wymaganej koncesji lub z rażącym naruszeniem jej warunków – art. 128 prawa geologicznego i górniczego oraz innych wpływów (m.in. za żeglugę i spław oraz wydobywanie kruszywa i piasku z wód, zwrotów środków niewykorzystanych w ustalonym czasie, z prowadzonych operacji finansowych, oprocentowania pożyczek, rachunków bankowych, uzyskanych pożyczek). Środki funduszy przeznaczone są na finansowanie w całości lub części działalności związanej z ochroną środowiska i gospodarką wodną.

Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz wojewódzkie fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej zostały utworzone z dniem 1 VII 1989 r. na mocy ustawy z dnia 27 IV 1989 r. „o zmianie ustawy o ochronie i kształtowaniu środowiska” i ustawy „Prawo wodne” (Dz. U. Nr 26, poz. 139). Ponadto od połowy 1993 r. utworzono **gminne fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej**, a równocześnie z wdrożeniem ustawy reformującej administrację publiczną (Dz. U. 1998 Nr 133, poz. 872) utworzono **powiatowe fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej**. Przepisy prawne dotyczące funkcjonowania gminnych oraz powiatowych funduszy ochrony środowiska obowiązywały do 31 grudnia 2009 r. Z dniem 1 stycznia 2010 r. powiatowe oraz gminne fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej uległy likwidacji. Zgodnie z ustawą z dnia 20 listopada 2009 r. o zmianie ustawy – Prawo ochrony środowiska oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 215, poz. 1664), wpływy z tytułu opłat i kar stanowią przychody Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej oraz dochody budżetów powiatów i budżetów gmin.

Fundusz Ochrony Gruntów Rolnych został utworzony na podstawie ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych z dnia 26 III 1982 r. (Dz. U. Nr 11, poz. 79) i utrzymany mocą nowej ustawy z dnia 3 II 1995 r. (tekst jednolity Dz. U. 2004 Nr 121, poz. 1266, z późniejszymi zmianami). Zgodnie z ustawą z dnia 27 sierpnia 2009 r. – Przepisy wprowadzające ustawę o finansach publicznych (Dz. U. Nr 157, poz. 1241), z dniem 31 grudnia 2010 r. Fundusz Ochrony Gruntów Rolnych (centralny i terenowe) został zlikwidowany. Po tym terminie nieściągnięte należności i nieregulowane zobowiązania przejęły jednostki samorządu terytorialnego, które realizowały wyodrębnione zadania poprzez fundusze celowe. Środki pieniężne zlikwidowanego Funduszu Ochrony Gruntów Rolnych stały się dochodami budżetów odpowiednich jednostek samorządu terytorialnego.

TABL. 1/87/. NAKŁADY NA ŚRODKI TRWAŁE SŁUŻĄCE OCHRONIE ŚRODOWISKA I GOSPODARCE WODNEJ (ceny bieżące)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	
	w tysiącach złotych				w odsetkach
OCHRONA ŚRODOWISKA					
OGÓŁEM	98933,3	257382,5	245991,5	309594,1	100,0
na 1 mieszkańca w zł	82	214	205	258	x
w % nakładów inwestycyjnych na gospodarkę narodową	3,0	5,1	3,8	5,6	x
Ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu	12676,2	19916,7	14196,9	112917,3	36,5
w tym:					
zapobieganie zanieczyszczeniom ^a w zakresie ochrony powietrza	3926,6	19581,7	13798,7	112917,3	36,5
w tym nowe techniki i technologie spalania paliw	3870,1	14478,1	11762,9	112056,3	36,2
redukcja zanieczyszczeń	8221,2	335,0	398,2	–	–
w tym pyłowych	7696,7	235,0	398,2	–	–
Gospodarka ściekowa i ochrona wód	55722,1	168624,2	202694,7	144415,6	46,6
w tym:					
oczyszczanie ścieków	10820,9	24780,6	45704,1	47415,1	15,3
w tym komunalnych	6474,3	18297,6	24433,7	11132,4	3,6
sieć kanalizacyjna odprowadzająca ścieki	33535,6	97296,3	118933,2	57095,7	18,4
sieć kanalizacyjna odprowadzająca wody (ścieki) opadowe	11180,5	46547,3	38057,4	39904,8	12,9
Gospodarka odpadami	6688,4	49327,7	17116,4	26002,9	8,4
w tym:					
zbieranie odpadów i ich transport	1779,2	3054,3	–	–	–
unieszkodliwianie i usuwanie odpadów niebezpiecznych	–	–	–	8537,1	2,8
unieszkodliwianie i usuwanie odpadów innych niż niebezpieczne	4687,7	43648,3	13484,8	10906,0	3,5
w tym: składowanie odpadów komunalnych	4687,7	32832,3	13244,6	702,0	0,2
kompostowanie	–	10773,0	–	2000,0	0,6
Ochrona i przywrócenie wartości użytkowej gleb, ochrona wód podziemnych i powierzchniowych	643,7	620,6	1268,0	242,8	0,1
Zmniejszenie hałasu i wibracji	–	7,5	73,6	40,3	0,0
Działalność badawczo-rozwojowa	253,7	–	–	–	–
Pozostała działalność związana z ochroną środowiska	22949,2	18885,8	10641,9	25975,2	8,4
GOSPODARKA WODNA					
OGÓŁEM	41873,7	118033,0	76529,1	45307,8	100,0
na 1 mieszkańca w zł	35	98	64	38	x
w % nakładów inwestycyjnych na gospodarkę narodową	1,3	2,3	1,2	0,8	x
w tym:					
Ujęcia i doprowadzenia wody	32948,0	72321,1	46251,5	29550,1	65,2
Budowa i modernizacja stacji uzdatniania wody	8206,9	38721,2	19110,6	8516,9	18,8
Zbiorniki wodne	136,1	2441,0	2345,1	4554,0	10,1
Regulacja i zabudowa rzek i potoków	579,4	4405,0	7341,9	644,4	1,4

^a Poprzez modyfikację procesów technologicznych i zwiększenie efektywności wykorzystania energii.

TABL. 2/88/. NAKŁADY NA ŚRODKI TRWAŁE SŁUŻĄCE OCHRONIE ŚRODOWISKA WEDŁUG

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	Środ		
			własne	z bud	
				centralnego	województwa
w tysiącach					
1	OGÓŁEM 2005	98933,3	41652,1	1000,8	28,0
2 2010	257382,5	117638,8	1683,1	4575,7
3 2011	245991,5	86932,1	3342,2	–
4 2012	309594,1	177698,0	9674,1	1977,9
5	Ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu	112917,3	99536,5	–	–
6	w tym zapobieganie zanieczyszczeniom ^a w zakresie ochrony powietrza	112917,3	99536,5	–	–
7	w tym nowe techniki i technologie spalania paliw – modernizacja kotłowni i ciepłowni	112056,3	99079,5	–	–
8	Gospodarka ściekowa i ochrona wód	144415,6	64316,4	95,9	97,9
	w tym:				
9	sieć kanalizacyjna odprowadzająca ścieki	57095,7	26572,5	–	–
10	sieć kanalizacyjna odprowadzająca wody (ścieki) opadowe	39904,8	16655,4	95,9	97,9
11	oczyszczanie ścieków	47415,1	21088,5	–	–
	w tym:				
12	przemysłowych	24654,1	13219,4	–	–
13	komunalnych	11132,4	3519,9	–	–
14	przyzagrodowych (przydomowych)	11029,6	3750,2	–	–
15	Gospodarka odpadami	26002,9	6781,8	–	1000,0
16	w tym unieszkodliwianie i usuwanie odpadów innych niż niebezpieczne	10906,0	4111,0	–	–
17	w tym składowanie odpadów komunalnych	702,0	222,0	–	–
18	Ochrona i przywrócenie wartości użytkowej gleb, ochrona wód podziemnych i powierzchniowych	242,8	189,3	–	–
19	Pozostała działalność związana z ochroną środowiska ^b	26015,5	6874,0	9578,2	880,0

^a Poprzez modyfikację procesów technologicznych i zwiększenie efektywności wykorzystania energii. ^b Łącznie

ŹRÓDEŁ FINANSOWANIA ORAZ KIERUNKÓW INWESTOWANIA (ceny bieżące)

ki		z zagranicy	Fundusze ekologiczne (pożyczki, kredyty i dotacje)	Kredyty i pożyczki krajowe (w tym bankowe)	Inne środki (w tym nakłady niesfinansowane)	Lp.
żetu						
powiatu	gminy					
złoty						
43,0	859,5	13238,9	13943,2	23879,8	4288,0	1
110,8	1446,7	63660,8	41024,9	22474,9	4766,8	2
779,5	1462,0	86098,7	47400,1	12747,8	7229,1	3
284,0	816,1	71829,6	38669,5	7085,3	1559,6	4
92,0	–	11245,5	792,0	1251,3	–	5
92,0	–	11245,5	792,0	1251,3	–	6
77,0	–	10856,5	792,0	1251,3	–	7
–	788,1	43584,3	33455,3	1689,9	387,8	8
–	–	13279,2	17134,0	110,0	–	9
–	510,1	21678,1	–	829,9	37,5	10
–	278,0	8627,0	16321,3	750,0	350,3	11
–	–	–	11434,7	–	–	12
–	–	5012,5	1850,0	750,0	–	13
–	278,0	3614,5	3036,6	–	350,3	14
–	–	15225,3	480,0	1344,0	1171,8	15
–	–	4474,0	480,0	1344,0	497,0	16
–	–	–	480,0	–	–	17
–	28,0	–	25,5	–	–	18
192,0	–	1774,5	3916,7	2800,1	–	19

z nakładami na zmniejszenie hałasu i wibracji.

TABL. 3/89/. NAKŁADY NA ŚRODKI TRWAŁE SŁUŻĄCE OCHRONIE ŚRODOWISKA WEDŁUG ŹRÓDEŁ FINANSOWANIA ORAZ POWIATÓW W 2012 R. (dok.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	Środki						Fundusze ekologiczne (pożyczki, kredyty i dotacje)	Kredyty i pożyczki krajowe (w tym bankowe)	Inne środki (w tym nakłady niesfinansowane)
		własne	z budżetu				z zagranicy			
			centralnego	wojewódz-twa	powia-tu	gminy				
w tysiącach złotych										
MIASTA NA PRAWACH POWIATU										
Białystok	154727,5	116313,5	4440,2	1000,0	–	–	30322,0	–	2651,8	–
Łomża	14458,5	7232,0	–	880,0	–	–	2825,5	2670,0	851,0	–
Suwałki	5422,9	1521,0	2817,1	–	–	–	410,0	–	–	674,8

TABL. 4/90/. NAKŁADY NA ŚRODKI TRWAŁE SŁUŻĄCE OCHRONIE ŚRODOWISKA WEDŁUG KIERUNKÓW INWESTOWANIA ORAZ POWIATÓW I GMIN W 2012 R. (ceny bieżące)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	Ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu	Gospodarka ściekowa i ochrona wód	Gospodarka odpadami	Ochrona i przywrócenie wartości użytkowej gleb, ochrona wód podziemnych i powierzchniowych	Pozostała działalność związana z ochroną środowiska ^a
W O J E W Ó D Z T W O	309594,1	112917,3	144415,6	26002,9	242,8	26015,5
miasta	250998,5	112917,3	100431,3	12217,5	242,8	25189,6
wieś	58595,6	–	43984,3	13785,4	–	825,9
POWIAT AUGUSTOWSKI	9077,5	–	7859,5	–	–	1218,0
miasta	1682,4	–	464,4	–	–	1218,0
wieś	7395,1	–	7395,1	–	–	–
Gmina miejska						
Augustów	1682,4	–	464,4	–	–	1218,0
Gminy wiejskie						
Augustów	3867,3	–	3867,3	–	–	–
Nowinka	3527,8	–	3527,8	–	–	–

^a Łącznie z nakładami na zmniejszenie hałasu i wibracji.

TABL. 4/90/. NAKŁADY NA ŚRODKI TRWAŁE SŁUŻĄCE OCHRONIE ŚRODOWISKA WEDŁUG KIERUNKÓW INWESTOWANIA ORAZ POWIATÓW I GMIN W 2012 R. (cd.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	Ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu	Gospodarka ściekowa i ochrona wód	Gospodarka odpadami	Ochrona i przywrócenie wartości użytkowej gleb, ochrona wód podziemnych i powierzchniowych	Pozostała działalność związana z ochroną środowiska ^a
POWIAT BIAŁOSTOCKI	14108,5	–	13396,0	702,0	10,5	–
miasta	3016,1	–	3005,6	–	10,5	–
wieś	11092,4	–	10390,4	702,0	–	–
Gminy miejsko-wiejskie						
Choroszcz – wieś	72,2	–	72,2	–	–	–
Czarna Białostocka	846,1	–	846,1	–	–	–
miasto	709,8	–	709,8	–	–	–
wieś	136,3	–	136,3	–	–	–
Łapy – miasto	156,0	–	145,5	–	10,5	–
Michałowice	2258,2	–	1556,2	702,0	–	–
miasto	1556,2	–	1556,2	–	–	–
wieś	702,0	–	–	702,0	–	–
Supraśl – wieś	392,4	–	392,4	–	–	–
Surz – miasto	326,0	–	326,0	–	–	–
Tykocin – wieś	1471,3	–	1471,3	–	–	–
Wasilków	5005,5	–	5005,5	–	–	–
miasto	268,1	–	268,1	–	–	–
wieś	4737,4	–	4737,4	–	–	–
Zabłudów – wieś	116,6	–	116,6	–	–	–
Gminy wiejskie						
Dobrzyniewo Duże	746,8	–	746,8	–	–	–
Gródek	126,0	–	126,0	–	–	–
Juchnowiec Kościelny	2373,2	–	2373,2	–	–	–
Poświętne	52,0	–	52,0	–	–	–
Turośl Kościelna	166,2	–	166,2	–	–	–
POWIAT BIELSKI	10829,5	4881,5	5755,0	193,0	–	–
miasta	10574,5	4881,5	5693,0	–	–	–
wieś	255,0	–	62,0	193,0	–	–
Gmina miejska						
Bielsk Podlaski	10574,5	4881,5	5693,0	–	–	–
Gminy wiejskie						
Rudka	193,0	–	–	193,0	–	–
Wyszki	62,0	–	62,0	–	–	–

^a Łącznie z nakładami na zmniejszenie hałasu i wibracji.

TABL. 4/90/. NAKŁADY NA ŚRODKI TRWAŁE SŁUŻĄCE OCHRONIE ŚRODOWISKA WEDŁUG KIERUNKÓW INWESTOWANIA ORAZ POWIATÓW I GMIN W 2012 R. (cd.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	Ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu	Gospodarka ściekowa i ochrona wód	Gospodarka odpadami	Ochrona i przywrócenie wartości użytkowej gleb, ochrona wód podziemnych i powierzchniowych	Pozostała działalność związana z ochroną środowiska ^a
POWIAT GRAJEWSKI	17426,1	5868,0	404,0	9131,0	73,3	1949,8
miasta	8252,1	5868,0	361,0	–	73,3	1949,8
wieś	9174,0	–	43,0	9131,0	–	–
Gmina miejska						
Grajewo	8050,1	5868,0	232,3	–	–	1949,8
Gminy miejsko-wiejskie						
Rajgród – miasto	53,5	–	–	–	53,5	–
Szczuczyn – miasto	148,5	–	128,7	–	19,8	–
Gminy wiejskie						
Grajewo	9131,0	–	–	9131,0	–	–
Radziłów	43,0	–	43,0	–	–	–
POWIAT HAJNOWSKI	4493,3	–	3981,7	–	–	511,6
miasta	2211,5	–	2211,5	–	–	–
wieś	2281,8	–	1770,2	–	–	511,6
Gmina miejska						
Hajnówka	2211,5	–	2211,5	–	–	–
Gminy wiejskie						
Białowieża	40,0	–	40,0	–	–	–
Czyże	1480,0	–	1480,0	–	–	–
Hajnówka	157,2	–	157,2	–	–	–
Narewka	604,6	–	93,0	–	–	511,6
POWIAT KOLNEŃSKI	8543,9	–	7193,1	–	–	1350,8
miasta	8093,9	–	6743,1	–	–	1350,8
wieś	450,0	–	450,0	–	–	–
Gmina miejska						
Kolno	8093,9	–	6743,1	–	–	1350,8
Gmina wiejska						
Grabowo	450,0	–	450,0	–	–	–
POWIAT ŁOMŻYŃSKI	4624,8	–	4624,8	–	–	–
wieś	4624,8	–	4624,8	–	–	–

^a Łącznie z nakładami na zmniejszenie hałasu i wibracji.

TABL. 4/90/ NAKŁADY NA ŚRODKI TRWAŁE SŁUŻĄCE OCHRONIE ŚRODOWISKA WEDŁUG KIERUNKÓW INWESTOWANIA ORAZ POWIATÓW I GMIN W 2012 R. (cd.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	Ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu	Gospodarka ściekowa i ochrona wód	Gospodarka odpadami	Ochrona i przywrócenie wartości użytkowej gleb, ochrona wód podziemnych i powierzchniowych	Pozostała działalność związana z ochroną środowiska ^a
POWIAT ŁOMŻYŃSKI (dok.)						
Gminy wiejskie						
Piątnica	4097,8	–	4097,8	–	–	–
Wizna	527,0	–	527,0	–	–	–
POWIAT MONIECKI	4124,7	–	363,6	2904,0	–	857,1
miasta	546,3	–	3,5	–	–	542,8
wieś	3578,4	–	360,1	2904,0	–	314,3
Gminy miejsko-wiejskie						
Knyszyn	319,2	–	3,5	–	–	315,7
miasto	4,9	–	3,5	–	–	1,4
wieś	314,3	–	–	–	–	314,3
Mońki – miasto	541,4	–	–	–	–	541,4
Gminy wiejskie						
Jaświły	2904,0	–	–	2904,0	–	–
Krypno	360,1	–	360,1	–	–	–
POWIAT SEJNEŃSKI	3711,0	925,0	1942,0	–	25,0	819,0
miasta	1769,0	925,0	–	–	25,0	819,0
wieś	1942,0	–	1942,0	–	–	–
Gmina miejska						
Sejny – miasto	1769,0	925,0	–	–	25,0	819,0
Gmina wiejska						
Giby	1942,0	–	1942,0	–	–	–
POWIAT SIEMIATYCKI	8461,4	–	8461,4	–	–	–
miasta	8461,4	–	8461,4	–	–	–
Gmina miejska						
Siemiatycze	5079,4	–	5079,4	–	–	–
Gmina miejsko-wiejska						
Drohiczyn – miasto	3382,0	–	3382,0	–	–	–

^a Łącznie z nakładami na zmniejszenie hałasu i wibracji.

TABL. 4/90/. NAKŁADY NA ŚRODKI TRWAŁE SŁUŻĄCE OCHRONIE ŚRODOWISKA WEDŁUG KIERUNKÓW INWESTOWANIA ORAZ POWIATÓW I GMIN W 2012 R. (cd.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	Ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu	Gospodarka ściekowa i ochrona wód	Gospodarka odpadami	Ochrona i przywrócenie wartości użytkowej gleb, ochrona wód podziemnych i powierzchniowych	Pozostała działalność związana z ochroną środowiska ^a
POWIAT SOKÓLSKI	4517,3	40,0	4331,1	146,2	–	–
miasta	2499,2	40,0	2459,2	–	–	–
wieś	2018,1	–	1871,9	146,2	–	–
Gminy miejsko-wiejskie						
Dąbrowa Białostocka – miasto	492,0	40,0	452,0	–	–	–
Krynki – miasto	1338,0	–	1338,0	–	–	–
Sokolka – miasto	669,2	–	669,2	–	–	–
Gminy wiejskie						
Janów	1814,7	–	1814,7	–	–	–
Kuźnica	203,4	–	57,2	146,2	–	–
POWIAT SUWAŃSKI	12700,1	–	12700,1	–	–	–
wieś	12700,1	–	12700,1	–	–	–
Gminy wiejskie						
Bakalarzewo	8459,3	–	8459,3	–	–	–
Jeleniewo	2608,5	–	2608,5	–	–	–
Suwałki	1632,3	–	1632,3	–	–	–
POWIAT WYSOKO-MAZOWIECKI	27954,5	–	25254,3	1135,2	–	1565,0
miasta	27028,6	–	25037,6	426,0	–	1565,0
wieś	925,9	–	216,7	709,2	–	–
Gmina miejska						
Wysokie Mazowieckie	23361,3	–	21370,3	426,0	–	1565,0
Gminy miejsko-wiejskie						
Ciechanowiec	3965,1	–	3436,9	528,2	–	–
miasto	3436,9	–	3436,9	–	–	–
wieś	528,2	–	–	528,2	–	–
Czyżew	261,6	–	261,6	–	–	–
miasto	230,4	–	230,4	–	–	–
wieś	31,2	–	31,2	–	–	–
Szepietowo – wieś	181,0	–	–	181,0	–	–
Gminy wiejskie						
Nowe Piekuty	156,2	–	156,2	–	–	–
Sokoły	19,5	–	19,5	–	–	–
Wysokie Mazowieckie	9,8	–	9,8	–	–	–

^a Łącznie z nakładami na zmniejszenie hałasu i wibracji.

TABL. 4/90/. NAKŁADY NA ŚRODKI TRWAŁE SŁUŻĄCE OCHRONIE ŚRODOWISKA WEDŁUG KIERUNKÓW INWESTOWANIA ORAZ POWIATÓW I GMIN W 2012 R. (dok.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	Ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu	Gospodarka ściekowa i ochrona wód	Gospodarka odpadami	Ochrona i przywrócenie wartości użytkowej gleb, ochrona wód podziemnych i powierzchniowych	Pozostała działalność związana z ochroną środowiska ^a
POWIAT ZAMBROWSKI	4412,6	–	3762,9	–	–	649,7
miasta	2254,6	–	1604,9	–	–	649,7
wieś	2158,0	–	2158,0	–	–	–
Gmina miejska						
Zambrów	2254,6	–	1604,9	–	–	649,7
Gmina wiejska						
Zambrów	2158,0	–	2158,0	–	–	–
MIASTA NA PRAWACH POWIATU						
Białystok	154727,5	97120,8	39963,8	9610,1	134,0	7898,8
Łomża	14458,5	4082,0	3997,9	–	–	6378,6
Suwałki	5422,9	–	424,4	2181,4	–	2817,1

^a Łącznie z nakładami na zmniejszenie hałasu i wibracji.

TABL. 5/91/. NAKŁADY NA ŚRODKI TRWAŁE SŁUŻĄCE OCHRONIE ŚRODOWISKA WEDŁUG RODZAJÓW INWESTYCJI (ceny bieżące)

RODZAJE INWESTYCJI	2005	2010	2011	2012
	w tysiącach złotych			
O G Ó Ł E M	98933,3	257382,5	245991,5	309594,1
Wyłącznie:				
końca rury	71112,3	218359,4	220219,3	170502,3
w tym monitoring	665,0	72,5	10,0	83,8
zintegrowane	26951,6	38475,0	24514,2	138932,8
Łączone (mieszane)	615,7	548,1	1258,0	159,0
końca rury	597,8	450,4	1063,0	159,0
zintegrowane	17,9	97,7	195,0	–
Działalność badawczo-rozwojowa	253,7	–	–	–

TABL. 6/92/. NAKŁADY NA ŚRODKI TRWAŁE SŁUŻĄCE OCHRONIE ŚRODOWISKA WEDŁUG GRUP INWESTORÓW (ceny bieżące)

GRUPY INWESTORÓW	2005	2010	2011	2012
	w tysiącach złotych			
O G Ó Ł E M	98933,3	257382,5	245991,5	309594,1
Przedsiębiorstwa	22122,6	70249,9	96307,8	195614,2
Gminy	74656,7	183044,7	145769,7	95048,9
Jednostki budżetowe	2154,0	4087,9	3914,0	18931,0

TABL. 7/93/. NAKŁADY NA ŚRODKI TRWAŁE SŁUŻĄCE OCHRONIE ŚRODOWISKA I GOSPODARCE WODNEJ WEDŁUG SEKCJI I DZIAŁÓW W 2012 R. (ceny bieżące)

SEKCJE I DZIAŁY	Ochrona środowiska		Gospodarka wodna	
	w tysiącach złotych	w odsetkach	w tysiącach złotych	w odsetkach
O G Ó Ł E M	309594,1	100,0	45307,8	100,0
w tym:				
Przetwórstwo przemysłowe	26408,9	8,5	90,3	0,2
w tym produkcja artykułów spożywczych	24654,1	8,0	73,2	0,2
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^A	108683,9	35,1	1303,7	2,9
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^A	40172,9	13,0	17271,8	38,1
Obsługa rynku nieruchomości ^A	3514,7	1,1	–	–
Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	21,7	0,0	–	–
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	111258,1	35,9	26586,8	58,7
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	19533,9	6,3	–	–

TABL. 8/94/. NAKŁADY NA ŚRODKI TRWAŁE SŁUŻĄCE GOSPODARCE WODNEJ WEDŁUG KIERUNKÓW INWESTOWANIA ORAZ ŹRÓDEŁ FINANSOWANIA (ceny bieżące)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	W tym			
		ujęcia i doprowadzenia wody	budowa i modernizacja stacji uzdatniania wody	zbiorniki wodne	regulacja i zabudowa rzek i potoków
w tysiącach złotych					
O G Ó Ł E M					
2005	41873,7	32948,0	8206,9	136,1	579,4
2010	118033,0	72321,1	38721,2	2441,0	4405,0
2011	76529,1	46251,5	19110,6	2345,1	7341,9
2012	45307,8	29550,1	8516,9	4554,0	644,4
Środki własne	26054,3	23882,3	2172,0	–	–
Środki z budżetu:					
centralnego	162,6	–	–	–	162,6
województwa	–	–	–	–	–
gminy	47,0	47,0	–	–	–
Środki z zagranicy	13613,1	4582,7	1952,2	4554,0	481,8
Fundusze ekologiczne (pożyczki, kredyty i dotacje)	5013,3	620,3	4392,7	–	–
Kredyty i pożyczki krajowe (w tym bankowe)	417,5	417,5	–	–	–

TABL. 9/95/. NAKŁADY NA ŚRODKI TRWAŁE SŁUŻĄCE GOSPODARCE WODNEJ WEDŁUG

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	Środ			
			własne	z bud		
				centralnego	województwa	
w tysiącach						
1	WOJEWÓDZ-	2005	41873,7	16448,8	890,4	193,0
2	TWO	2010	118033,0	46255,8	663,0	10422,2
3		2011	76529,1	29368,5	–	10994,0
4		2012	45307,8	26054,3	162,6	–
5	miasta		25494,2	20649,8	162,6	–
6	wieś		19813,6	5404,5	–	–
	POWIATY					
7	Augustowski		2304,6	675,1	–	–
8	miasta		300,4	300,4	–	–
9	wieś		2004,2	374,7	–	–
10	Białostocki		3012,7	2198,3	–	–
11	miasta		547,6	497,0	–	–
12	wieś		2465,1	1701,3	–	–
13	Bielski – wieś		38,0	38,0	–	–
14	Grajewski		2434,9	12,0	–	–
15	miasta		40,7	–	–	–
16	wieś		2394,2	12,0	–	–
17	Hajnowski		2385,9	345,9	–	–
18	miasta		102,1	102,1	–	–
19	wieś		2183,8	243,8	–	–
20	Kolneński		1407,4	680,0	–	–
21	miasta		732,4	181,0	–	–
22	wieś		675,0	499,0	–	–
23	Łomżyński		298,6	136,0	162,6	–
24	miasta		162,6	–	162,6	–
25	wieś		136,0	136,0	–	–
26	Moniecki – wieś		251,0	36,0	–	–
27	Sejneński – wieś		100,0	100,0	–	–
28	Siemiatycki		1574,4	408,4	–	–
29	miasta		261,0	261,0	–	–
30	wieś		1313,4	147,4	–	–
31	Sokólski		2254,0	930,6	–	–
32	miasta		467,0	435,0	–	–
33	wieś		1787,0	495,6	–	–
34	Suwalski – wieś		4994,9	984,1	–	–
35	Wysokomazowiecki		3625,4	1238,9	–	–
36	miasta		3242,2	1142,1	–	–
37	wieś		383,2	96,8	–	–
38	Zambrowski		1231,8	683,8	–	–
39	miasta		144,0	144,0	–	–
40	wieś		1087,8	539,8	–	–
	MIASTA NA PRAWACH POWIATU					
41	Białystok		18248,2	16456,8	–	–
42	Łomża		1135,5	1019,9	–	–
43	Suwałki		110,5	110,5	–	–

ŹRÓDEŁ FINANSOWANIA ORAZ POWIATÓW (ceny bieżące)

ki		Fundusze ekologiczne (pożyczki, kredyty i dotacje)	Kredyty i pożyczki krajowe (w tym bankowe)	Inne środki (w tym nakłady niesfinansowane)	Lp.
zetu	z zagranicy				
gminy					
złotych					
661,5	12047,1	5238,9	3427,1	2966,9	1
259,3	33375,7	9311,1	17708,9	37,0	2
3022,2	16301,1	10193,3	6642,3	7,7	3
47,0	13613,1	5013,3	417,5	–	4
6,4	4619,9	–	55,5	–	5
40,6	8993,2	5013,3	362,0	–	6
–	50,0	1579,5	–	–	7
–	–	–	–	–	8
–	50,0	1579,5	–	–	9
–	752,4	–	62,0	–	10
–	50,6	–	–	–	11
–	701,8	–	62,0	–	12
–	–	–	–	–	13
6,4	2382,2	–	34,3	–	14
6,4	–	–	34,3	–	15
–	2382,2	–	–	–	16
–	1940,0	–	–	–	17
–	–	–	–	–	18
–	1940,0	–	–	–	19
–	727,4	–	–	–	20
–	551,4	–	–	–	21
–	176,0	–	–	–	22
–	–	–	–	–	23
–	–	–	–	–	24
–	–	–	–	–	25
–	187,3	27,7	–	–	26
–	–	–	–	–	27
–	823,1	342,9	–	–	28
–	–	–	–	–	29
–	823,1	342,9	–	–	30
–	1023,4	–	300,0	–	31
–	32,0	–	–	–	32
–	991,4	–	300,0	–	33
40,6	907,0	3063,2	–	–	34
–	2386,5	–	–	–	35
–	2100,1	–	–	–	36
–	286,4	–	–	–	37
–	548,0	–	–	–	38
–	–	–	–	–	39
–	548,0	–	–	–	40
–	1791,4	–	–	–	41
–	94,4	–	21,2	–	42
–	–	–	–	–	43

TABL. 10/96/. NAKŁADY NA ŚRODKI TRWAŁE SŁUŻĄCE GOSPODARCE WODNEJ WEDŁUG KIERUNKÓW INWESTOWANIA ORAZ POWIATÓW I GMIN W 2012 R. (ceny bieżące)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	W tym			
		ujęcia i doprowadzenia wody	budowa i modernizacja stacji uzdatniania wody	zbiorniki wodne	regulacja i zabudowa rzek i potoków
w tysiącach złotych					
W O J E W Ó D Z T W O	45307,8	29550,1	8516,9	4554,0	644,4
miasta	25494,2	22451,6	897,7	1982,3	162,6
wieś	19813,6	7098,5	7619,2	2571,7	481,8
POWIAT AUGUSTOWSKI	2304,6	446,4	1858,2	–	–
miasta	300,4	300,4	–	–	–
wieś	2004,2	146,0	1858,2	–	–
Gmina miejska					
Augustów	300,4	300,4	–	–	–
Gmina wiejska					
Augustów	1858,2	–	1858,2	–	–
Gmina miejsko-wiejska					
Lipsk – wieś.....	146,0	146,0	–	–	–
POWIAT BIAŁOSTOCKI	3012,7	2846,5	27,7	–	–
miasta	547,6	547,6	–	–	–
wieś	2465,1	2298,9	27,7	–	–
Gminy miejsko-wiejskie					
Choroszcz – wieś	60,5	60,5	–	–	–
Czarna Białostocka.....	366,8	366,8	–	–	–
miasto	275,3	275,3	–	–	–
wieś	91,5	91,5	–	–	–
Michałow – wieś	1139,7	1001,2	–	–	–
Supraśl	272,7	272,7	–	–	–
miasto	41,6	41,6	–	–	–
wieś	231,1	231,1	–	–	–
Wasilków	865,2	865,2	–	–	–
miasto	230,7	230,7	–	–	–
wieś	634,5	634,5	–	–	–
Zabłudów – wieś	52,0	52,0	–	–	–
Gminy wiejskie					
Dobrzyniewo Duże	26,6	26,6	–	–	–
Gródek	109,0	109,0	–	–	–
Juchnowiec Kościelny	33,2	5,5	27,7	–	–
Turośń Kościelna	87,0	87,0	–	–	–
POWIAT BIELSKI	38,0	34,0	4,0	–	–
wieś	38,0	34,0	4,0	–	–
Gmina wiejska					
Bielsk Podlaski	38,0	34,0	4,0	–	–
POWIAT GRAJEWSKI	2434,9	52,7	–	2327,3	–
miasta	40,7	40,7	–	–	–
wieś	2394,2	12,0	–	2327,3	–
Gmina miejska					
Grajewo	40,7	40,7	–	–	–
Gmina miejsko-wiejska					
Rajgród – wieś	160,5	–	–	105,6	–
Gminy wiejskie					
Grajewo	2221,7	–	–	2221,7	–
Radziłów	12,0	12,0	–	–	–

TABL. 10/96/. NAKŁADY NA ŚRODKI TRWAŁE SŁUŻĄCE GOSPODARCE WODNEJ WEDŁUG KIERUNKÓW INWESTOWANIA ORAZ POWIATÓW I GMIN W 2012 R. (cd.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	W tym			
		ujęcia i doprowadzenia wody	budowa i modernizacja stacji uzdatniania wody	zbiorniki wodne	regulacja i zabudowa rzek i potoków
w tysiącach złotych					
POWIAT HAJNOWSKI	2285,9	43,6	302,3	–	91,0
miasta	102,1	43,6	58,5	–	–
wieś	2183,8	–	243,8	–	91,0
Gmina miejska					
Hajnówka	102,1	43,6	58,5	–	–
Gminy wiejskie					
Dubicze Cerkiewne	91,0	–	–	–	91,0
Hajnówka	243,8	–	243,8	–	–
Narewka	1849,0	–	–	–	–
POWIAT KOLNEŃSKI	1407,4	727,2	680,2	–	–
miasta	732,4	72,2	660,2	–	–
wieś	675,0	655,0	20,0	–	–
Gmina miejska					
Kolno	732,4	72,2	660,2	–	–
Gminy wiejskie					
Grabowo	44,0	44,0	–	–	–
Mały Płock	357,0	357,0	–	–	–
Stawiski	273,0	253,0	20,0	–	–
Turośl	1,0	1,0	–	–	–
POWIAT ŁOMŻYŃSKI	298,6	136,0	–	–	162,6
miasta	162,6	–	–	–	162,6
wieś	136,0	136,0	–	–	–
Gmina miejsko-wiejska					
Nowogród – miasto	162,6	–	–	–	162,6
Gminy wiejskie					
Jedwabne	64,0	64,0	–	–	–
Miastkowo	55,0	55,0	–	–	–
Zbójna	17,0	17,0	–	–	–
POWIAT MONIECKI	251,0	251,0	–	–	–
wieś	251,0	251,0	–	–	–
Gmina miejsko-wiejska					
Mońki – wieś	4,3	4,3	–	–	–
Gmina wiejska					
Krypno	246,7	246,7	–	–	–
POWIAT SEJNEŃSKI	100,0	100,0	–	–	–
wieś	100,0	100,0	–	–	–
Gmina wiejska					
Sejny	100,0	100,0	–	–	–
POWIAT SIEMIATYCKI	1574,4	1470,0	–	–	104,4
miasta	261,0	261,0	–	–	–
wieś	1313,4	1209,0	–	–	104,4
Gmina miejsko-wiejska					
Drohiczyn – miasto	261,0	261,0	–	–	–
Gminy wiejskie					
Grodzisk	104,4	–	–	–	104,4
Nurzec-Stacja	29,0	29,0	–	–	–
Perlejewo	1035,0	1035,0	–	–	–
Siemiatycze	145,0	145,0	–	–	–

TABL. 10/96/. NAKŁADY NA ŚRODKI TRWAŁE SŁUŻĄCE GOSPODARCE WODNEJ WEDŁUG KIERUNKÓW INWESTOWANIA ORAZ POWIATÓW I GMIN W 2012 R. (cd.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	W tym			
		ujęcia i doprowa- dzenia wody	budowa i modernizacja stacji uzdatnia- nia wody	zbiorniki wodne	regulacja i zabudowa rzek i potoków
		w tysiącach złotych			
POWIAT SOKÓLSKI	2254,0	1830,6	179,0	244,4	–
miasta	467,0	288,0	179,0	–	–
wieś	1787,0	1542,6	–	244,4	–
Gminy miejsko-wiejskie					
Dąbrowa Białostocka	431,0	431,0	–	–	–
miasto	50,0	50,0	–	–	–
wieś	381,0	381,0	–	–	–
Krynki	345,0	166,0	179,0	–	–
miasto	179,0	–	179,0	–	–
wieś	166,0	166,0	–	–	–
Sokółka	257,1	257,1	–	–	–
miasto	238,0	238,0	–	–	–
wieś	19,1	19,1	–	–	–
Gminy wiejskie					
Kuźnica	80,5	80,5	–	–	–
Nowy Dwór	244,4	–	–	244,4	–
Sidra	896,0	896,0	–	–	–
POWIAT SUWALSKI	4994,9	555,2	4439,7	–	–
wieś	4994,9	555,2	4439,7	–	–
Gminy wiejskie					
Bakalarzewo	2887,7	–	2887,7	–	–
Jeleniewo	40,6	40,6	–	–	–
Suwałki	514,6	514,6	–	–	–
Szypłiszki	1552,0	–	1552,0	–	–
POWIAT WYSOKOMAZOWIECKI	3625,4	1356,7	–	1982,3	286,4
miasta	3242,2	1259,9	–	1982,3	–
wieś	383,2	96,8	–	–	286,4
Gmina miejska					
Wysokie Mazowieckie	1077,2	1077,2	–	–	–
Gminy miejsko-wiejskie					
Ciechanowiec	9,0	9,0	–	–	–
miasto	4,7	4,7	–	–	–
wieś	4,3	4,3	–	–	–
Czyżew	2175,6	193,3	–	1982,3	–
miasto	2160,3	178,0	–	1982,3	–
wieś	15,3	15,3	–	–	–
Szepietowo – wieś	66,6	66,6	–	–	–
Gminy wiejskie					
Kobylin-Borzymy	71,4	–	–	–	71,4
Kulesze Kościelne	202,3	–	–	–	202,3
Sokoły	10,6	10,6	–	–	–
Wysokie Mazowieckie	12,7	–	–	–	12,7
POWIAT ZAMBROWSKI	1231,8	206,0	1025,8	–	–
miasta	144,0	144,0	–	–	–
wieś	1087,8	62,0	1025,8	–	–
Gmina miejska					
Zambrów	144,0	144,0	–	–	–
Gminy wiejskie					
Szumowo	1065,8	40,0	1025,8	–	–
Zambrów	22,0	22,0	–	–	–

TABL. 10/96/. NAKŁADY NA ŚRODKI TRWAŁE SŁUŻĄCE GOSPODARCE WODNEJ WEDŁUG KIERUNKÓW INWESTOWANIA ORAZ POWIATÓW I GMIN W 2012 R. (dok.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	W tym			
		ujęcia i doprowadzenia wody	budowa i modernizacja stacji uzdatniania wody	zbiorniki wodne	regulacja i zabudowa rzek i potoków
	w tysiącach złotych				
MIASTA NA PRAWACH POWIATU					
Białystok	18248,2	18248,2	-	-	-
Łomża	1135,5	1135,5	-	-	-
Suwałki	110,5	110,5	-	-	-

TABL. 11/97/. UZYSKANE EFEKTY RZECZOWE INWESTYCJI OCHRONY ŚRODOWISKA WEDŁUG POWIATÓW

WYSZCZEGÓLNIENIE	Sieć kanalizacyjna odprowadzająca w km		Oczyszczalnie		Składowiska dla odpadów komunalnych			Rekultywacja hałd, wysypisk i stawów osadowych oraz innych terenów zdewastowanych i zdegradowanych w ha
	ścieki	wody (ścieki) opadowe	objekty	przepustowość w m ³ /dobę	objekty	powierzchnia w ha	wydajność w t/rok	
WOJEWÓDZ-TWO								
2005	96,1	18,8	3	702	1	2,3	5700	0,5
2010	198,3	30,4	-	-	-	-	-	-
2011	260,2	41,6	5	650	1	8,7	16033	3,8
2012	231,1	33,1	5	843	-	0,2	1200	17,8
miasta	83,0	28,3	-	-	-	-	-	5,3
wieś	148,1	4,8	5	843	-	0,2	1200	12,5
POWIATY								
Augustowski	32,1	0,6	-	-	-	-	-	-
miasta	1,7	0,6	-	-	-	-	-	-
wieś	30,4	-	-	-	-	-	-	-
Białostocki	73,2	5,9	-	-	-	0,2	1200	0,7
miasta	1,7	1,1	-	-	-	-	-	-
wieś	71,5	4,8	-	-	-	0,2	1200	0,7
Bielski	5,8	2,9	4	69	-	-	-	1,0
miasta	3,2	2,9	-	-	-	-	-	-
wieś	2,6	-	4	69	-	-	-	1,0
Grajewski – miasta	0,2	-	-	-	-	-	-	-
Hajnowski	3,0	-	-	-	-	-	-	2,4
miasta	1,6	-	-	-	-	-	-	2,4
wieś	1,4	-	-	-	-	-	-	-
Kolneński	25,9	3,6	-	-	-	-	-	1,2
miasta	19,3	3,6	-	-	-	-	-	1,2
wieś	6,6	-	-	-	-	-	-	-
Łomżyński – wieś	4,0	-	-	680	-	-	-	-
Moniecki – wieś	0,9	-	-	-	-	-	-	-
Siemiatycki	5,4	-	1	24	-	-	-	-
miasta	5,4	-	-	-	-	-	-	-
wieś	-	-	1	24	-	-	-	-

TABL. 11/97/. UZYSKANE EFEKTY RZECZOWE INWESTYCJI OCHRONY ŚRODOWISKA WEDŁUG POWIATÓW (dok.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Sieć kanalizacyjna odprowadzająca w km		Oczyszczalnie		Składowiska dla odpadów komunalnych			Rekultywacja hałd, wysypisk i stawów osadowych oraz innych terenów zdezastrowanych i zdegradowanych w ha
	ścieki	wody (ścieki) opadowe	obiekty	przepustowość w m ³ /dobę	obiekty	powierzchnia w ha	wydajność w t/rok	
Sokólski – miasto.....	0,2	–	–	–	–	–	–	–
Suwalski – wieś	30,7	–	–	70	–	–	–	–
Wysokomazowiecki	7,2	0,8	–	–	–	–	–	12,5
miasta	7,2	0,8	–	–	–	–	–	1,7
wieś	–	–	–	–	–	–	–	10,8
Zambrowski – miasta	1,4	1,0	–	–	–	–	–	–
MIASTA NA PRAWACH POWIATU								
Białystok	33,8	16,2	–	–	–	–	–	–
Łomża	5,7	2,1	–	–	–	–	–	–
Suwałki	1,6	–	–	–	–	–	–	–

TABL. 12/98/. UZYSKANE EFEKTY RZECZOWE INWESTYCJI GOSPODARKI WODNEJ WEDŁUG POWIATÓW

WYSZCZEGÓLNIENIE		Wydajność ujęć wodnych	Uzdatnianie wody	Sieć wodociągowa w km
		w m ³ /dobę		
WOJEWÓDZTWO	2005	4247	19530	399,5
	2010	4482	8137	420,6
	2011	–	2397	283,2
	2012	479	3328	175,5
miasta		–	–	61,0
wieś		479	3328	114,5
POWIATY				
Augustowski		–	840	4,6
miasta		–	–	1,8
wieś		–	840	2,8
Białostocki		479	10	24,9
miasta		–	–	1,5
wieś		479	10	23,4
Bielski – wieś		–	–	0,1
Grajewski – miasto		–	–	0,1
Hajnowski		–	431	0,3
miasta		–	–	0,3
wieś		–	431	–
Kolneński		–	–	6,3
miasta		–	–	1,8
wieś		–	–	4,5
Łomżyński – wieś		–	–	0,8
Moniecki – wieś		–	–	4,1
Sejneński – wieś		–	–	24,0

TABL. 12/98/. UZYSKANE EFEKTY RZECZOWE INWESTYCJI GOSPODARKI WODNEJ WEDŁUG POWIATÓW (dok.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Wydajność ujęć wodnych	Uzdatnianie wody	Sieć wodociągowa w km
	w m ³ /dobę		
Siemiatycki – wieś	–	–	23,8
Sokólski	–	–	28,2
miasta	–	–	1,8
wieś	–	–	26,4
Suwalski – wieś	–	1087	3,6
Wysokomazowiecki.....	–	–	3,8
miasta	–	–	3,3
wieś	–	–	0,5
Zambrowski	–	960	1,1
miasta	–	–	0,6
wieś	–	960	0,5
MIASTA NA PRAWACH POWIATU			
Białystok	–	–	44,9
Łomża	–	–	4,1
Suwałki	–	–	0,8

TABL. 13/99/. REALIZACJA INWESTYCJI OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ NA WSI

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012
WODOCIĄGI ZBIOROWE				
Nakłady na środki trwałe (ceny bieżące) w tys. zł.....	31817,5	139760,7	38361,2	21346,3
ze środków:				
budżetu państwa	1081,8	248,6	–	–
samorządów gmin	15282,1	28317,6	15442,1	7079,8
mieszkańców wsi	1471,9	2316,3	1543,8	1888,3
funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej	2318,3	11911,7	2798,6	8119,8
w tym pożyczki	2187,4	7913,0	2102,0	795,5
innych	11663,4 ^a	96966,5 ^b	18576,7 ^{bc}	4258,4 ^b
Efekty rzeczowe inwestycji:				
przyłącza do budynków: w kilometrach	118,8	92,5	.	.
w sztukach	2845	2451	2514	1631
sieć wodociągowa w km	343,5	421,1	223,9	114,3
STACJE UZDATNIANIA WODY				
Nakłady na środki trwałe (ceny bieżące) w tys. zł.....	10361,8	30335,7	18470,0	9047,4
Obiekty oddane do użytku	9	3	1	–
KANALIZACJA ZBIORCZA				
Nakłady na środki trwałe (ceny bieżące) w tys. zł.....	14555,5	59618,4	55088,7	44735,2
ze środków:				
budżetu państwa	345,4	–	188,0	–
samorządów gmin	4023,4	16849,3	17921,4	8186,3
mieszkańców wsi	350,5	2101,4	1108,4	1262,5
funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej	4516,9	18403,9	13005,5	21341,5
w tym pożyczki	4016,1	10424,2	7344,5	5682,7
innych	5319,3 ^b	22263,8 ^{bc}	22865,4 ^{bc}	13944,9 ^b

a-c Środki z: *a* – funduszy Unii Europejskiej – przedakcesyjne (SAPARD) i strukturalne oraz inne, *b* – funduszy strukturalnych Unii Europejskiej, *c* – Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Agencji Nieruchomości Rolnych, Rejonowego Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji, EkoFunduszu i Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej oraz inne.

TABL. 13/99/. REALIZACJA INWESTYCJI OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ NA WSI (dok.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012
KANALIZACJA ZBIORCZA (dok.)				
Efekty rzeczowe inwestycji:				
zbiorcza sieć kanalizacyjna w km	57,6	166,2	190,4	107,7
przykanaliki do budynków: w kilometrach	20,8	2004,5	.	.
w sztukach	1210	1986	1751	1241
OCZYSZCZALNIE ŚCIEKÓW ZBIORCZE				
Nakłady na środki trwałe (ceny bieżące) w tys. zł.....	4238,2	5441,8	13828,1	9983,8
w tym na modernizację	1663,7	1956,2	4611,9	7078,6
ze środków:				
budżetu państwa	70,9	–	1135,6	–
samorządów gmin	711,4	1111,8	963,6	2880,3
mieszkańców wsi	7,5	–	–	–
funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej	1156,7	2942,6	7582,8	3067,6
w tym pożyczki	1062,6	–	5075,2	1011,9
innych	2291,7 ^b	1387,4 ^{bc}	4146,1 ^b	4035,9 ^b
Efekty rzeczowe inwestycji:				
oczyszczalnie: obiekty	2	4	6	–
przepustowość w m ³ /dobę	159,0	77,0	265,7	–
INDYWIDUALNE WIEJSKIE OCZYSZCZALNIE ŚCIEKÓW^d				
Nakłady na środki trwałe (ceny bieżące) w tys. zł.....	1196,6	9539,5	18046,7	18706,0
ze środków:				
budżetu państwa	6,2	10,0	867,0	–
samorządów gmin	848,0	3791,9	2928,4	1885,9
mieszkańców wsi	67,2	1537,0	2518,9	3792,0
funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej	229,0	475,0	5198,7	8982,4
w tym pożyczki	–	464,5	2506,3	2206,9
innych	46,2 ^b	3725,6 ^b	6533,7 ^b	4045,7 ^b
Obiekty oddane do użytku	214	951	1543	1752
SKŁADOWISKA ODPADÓW				
Nakłady na środki trwałe (ceny bieżące) w tys. zł.....	71,6	1177,0	1837,6	515,5
ze środków:				
samorządów gmin	69,2	832,0	1447,6	505,2
funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej	2,4	–	150,9	10,3
innych	–	345,0 ^b	239,1 ^b	–
Efekty rzeczowe inwestycji:				
składowiska: obiekty	1	–	–	–
powierzchnia w ha	1,0	–	–	–

b–c Środki z: *b* – funduszy strukturalnych Unii Europejskiej, *c* – Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Agencji Nieruchomości Rolnych, Rejonowego Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji, EkoFunduszu i Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej oraz inne. *d* Urządzenia do oczyszczania ścieków bytowo-gospodarczych nieodprowadzanych do zbiorczej sieci kanalizacyjnej, budowane dla gospodarstwa rolnego (jednego lub kilku), domowego, obiektu usługowego lub użyteczności publicznej itp., o przepustowości nieprzekraczającej 5 m³/dobę lub 25 RLM; patrz uwagi metodyczne do działu „Zasoby, wykorzystanie, zanieczyszczenie i ochrona wód” na str. 47.

Źródło: dane Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

TABL. 14/100/. NAKŁADY NA ŚRODKI TRWAŁE NA MAŁĄ RETENCJĘ WODNĄ (ceny bieżące)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012
	w tysiącach złotych			
O G Ó Ł E M	716	3260	10371	4672
WEDŁUG ŹRÓDEŁ FINANSOWANIA				
Środki:				
z budżetu Wojewody	200	2990	9296	4420
samorządów	516	157	610	231
inne	–	113	465	21 ^a
WEDŁUG KIERUNKÓW INWESTOWANIA				
Samodzielne budowle piętrzące i ujęcia wód na ciekach podstawowych	63	–	9296	2193
Sztuczne zbiorniki	653	2711	1068	2474
Inne	–	549	7	5

^a Z funduszy strukturalnych.

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

TABL. 15/101/. EFEKTY RZECZOWE INWESTYCJI MAŁEJ RETENCJI WODNEJ

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012
Obiekty	1	52	28	3
Przyrost pojemności w dam ³	2,8	321,0	241,0	13,0
Sztuczne zbiorniki wodne:				
obiekty	–	50	4	3
pojemność w dam ³	–	288,0	14,0	13,0
Stawy rybne:				
obiekty	–	2	–	–
pojemność w dam ³	–	33,0	–	–
Budowle piętrzące (obiekty)	–	–	24	–
Powierzchnia nawodnień w ha	12,0	78,0	138,0	1,0

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

TABL. 16/102/. WOJEWÓDZKI FUNDUSZ OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ – WPLYWY I WYDATKI

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012
	w tysiącach złotych			
Stan środków na początku roku	53712,9	73112,3	75820,4	78819,5
Wpływy	10257,5	14109,1	15649,2	14455,4
Z tytułu: opłat	6631,9	10189,6	10280,0	9525,1
kar	56,2	39,3	67,5	48,7
Przychody finansowe i inne	3569,3	3880,2	5301,7	4881,6
Wydatki	8882,0	11401,0	12650,1	11264,6
w tym na:				
Dotacje	3680,6	5527,4	6710,8	6487,1
Umorzenia pożyczek i kredytów ze środków funduszu	1824,2	1154,3	.	.
Koszty działalności operacyjnej	2797,2	4575,9	4584,4	4722,1
Stan środków na koniec roku	55088,4	75820,4	78819,5	82010,2

Ź r ó d ł o: dane Zarządu Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

TABL. 17/103/. GOSPODAROWANIE POWIATOWYMI I GMINNYMI ŚRODKAMI OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ – WPŁYWY I WYDATKI

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012
	w tysiącach złotych			
POWIATOWE				
Stan środków na początku roku	1405,8	2654,6	1888,4	2083,9
Wpływy	1600,9	2645,8	2622,2	2409,6
Z tytułu: opłat	1551,9	2632,9	2603,4	2395,8
kar	17,9	10,8	18,8	13,8
Inne	31,1	2,1	0,0	0,0
Wydatki	2110,3	3348,6	2426,6	3457,1
na:				
Gospodarkę ściekową i ochronę wód	838,5	219,3	108,9	210,0
Ochronę powietrza atmosferycznego i klimatu	150,8	939,3	986,3	1650,8
Gospodarkę odpadami	474,0	150,9	147,2	167,6
Pozostałe dziedziny	616,7	2039,1	1184,1	1417,2
Inne wydatki	30,3	–	0,0	11,5
Stan środków na koniec roku	896,4	1951,8	2083,9	1036,4
GMINNE				
Stan środków na początku roku	4788,1	11104,2	5577,5	4685,2
Wpływy	5439,0	15023,0	12144,2	7646,3
Z tytułu opłat i kar	5254,3	14999,4	12111,4	7622,3
Inne	184,7	23,6	32,9	24,1
Wydatki	5680,2	20549,7	13036,5	7198,9
na:				
Gospodarkę ściekową i ochronę wód	1784,3	9846,5	7263,6	3248,4
Ochronę powietrza atmosferycznego i klimatu	238,9	2760,0	1803,9	358,7
Gospodarkę odpadami	1044,7	2580,2	2264,3	1545,3
Pozostałe dziedziny	2558,2	5330,8	1680,2	2023,9
Inne wydatki	54,1	32,3	24,5	22,7
Stan środków na koniec roku	4547,0	5577,5	4685,2	5132,6

Ź r ó d ł o: dane Zarządu Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

TABL. 18/104/. GROMADZENIE I WYKORZYSTANIE ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH Z TYTUŁU OCHRONY GRUNTÓW ROLNYCH I LEŚNYCH

WYSZCZEGÓLNIENIE	2011	2012
WPŁYWY I WYDATKI w tys. zł		
Stan środków na początku roku	1762,5	1056,5
Wpływy	893,7	1223,5
Wydatki	1599,7	956,9
na:		
użyźnianie i ulepszanie gleb, usuwanie kamieni, odkrzaczanie	359,3	370,7
budowę i renowację zbiorników wodnych służących małej retencji	42,0	28,0
budowę i modernizację dróg dojazdowych do gruntów rolnych	1149,0	550,0
pozostałe	49,4	8,2
Stan środków na koniec roku	1056,5	1323,1
ZREALIZOWANE PRACE I PRZEDSIĘWZIĘCIA		
Użyźnianie i ulepszanie gleb, usuwanie kamieni, odkrzaczanie w ha	437	398
Budowa i modernizacja dróg dojazdowych do gruntów rolnych w km	28	18

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

**TABL. 19/105/. OPLATY ZA KORZYSTANIE ZE ŚRODOWISKA I INNE WPŁYWY
NA OCHRONĘ ŚRODOWISKA I GOSPODARKE WODNĄ
ORAZ ICH REDYSTRYBUCJA**

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012
	w tysiącach złotych			
Stan środków na początku roku	718,6	306,6	341,6	408,0
Wpływy	16116,8	26592,2	26418,7	24068,2
Z tytułu opłat za:				
gospodarkę ściekową i ochronę wód	4845,4	7073,2	7627,5	7328,8
ochronę powietrza atmosferycznego i klimatu	7958,6	9550,1	10285,3	9485,6
gospodarkę odpadami	2056,1	9519,6	8086,4	6647,5
Inne ^a	1256,7	449,4	419,5	606,2
Wydatki	15710,4	26557,2	26352,3	24283,8
Na fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej:				
gminne	3732,6	8132,4	x	x
powiatowe	1551,9	2632,9	x	x
wojewódzki	6631,9	10189,6	10280,0	9525,1
Narodowy	3571,1	5486,7	5535,3	5128,9
Do budżetu:				
gminnego	x	x	7606,3	6857,2
powiatowego	x	x	2603,4	2395,8
Inne	222,8	115,7	327,3	376,9
Stan środków na koniec roku	1125,0	341,6	408,0	192,3

^a Między innymi z tytułu: odsetek za przeterminowane wpłaty opłat, oprocentowanie rachunków bankowych, odzyskanych kosztów postępowań egzekucyjnych, błędnych wpłat podlegających zwrotowi, nie obejmuje kar.

Ź r ó d ł o: dane Zarządu Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

**TABL. 20/106/. WPŁYWY NA OCHRONĘ ŚRODOWISKA I GOSPODARKE WODNĄ
Z TYTUŁU KAR ORAZ ICH REDYSTRYBUCJA**

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012
	w tysiącach złotych			
OGÓŁEM				
wymierzono	620,3	2248,4	551,1	990,7
wpłynęło	144,3	134,0	290,3	253,4
w tym z tytułu kar za przekroczenie:				
Warunków wprowadzania ścieków do wód lub ziemi:				
wymierzono	618,2	2043,5	238,6	526,4
wpłynęło	143,2	69,6	38,6	41,0
Dopuszczalnej emisji zanieczyszczeń powietrza:				
wymierzono	2,1	1,3	23,1	20,4
wpłynęło	1,2	1,3	10,3	20,4

**TABL. 20/106/. WPLYWY NA OCHRONĘ ŚRODOWISKA I GOSPODARKE WODNĄ
Z TYTUŁU KAR ORAZ ICH REDYSTRYBUCJA (dok.)**

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012
	w tysiącach złotych			
Z ogółem przekazano				
Na fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej:				
gminne	30,9	21,6	x	x
powiatowe	15,4	10,8	x	x
wojewódzki	56,2	39,3	67,5	48,7
Narodowy	30,3	25,2	117,2	120,5
Do budżetów:				
gminnych	x	x	39,4	30,6
powiatowych	x	x	18,8	13,8
Państwa	x	x	26,1	18,8

Źródło: w zakresie wpływów – dane Inspekcji Ochrony Środowiska, w zakresie redystrybucji – dane Zarządu Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

**TABL. 21/107/. WYKORZYSTANIE ŚRODKÓW WOJEWÓDZKIEGO FUNDUSZU OCHRONY
ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ**

KIERUNKI INWESTOWANIA	2005	2010	2011	2012
	w tysiącach złotych			
O G Ó Ł E M	26090,6	64104,7	55085,7	36041,3
Gospodarka ściekowa i ochrona wód	19837,3	47804,6	36637,9	19035,3
Ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu	1222,4	7184,8	9430,9	7195,6
Gospodarka odpadami	3726,6	5882,7	8490,9	4652,7
Pozostałe dziedziny	1304,3	3232,5	525,9	5157,8

Źródło: dane Zarządu Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

DZIAŁ IX. LEŚNICTWO I ŁOWIECTWO

Uwagi metodyczne

Informacje w zakresie leśnictwa dotyczą:

1) **lasów publicznych** stanowiących własność:

a) Skarbu Państwa – zarządzanych oraz użytkowanych czasowo lub wieczyście przez:

- Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe (w skrócie „Lasy Państwowe”), nadzorowane przez Ministra Środowiska,
- jednostki ochrony przyrody (parki narodowe),
- jednostki organizacyjne innych ministrów, wojewodów, gmin lub związków komunalnych i Agencję Nieruchomości Rolnych (do 15 VII 2003 r. – Agencja Własności Rolnej Skarbu Państwa),

b) gmin (w tym gmin mających od 1999 r. również status miasta na prawach powiatu);

2) **lasów prywatnych** stanowiących własność:

- a) osób fizycznych,
- b) wspólnot gruntowych będących własnością wszystkich lub części mieszkańców wsi,
- c) spółdzielni produkcyjnych i kółek rolniczych oraz lasów oddanych im w zarząd i bezpłatne użytkowanie,
- d) innych osób prawnych, np. kościołów i związków wyznaniowych, organizacji społecznych i partii politycznych, związków zawodowych oraz spółek prywatnych.

Powierzchnia gruntów leśnych, w rozumieniu ustawy o lasach, obejmuje:

1) grunty o zwartej powierzchni co najmniej 0,10 ha pokryte roślinnością leśną (powierzchnia zalesiona) lub przejściowo jej pozbawione (powierzchnia niezalesiona). Są to grunty przeznaczone do produkcji leśnej lub stanowiące rezerwy przyrody, wchodzące w skład parków narodowych lub wpisane do rejestrów zabytków. Kategoria ta jest określana jako „**powierzchnia lasów**”;

2) **grunty związane z gospodarką leśną** zajęte pod wykorzystywane dla potrzeb gospodarki leśnej: budynki i budowle, linie podziału przestrzennego lasu, drogi leśne, szkółki leśne, miejsca składowania drewna, urządzenia melioracji wodnych, tereny pod liniami energetycznymi, parkingi leśne i urządzenia turystyczne.

Powierzchnia zalesiona obejmuje grunty pokryte uprawami, młodnikami i starszymi drzewostanami oraz plantacjami: topoli, nasiennymi i drzew szybkorosnących.

Powierzchnia niezalesiona obejmuje grunty:

- znajdujące się w produkcji ubocznej (tj. plantacje choinek, krzewów, poletka łowieckie na gruntach leśnych),
- przejściowo pozbawione drzewostanu i przewidywane do odnowienia w najbliższych latach (tj. zręby, halizny, płazowiny),
- przewidziane do objęcia ochroną prawną,
- przeznaczone do wyłączenia z produkcji grunty leśne wylesione.

Zręby są to grunty leśne przejściowo pozbawione drzewostanu w ciągu ostatnich 5 lat i przewidywane do odnowienia w najbliższych latach.

Halizny są to grunty leśne przejściowo pozbawione drzewostanu dłużej niż 5 lat oraz uprawy i młodniki I klasy wieku (0–20 lat) o zadrzewieniu niższym niż 0,5 (pełne zadrzewienie – 1,0), przewidywane do odnowienia w najbliższych latach.

Płazowiny są to grunty leśne pokryte drzewami II klasy wieku (21–40 lat) o zadrzewieniu do 0,3 włącznie albo III i wyższych klas wieku (41 lat i więcej) o zadrzewieniu do 0,2 włącznie, z wyjątkiem drzewostanów w klasie odnowienia i do odnowienia.

Przez **odnowienia** rozumie się powstawanie młodego drzewostanu w miejsce drzewostanu usuwanego lub usuniętego:

- odnowienia sztuczne są to uprawy leśne zakładane przez sadzenie lub siew,
- odnowienia naturalne są to uprawy leśne powstałe na gruntach leśnych z samosiewu i odrosli, uznane za pełnowartościowe i pokrywające co najmniej 50% terenu.

Zalesienia polegają na zakładaniu upraw leśnych na gruntach pozostających poprzednio poza uprawą leśną, tj. na gruntach nieleśnych. Do zalesień gruntów nieleśnych zaliczamy zalesienia na gruntach rolnych nieprzydatnych do produkcji rolnej, nieużytkach oraz innych gruntach nadających się do zalesienia i określonych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego lub decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu.

Zadrzewienia są to produkcyjne i ochronne skupiska drzew i krzewów na terenach publicznych i prywatnych poza lasami i terenami zieleni w miastach.

Lesistość (wskaźnik lesistości) obliczono jako stosunek procentowy powierzchni lasów do ogólnej powierzchni kraju, województwa, podregionu lub powiatu.

TABL. 1/108/. POWIERZCHNIA GRUNTÓW LEŚNYCH I PRZEZNACZONYCH DO ZALESIENIA
Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Grunty leśne					Grunty nieleśne przeznaczone do zalesienia	
	ogółem	lasy			grunty związane z gospodarką leśną		
		razem	grunty				
			zalesione	niezalesione			
w hektarach							
O G Ó Ł E M	2005	614239	604626	598030	6596	9613	366
	2010	626157	616206	607701	8505	9951	60
	2011	627242	617318	607493	9826	9924	78
	2012	628367	618428	608547	9881	9939	61
Lasy publiczne	2005	424454	414841	411785	3056	9613	366
	2010	427149	417204	412718	4486	9945	60
	2011	427261	417348	412487	4861	9913	78
	2012	427329	417395	412621	4774	9934	61
Własność Skarbu Państwa		425985	416054	411341	4713	9931	61
w tym:							
w zarządzie Lasów Państwowych		389640	380072	375837	4236	9568	22
parki narodowe		33081	32721	32271	450	360	39
Własność gmin ^a		1344	1341	1280	61	4	–
Lasy prywatne	2005	189786	189786	186245	3540	–	–
	2010	199008	199002	194983	4019	6	–
	2011	199981	199971	195006	4965	11	–
	2012	201038	201033	195926	5108	5	–

^a Dotyczy także gmin mających również status miasta na prawach powiatu.

TABL. 2/109/. POWIERZCHNIA GRUNTÓW LEŚNYCH I LESISTOŚĆ WEDŁUG POWIATÓW W 2012 R.

Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Powierzchnia gruntów leśnych							Lesistość w %
	ogółem		publicznych				prywatnych	
	ogółem	w tym lasy	razem	w tym Skarbu Państwa				
				razem	w tym			
					w zarządzie Lasów Państwowych	parki narodowe		
w hektarach								
WOJEWÓDZTWO ..	628367	618428	427329	425985	389640	33081	201038	30,6
POWIATY								
Augustowski	78229	76295	67533	67391	66448	758	10696	46,0
Białostocki	118974	116807	89895	89677	88489	93	29080	39,2
Bielski	28063	27837	11570	11501	11314	–	16493	20,1
Grajewski	22272	22009	13424	13369	11367	1738	8848	22,7
Hajnowski	88000	86405	76420	76237	65937	9974	11581	53,2
Kolneński	21106	20904	9610	9574	9557	–	11496	22,2
Łomżyński	30930	30669	13009	12952	12933	–	17921	22,6
Moniecki	28617	28478	15171	15101	3387	11672	13446	20,6
Sejneński	36668	35812	31310	31305	27027	4234	5358	41,9
Siemiatycki	50239	49626	27197	27066	26313	–	23042	34,0
Sokółski	52942	52171	36462	36398	35720	490	16480	25,4
Suwalski	23600	23273	15727	15686	11444	4121	7874	17,8
Wysokomazowiecki	23989	23894	5084	5064	5051	–	18904	18,5
Zambrowski	21928	21523	12424	12405	12399	–	9504	29,4
MIASTA NA PRAWACH POWIATU								
Białystok	1856	1810	1655	1442	1440	–	202	17,7
Łomża	35	35	13	2	–	–	23	1,1
Suwałki	918	882	826	814	814	–	92	13,5

Uwaga do tablic 3/110/ – 8/115/

Dane opracowano na podstawie Wielkoobszarowej Inwentaryzacji Stanu Lasów przeprowadzonej w latach 2008–2012 przez Biuro Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej.

TABL. 3/110/. POWIERZCHNIA LASÓW WEDŁUG WIEKU DRZEWOSTANÓW

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem w ha	W tym – w % ogółem – powierzchnia zalesiona							w klasie odnowienia ^a i o budowie przerebowej
		razem	drzewostany						
			w klasie wieku						
			I (1–20 lat)	II (21–40)	III (41–60)	IV (61–80)	V (81–100)	VI i wyższe (101 lat i więcej)	
OGÓŁEM	617318	93,9	9,5	17,8	30,6	17,9	11,2	6,8	0,1
Lasy publiczne	417347	95,9	8,6	17,3	27,3	18,6	14,3	9,7	0,1
w tym w zarządzie Lasów Państwowych	380025	96,4	9,4	17,5	27,7	18,1	14,6	8,9	0,2
Lasy prywatne	199971	89,5	11,5	18,7	37,2	16,5	4,7	0,9	–

^a Łącznie z klasą do odnowienia.

TABL. 4/111/. POWIERZCHNIA LASÓW WEDŁUG GATUNKÓW PANUJĄCYCH (przeważających) W DRZEWOSTANIE

GATUNKI DRZEW	Ogółem		Lasy publiczne		Lasy prywatne
			razem	w tym w zarządzie Lasów Państwowych	
	w tysiącach hektarów	w odsetkach			
O G Ó Ł E M	617,3	100,0	100,0	100,0	100,0
Drzewa iglaste	424,0	68,6	70,9	72,5	64,0
w tym:					
sosna	345,2	55,8	55,1	56,8	57,5
świerk	75,4	12,2	15,2	15,1	5,9
Drzewa liściaste	193,3	31,4	29,1	27,5	36,0
w tym:					
dąb	39,2	6,4	7,5	8,0	3,9
grab	12,2	2,0	2,5	2,3	1,0
brzoza	57,0	9,2	7,7	7,8	12,5
olsza	65,3	10,6	8,6	8,1	14,7
osika	7,9	1,3	0,5	0,5	2,9

TABL. 5/112/. ZASOBY DRZEWNE NA PNIU WEDŁUG WIEKU DRZEWOSTANÓW

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem grubizna brutto ^a w hm ³	W tym – w % ogółem – powierzchnia zalesiona								prze- stoje ^b
		razem	drzewostany						w kla- sie od- nowie- nia ^c i o bu- dowie przerę- bowej	
			w klasie wieku							
			I (1–20 lat)	II (21–40)	III (41–60)	IV (61–80)	V (81– –100)	VI i wyższe (101 lat i więcej)		
O G Ó Ł E M	162,5	99,3	0,9	11,5	33,4	23,2	17,3	12,1	0,1	0,8
Lasy publiczne	118,7	99,5	0,8	10,6	27,1	22,9	21,0	16,1	0,1	0,9
w tym w zarządzie Lasów Państwo- wych	107,0	99,6	0,8	11,0	27,5	22,5	22,4	14,6	0,1	0,7
Lasy prywatne	43,8	98,6	1,4	14,0	50,2	24,2	7,0	1,3	–	0,5

^a W korze. ^b Drzewa niewycięte w terminie przewidzianym kolejną rębności. ^c Łącznie z klasą do odnowienia.

TABL. 6/113/. ZASOBY DRZEWNE NA PNIE WEDŁUG GATUNKÓW PANUJĄCYCH (przeważających) W DRZEWOSTANIE

GATUNKI DRZEW	Ogółem grubizna brutto ^a		W tym	
			lasy w zarządzie Lasów Państwowych	lasy prywatne
	w hektometrach sześciennych	w odsetkach		
O G Ó Ł E M	162,5	100,0	100,0	100,0
Drzewa iglaste	120,8	74,4	78,4	68,0
w tym:				
sosna	100,1	61,6	63,2	62,9
świerk	20,3	12,5	15,0	4,6
Drzewa liściaste	41,7	25,6	21,6	32,0
w tym:				
dąb	7,8	4,8	5,9	2,0
grab	3,1	1,9	2,2	0,6
brzoza	10,9	6,7	5,8	9,8
olsza	16,2	10,0	7,1	15,9
osika	1,9	1,1	0,3	2,9

^a W korze.

TABL. 7/114/. ZASOBNOŚĆ I PRZECIĘTNY WIEK DRZEWOSTANÓW WEDŁUG GATUNKÓW PANUJĄCYCH

GATUNKI DRZEW	Zasobność – grubizna brutto ^a na 1 ha powierzchni zalesionej w m ³	Przeciętny wiek drzewostanów w latach
O G Ó Ł E M	263	52
Drzewa iglaste	285	55
w tym:		
sosna	290	56
świerk	269	51
Drzewa liściaste	216	47
w tym:		
dąb	198	47
grab	256	59
brzoza	191	43
olsza	248	47
osika	236	39

^a W korze.

TABL. 8/115/. POWIERZCHNIA LASÓW WEDŁUG TYPÓW SIEDLISKOWYCH LASU

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	W tym w zarządzie Lasów Państwowych
W HEKTARACH		
OGÓŁEM	617318	380025
Bory	99733	63715
Bory mieszane	232300	135054
Lasy	114687	77736
Lasy mieszane	170598	103520
W ODSETKACH		
OGÓŁEM	100,0	100,0
Bory	16,2	16,8
Bory mieszane	37,6	35,5
Lasy	18,6	20,5
Lasy mieszane	27,6	27,2

TABL. 9/116/. POWIERZCHNIA PAŃSTWOWEGO GOSPODARSTWA LEŚNEGO
– LASY PAŃSTWOWE
Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012
	w hektarach			
OGÓŁEM	401724	401749	401885	401882
Grunty leśne	386311	389300	389571	389640
Zalesione	374661	375806	375725	375836
Niezalesione	2413	3916	4301	4236
w tym do odnowienia	1347	2113	2351	2268
Związane z gospodarką leśną	9236	9578	9546	9568
w tym szkółki leśne	205	199	193	187
Pozostałe grunty (nieleśne)	15414	12449	12314	12241
w tym przeznaczone do zalesienia	326	19	39	22
w tym:				
Grunty zadrzewione i zakrzewione	2617	848	839	838
Użytki rolne	6633	5827	5729	5683
Użytki ekologiczne	923	953	973	973
Grunty pod wodami	310	238	244	244
Nieużytki	4454	4288	4233	4224

Źródło: dane Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych.

TABL. 10/117/. POWIERZCHNIA REZERWATÓW I LASÓW OCHRONNYCH W ZARZĄDZIE LASÓW PAŃSTWOWYCH

Stan w dniu 1 I

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012
W HEKTARACH			
Lasy ochronne	108792	126102	152237
glebochronne	2987	3135	3084
wodochronne	50385	50375	50591
podmiejskie	22855	23560	23277
uzdrowiskowe	6854	15685	15707
obronne	5786	1057	1064
ostoje zwierząt	10121	8302	8266
na stałych powierzchniach badawczych	3537	3504	3651
cenne pod względem przyrodniczym	5128	19258	45380
nasienne	1139	1226	1217
W % OGÓLNEJ POWIERZCHNI LASÓW W ZARZĄDZIE LASÓW PAŃSTWOWYCH			
Rezerваты	3,1	3,5	5,4
Lasy ochronne	28,9	33,2	40,0
glebochronne	0,8	0,8	0,8
wodochronne	13,4	13,3	13,3
uzdrowiskowe	1,8	4,1	4,1
podmiejskie	6,1	6,2	6,1
obronne	1,5	0,3	0,3
ostoje zwierząt	2,7	2,2	2,2
na stałych powierzchniach badawczych	0,9	0,9	1,0
cenne pod względem przyrodniczym	1,4	5,1	11,9
nasienne	0,3	0,3	0,3

Ź r ó d ł o: dane Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych.

TABL. 11/118/. WYBRANE DANE O LASACH NIESTANOWIĄCYCH WŁASNOŚCI SKARBU PAŃ

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem							
		powierzchnia gruntów leśnych ^a	odnowienia sztuczne i naturalne	zalesienia gruntów nieleśnych	pozyskanie drewna (grubizny) ³ w m ³	powierzchnia lasów ^a			
						ochronnych	objęta dokumentacją urzędzeniową		
							razem	uproszczone plany	inwentaryzacja stanu lasów
w hektarach				w hekta					
1	WOJEWÓDZTWO	202382,4	60,1	397,5	118963	10646,3	120397,4	107650,4	12747
2	POWIAT AUGUSTOWSKI	10838,1	28,0	–	13235	1224,7	10638,8	9433,8	1205
	Gmina miejska								
3	Augustów	315,7	–	–	74	308,7	308,7	189,7	119,0
	Gmina miejsko-wiejska								
4	Lipsk	3125,4	8,0	–	3220	207,0	3063,2	2920,2	143,0
	Gminy wiejskie								
5	Augustów	890,1	3,0	–	2009	–	860,0	556,0	304,0
6	Bargłów Kościelny	1551,0	4,0	–	1901	28,0	1516,0	1243,0	273,0
7	Nowinka	623,0	4,0	–	815	120,0	592,0	547,0	45,0
8	Płaska	787,0	3,0	–	1829	–	787,0	628,0	159,0
9	Sztabin	3545,9	6,0	–	3387	561,0	3511,9	3349,9	162,0
10	POWIAT BIAŁOSTOCKI	29297,4	3,8	51,7	24809	8210,7	4031,0	3181,2	849,8
	Gminy miejsko-wiejskie								
11	Choroszcz	1875,3	–	–	2170	1170,0	546,6	454,8	91,8
12	Czarna Białostocka	431,5	–	–	482	–	196,1	108,5	87,6
13	Łapy	1686,0	–	–	916	–	286,9	184,6	102,3
14	Michałowó	2284,6	–	10,3	2760	–	501,3	397,2	104,1
15	Supraśl	1035,3	–	–	728	840,0	23,5	15,0	8,5
16	Suraż	671,9	–	–	326	–	92,6	79,8	12,8
17	Tykocin	2805,8	–	0,4	499	1400,0	73,9	59,4	14,5
18	Wasilków	889,3	–	–	676	520,0	188,9	184,5	4,4
19	Zabłudów	4095,4	1,0	41,0	3709	1807,9	874,1	640,9	233,2
	Gminy wiejskie								
20	Dobrzyniewo Duże	1608,7	–	–	2444	1122,8	253,2	183,4	69,8
21	Gródek	3186,9	–	–	3939	–	155,4	145,5	9,9
22	Juchnowiec Kościelny	2273,0	–	–	1970	1350,0	371,4	305,5	65,9
23	Poświętne	1309,0	1,0	–	848	–	–	–	–
24	Turośń Kościelna	2195,7	–	–	2695	–	457,1	412,1	45,0
25	Zawady	2949,0	1,8	–	647	–	10,0	10,0	–

^a Stan w dniu 31 XII.

STWA WEDŁUG POWIATÓW I GMIN W 2012 R.

Lasy prywatne											Lasy gminne ^a		Lp.
powierzchnia gruntów leśnych ^a			odnowienia sztuczne i naturalne	zalesienia gruntów nieleśnych	pozyskanie drewna (grubizny) ³ w m ³	powierzchnia lasów ^a				powierzchnia gruntów leśnych	powierzchnia lasów ochronnych		
razem	w tym					ochronnych	objęta dokumentacją urzędniową						
	osób fizycznych	współnot gruntowych					razem	uproszczone plany	inwentaryzacja stanu lasów				
rach						w hektarach							
201038,2	195217,0	3897,2	60,1	397,5	117672	10563,9	119973,5	107237,5	12736,0	1344,2	82,4	1	
10696,0	10506,0	151,0	28,0	–	12995	1153,0	10505,0	9300,0	1205,0	142,1	71,7	2	
244,0	135,0	105,0	–	–	14	237,0	237,0	118,0	119,0	71,7	71,7	3	
3104,0	3059,0	35,0	8,0	–	3220	207,0	3047,0	2904,0	143,0	21,4	–	4	
889,0	887,0	–	3,0	–	2009	–	860,0	556,0	304,0	1,1	–	5	
1549,0	1549,0	–	4,0	–	1901	28,0	1516,0	1243,0	273,0	2,0	–	6	
620,0	610,0	5,0	4,0	–	815	120,0	589,0	544,0	45,0	3,0	–	7	
784,0	780,0	3,0	3,0	–	1829	–	784,0	625,0	159,0	3,0	–	8	
3506,0	3486,0	3,0	6,0	–	3207	561,0	3472,0	3310,0	162,0	39,9	–	9	
29079,5	27554,5	920,4	3,8	51,7	24791	8200,0	4010,2	3160,4	849,8	217,9	10,7	10	
1871,0	1850,4	–	–	–	2170	1170,0	544,9	453,1	91,8	4,3	–	11	
426,6	415,3	7,0	–	–	464	–	196,1	108,5	87,6	4,9	–	12	
1685,0	1631,0	39,0	–	–	916	–	286,9	184,6	102,3	1,0	–	13	
2207,3	2011,0	77,0	–	10,3	2760	–	501,3	397,2	104,1	77,3	–	14	
1016,6	673,1	316,0	–	–	728	840,0	23,5	15,0	8,5	18,7	–	15	
667,4	601,5	49,0	–	–	326	–	92,6	79,8	12,8	4,5	–	16	
2793,8	2661,3	102,4	–	0,4	499	1400	73,9	59,4	14,5	12,0	–	17	
875,4	728,1	116,0	–	–	676	520,0	188,9	184,5	4,4	13,9	–	18	
4068,4	3976,8	24,0	1,0	41,0	3709	1800,0	865,0	631,8	233,2	27,0	7,9	19	
1605,0	1582,0	–	–	–	2444	1120,0	253,2	183,4	69,8	3,7	2,8	20	
3167,0	2847,0	119,0	–	–	3939	–	155,4	145,5	9,9	19,9	–	21	
2263,0	2216,0	32,0	–	–	1970	1350,0	371,4	305,5	65,9	10,0	–	22	
1306,0	1305,0	–	1,0	–	848	–	–	–	–	3,0	–	23	
2188,0	2135,0	34,0	–	–	2695	–	457,1	412,1	45,0	7,7	–	24	
2939,0	2921,0	5,0	1,8	–	647	–	–	–	–	10,0	–	25	

TABL. 11/118/. WYBRANE DANE O LASACH NIESTANOWIĄCYCH WŁASNOŚCI SKARBU PAŃ

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem							
		powierzchnia gruntów leśnych ^a	odnowienia sztuczne i naturalne	zalesienia gruntów nieleśnych	pozysskanie drewna (grubizny) ₃ w m ³	powierzchnia lasów ^a			
						ochronnych	objęta dokumentacją urzędziową		
							razem	uproszczone plany	inwentaryzacja stanu lasów
w hektarach				w hekta					
1	POWIAT BIELSKI	16562,6	6,0	46,4	14630	–	12776,1	12776,1	–
	Gminy miejskie								
2	Bielsk Podlaski	49,5	–	–	–	–	39,3	39,3	–
3	Brańsk	775,5	0,5	–	551	–	799,3	799,3	–
	Gminy wiejskie								
4	Bielsk Podlaski	4613,8	–	20,0	2633	–	1582,5	1582,5	–
5	Boćki	3363,2	4,0	7,0	4857	–	3010,6	3010,6	–
6	Brańsk	2810,3	1,5	2,1	3560	–	3085,1	3085,1	–
7	Orla	983,7	–	10,4	467	–	825,8	825,8	–
8	Rudka	682,0	–	3,8	435	–	790,0	790,0	–
9	Wyszki	3284,6	–	3,1	2127	–	2643,5	2643,5	–
10	POWIAT GRAJEWSKI ...	8903,3	10,0	28,8	1301	195,0	8850,1	6370,3	2479,8
	Gmina miejska								
11	Grajewo	46,9	–	–	9	–	28,9	–	28,9
	Gminy miejsko-wiejskie								
12	Rajgród	1700,2	8,5	–	538	42,0	1693,1	1130,8	562,3
13	Szczuczyn	1211,0	–	–	264	–	1209,0	810,2	398,8
	Gminy wiejskie								
14	Grajewo	3559,2	1,5	–	171	20,0	3547,1	2906,0	641,1
15	Radziłów	1403,3	–	–	221	133,0	1389,3	900,8	488,5
16	Wąsosz	982,7	–	28,8	98	–	982,7	622,5	360,2
17	POWIAT HAJNOWSKI ...	11762,9	–	53,0	10559	–	7925,7	7592,5	333,2
	Gmina miejska								
18	Hajnówka	35,1	–	–	55	–	20,3	–	20,3
	Gmina miejsko-wiejska								
19	Kleszczele	2262,4	–	8,1	1676	–	1484,2	1484,2	–
	Gminy wiejskie								
20	Białowieża	38,0	–	–	33	–	–	–	–
21	Czeremcha	1394,3	–	3,2	1042	–	782,1	721,4	60,7
22	Czyże	997,6	–	23,3	536	–	989,8	989,8	–
23	Dubicze Cerkiewne	2127,7	–	4,7	1169	–	1643,5	1445,9	197,6
24	Hajnówka	418,2	–	–	222	–	386,4	332,4	54,0
25	Narew	2629,2	–	5,0	1976	–	1160,4	1160,4	–
26	Narewka	1860,4	–	8,7	3850	–	1459,0	1458,4	0,6

^a Stan w dniu 31 XII.

STWA WEDŁUG POWIATÓW I GMIN W 2012 R. (cd.)

Lasy prywatne						Lasy gminne ^a		Lp.				
powierzchnia gruntów leśnych ^a			odno- wienia sztucz- ne i na- turalne	zale- sienia grun- tów nieleś- nych	pozys- kanie drewna (grubi- zny) ³ w m ³	powierzchnia lasów ^a			po- wier- chnia gruntów leśnych	po- wier- chnia lasów ochron- nych		
razem	w tym					ochron- nych	objęta dokumentacją urzędziową					
	osób fizycz- nych	współ- not grun- towych					razem				uprosz- czone plany	inwenta- ryzacja stanu lasów
rach						w hektarach						
16493,0	15982,0	312,0	6,0	46,4	14630	-	12773,8	12773,8	-	69,6	-	1
49,0	41,0	2,0	-	-	-	-	39,3	39,3	-	0,5	-	2
775,0	771,0	-	0,5	-	551	-	799,3	799,3	-	0,5	-	3
4566,0	4423,0	36,0	-	20,0	2633	-	1582,5	1582,5	-	47,8	-	4
3361,0	3173,0	181,0	4,0	7,0	4857	-	3010,6	3010,6	-	2,2	-	5
2808,0	2792,0	-	1,5	2,1	3560	-	3082,8	3082,8	-	2,3	-	6
979,0	878,0	77,0	-	10,4	467	-	825,8	825,8	-	4,7	-	7
680,0	674,0	1,0	-	3,8	435	-	790,0	790,0	-	2,0	-	8
3275,0	3230,0	15,0	-	3,1	2127	-	2643,5	2643,5	-	9,6	-	9
8848,0	8631,0	173,0	10,0	28,8	1301	195,0	8848,0	6368,2	2479,8	55,3	-	10
28,9	28,9	-	-	-	9	-	28,9	-	28,9	18,0	-	11
1691,0	1641,0	46,0	8,5	-	538	42,0	1691,0	1128,7	562,3	9,2	-	12
1209,0	1208,0	-	-	-	264	-	1209,0	810,2	398,8	2,0	-	13
3547,1	3502,1	45,0	1,5	-	171	20,0	3547,1	2906,0	641,1	12,1	-	14
1389,3	1329,3	57,0	-	-	221	133,0	1389,3	900,8	488,5	14,0	-	15
982,7	921,7	25,0	-	28,8	98	-	982,7	622,5	360,2	-	-	16
11580,6	11321,6	142,7	-	53,0	10527	-	7912,9	7579,7	333,2	182,3	-	17
25,3	23,3	2,0	-	-	55	-	20,3	-	20,3	9,8	-	18
2247,2	2212,0	8,0	-	8,1	1676	-	1484,2	1484,2	-	15,2	-	19
38,0	28,1	9,7	-	-	33	-	-	-	-	-	-	20
1363,3	1343,2	16,6	-	3,2	1042	-	782,1	721,4	60,7	31,0	-	21
992,8	965,9	26,7	-	23,3	536	-	989,8	989,8	-	4,8	-	22
2113,7	2088,7	1,8	-	4,7	1169	-	1643,5	1445,9	197,6	14,0	-	23
415,7	414,0	0,1	-	-	222	-	386,4	332,4	54,0	2,5	-	24
2579,2	2518,6	11,9	-	5,0	1944	-	1147,6	1147,6	-	50,0	-	25
1805,4	1727,8	65,9	-	8,7	3850	-	1459,0	1458,4	0,6	55,0	-	26

TABL. 11/118/. WYBRANE DANE O LASACH NIESTANOWIĄCYCH WŁASNOŚCI SKARBU PAŃ

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem							
		powierzchnia gruntów leśnych ^a	odnowienia sztuczne i naturalne	zalesienia gruntów nieleśnych	pozyskanie drewna (grubizny) ³ w m ³	powierzchnia lasów ^a			
						ochronnych	objęta dokumentacją urzędziową		
							razem	uproszczone plany	inwentaryzacja stanu lasów
w hektarach				w hekta					
1	POWIAT KOLNEŃSKI ...	11532,2	–	2,3	1243	–	10921,1	9000,1	1921,0
	Gmina miejska								
2	Kolno	124,0	–	–	–	–	112,0	–	112,0
	Gmina miejsko-wiejska								
3	Stawiski	2475,7	–	–	479	–	2362,0	2298,0	64,0
	Gminy wiejskie								
4	Grabowo	2549,6	–	0,6	52	–	2519,3	2516,3	3,0
5	Kolno	3397,2	–	0,7	339	–	2952,0	2776,0	176,0
6	Mały Płock	1744,0	–	1,0	131	–	1737,0	1206,0	531,0
7	Turośl	1241,8	–	–	242	–	1238,8	203,8	1035,0
8	POWIAT ŁOMŻYŃSKI ...	17978,1	–	–	2148	–	13806,8	13247,7	559,1
	Gminy miejsko-wiejskie								
9	Jedwabne	2675,2	–	–	42	–	2391,2	2208,9	182,3
10	Nowogród	1726,3	–	–	341	–	769,6	595,5	174,1
	Gminy wiejskie								
11	Łomża	2485,8	–	–	198	–	1783,2	1755,6	27,6
12	Miastkowo	1620,6	–	–	230	–	1057,5	1057,5	–
13	Piątnica	2911,4	–	–	156	–	2181,4	2124,3	57,1
14	Przytuły	1045,4	–	–	36	–	1027,9	1018,9	9,0
15	Śniadowo	2781,7	–	–	191	–	2772,9	2755,6	17,3
16	Wizna	1274,1	–	–	604	–	821,3	821,3	–
17	Zbójna	1457,6	–	–	350	–	1001,8	910,1	91,7
18	POWIAT MONIECKI	13515,5	1,9	–	8957	–	6046,0	5148,0	898,0
	Gminy miejsko-wiejskie								
19	Goniadz	3360,1	0,7	–	1709	–	598,0	598,0	–
20	Knyszyn	2080,5	–	–	1050	–	1137,0	1058,0	79,0
21	Mońki	1884,3	0,2	–	2071	–	1821,0	1034,0	787,0
	Gminy wiejskie								
22	Jasionówka	1169,0	0,9	–	1478	–	1057,0	1057,0	–
23	Jaświły	1151,0	0,1	–	888	–	–	–	–
24	Krypno	789,0	–	–	900	–	890,0	890,0	–
25	Trzcianne	3081,6	–	–	861	–	543,0	511,0	32,0

^a Stan w dniu 31 XII.

STWA WEDŁUG POWIATÓW I GMIN W 2012 R. (cd.)

Lasy prywatne						Lasy gminne ^a		Lp.				
powierzchnia gruntów leśnych ^a			odno- wienia sztucz- ne i na- turalne	zale- sienia grun- tów nieleś- nych	pozys- kanie drewna (grubi- zny) ₃ w m ³	powierzchnia lasów ^a			po- wier- chnia gruntów leśnych	po- wier- chnia lasów ochron- nych		
razem	w tym					ochron- nych	objęta dokumentacją urzędziową					
	osób fizycz- nych	wspól- not grun- towych					razem				uprosz- czone plany	inwenta- ryzacja stanu lasów
rach						w hektarach						
11496,0	11114,0	373,0	-	2,3	1243	-	10897,0	8976,0	1921,0	36,3	-	1
119,0	118,0	-	-	-	-	-	112,0	-	112,0	5,0	-	2
2473,0	2387,0	86,0	-	-	479	-	2362,0	2298,0	64,0	2,7	-	3
2546,0	2546,0	-	-	0,6	52	-	2516,0	2513,0	3,0	3,6	-	4
3387,0	3166,0	221,0	-	0,7	339	-	2944,0	2768,0	176,0	10,2	-	5
1742,0	1676,0	66,0	-	1,0	131	-	1737,0	1206,0	531,0	2,0	-	6
1229,0	1221,0	-	-	-	242	-	1226,0	191,0	1035,0	12,8	-	7
17920,8	17641,9	265,1	-	-	2148	-	13771,0	13211,9	559,1	57,3	-	8
2675,2	2668,6	6,5	-	-	42	-	2391,2	2208,9	182,3	-	-	9
1707,7	1697,9	9,3	-	-	341	-	769,6	595,5	174,1	18,6	-	10
2454,8	2442,8	12,0	-	-	198	-	1752,2	1724,6	27,6	31,0	-	11
1620,3	1441,3	179,0	-	-	230	-	1057,5	1057,5	-	0,3	-	12
2911,4	2898,5	7,9	-	-	156	-	2181,4	2124,3	57,1	-	-	13
1045,2	1041,0	3,4	-	-	36	-	1027,7	1018,7	9,0	0,2	-	14
2781,7	2779,4	2,3	-	-	191	-	2772,9	2755,6	17,3	-	-	15
1273,1	1273,1	-	-	-	604	-	821,3	821,3	-	1,0	-	16
1451,4	1399,3	44,7	-	-	350	-	997,2	905,5	91,7	6,2	-	17
13446,0	13342,0	13,0	1,9	-	8957	-	6046,0	5148,0	898,0	69,5	-	18
3328,0	3271,0	13,0	0,7	-	1709	-	598,0	598,0	-	32,1	-	19
2074,0	2064,0	-	-	-	1050	-	1137,0	1058,0	79,0	6,5	-	20
1863,0	1862,0	-	0,2	-	2071	-	1821,0	1034,0	787,0	21,3	-	21
1165,0	1161,0	-	0,9	-	1478	-	1057,0	1057,0	-	4,0	-	22
1150,0	1146,0	-	0,1	-	888	-	-	-	-	1,0	-	23
787,0	763,0	-	-	-	900	-	890,0	890,0	-	2,0	-	24
3079,0	3075,0	-	-	-	861	-	543,0	511,0	32,0	2,6	-	25

TABL. 11/118/. WYBRANE DANE O LASACH NIESTANOWIĄCYCH WŁASNOŚCI SKARBU PAŃ

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem							
		powierzchnia gruntów leśnych ^a	odnowienia sztuczne i naturalne	zalesienia gruntów nieleśnych	pozyskanie drewna (grubizny) ₃ w m ³	powierzchnia lasów ^a			
						ochronnych	objęta dokumentacją urzędziową		
							razem	uproszczone plany	inwentaryzacja stanu lasów
w hektarach				w hekta					
1	POWIAT SEJNEŃSKI	5362,3	–	2,4	4959	–	–	–	–
	Gmina miejska								
2	Sejny	5,0	–	–	–	–	–	–	–
	Gminy wiejskie								
3	Giby	948,5	–	–	1070	–	–	–	–
4	Krasnopol	1382,8	–	–	1023	–	–	–	–
5	Puńsk	986,0	–	–	372	–	–	–	–
6	Sejny	2040,0	–	2,4	2494	–	–	–	–
7	POWIAT SIEMIATYCKI	23173,2	5,7	141,7	10233	1015,9	9029,0	8776,0	253,0
	Gmina miejska								
8	Siemiatycze	946,6	–	–	1245	928,7	58,9	58,9	–
	Gmina miejsko-wiejska								
9	Drohiczyn	1847,5	1,3	2,5	365	87,2	857,1	857,1	–
	Gminy wiejskie								
10	Dziedkowiec	2466,0	–	1,2	1155	–	289,8	289,8	–
11	Grodzisk	2182,6	0,2	7,9	1494	–	1808,9	1661,3	147,6
12	Mielnik	3488,5	–	7,4	1324	–	1202,8	1202,8	–
13	Milejczyce	3786,2	–	45,0	1477	–	2403,2	2380,8	22,4
14	Nurzec-Stacja	2352,0	3,4	70,0	1463	–	531,0	531,0	–
15	Perlejewo	1834,4	0,5	–	660	–	1005,3	1005,3	–
16	Siemiatycze	4269,4	0,3	7,7	1050	–	872,0	789,0	83,0
17	POWIAT SOKÓLSKI	16543,2	3,0	49,0	14205	–	2089,0	2089,0	–
	Gminy miejsko-wiejskie								
18	Dąbrowa Białostocka	1668,5	–	–	1091	–	–	–	–
19	Krynki	1214,1	–	–	1326	–	–	–	–
20	Sokółka	3252,0	–	7,2	2390	–	923,0	923,0	–
21	Suchowola	2098,3	–	–	1827	–	–	–	–
	Gminy wiejskie								
22	Janów	797,9	–	18,9	1324	–	–	–	–
23	Korycin	858,6	–	–	405	–	–	–	–
24	Kuźnica	2107,4	–	13,1	1908	–	742,0	742,0	–
25	Nowy Dwór	1124,4	–	9,8	483	–	–	–	–
26	Sidra	1864,0	–	–	1386	–	424,0	424,0	–
27	Szudziałowo	1558,0	3,0	–	2065	–	–	–	–

^a Stan w dniu 31 XII.

STWA WEDŁUG POWIATÓW I GMIN W 2012 R. (cd.)

Lasy prywatne						Lasy gminne ^a		Lp.				
powierzchnia gruntów leśnych ^a			odnowienia sztuczne i naturalne	zalesienia gruntów nieleśnych	pozyskanie drewna (grubizny) ₃ w m ³	powierzchnia lasów ^a			powierzchnia gruntów leśnych	powierzchnia lasów ochronnych		
razem	w tym					ochronnych	objęta dokumentacją urzędzeniową					
	osób fizycznych	wspólnot gruntowych					razem				uproszczone plany	inwentaryzacja stanu lasów
rach						w hektarach						
5358,0	5328,0	13,0	-	2,4	4959	-	-	-	-	4,3	-	1
5,0	5,0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2
946,0	943,0	-	-	-	1070	-	-	-	-	2,5	-	3
1381,0	1367,0	10,0	-	-	1023	-	-	-	-	1,8	-	4
986,0	978,0	2,0	-	-	372	-	-	-	-	-	-	5
2040,0	2035,0	1,0	-	2,4	2494	-	-	-	-	-	-	6
23042,1	21593,1	1094,4	5,7	141,7	10180	1015,9	9028,6	8775,6	253,0	131,1	-	7
928,7	441,1	473,6	-	-	1192	928,7	58,9	58,9	-	17,9	-	8
1847,5	1815,4	23,6	1,3	2,5	365	87,2	857,1	857,1	-	-	-	9
2460,2	2410,8	7,8	-	1,2	1155	-	289,4	289,4	-	5,8	-	10
2182,6	2163,6	1,6	0,2	7,9	1494	-	1808,9	1661,3	147,6	-	-	11
3409,6	3206,6	45,5	-	7,4	1324	-	1202,8	1202,8	-	78,9	-	12
3771,5	3665,1	49,8	-	45,0	1477	-	2403,2	2380,8	22,4	14,7	-	13
2345,0	2082,6	233,2	3,4	70,0	1463	-	531,0	531,0	-	7,0	-	14
1834,4	1788,2	44,5	0,5	-	660	-	1005,3	1005,3	-	-	-	15
4262,6	4019,7	214,8	0,3	7,7	1050	-	872,0	789,0	83,0	6,8	-	16
16480,0	16135,0	218,0	3,0	49,0	14205	-	2089,0	2089,0	-	63,2	-	17
1656,0	1597,0	56,0	-	-	1091	-	-	-	-	12,5	-	18
1197,0	1153,0	28,0	-	-	1326	-	-	-	-	17,1	-	19
3248,0	3214,0	4,0	-	7,2	2390	-	923,0	923,0	-	4,0	-	20
2097,0	2033,0	58,0	-	-	1827	-	-	-	-	1,3	-	21
796,0	790,0	-	-	18,9	1324	-	-	-	-	1,9	-	22
856,0	852,0	-	-	-	405	-	-	-	-	2,6	-	23
2105,0	2066,0	11,0	-	13,1	1908	-	742,0	742,0	-	2,4	-	24
1123,0	1111,0	8,0	-	9,8	483	-	-	-	-	1,4	-	25
1853,0	1798,0	27,0	-	-	1386	-	424,0	424,0	-	11,0	-	26
1549,0	1521,0	26,0	3,0	-	2065	-	-	-	-	9,0	-	27

TABL. 11/118/. WYBRANE DANE O LASACH NIESTANOWIĄCYCH WŁASNOŚCI SKARBU PAŃ

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem							
		powierzchnia gruntów leśnych ^a	odnowienia sztuczne i naturalne	zalesienia gruntów nieleśnych	pozyskanie drewna (grubizny) ³ w m ³	powierzchnia lasów ^a			
						ochronnych	objęta dokumentacją urzędziową		
							razem	uproszczone plany	inwentaryzacja stanu lasów
w hektarach				w hekta					
1	POWIAT SUWAŃSKI	7914,6	0,3	1,7	3406	–	5595,2	2794,8	2800,4
	Gminy wiejskie								
2	Bakałarzewo	890,6	–	–	354	–	193,1	186,2	6,9
3	Filipów	1138,5	–	1,7	483	–	192,3	135,7	56,6
4	Jeleniewo	1007,8	–	–	397	–	1052,0	439,3	612,7
5	Przerośl	943,9	–	–	323	–	306,4	214,2	92,2
6	Raczki	496,6	0,2	–	299	–	468,3	213,9	254,4
7	Rutka-Tartak	810,0	–	–	281	–	823,9	387,0	436,9
8	Suwałki	1082,9	0,1	–	593	–	1054,4	514,9	539,5
9	Szypłiszki	836,3	–	–	317	–	806,2	278,9	527,3
10	Wizajny	708,0	–	–	359	–	698,6	424,7	273,9
11	POWIAT WYSOKO-MAZOWIECKI	18924,4	–	13,0	7793	–	18400,7	18400,7	–
	Gmina miejska								
12	Wysokie Mazowieckie	237,0	–	–	180	–	231,0	231,0	–
	Gminy miejsko-wiejskie								
13	Ciechanowiec	3617,0	–	10,0	768	–	3527,0	3527,0	–
14	Czyżew	860,0	–	–	135	–	719,0	719,0	–
15	Szepietowo	1175,0	–	–	375	–	1141,8	1141,8	–
	Gminy wiejskie								
16	Klukowo	1129,0	–	2,0	253	–	1037,2	1037,2	–
17	Kobylin-Borzymy	2176,4	–	–	881	–	2166,6	2166,6	–
18	Kulesze Kościelne	3014,0	–	–	1975	–	2982,1	2982,1	–
19	Nowe Piekuty	1552,0	–	–	1299	–	1538,3	1538,3	–
20	Sokoły	2879,0	–	1,0	826	–	2814,6	2814,6	–
21	Wysokie Mazowieckie	2285,0	–	–	1101	–	2243,1	2243,1	–
22	POWIAT ZAMBROWSKI	9522,7	1,4	7,5	341	–	9781,6	8459,4	1322,2
	Gmina miejska								
23	Zambrów	16,2	–	–	–	–	–	–	–
	Gminy wiejskie								
24	Kołaki Kościelne	1729,0	–	–	96	–	1803,4	1642,3	161,1
25	Rutki	2747,0	1,4	2,4	72	–	2815,5	2366,6	448,9
26	Szumowo	2256,0	–	2,5	133	–	2275,2	1974,9	300,3
27	Zambrów	2774,5	–	2,6	40	–	2887,5	2475,6	411,9
	MIASTA NA PRAWACH POWIATU								
28	Białystok	414,6	–	–	1110	–	380,8	380,8	–
29	Łomża	33,2	–	–	–	–	22,5	–	22,5
30	Suwałki	104,0	–	–	34	–	103,0	–	103,0

^a Stan w dniu 31 XII.

STWA WEDŁUG POWIATÓW I GMIN W 2012 R. (dok.)

Lasy prywatne						Lasy gminne ^a		Lp.				
powierzchnia gruntów leśnych ^a			odno- wienia sztucz- ne i na- turalne	zale- sienia grun- tów nieleś- nych	pozys- kanie drewna (grubi- zny) ³ w m ³	powierzchnia lasów ^a			po- wierz- chnia gruntów leśnych	po- wierz- chnia lasów ochron- nych		
razem	w tym					ochron- nych	objęta dokumentacją urzędziową					
	osób fizycz- nych	wspól- not grun- towych					razem				uprosz- czone plany	inwenta- ryzacja stanu lasów
rach						w hektarach						
7873,8	7701,7	33,5	0,3	1,7	3406	-	5595,2	2794,8	2800,4	40,8	-	1
889,5	879,7	8,9	-	-	354	-	193,1	186,2	6,9	1,1	-	2
1135,2	1134,5	0,2	-	1,7	483	-	192,3	135,7	56,6	3,3	-	3
1006,1	995,6	10,1	-	-	397	-	1052,0	439,3	612,7	1,7	-	4
943,9	915,8	3,8	-	-	323	-	306,4	214,2	92,2	-	-	5
496,6	468,6	1,6	0,2	-	299	-	468,3	213,9	254,4	-	-	6
802,0	793,1	5,5	-	-	281	-	823,9	387,0	436,9	8,0	-	7
1070,5	1008,4	2,7	0,1	-	593	-	1054,4	514,9	539,5	12,4	-	8
822,0	807,9	0,7	-	-	317	-	806,2	278,9	527,3	14,3	-	9
708,0	698,1	-	-	-	359	-	698,6	424,7	273,9	-	-	10
18904,4	18622,1	180,5	-	13,0	7793	-	18399,7	18399,7	-	20,0	-	11
237,0	231,0	-	-	-	180	-	231,0	231,0	-	-	-	12
3607,0	3457,0	109,9	-	10,0	768	-	3527,0	3527,0	-	10,0	-	13
852,0	841,9	1,9	-	-	135	-	719,0	719,0	-	8,0	-	14
1175,0	1136,0	33,0	-	-	375	-	1141,8	1141,8	-	-	-	15
1128,0	1105,0	15,0	-	2,0	253	-	1037,2	1037,2	-	1,0	-	16
2176,4	2154,2	18,7	-	-	881	-	2166,6	2166,6	-	-	-	17
3014,0	3009,0	-	-	-	1975	-	2982,1	2982,1	-	-	-	18
1551,0	1535,0	2,0	-	-	1299	-	1537,3	1537,3	-	1,0	-	19
2879,0	2869,0	-	-	1,0	826	-	2814,6	2814,6	-	-	-	20
2285,0	2284,0	-	-	-	1101	-	2243,1	2243,1	-	-	-	21
9504,0	9449,0	7,0	1,4	7,5	341	-	9781,6	8459,4	1322,2	18,7	-	22
15,0	14,0	-	-	-	-	-	-	-	-	1,2	-	23
1729,0	1727,0	-	-	-	96	-	1803,4	1642,3	161,1	-	-	24
2737,0	2718,0	-	1,4	2,4	72	-	2815,5	2366,6	448,9	10,0	-	25
2252,0	2232,0	-	-	2,5	133	-	2275,2	1974,9	300,3	4,0	-	26
2771,0	2758,0	7,0	-	2,6	40	-	2887,5	2475,6	411,9	3,5	-	27
201,5	181,6	0,6	-	-	179	-	201,0	201,0	-	213,1	-	28
22,5	22,5	-	-	-	-	-	22,5	-	22,5	10,7	-	29
92,0	91,0	-	-	-	17	-	92,0	-	92,0	12,0	-	30

TABL. 12/119/. POWIERZCHNIA LASÓW OCHRONNYCH NIESTANOWIĄCYCH WŁASNOŚCI SKARBU PAŃSTWA
Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012
	w hektarach			
O G Ó Ł E M	10885	10634	10636	10646
Lasy prywatne	10596	10551	10554	10564
Lasy gminne	289	82	82	82
w tym w miastach i wokół miast	277	72	72	72

TABL. 13/120/. POWIERZCHNIA LASÓW NIESTANOWIĄCYCH WŁASNOŚCI SKARBU PAŃSTWA OBJĘTA NADZOREM WEDŁUG POWIATÓW
Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	Nadzór sprawowany przez		
		jednostki Lasów Państwowych	parki narodowe	służby powiatu (miasta na prawach powiatu)
		w hektarach		
WOJEWÓDZTWO				
2005	190396	160609	1087	28700
2010	200394	169353	1462	29579
2011	200592	169659	1460	29473
2012	201361	158849	1461	41051
POWIATY				
Augustowski	10696	–	–	10696
Białostocki	29079	28366	158	555
Bielski	16493	13132	–	3361
Grajewski	8901	8702	199	–
Hajnowski	11765	11765	–	–
Kolneński	11558	–	–	11558
Łomżyński	18012	18012	–	–
Moniecki	13412	12308	1104	–
Sejneński	5371	–	–	5371
Siemiatycki	22816	22816	–	–
Sokółski	16480	15003	–	1477
Suwalski	7923	–	–	7923
Wysokomazowiecki	18800	18800	–	–
Zambrowski	9504	9504	–	–
MIASTA NA PRAWACH POWIATU				
Białystok	419	419	–	–
Łomża	33	22	–	11
Suwałki	99	–	–	99

**TABL. 14/121/. POWIERZCHNIA GRUNTÓW LEŚNYCH W LASACH PRYWATNYCH
WEDŁUG POWIATÓW**
Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	Grunty leśne			
		osób fizycznych	wspólnot gruntowych	spółdzielni	pozostałe
		w hektarach			
WOJEWÓDZTWO					
2005	189786	184346	4070	475	895
2010	199008	193392	3760	249	1607
2011	199981	194170	3969	221	1622
2012	201038	195217	3897	229	1695
POWIATY					
Augustowski	10696	10506	151	–	39
Białostocki	29080	27555	920	156	448
Bielski	16493	15982	312	39	160
Grajewski	8848	8631	173	–	44
Hajnowski	11581	11322	143	9	108
Kolneński	11496	11114	373	–	9
Łomżyński	17921	17642	265	–	14
Moniecki	13446	13342	13	–	91
Sejneński	5358	5328	13	6	11
Siemiatycki	23042	21593	1094	3	352
Sokólski	16480	16135	218	15	112
Suwalski	7874	7702	34	–	139
Wysokomazowiecki	18904	18622	181	1	101
Zambrowski	9504	9449	7	–	48
MIASTA NA PRAWACH POWIATU					
Białystok	202	182	1	0	19
Łomża	23	23	–	–	–
Suwałki	92	91	–	–	1

TABL. 15/122/. ODNOWIENIA, ZALESIENIA I INNE PRACE HODOWLANE WYKONANE W LASACH PRYWATNYCH WEDŁUG POWIATÓW W 2012 R.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Odnowienia i zalesienia						Poprawki i uzupełnienia	Pielęgnowanie lasu ^d		Powierzchnia objęta trzebieżami	Pozyskanie drewna (grubizny) ^b		
	ogółem	odnowienia				zalesienia gruntów nieleśnych		ogółem	w tym upraw ^c i młodników		ogółem	grubizna iglasta	grubizna liściasta
		razem	sztuczne		naturalne								
			zrębów ^d	halizn i pławozowin									
w hektarach										w metrach sześciennych			
WOJEWÓDZTWO	458	60	26	16	18	398	24	579	579	4480	117672	83829	33843
POWIATY													
Augustowski ...	28	28	10	3	15	–	–	33	33	1526	12995	8713	4282
Białostocki	56	4	4	–	–	52	4	101	101	1141	24791	18660	6131
Bielski	52	6	3	–	3	46	13	140	140	478	14630	10852	3778
Grajewski	39	10	2	9	–	29	–	44	44	98	1301	1005	296
Hajnowski	53	–	–	–	–	53	5	84	84	231	10527	7650	2877
Kolneński	2	–	–	–	–	2	–	2	2	102	1243	973	270
Łomżyński	–	–	–	–	–	–	1	33	33	137	2148	1804	344
Moniecki	2	2	2	0	–	–	–	14	14	53	8957	6378	2579
Sejneński	2	–	–	–	–	2	–	14	14	269	4959	2641	2318
Siemiatycki	147	6	1	4	–	142	1	29	29	215	10180	7665	2515
Sokółski	52	3	3	–	–	49	–	9	9	86	14205	9318	4887
Suwalski	2	0	0	–	–	2	–	49	49	102	3406	1734	1672
Wysokomazowiecki	13	–	–	–	–	13	–	22	22	2	7793	5975	1818
Zambrowski	9	1	1	–	–	8	–	5	5	32	341	337	4
MIASTA NA PRAWACH POWIATU													
Białystok	–	–	–	–	–	–	–	–	–	8	179	122	57
Suwałki	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	17	2	15

a Bez cięć trzebieżowych. *b* Dane szacunkowe. *c* Pielęgnowanie gleby i czyszczenie wczesne. *d* Łącznie z odnowieniami pod osłoną drzewostanów.

TABL. 16/123/. POWIERZCHNIA WYKONANYCH ZALESIEŃ ORAZ GRUNTÓW NIELEŚNYCH PRZEZNACZONYCH DO ZALESIENIA WEDŁUG POWIATÓW W 2012 R.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Zalesienia gruntów nieleśnych			Powierzchnia gruntów nieleśnych przeznaczonych do zalesienia (stan w dniu 31 XII)	
	ogółem	publicznych ^a	prywatnych	ogółem	w tym w zarządzie Lasów Państwowych
WOJEWÓDZTWO	419	22	398	61	22
POWIATY					
Augustowski	2	2	–	21	–
Białostocki	55	3	52	–	–
Bielski	47	1	46	–	–
Grajewski	29	–	29	–	–
Hajnowski	56	3	53	–	–
Kolneński	3	1	2	–	–
Moniecki	2	2	–	–	–
Sejneński	6	4	2	1	–
Siemiatycki	142	–	142	–	–
Sokólski	52	3	49	22	22
Suwalski	6	4	2	17	–
Wysokomazowiecki	13	–	13	–	–
Zambrowski	8	–	8	–	–

^a Zalesień dokonano wyłącznie na gruntach Skarbu Państwa pozostających w zarządzie Lasów Państwowych.

TABL. 17/124/. POZYSKANIE DREWNA

WYSZCZEGÓLNIENIE		Ogółem	W tym grubizna		
			razem	igłasta	liściasta
		w tysiącach metrów sześciennych			
O G Ó Ł E M	2005	1800,3	1720,1	1267,9	452,2
	2010	1846,9	1771,7	1381,5	390,1
	2011	1830,1	1729,0	1346,1	382,9
	2012	1835,8	1750,5	1357,4	393,1
Lasy publiczne		1718,2	1632,8	1273,5	359,3
Własność Skarbu Państwa		1716,9	1631,5	1273,1	358,5
w tym:					
w zarządzie Lasów Państwowych		1698,5	1614,0	1258,8	355,2
parki narodowe		15,5	15,0	13,0	2,0
Własność gmin		1,3	1,3	0,5	0,8
Lasy prywatne		117,7	117,7	83,8	33,8

TABL. 18/125/. SKUP OWOCÓW I GRZYBÓW LEŚNYCH WEDŁUG GATUNKÓW

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012
	w tonach			
Borówka czernica	990	241	137	303
Bez czarny	146	28	98	122
Dzika róża	12	17	22	0
Jarzębina	53	5	2	1
Kurki	77	327	387	259
Podgrzybki	44	51	33	9
Borowiki	32	49	10	13

TABL. 19/126/. WYBRANE DANE O ZADRZEWIENIACH WEDŁUG POWIATÓW

WYSZCZEGÓLNIENIE	Sadzenie w sztukach		Pozyskanie drewna (grubizny) ^a w m ³	
	drzewa	krzewy	ogółem	w tym grubizna liściasta
WOJEWÓDZTWO				
2005	16689	4049	46507	36442
2010	18136	16989	39019	34920
2011	7826	9278	46215	39675
2012	4027	2393	46719	39991
POWIATY				
Augustowski	668	161	2842	2357
Białostocki	51	740	2741	1986
Bielski	988	53	4269	3372
Grajewski	255	56	1066	856
Hajnowski	728	250	3875	3603
Kolneński	78	113	405	306
Łomżyński	–	–	1032	897
Moniecki	30	–	2916	1608
Sejneński	327	200	332	269
Siemiatycki	–	–	609	434
Sokólski	310	555	7643	6557
Suwalski	443	83	17441	16417
Wysokomazowiecki	101	182	1351	1183
Zambrowski	–	–	54	45
MIASTA NA PRAWACH POWIATU				
Białystok	48	–	24	15
Suwałki	–	–	119	86

^a Dane szacunkowe.

TABL. 20/127/. POŻARY LASÓW^a WEDŁUG PRZYCZYN POWSTANIA

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012
LICZBA POŻARÓW				
OGÓŁEM	388	122	173	211
Podpalenia	192	47	76	102
Nieostrożność	152	49	51	66
nieletnich	8	3	5	3
dorosłych	144	46	46	63
Pozostałe ^b	13	11	11	18
Nieustalone	31	15	35	25
POWIERZCHNIA LASÓW DOTKNIĘTYCH POŻARAMI w ha				
OGÓŁEM	188,7	298,5	295,8	416,9
Podpalenia	85,8	7,0	18,8	48,0
Nieostrożność	77,5	15,7	10,2	32,6
nieletnich	4,3	0,0	2,6	0,5
dorosłych	73,2	15,7	7,6	32,1
Pozostałe ^b	6,6	1,0	2,4	6,4
Nieustalone	18,8	274,8	264,4	330,0
PRZECIĘTNA POWIERZCHNIA LASU OBJĘTA JEDNYM POŻAREM w ha				
OGÓŁEM	0,5	2,5	1,7	2,0

a Dane według ewidencji zgłoszeniowej. *b* Wylądowania atmosferyczne, wady urządzeń technicznych i ich nieprawidłowa eksploatacja, wady środków transportu i ich nieprawidłowa eksploatacja oraz inne.

Źródło: dane Komendy Głównej Państwowej Straży Pożarnej oraz Instytutu Badawczego Leśnictwa.

TABL. 21/128/. KOŁA I CZŁONKOWIE POLSKIEGO ZWIĄZKU ŁOWIECKIEGO
ORAZ OBWODY ŁOWIECKIE
Stan w dniu 10 III

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012
Koła łowieckie:				
liczba ^a	99	91	.	94
członkowie ^b	5179	6698	4515	4931
Obwody łowieckie:				
liczba	297	295	297	297
powierzchnia ogółem w tys. ha	1603,7	1585,3	1593,9	1591,3
w tym na gruntach leśnych:				
w tysiącach hektarów	438,4	431,4	441,1	440,6
w % powierzchni ogółem	27,3	27,2	27,7	27,7

a Grupowanie metodą według siedziby koła łowieckiego. *b* Grupowanie metodą według miejsca zamieszkania członka koła.

Źródło: dane Polskiego Związku Łowieckiego.

TABL. 22/129/. WAŻNIEJSZE ZWIERZĘTA ŁOWNE^a
Stan w dniu 10 III

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012
	w tysiącach sztuk			
Łosie ^b	1073	2217	2443	3566
Jelenie	4,1	6,0	6,9	12,9
Sarny	18,1	22,9	24,3	27,0
Dziki	5,5	9,4	10,7	13,1
Lisy	8,2	10,1	12,8	13,5
Zające	34,4	37,0	36,2	34,6
Bażanty	2,6	3,8	3,7	3,4
Kuropatwy	28,3	23,9	18,2	14,7

^a Dane szacunkowe. ^b W sztukach.

Ź r ó d ł o: dane Agencji Nieruchomości Rolnych, Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych i Polskiego Związku Łowieckiego.

TABL. 23/130/. ODSTRZAŁ WAŻNIEJSZYCH ZWIERZĄT ŁOWNYCH W ŁOWIECKIM ROKU GOSPODARCZYM^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2009/10	2010/11	2011/12
	w sztukach			
Jelenie	784	1181	1294	1989
Sarny	3080	3779	3603	4389
Dziki	2760	5778	6228	5630
Lisy	3830	5126	5610	5829
Zające	2300	507	384	165
Bażanty	280	293	273	1366
Kuropatwy	1209	278	86	10
Kaczki ^b	3132	3420	3504	3928

^a Liczonym od 1 IV danego roku do 31 III roku następnego; dane nie obejmują ośrodków hodowli zwierzyny zarządzanych przez Lasy Państwowe. ^b Dane dotyczą wyłącznie obwodów wydzierżawionych.

Ź r ó d ł o: dane Agencji Nieruchomości Rolnych, Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych i Polskiego Związku Łowieckiego.

PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY WOJEWÓDZTWA PODLASKIEGO W 2012 R.

Stan w dniu 31 XII

Nowogród nazwy gmin

augustowski nazwy powiatów

M. Białystok nazwy miast na prawach powiatu

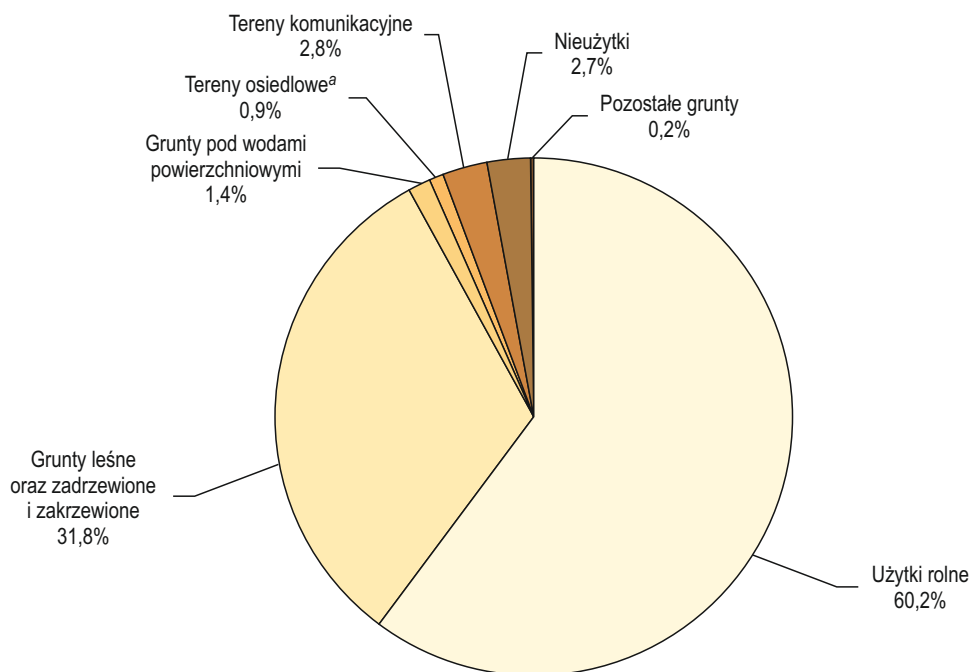
PODREGIONY I POWIATY W WOJEWÓDZTWIE PODLASKIM W 2012 R.

Stan w dniu 31 XII

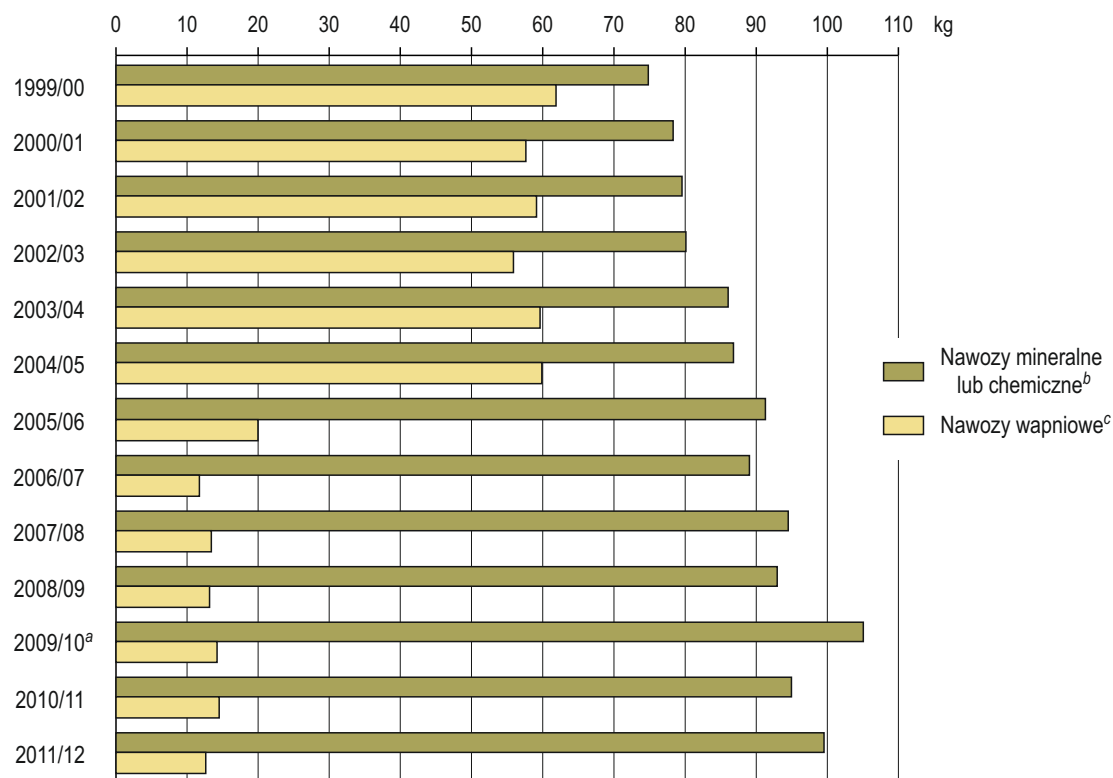
KIERUNKI WYKORZYSTANIA POWIERZCHNI WOJEWÓDZTWA W 2013 R.

Stan w dniu 1 I

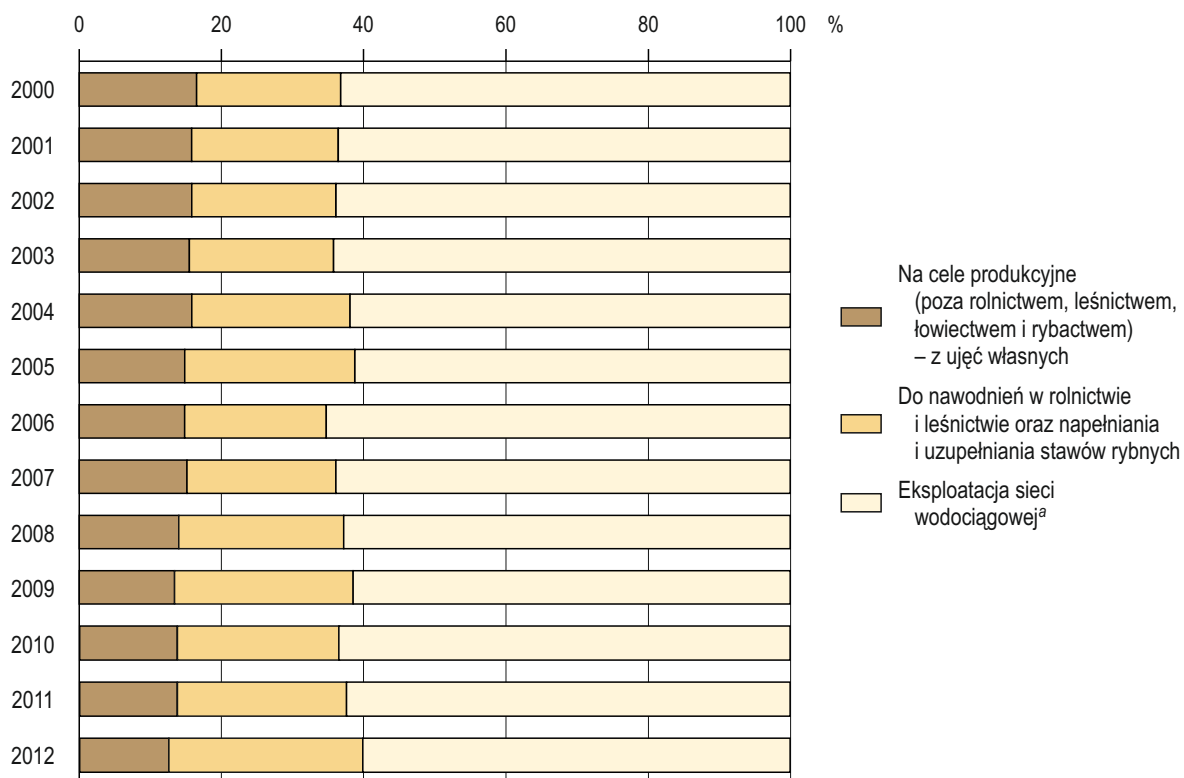
a Mieszkańciewe, przemysłowe, inne zabudowane, zurbanizowane niezabudowane, rekreacyjno-wypoczynkowe.

ZUŻYCIENAWOZÓW MINERALNYCH LUB CHEMICZNYCH ORAZ WAPNIOWYCH W GOSPODARSTWACH ROLNYCH W PRZELICZENIU NA CZYSTY SKŁADNIK NA 1 ha UŻYTKÓW ROLNYCH

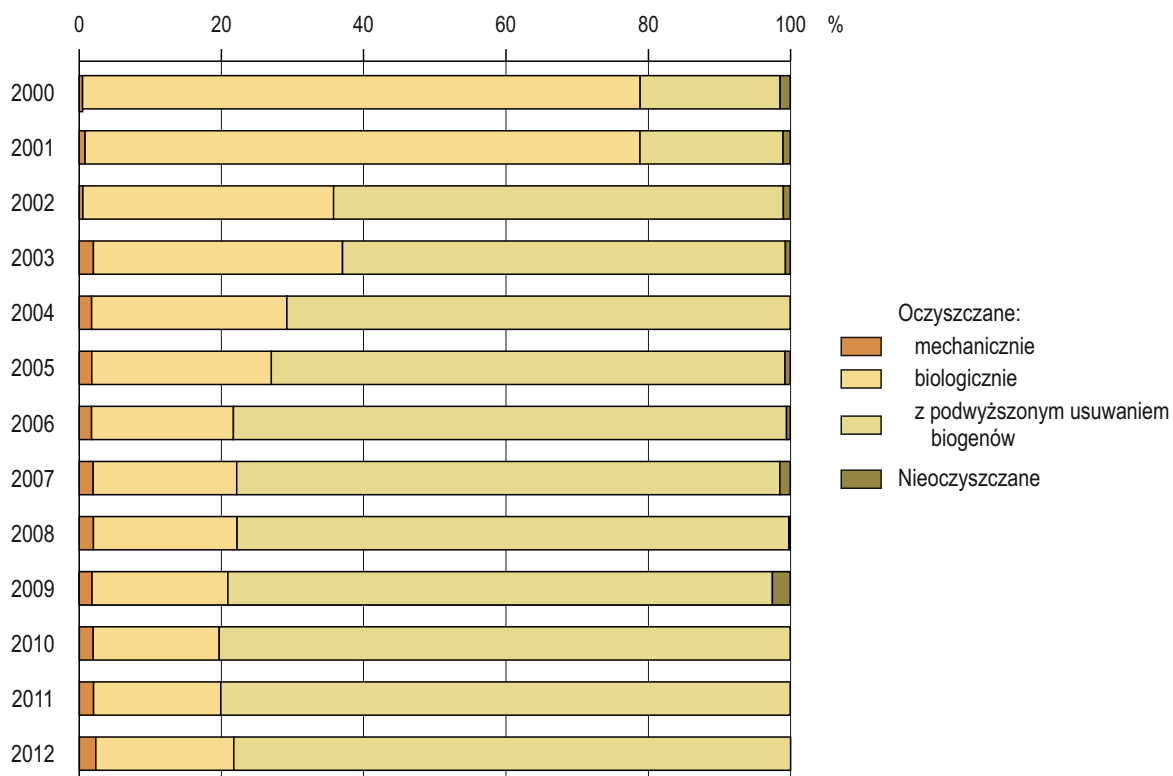
a Dane Powszechnego Spisu Rolnego. b Łącznie z wieloskładnikowymi. c Przeważnie w postaci wapna palonego; łącznie z wapnem defekacyjnym.

STRUKTURA POBORU WODY NA POTRZEBY GOSPODARKI NARODOWEJ I LUDNOŚCI

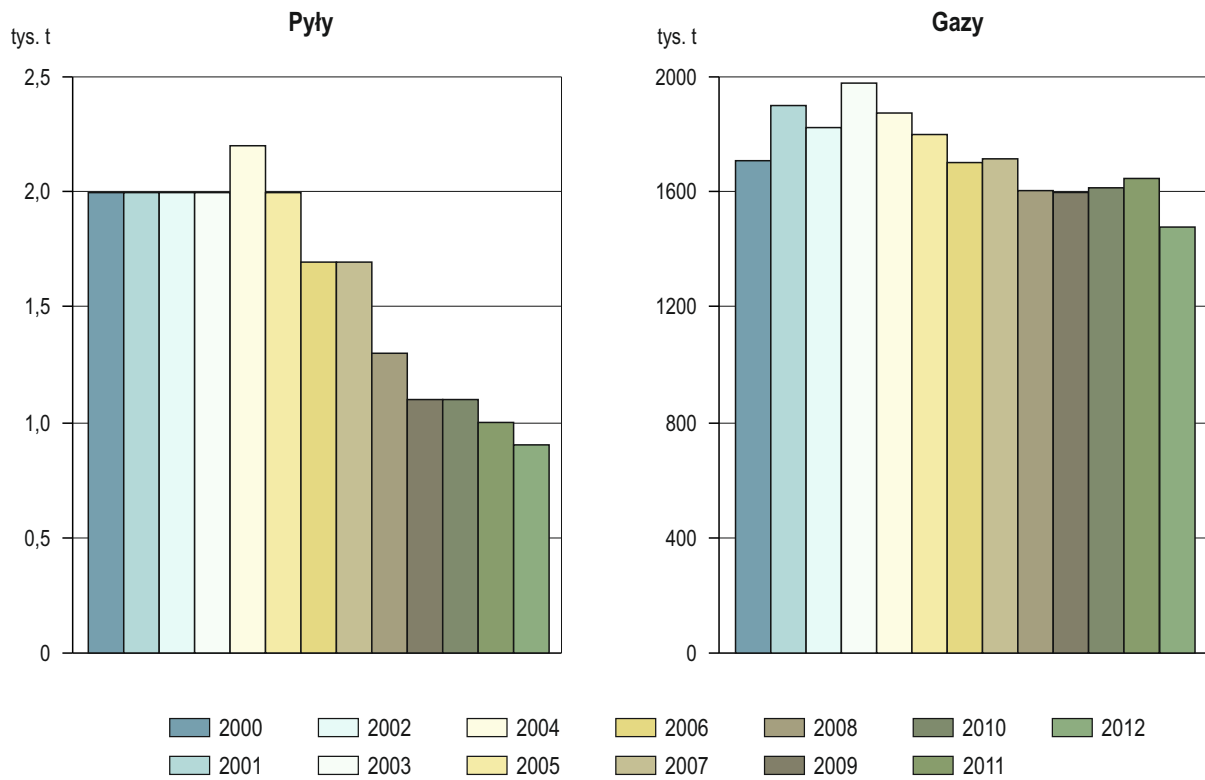

^a Pobór wody na ujęciach, przed wtłoczeniem do sieci.

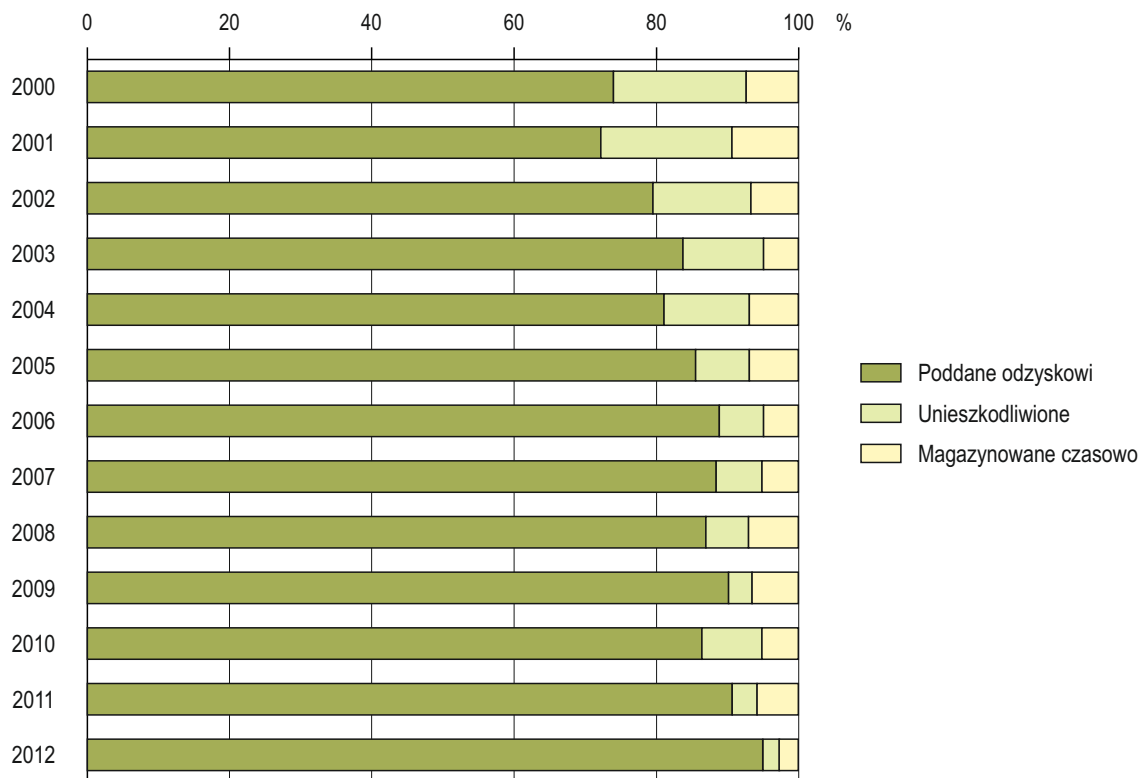
STRUKTURA ŚCIEKÓW PRZEMYSŁOWYCH I KOMUNALNYCH WYMAGAJĄCYCH OCZYSZCZANIA ODPROWADZONYCH DO WÓD LUB DO ZIEMI

EMISJA ZANIECZYSZCZEŃ POWIETRZA Z ZAKŁADÓW SZCZEGÓLNIIE UCIAŹLIWYCH DLA CZYSTOŚCI POWIETRZA

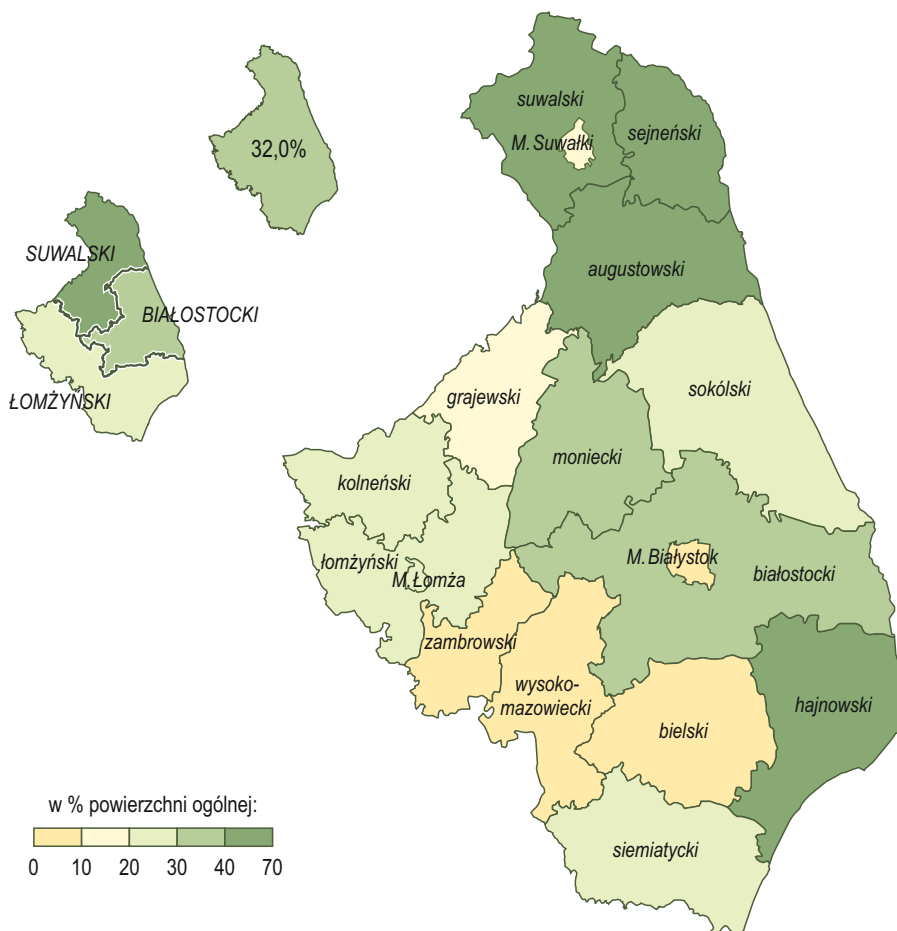
STRUKTURA ODPADÓW^a (z wyłączeniem odpadów komunalnych)

^a Wytworzonych w ciągu roku.

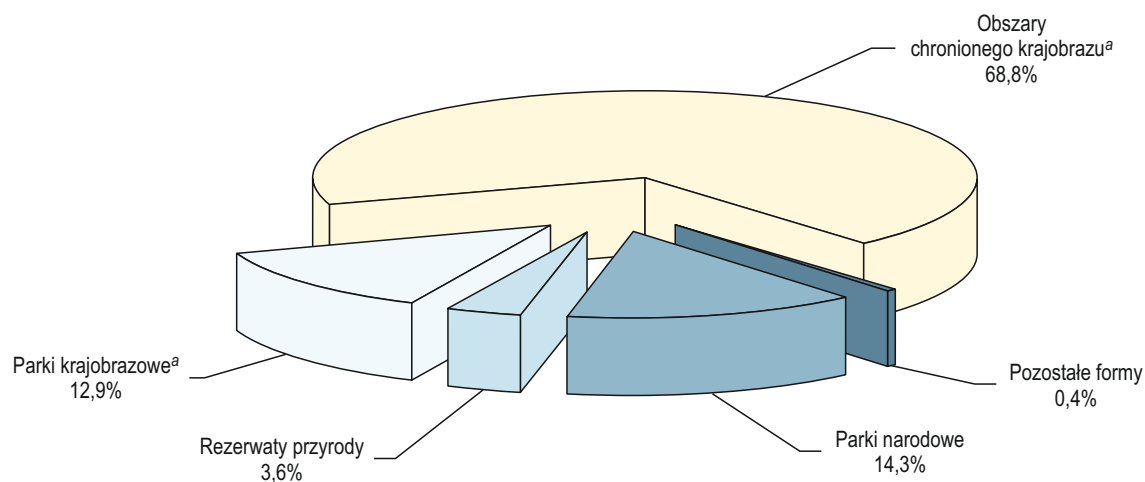
**POWIERZCHNIA O SZCZEGÓLNYCH WALORACH PRZYRODNICZYCH PRAWNIE CHRONIONA
WEDŁUG PODREGIONÓW I POWIATÓW W 2012 R.**

Stan w dniu 31 XII

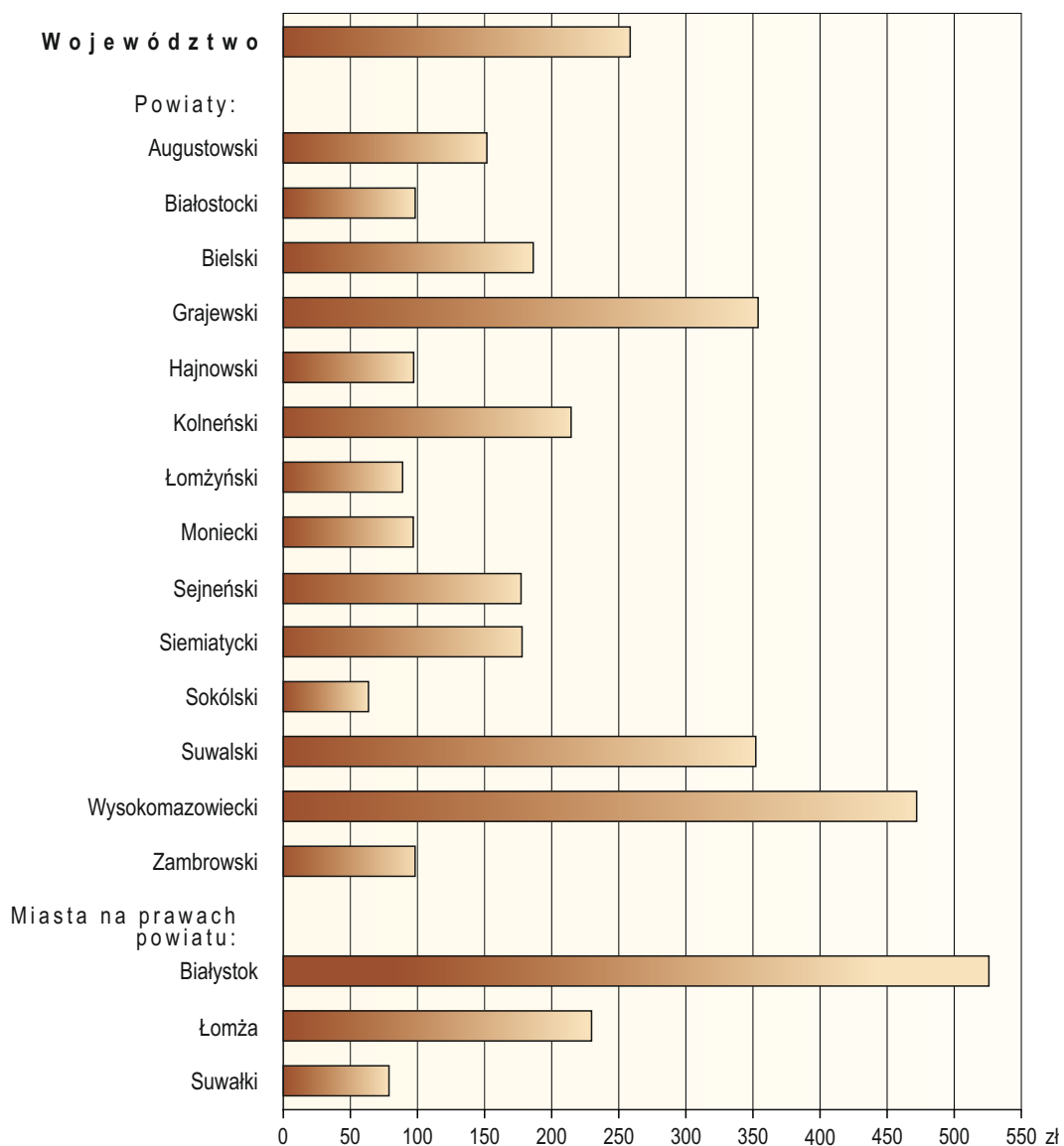
**STRUKTURA POWIERZCHNI O SZCZEGÓLNYCH WALORACH PRZYRODNICZYCH
PRAWNIE CHRONIONEJ W 2012 R.**

Stan w dniu 31 XII

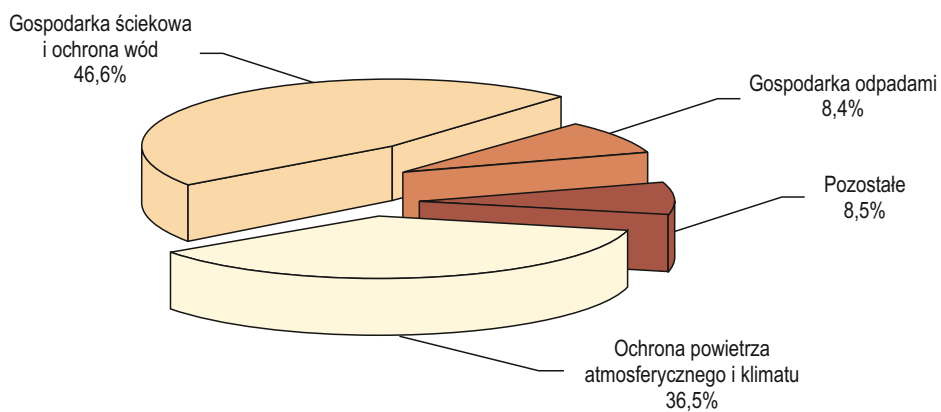

^a Bez powierzchni rezerwatów i innych form ochrony przyrody położonych na terenach parków krajobrazowych i obszarów chronionego krajobrazu.

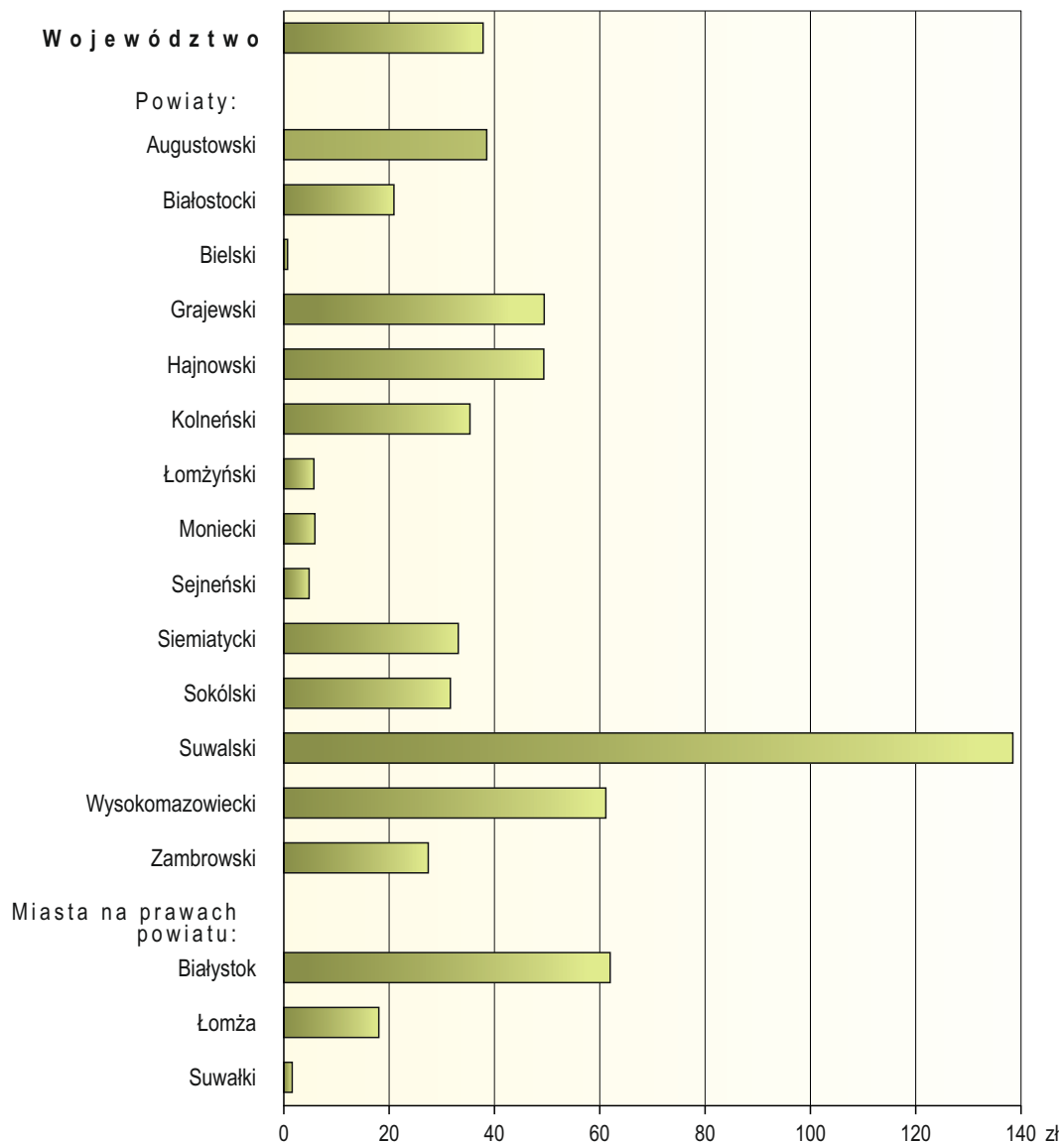
**NAKLADY NA ŚRODKI TRWAŁE SŁUŻĄCE OCHRONIE ŚRODOWISKA NA 1 MIESZKAŃCA
WEDŁUG POWIATÓW W 2012 R. (ceny bieżące)**

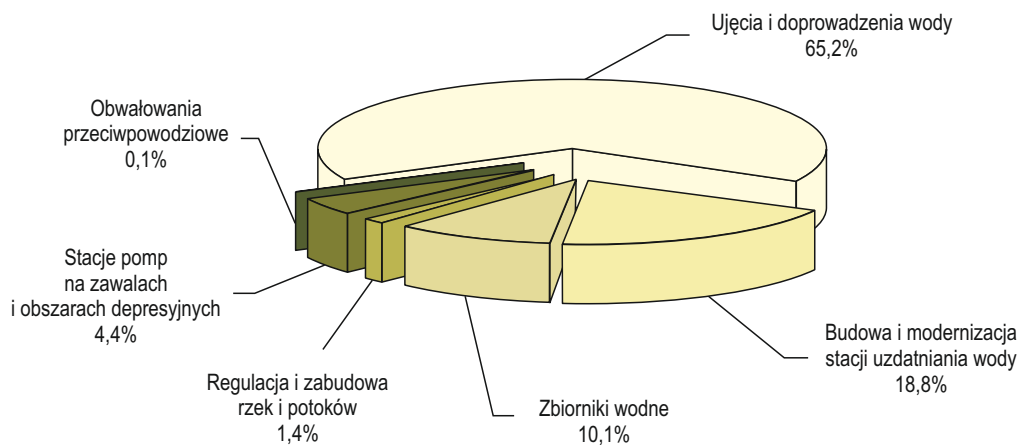
**STRUKTURA NAKŁADÓW NA ŚRODKI TRWAŁE SŁUŻĄCE OCHRONIE ŚRODOWISKA
WEDŁUG KIERUNKÓW INWESTOWANIA W 2012 R. (ceny bieżące)**

**NAKŁADY NA ŚRODKI TRWAŁE SŁUŻĄCE GOSPODARCE WODNEJ NA 1 MIESZKAŃCA
WEDŁUG POWIATÓW W 2012 R. (ceny bieżące)**

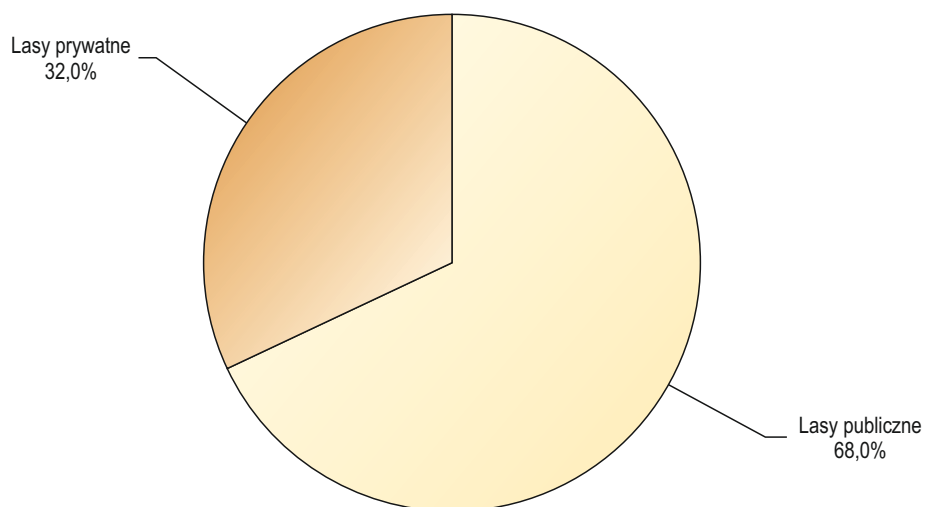

**STRUKTURA NAKŁADÓW NA ŚRODKI TRWAŁE SŁUŻĄCE GOSPODARCE WODNEJ
WEDŁUG KIERUNKÓW INWESTOWANIA W 2012 R. (ceny bieżące)**

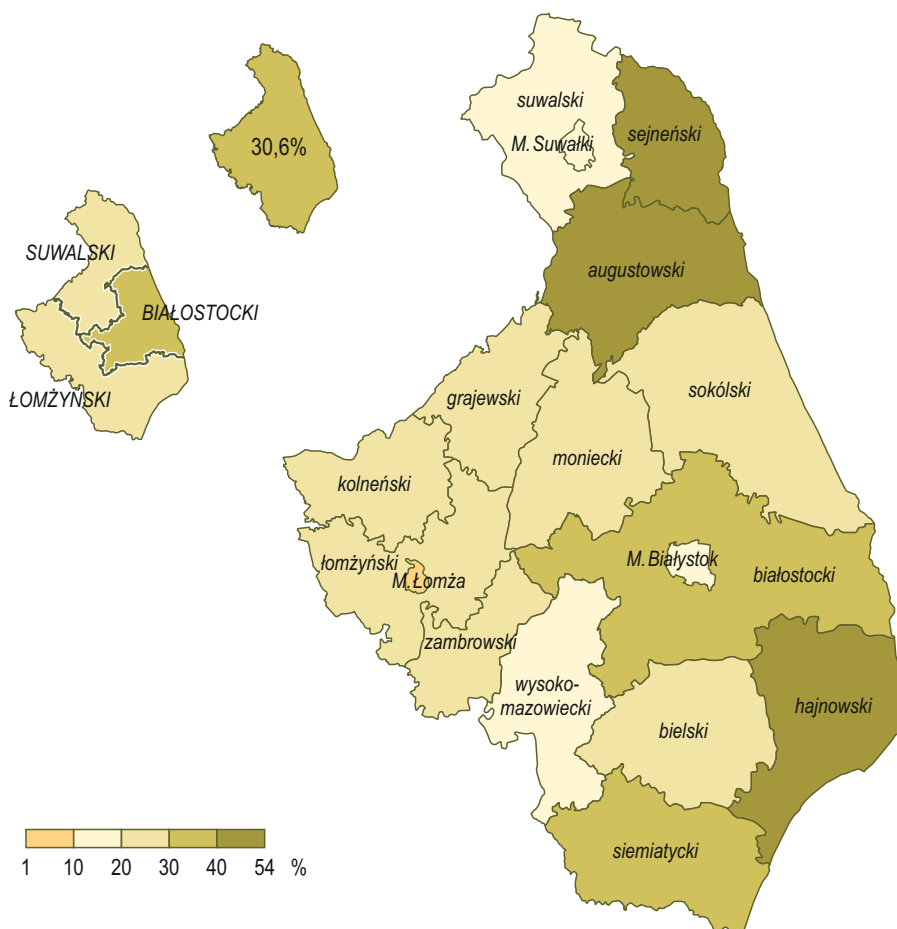
STRUKTURA POWIERZCHNI GRUNTÓW LEŚNYCH W 2012 R.

Stan w dniu 31 XII

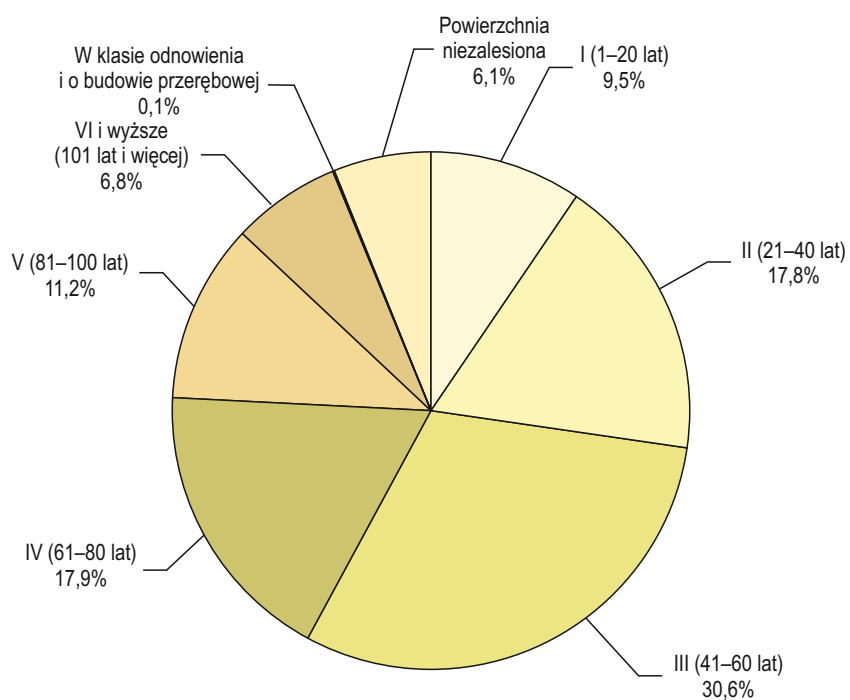
LESISTOŚĆ WEDŁUG PODREGIONÓW I POWIATÓW W 2012 R.

Stan w dniu 31 XII

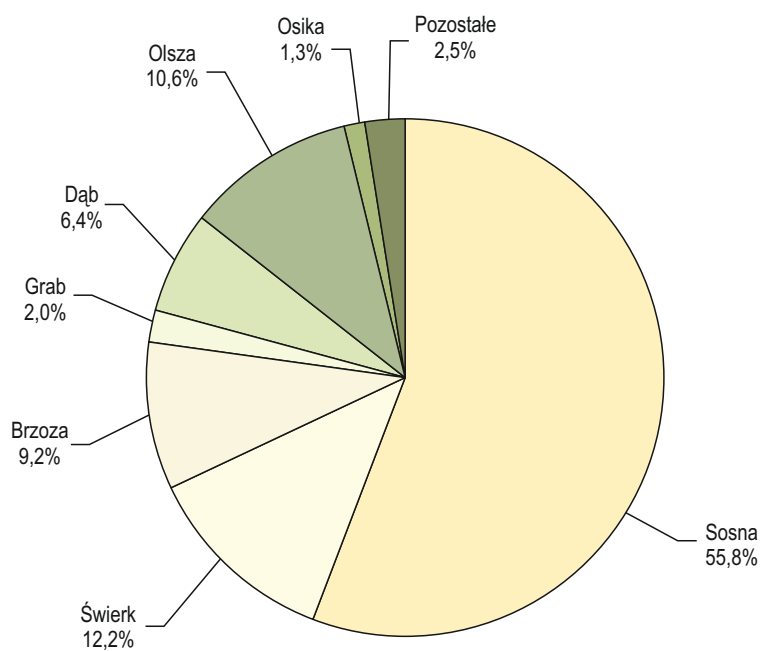

STRUKTURA POWIERZCHNI LASÓW

Według klas wieku drzewostanów

Według gatunków panujących (przeważających) w drzewostanie

U w a g a. Dane opracowano na podstawie Wielkoobszarowej Inwentaryzacji Stanu Lasów przeprowadzonej w latach 2008–2012 przez Biuro Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej.